

Збірник міжнародних угод з Міжнародного цивільного процесу

частина 1

Гаазька конференція та ООН

1. Конвенція що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів
2. Конвенція про угоди про вибір суду
3. Конвенція про отримання за кордоном доказів у цивільних або комерційних справах
4. Конвенція про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах
5. Конвенція з питань цивільного процесу
6. Віденська Конвенція про консульські зносини
7. Віденська конвенція про дипломатичні зносини
8. Віденська конвенція про право міжнародних договорів
9. Віденська конвенція про правонаступництво
10. Європейська конвенція про зовнішньоторгівельний арбітраж
11. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про міжнародні угоди про врегулювання спорів за результатами медіації

Рада Європи

1. Європейська конвенція об імунитеті держав
2. Європейська конвенція от исчисления сроков
3. Європейське соглашение о передаче заявлений о правовой помощи
4. Європейська конвенція об інформації относительно иностранного законодательства
5. Дополнительный протокол к Европейской конвенции об информации относительно иностранного законодательства
6. Дополнительный протокол к Европейскому соглашению о передаче заявлений о правовой помощи.
7. Конвенция Совета Европы о доступе к официальным документам
8. Регламент № 44/2001 Совета ЕС о юрисдикции, признании и исполнении судебных решений по гражданским и коммерческим делам

СНД

1. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах
2. Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності

Двосторонні Міжнародні Договори

1. Договір між Україною і Китайською Народною Республікою про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах
2. Договір між Україною і Литовською Республікою про правову допомогу та правові відносини цивільних, сімейних і кримінальних справах
3. Договір між Україною і Республікою Молдова про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах
4. Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах
5. Договір між Україною і Соціалістичною Республікою В'єтнам про правову допомогу і правові відносини в цивільних і кримінальних справах
6. Договір між Україною та Арабською Республікою Єгипет про взаємну правову допомогу в кримінальних справах
7. Договір між Україною та Естонською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах
8. Договір між Україною та Ісламською Республікою Іран про правові відносини та правову допомогу в цивільних і кримінальних справах
9. Договір між Україною та Корейською Народно-Демократичною

Республікою про правову допомогу в цивільних та кримінальних справах

10. Договір між Україною та Латвійською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних, трудових та кримінальних справах

11. Договір між Україною та Монголією про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах

12. Договір між Україною та Об'єднаними Арабськими Еміратами про взаємну правову допомогу у цивільних та комерційних справах

13. Договір між Україною та Республікою Болгарія про правову допомогу в цивільних справах

14. Договір між Україною та Республікою Грузія про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах

15. Договір між Україною та Республікою Індія про взаємну правову допомогу у цивільних і господарських справах

16. Договір між Україною та Республікою Македонія про правову допомогу в цивільних справах

17. Договір між Україною та Республікою Узбекистан про правову допомогу та правові відносини у цивільних та сімейних справах

18. Договір між Україною та Сирійською Арабською Республікою про правові відносини і взаємну правову допомогу в цивільних і кримінальних справах

19. Договір між Україною та Угорською Республікою про правову допомогу в цивільних справах

20. Договір між Україною та Чеською Республікою про правову допомогу в цивільних справах

21. Угода між Україною та Великою Соціалістичною Народною Лівійською Арабською Джамагірією про правову допомогу в цивільних і кримінальних справах

22. Угода між Україною та Грецькою Республікою про правову допомогу в цивільних справах

23. Угода між Україною та Республікою Кіпр про правову допомогу в цивільних справах

24. Угода між Україною та Турецькою Республікою про правову допомогу та співробітництво в цивільних справах

Гаазька конференція та ООН

1. Конвенція що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів

Дата підписання: 05.10.1961

Дата набуття чинності: 22.12.2003

Держави, які підписали цю Конвенцію, бажаючи скасувати вимогу дипломатичної або консульської легалізації іноземних офіційних документів, вирішили укласти з цією метою Конвенцію та домовилися про нижченаведені положення:

Стаття 1

Ця Конвенція поширюється на офіційні документи, які були складені на території однієї з Договірних держав і мають бути представлені на території іншої Договірної держави.

Для цілей цієї Конвенції офіційними документами вважаються:

а) документи, які виходять від органу або посадової особи, що діють у сфері судової юрисдикції держави, включаючи документи, які виходять від органів прокуратури, секретаря суду або судового виконавця;

б) адміністративні документи;

с) нотаріальні акти;

д) офіційні свідоцтва, виконані на документах, підписаних особами у їх приватній якості, такі як офіційні свідоцтва про реєстрацію документа або факту, який існував на певну дату, та офіційні і нотаріальні засвідчення підписів.

Однак ця Конвенція не поширюється:

а) на документи, складені дипломатичними або консульськими агентами;

б) на адміністративні документи, що мають пряме відношення до комерційних або митних операцій.

Стаття 2

Кожна з Договірних держав звільняє від легалізації документи, на які поширюється ця Конвенція і які мають бути представлені на її території. Для цілей цієї Конвенції під легалізацією розуміється тільки формальна процедура, що застосовується дипломатичними або консульськими агентами країни, на території якої документ має бути представлений, для посвідчення автентичності підпису, якості, в якій виступала особа, що підписала документ, та, у відповідному випадку, автентичності відбитку печатки або штампа, якими скріплено документ.

Стаття 3

Єдиною формальною процедурою, яка може вимагатися для посвідчення автентичності підпису, якості, в якій виступала особа, що підписала документ, та, у відповідному випадку, автентичності відбитку печатки або штампа, якими скріплений документ, є проставлення передбаченого статтею 4 апостиля компетентним органом держави, в якій документ був складений.

Однак дотримання згаданої в попередній частині формальної процедури не може вимагатися, якщо закони, правила або практика, що діють в державі, в якій документ представлений, або угода між двома чи декількома договірними державами відмінюють чи спрощують дану формальну процедуру або звільняють сам документ від легалізації.

Стаття 4

Предбачений в частині першій статті 3 апостиль проставляється на самому документі або на окремому аркуші, що скріплюється з документом; він повинен відповідати зразку, що додається до цієї Конвенції.

Однак апостиль може бути складений офіційною мовою органу, що його видає. Типові пункти в апостилі можуть бути викладені також другою мовою. Заголовок “Apostille” (Convention de la Haye du 5 octobre 1961)” повинен бути викладений французькою мовою.

Стаття 5

Апостиль проставляється на вимогу особи, яка підписала документ, або будь-якого пред'явника документа.

Заповнений належним чином апостиль засвідчує справжність підпису, якість, в якій виступала особа, що підписала документ, та, у відповідному випадку, автентичність відбитку печатки або штампа, якими скріплений документ.

Підпис, відбиток печатки або штампа на апостилі не потребують ніякого засвідчення.

Стаття 6

Кожна Договірна держава призначає, зазначаючи їхні офіційні функції, ті органи, яким надаються повноваження на проставлення апостиля, згаданого в частині першій статті 3.

Вона повідомляє про таке призначення Міністерство закордонних справ Нідерландів під час передачі на зберігання свого документа про ратифікацію чи приєднання або заяви про поширення дії цієї Конвенції. Вона також повідомляє Міністерство про будь-які зміни стосовно призначених органів.

Стаття 7

Кожний з органів, призначених відповідно до статті 6, повинен вести книгу реєстрації або картотеку, в яких він реєструє проставлені апостили, вказуючи при цьому:

а) порядковий номер і дату проставлення апостиля;

а) прізвище особи, яка підписала офіційний документ, і якість, в якій вона виступала, а стосовно документів, які не підписані,— назву органу, що проставив печатку або штамп.

На запит будь-якої заінтересованої особи орган, що проставив апостиль, зобов'язаний перевірити, чи відповідають зроблені в ньому записи відомостям, внесеним в книгу реєстрації або картотеку.

Стаття 8

Якщо договір, конвенція або угода між двома або декількома Договірними державами містить положення, що вимагають дотримання певної формальної процедури для посвідчення підпису, відбитку печатки або штампа, ця Конвенція передбачає відхід від таких положень лише в тому випадку, якщо зазначена в них формальна процедура є більш суворою, ніж формальна процедура, передбачена в статтях 3 і 4.

Стаття 9

Кожна Договірна держава вживає заходів, необхідних для того, щоб її дипломатичні або консульські агенти не проводили легалізацію в тих випадках, коли ця Конвенція передбачає звільнення від неї.

Стаття 10

Ця Конвенція відкрита для підписання державами, представленими на дев'ятій сесії Гаазької конференції з міжнародного приватного права, а також Ірландією, Ісландією, Ліхтенштейном і Туреччиною.

Вона підлягає ратифікації; ратифікаційні грамоти здаються на зберігання Міністерству закордонних справ Нідерландів.

Стаття 11

Ця Конвенція набуває чинності на шістдесятій день після здачі на зберігання третього документа про ратифікацію, згаданого у частині другій статті 10.

Конвенція набуває чинності для кожної держави, що підписала і в подальшому ратифікувала її, на шістдесятій день після здачі на зберігання її документа про ратифікацію.

Стаття 12

Будь-яка держава, не згадана у статті 10, може приєднатися до цієї Конвенції після набуття нею чинності відповідно до частини першої статті 11. Документ про приєднання здається на зберігання Міністерству закордонних справ Нідерландів.

Приєднання дійсне лише у відносинах між державою, що приєднується, і тими Договірними державами, які не висловили заперечень проти її приєднання протягом шести місяців після отримання повідомлення, передбаченого в пункті "d" статті 15. Повідомлення про таке заперечення направляється Міністерству закордонних справ Нідерландів.

Конвенція набуває чинності між державою, що приєднується, і державами, які не висловили заперечень проти її приєднання, на шістдесятій день після закінчення шестимісячного строку, вказаного в попередній частині.

Стаття 13

Будь-яка держава під час підписання, ратифікації або приєднання може заявити, що дія цієї Конвенції поширюється на всі території, за міжнародні відносини яких вона несе відповідальність, або на одну чи декілька з них. Така заява набирає сили з дати набуття чинності Конвенцією для відповідної держави.

У будь-який час пізніше про будь-яке поширення дії Конвенції повідомляється Міністерство закордонних справ Нідерландів.

Якщо заява про поширення дії зроблена державою, що підписала і ратифікувала Конвенцію, остання набуває чинності відносно зазначених територій відповідно до положень статті 11. Якщо заява

про поширення дії зроблена державою, що приєдналася до Конвенції, остання набуває чинності відносно зазначених територій відповідно до положень статті 12.

Стаття 14

Ця Конвенція залишається чинною протягом п'яти років з дати набуття нею чинності відповідно до частини першої статті 11, у тому числі для держав, які ратифікували її або приєдналися до неї пізніше.

Якщо Конвенція не денонсована, її дія автоматично продовжується кожні п'ять років.

Про будь-яку денонсацію повідомляється Міністерство закордонних справ Нідерландів щонайменше за шість місяців до закінчення п'ятирічного періоду.

Дія денонсації може бути обмежена певними територіями, до яких застосовується ця Конвенція.

Денонсація є чинною лише стосовно держави, яка про неї повідомила.

Конвенція залишається чинною для інших Договірних держав.

Стаття 15

Міністерство закордонних справ Нідерландів інформує держави, зазначені в статті 10, а також держави, які приєдналися відповідно до статті 12:

- a) про повідомлення, згадані у частині другій статті 6;
- b) про підписання і ратифікації, згадані в статті 10;
- c) про дату, з якої ця Конвенція набуває чинності відповідно до частини першої статті 11;
- d) про приєднання і заперечення, згадані в статті 12, і про дату, з якої приєднання вступають в дію;
- e) про поширення, згадані в статті 13, і про дату, з якої вони вступають в дію;
- f) про денонсації, згадані в частині третій статті 14.

На посвідчення цього нижчезазначені особи, належним чином на те уповноважені, підписали цю Конвенцію.

Вчинено в Гаазі 5 жовтня 1961 року французькою і англійською мовами - у разі розбіжностей між двома текстами перевага надається тексту французькою мовою - в одному примірнику, який передається на зберігання в архіви Уряду Нідерландів і завірена копія якого направляється дипломатичними каналами кожній державі, представлений на дев'ятій сесії Гаазької конференції з міжнародного приватного права, а також Ірландії, Ісландії, Ліхтенштейну і Туреччині.

3. Конвенція про угоди про вибір суду

Конвенція про угоди про вибір суду

(Витяг із Заключного Акта Двадцятої Сесії (998_248), підписаного 30 червня 2005 року)

30 червня 2005 року

Держави - Сторони цієї Конвенції,

бажаючи надати сприяння міжнародній торгівлі та інвестуванню шляхом розширення співпраці у правовій сфері,

розуміючи, що таку співпрацю можна розширити шляхом встановлення єдиних правил щодо підсудності та визнання і звернення до виконання рішень іноземних судів у цивільних або торговельних справах,

розуміючи, що така розширена співпраця вимагає, зокрема, міжнародного правового режиму, який забезпечує надійність та ефективність виключних угод про вибір суду між сторонами комерційних транзакцій, а також регулює визнання і виконання судових рішень на підставі цих угод,

винесли рішення прийняти цю Конвенцію та узгодили такі положення:

ЧАСТИНА I - СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ КОНВЕНЦІЇ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

Стаття 1. Сфера застосування Конвенції

1. Ця Конвенція застосовується у міжнародних справах по відношенню до виключних угод про вибір суду у цивільних чи торгівельних справах.

2. В цілях Розділу II справа вважається міжнародною, якщо сторони не є резидентом однієї Договірної Держави і якщо відношення сторін, а також інші елементи, що стосуються спору, незалежно від місцезнаходження вибраного (призначеного) суду, не пов'язані тільки з цією Державою.

3. В цілях Розділу III справа вважається міжнародною, якщо вимагається визнання або виконання рішення іноземного суду.

Стаття 2. Винятки із сфери застосування Конвенції

1. Ця Конвенція не застосовується до виключних угод про вибір суду,

а) стороною яких є фізична особа, яка в першу чергу діє в особистих, сімейних або побутових цілях;

б) які стосуються трудових договорів, у тому числі колективних договорів.

2. Ця Конвенція не застосовується до таких питань, як:

а) стан та право- і дієздатність фізичних осіб;

б) аліментні зобов'язання;

с) інші сімейні правові питання, в тому числі режим подружньої власності та інші права чи зобов'язання, що виникають з подружніх чи подібних стосунків;

д) заповіти і право наслідування;

е) неплатоспроможність, сплата сум за компромісними угодами між боржником і кредитором, та подібні питання;

ф) перевезення пасажирів і товарів;

г) забруднення морського середовища, обмеження відповідальності за морські позови, збитки, спричинені загальною аварією, буксування та спасіння вантажу;

h) антимонопольні (конкурентні) справи;

і) відповідальність за збитки, спричинені застосуванням ядерної зброї;

j) позови щодо тілесних ушкоджень, нанесених фізичними особами або від їх імені;

к) деліктні позови за ушкодження матеріальної власності, які не виникають з договірних відносин;

l) речові права (in rem) на нерухоме майно та володіння на правах майнового найму;

m) дійсність, недійсність або розпуск юридичних осіб та юридична сила (дійсність) рішень їх органів;

n) дійсність прав інтелектуальної власності, крім авторських та пов'язаних прав;

о) порушення прав інтелектуальної власності, крім авторських і суміжних прав, за винятком випадків, коли судова справа відкривається з приводу порушення контракту між сторонами, яких стосуються ці права, або коли ця справа може бути відкрита з приводу порушення контракту;

р) дійсність записів у державних реєстрах.

3. Незважаючи на параграф 2, процесуальні дії не виключаються із сфери дії цієї Конвенції, коли справа, що згідно з цим параграфом не підпадає під судовий розгляд, виникає тільки як попереднє питання, а не як об'єкт судового розгляду. Зокрема, сам факт, що справа, яка була виключена із сфери дії Конвенції за параграфом 2, виникає при захисті, не виключає порушення судового розгляду за Конвенцією, якщо це питання не є об'єктом судового розгляду.

4. Ця Конвенція не застосовується до арбітражних і пов'язаних судових розглядів.

5. Судовий процес не виключається із сфери застосування цієї Конвенції за самим фактом, що Держава, у тому числі уряд, урядова агенція або будь-яка особа, яка діє від імені Держави, є стороною цього судового процесу.

6. Ніщо у цій Конвенції не впливає на привілеї та імунітети Держав або міжнародних організацій по відношенню до них самих та їх власності.

Стаття 3. Виключні угоди про вибір суду

Для цілей цієї Конвенції:

а) “виключна угода про вибір суду” означає угоду, укладену двома або більшою кількістю сторін, яка відповідає вимогам параграфу “с” і, в цілях вирішення спорів, які виникли чи можуть виникнути у зв'язку з правовими відносинами, визначає суди однієї Договірної Держави або один чи більше конкретних судів однієї Договірної Держави, виключаючи при цьому підсудність по відношенню до будь-яких інших судів;

б) угода про вибір суду, в якій визначаються суди Договірної Держави або один чи більша кількість конкретних судів однієї Договірної Держави, вважається виключною угодою про вибір суду, якщо інше не було чітко обумовлено сторонами;

с) виключна угода про вибір суду повинна укладатися і документально оформлятися:

(i) письмово; або

(ii) за допомогою будь-яких інших інформаційних засобів, які роблять інформацію доступною для використання в подальших посиланнях;

д) виключна угода про вибір суду, яка є частиною контракту, повинна розглядатися як угода, що не залежить від інших умов контракту. Дійсність виключної угоди про вибір суду не може бути оскаржена тільки на підставі недійсності контракту.

Стаття 4. Інші визначення

1. У цій Конвенції “судове рішення” означає будь-яке рішення, прийняте судом по суті справи, як би його не назвали, в тому числі, постанова чи наказ, а також визначення судом витрат і видатків (включно представником судової влади), за умови що це визначення відноситься до рішення по суті справи, яке може бути визнане або виконане згідно з цією Конвенцією. Тимчасовий захід захисту не вважається рішенням.

2. Для цілей цієї Конвенції будь-яка організація чи особа (крім фізичної особи) може вважатися резидентом у Державі:

а) в якій зареєстрована її юридична адреса;

б) якщо вона була створена чи заснована згідно із законодавством цієї Держави;

с) якщо її центральна адміністрація знаходиться в цій Державі; або

д) якщо на території цієї Держави знаходиться її головний офіс.

ЧАСТИНА II - ЮРИСДИКЦІЯ

Стаття 5. Юрисдикція вибраного суду

1. Суд або суди Договірної Держави, що були визначені у виключній угоді про вибір суду, повинні мати юрисдикцію вирішувати спір, до якого застосовується угода, якщо ця угода не є недійсною чи такою, що не має юридичної сили, згідно із законодавством цієї Держави.

2. Суд, який має юрисдикцію згідно з параграфом 1, не може відмовитися від здійснення юрисдикції (судочинства) на підставі, що цей спір повинен вирішуватися у суді іншої Держави.

3. Попередні параграфи не впливають на правила щодо:

а) юрисдикції, яка стосується предмету чи вартості позову;

б) внутрішнього розподілу сфер повноважень серед судів Договірної Держави. Проте, якщо вибраний суд має дискреційне право (право вибору) щодо передачі справи, треба звернути належну увагу на вибір сторін.

Стаття 6. Зобов'язання невибраного суду

Інший суд Договірної Держави, тобто невибраний (непризначений) суд, повинен призупинити чи припинити судовий процес, до якого застосовується виключна угода про вибір суду, якщо:

а) ця угода не є незначною і такою, що не має юридичної сили, згідно із законодавством Держави, суд якої розглядає справу;

b) сторони не достає можливостей укласти угоду згідно із законодавством Держави, суд якої розглядає справу;

c) введення в силу угоди не може призвести до явної несправедливості або не буде явно суперечити державній політиці Держави, суд якої розглядає справу;

d) угода обґрунтовано не може бути виконана з причин, що є поза контролем сторін; або

e) вибраний суд не вирішив не слухати цю справу.

Стаття 7. Тимчасові заходи захисту

Тимчасові заходи захисту не регулюються цією Конвенцією. Ця Конвенція не вимагає і не виключає надання, відхилення чи припинення тимчасових заходів захисту з боку суду Договірної Держави і не впливає на той факт, чи сторона може вимагати надання, відхилення або припинення тимчасових заходів або чи суд повинен надавати, відхиляти чи припиняти такі тимчасові заходи.

ЧАСТИНА III - ВИЗНАННЯ І ВИКОНАННЯ

Стаття 8. Визнання і виконання

1. Згідно з цим Розділом, рішення, прийняте судом Договірної Держави, призначеним у виключній угоді про вибір суду, визнається і виконується в іншій Договірній Державі. Від визнання або виконання можна відмовитися тільки за наявності підстав, визначених у Конвенції.

2. Не заважаючи здійсненню права на такий контроль, необхідний для застосування положень цього Розділу, суть рішення суду походження (тобто, суду, який виніс судове рішення), не переглядається. Факти у справі, на яких базується юрисдикція суду походження, зв'язують зобов'язаннями суд, до якого подається справа, якщо судове рішення не було винесено при відсутності сторони, що не з'явилася на слухання.

3. Судове рішення визнається тільки у тому випадку, якщо воно діє у Державі його походження (винесення) та виконується тільки тоді, коли воно підлягає виконанню у Державі походження (тобто, в Державі, де розташований суд походження).

4. Визнання чи виконання судового рішення можна відкласти чи можна від них відмовитися, якщо це рішення є предметом перегляду (контролю) у Державі походження або якщо часовий ліміт, відведений на перегляд, не закінчився. Відмова не заважає подальшому зверненню щодо визнання або виконання судового рішення.

5. Ця Стаття також застосовується до рішення, наданого судом Договірної Держави, згідно з передачею справи з призначеного (вибраного) суду в Договірній Державі, як передбачено у Статті 5, параграф 3. Проте, якщо призначений суд мав право вибору щодо передачі справи до іншого суду, сторона, яка вчасно заперечувала проти передачі справи в Державі походження, можна відмовитися від визнання або виконання цього рішення.

Стаття 9. Відмова від визнання і виконання

Від визнання і виконання судового рішення можна відмовитися, якщо:

a) угода є незначною і такою, що не має юридичної сили, згідно із законодавством Держави вибраного суду, якщо цей вибраний суд не визначив цю угоду як дійсну (таку, що має юридичну силу);

b) сторони не достає можливостей укласти угоду згідно із законодавством затребуваної Держави (тобто, держави, в якій розташований суд-адресат);

c) про документ, за яким відкрито судовий процес, або про рівнозначний документ, у тому числі про основні елементи позову:

(і) відповідача не було повідомлено вчасно і у такий спосіб, щоб він мав можливість організувати свій захист, якщо відповідач не зареєстрував явку і подав справу, оскаржуючи повідомлення у суді походження, за умови що законодавство Держави походження дозволило оскарження цього повідомлення; або

(ii) відповідача у затребуваній Державі було повідомлено у спосіб, несумісний з принципами цієї Держави щодо процедури вручення документів;

d) рішення було отримано оманним шляхом по відношенню до процесуального питання;

e) визнання чи виконання рішення є явно несумісним з державною політикою затребуваної Держави, в тому числі в ситуаціях, коли конкретні судові процеси, що приводять до винесення рішення, є несумісними з основними принципами процесуальної справедливості цієї Держави;

f) це рішення є несумісним з рішенням, винесеним у затребуваній Державі при урегулюванні спору між тими ж самими сторонами; або

g) це рішення є несумісним з рішенням, винесеним раніше в іншій Державі при урегулюванні спору між тими ж самими сторонами та по відношенню до тієї ж самої позовної підстави, за умови що більш раннє рішення задовольняє всі умови, необхідні для визнання цього рішення в затребуваній Державі.

Стаття 10. Попередні питання

1. Якщо справа, що є непідсудною згідно зі Статтею 2, параграф 2, або зі Статтею 21, виникла як попереднє питання, постанова суду щодо цього питання не визнається або не виконується згідно з цією Конвенцією.

2. Від визнання чи виконання судового рішення можна відмовитися, якщо та за умови, що це рішення базується на постанові суду щодо справи, непідсудної відповідно до Статті 2, параграф 2.

3. Проте, у випадку винесення судової постанови щодо дійсності права інтелектуальної власності (крім авторського чи суміжного права), від визнання чи виконання судового рішення можна відмовитися у відповідності з попереднім параграфом тільки тоді, коли:

a) це рішення є несумісним із рішенням суду чи відповідного органу щодо цієї справи, винесеним у Державі, згідно із законодавством якої це право інтелектуальної власності виникло;

b) судовий розгляд щодо дійсності права інтелектуальної власності продовжується в тій Державі.

4. Від визнання чи виконання судового рішення можна відмовитися, якщо та за умови, що це рішення базується на постанові суду щодо справи, непідсудної відповідно до заяви, зробленої затребуваною Державою згідно зі Статтею 21.

Стаття 11. Відшкодування збитків

1. Від визнання чи виконання судового рішення можна відмовитися, якщо та за умови, що це рішення присуджує сплату відшкодування за збитки, в тому числі за штрафні чи каральні збитки, яке не компенсує стороні фактичні втрати чи заподіяну шкоду.

2. Суд повинен брати до уваги, чи покриває компенсація, що була присуджена судом походження, витрати і видатки за судовим процесом, чи ні, а якщо покриває, то до якої міри.

Стаття 12. Судові угоди (судові трансакції)

Судові угоди (судові трансакції), які були затверджені судом Договірної Держави, призначеним у виключній угоді про вибір суду, або які були укладені в цьому суді в процесі судового розгляду, та які можуть бути виконані у такий же спосіб як і судові рішення Держави, що винесла рішення (Держави походження), повинні виконуватися згідно з цією Конвенцією у такий же спосіб як і судові рішення.

Стаття 13. Необхідні документи

1. Сторона, яка звертається з проханням про визнання або виконання судового рішення, повинна надати:

a) повну та засвідчену копію цього рішення;

b) виключну угоду про вибір суду, її засвідчену копію або інший доказ існування цієї угоди;

c) якщо рішення було винесено при відсутності сторони з причини її неявки, оригінал і копію документу, який підтверджує, що про документ, за яким було відкрито судову справу, або рівноцінний документ було повідомлено стороні, яка ухилилася від явки;

д) будь-які документи, необхідні для встановлення, що судові рішення має юридичну силу або, при необхідності, що це рішення може бути виконане в Державі походження;

е) у випадку, зазначеному у Статті 12, свідоцтво суду Держави походження, яке підтверджує, що судова постанова або її частина може бути виконана у такий самий спосіб як і судові рішення в Державі походження.

2. Якщо умови рішення не дозволяють суду перевірити, чи воно є сумісним з умовами цього Розділу, суд може вимагати надання будь-яких інших необхідних документів.

3. Звертання з проханням щодо визнання чи виконання судового рішення може супроводжуватися документом, виданим судом (в тому числі судовим виконавцем) Держави походження, у формі, рекомендованій та опублікованій Гаазькою Конференцією з питань міжнародного приватного права.

4. Якщо документи, на які робиться посилання у цій Статті, підготовлено неофіційною мовою затребуваної Держави, вони повинні супроводжуватися засвідченим перекладом на офіційну мову, якщо ніщо інше не передбачено законодавством затребуваної Держави.

Стаття 14. Процедура

Процедура визнання, підтвердження можливості виконання або реєстрації в цілях виконання, а також виконання судового рішення регулюється законодавством затребуваної Держави, якщо інше не передбачено Конвенцією. Суд, до якого звертаються з такого приводу, повинен діяти швидко.

Стаття 15. Подільність

Визнання або виконання подільної частини судового рішення надається у тому випадку, коли звертаються з проханням щодо визнання чи виконання цієї частини, або коли тільки ця частина судового рішення може бути визнана або виконана згідно з цією Конвенцією.

ЧАСТИНА IV - ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 16. Перехідні положення

1. Ця Конвенція застосовується до виключних угод про вибір суду, укладених після набуття нею чинності в Державі вибраного суду.

2. Ця Конвенція не застосовується до судових справ, порушених до набуття нею чинності в Державі, суд якої розглядає справу.

Стаття 17. Договори страхування і перестраховання

1. Судові розгляди за договором страхування чи перестраховання не виключаються із сфери дії цієї Конвенції на підставі того, що договір страхування чи перестраховання стосується справи, до якого ця Конвенція не застосовується.

а) справи, до якої ця Конвенція не застосовується; або

б) присудження відшкодування збитків, до яких може застосовуватися Стаття 11.

Стаття 18. Відсутність потреби у легалізації

Всі документи, що надсилаються чи подаються згідно з цією Конвенцією, не підлягають легалізації чи аналогічній формальній процедурі, в тому числі не потребують оформлення Апостіля.

Стаття 19. Заяви, що обмежують юрисдикцію судів

Держава може заявити, що її суди можуть відмовитися від вирішення спорів, до яких застосовується виключна угода про вибір суду, якщо Держава ніяк не пов'язана із сторонами чи спором (за винятком випадку, коли цей спір виникає за місцезнаходженням вибраного суду).

Стаття 20. Заяви, що обмежують визнання і виконання судового рішення

Держава може заявити, що її суди можуть відмовитися від визнання чи виконання судового рішення, винесеного судом іншої Договірної Держави, якщо сторони є резидентом затребуваної Держави і якщо відносини сторін та всі інші елементи, що стосуються спору, крім місцезнаходження вибраного суду, пов'язані тільки із затребуваною Державою.

Стаття 21. Заяви щодо окремих справ

1. Якщо Держава дуже зацікавлена у незастосуванні Конвенції до окремих справ, ця Держава може проголосити, що вона не буде застосувати Конвенцію до цих справ. Держава, що робить таку заяву, повинна забезпечити, щоб ця заява не поширювалася на більшу кількість питань, ніж це необхідно, і щоб справа, що була виключена із обсягу дії Конвенції, була ясно і чітко визначена.

2. Що стосується такої справи, то Конвенція не застосовується до неї:

- а) в Договірній Державі, що зробила цю заяву;
- б) в інших Договірних Державах, якщо у виключній угоді про вибір суду призначено суди або один чи більша кількість конкретних судів Держави, що зробила цю заяву;

Стаття 22. Взаємні заяви щодо невиключних угод про вибір суду

1. Договірна Держава може проголосити, що її суди будуть визнавати і виконувати судові рішення, винесені судами інших Договірних Держав, призначеними в угоді про вибір суду, укладеній між двома чи більше сторонами, яка відповідає вимогам Статті 3, параграф "с", і призначає суд чи суди однієї або більше Договірних Держав для цілей урегулювання спорів, які виникли чи можуть виникнути у зв'язку з конкретними правовими відносинами (невиключна угода про вибір суду).

2. Якщо з проханням про визнання чи виконання судового рішення, винесеного у Договірній Державі, яка зробила таку заяву, звертаються в іншій Договірній Державі, яка зробила таку заяву, судові рішення визнається і виконується згідно з цією Конвенцією, якщо:

- а) суд походження було призначено у виключній угоді про вибір суду;
- б) не існує ні судового рішення, винесеного будь-яким іншим судом, в якому могла б бути порушена судова справа у відповідності з невиключною угодою про вибір суду, ні судового розгляду, який продовжується між сторонами у будь-якому іншому такому суді на таких же позовних підставах; та
- с) суд походження першим розпочав розгляд цієї справи.

Стаття 23. Єдине тлумачення

При тлумаченні цієї Конвенції слід брати до уваги її міжнародний характер і необхідність забезпечення уніфікованості її застосування.

Стаття 24. Перевірка дії Конвенції

Генеральний Секретар Гаазької Конференції з питань міжнародного приватного права через рівні проміжки часу повинен проводити заходи, націлені на:

- а) перевірку дії цієї Конвенції, у тому числі будь-яких заяв;
та на
- б) визначення необхідності внесення до цієї Конвенції будь-яких змін.

Стаття 25. Неоднорідність правових систем

1. По відношенню до Договірної Держави, в якій застосовується дві чи більше правових систем на різних територіальних одиницях, стосовно будь-якої справи, що підпадає під дію цієї Конвенції:

- а) будь-яке посилання на закон чи процедуру Держави, де це можливо, тлумачиться як посилання на закон чи процедуру, що є чинними на відповідній територіальній одиниці;
- б) будь-яке посилання на проживання в Державі, де це можливо, тлумачиться як посилання на проживання на відповідній територіальній одиниці;
- с) будь-яке посилання на суд чи суди Держави, де це можливо, тлумачиться як посилання на суд чи суди на відповідній територіальній одиниці;

d) будь-яке посилання на зв'язок з Державою, де це можливо, тлумачиться як посилання на зв'язок з відповідною територіальною одиницею.

2. Незважаючи на попередній параграф, Договірна Держава, що включає дві чи більше територіальних одиниці, в яких застосовуються різні правові системи, не зобов'язана застосовувати цю Конвенцію до ситуацій, коли задіяно тільки ці різні територіальні одиниці.

3. Суд на територіальній одиниці Договірної Держави, що включає дві чи більше територіальних одиниць, в яких застосовуються різні правові системи, не зобов'язаний визнавати чи виконувати судові рішення іншої Договірної Держави тільки тому, що судові рішення було визнано чи виконано на іншій територіальній одиниці тієї ж самої Договірної Держави згідно з цією Конвенцією.

4. Ця Стаття не застосовується до Регіональної організації економічної інтеграції.

Стаття 26. Узгодження з іншими міжнародними документами

1. Ця Конвенція повинна тлумачитися таким чином, щоб це тлумачення якомога більше відповідало чинним угодам, що стосуються Договірних Держав, незалежно від того, чи вони були укладені до чи після набуття чинності цією Конвенцією.

2. Ця Конвенція не повинна впливати на застосування Договірною Державою угоди, незалежно від того, чи її було укладено до чи після набуття чинності цією Конвенцією, у випадках, коли жодна із сторін не є резидентом Договірної Держави, яка не є Стороною угоди.

3. Ця Конвенція не повинна впливати на застосування Договірною Державою угоди, незалежно від того, чи її було укладено до чи після набуття чинності цією Конвенцією по відношенню до Договірної Держави, якщо застосування цієї Конвенції є несумісним із зобов'язаннями Договірної Держави по відношенню до будь-якої Недоговірної Держави. Цей параграф також застосовується до угод, які змінюють чи замінюють угоду, укладену до набуття чинності цією Конвенцією по відношенню до цієї Договірної Держави, за винятком випадків, коли в результаті такої зміни чи заміни виникають нові невідповідності цій Конвенції.

4. Ця Конвенція не повинна впливати на застосування Договірною Державою угоди, незалежно від того, чи її було укладено до чи після набуття чинності цією Конвенцією, в цілях визнання чи виконання судового рішення, винесеного судом Договірної Держави, яка також є Стороною цієї угоди. Проте, судові рішення не повинно визнаватися або виконуватися до меншої міри, ніж за цією Конвенцією.

5. Ця Конвенція не повинна впливати на застосування Договірною Державою угоди, яка (по відношенню до окремої справи) регулює юрисдикцію або визнання чи виконання судових рішень, навіть якщо цю угоду було укладено після набуття чинності цією Конвенцією і навіть якщо всі зацікавлені Держави є Сторонами цієї Конвенції. Цей параграф застосовується тільки у разі, якщо Договірна Держава зробила заяву щодо угоди за цим параграфом. У випадку такої заяви інша Договірна Держава не зобов'язана застосовувати цю Конвенцію до цієї окремої справи у разі виникнення будь-якої невідповідності, якщо у виключній угоді про вибір суду було призначено суди або один чи більше конкретних судів Договірної Держави, яка зробила цю заяву.

6. Ця Конвенція не повинна впливати на застосування правил Регіональної організації економічної інтеграції, яка є Стороною цієї Конвенції, незалежно від того, чи ці правила були прийняті до чи після набуття чинності цією Конвенцією:

1. якщо жодна із сторін не є резидентом Договірної Держави, яка є Державою-членом Регіональної організації економічної інтеграції;

2. якщо це стосується визнання чи виконання судових рішень по відношенню до Держав-членів Регіональної організації економічної інтеграції.

ЧАСТИНА V - ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 27. Підписання, ратифікація, прийняття, затвердження або приєднання

1. Ця Конвенція є відкритою для підписання всіма Державами.

2. Ця Конвенція підлягає ратифікації та прийняттю або затвердженню Державами-сигнаторіями.

3. Ця Конвенція є відкритою для приєднання до неї всіх Держав.

4. Документи, що стосуються ратифікації, прийняття, затвердження або приєднання, зберігаються у Міністерстві закордонних справ Королівства Нідерландів, яке є депозитарієм Конвенції.

Стаття 28. Заява щодо неуніфікованих (неоднорідних) правових систем

1. Якщо Держава включає дві або більше територіальних одиниць, де застосовуються різні правові системи по відношенню до справ, що підпадають під дію цієї Конвенції, вона може під час підписання, ратифікації, прийняття, затвердження або приєднання заявити, що Конвенція поширюється на всі територіальні одиниці або тільки на одну чи більше територіальних одиниць, а також може змінити цю заяву шляхом подання в будь-який час іншої заяви.

2. Ця заява подається до депозитарію і повинна чітко визначати територіальні одиниці, до яких застосовується Конвенція.

3. Якщо Держава не робить ніякої заяви згідно з цією Статтею, ця Конвенція поширюється на всі територіальні одиниці Держави.

4. Ця Стаття не застосовується до Регіональної організації економічної інтеграції.

Стаття 29. Регіональні організації економічної інтеграції

1. Регіональна організація економічної інтеграції, яка заснована виключно суверенними Державами і є правочинною по відношенню до деяких або всіх справ, які регулюються Конвенцією, може подібним чином підписувати, приймати, затверджувати Конвенцію або приєднуватися до неї. У такому випадку Регіональна організація економічної інтеграції має права і зобов'язання Договірної Держави, за умови, що ця Організація має повноваження щодо справ, які регулюються Конвенцією.

2. Під час підписання, ратифікації, прийняття, затвердження або приєднання Регіональна організація економічної інтеграції повинна письмово повідомити депозитарія щодо справ, які регулюються Конвенцією і повноваження стосовно яких були передані Організації її Державами-членами. Організація повинна невідкладно письмово повідомляти депозитарія щодо будь-яких змін її повноважень, визначених в останньому повідомленні, наданому згідно з цим параграфом.

3. Для цілей набуття чинності цією Конвенцією, будь-який документ, наданий Регіональною організацією економічної інтеграції, не буде братися до уваги, якщо Регіональна організація економічної інтеграції не заявить згідно зі Статтею 30, що її Держави-члени не будуть Сторонами цієї Конвенції.

4. Будь-яке посилання в цій Конвенції на “Договірну Державу” або “Державу” повинно у рівній мірі, де це доречно, застосовуватися до Регіональної організації економічної інтеграції, яка є її Стороною.

Стаття 30. Приєднання Регіональної організації економічної інтеграції до Конвенції без залучення її Держав-членів

1. Під час підписання, ратифікації, прийняття, затвердження або приєднання до Конвенції Регіональна організація економічної інтеграції може заявити, що вона здійснює повноваження щодо всіх справ, які регулюються цією Конвенцією, і що її Держави-члени не будуть Сторонами цієї Конвенції, але будуть зв'язані зобов'язаннями в силу підписання, прийняття, затвердження чи приєднання Організації до Конвенції.

2. У разі, якщо Регіональна організація економічної інтеграції робить заяву у відповідності з параграфом 1, будь-яке посилання в цій Конвенції на “Договірну Державу” або “Державу” повинно у рівній мірі, де це доречно, застосовуватися до Держав-членів Організації.

Стаття 31. Набуття чинності

1. Ця Конвенція набуває чинності в перший день місяця, що слідує після закінчення трьохмісячного строку після подання до депозитарію другого документу щодо ратифікації, прийняття, затвердження або приєднання, зазначеного у Статті 27.

2. Після цього Конвенція вступає в силу:

а) для кожної Держави чи Регіональної організації економічної інтеграції, яка згодом ратифікує, прийме, затвердить цю Конвенцію чи приєднається до неї, в перший день місяця, що слідує після закінчення трьохмісячного строку після подання до депозитарію її документу щодо ратифікації, прийняття, затвердження або приєднання;

б) для територіальної одиниці, на яку поширюється дія цієї Конвенції у відповідності зі Статтею 28, параграф 1, в перший день місяця, що слідує після закінчення трьохмісячного строку після повідомлення про заяву, зазначену в цій Статті.

Стаття 32. Заяви

1. Заяви, зазначені в Статтях 19, 20, 21, 22 і 26, можуть бути зроблені після підписання, ратифікації, прийняття, затвердження чи приєднання або в будь-який час після цього і можуть бути в будь-який час змінені чи відкликані.

2. Депозитарій повинен бути повідомлений про заяви, зміни та відкликання.

3. Заява, зроблена під час підписання, ратифікації, прийняття, затвердження чи приєднання, набуває чинності одночасно з набуттям чинності цією Конвенцією по відношенню до зацікавленої Держави.

1. Заява, що була зроблена згодом, та будь-яка зміна чи відкликання заяви набувають чинності в перший день місяця, що слідує після закінчення трьохмісячного строку після дати отримання повідомлення депозитарієм.

2. Заява, зроблена згідно зі Статтями 19, 20, 21 та 26, не застосовується до виключних угод про вибір суду, укладених до набуття нею чинності.

Стаття 33. Денонсація

1. Ця Конвенція може бути денонсована шляхом надання письмового повідомлення депозитарію. Денонсація може бути обмежена певними територіальними одиницями неуніфікованої правової системи, до яких застосовується ця Конвенція.

2. Денонсація набуває чинності в перший день місяця, що слідує після закінчення трьохмісячного строку після дати отримання повідомлення депозитарієм. Якщо в повідомленні визначено більш тривалий період для денонсації, вона набуває чинності після закінчення цього більш тривалого періоду після дати отримання повідомлення депозитарієм.

Стаття 34. Надання повідомлень депозитарієм

Депозитарій повинен повідомити Членів Гаазької Конференції з питань Міжнародного приватного права та інші Регіональні організації економічної інтеграції, які підписали, ратифікували, прийняли, затвердили Конвенцію чи приєдналися до неї у відповідності зі Статтями 27, 29 і 30, про:

а) підписання, ратифікацію, прийняття, затвердження та приєднання, зазначені у Статтях 27, 29 і 30;

б) дату набуття цією Конвенцією чинності у відповідності зі Статтею 31;

с) повідомлення, заяви, зміни та відкликання заяв, зазначені в Статтях 19, 20, 21, 22, 26, 28, 29 і 30; та про

д) денонсацію, зазначену в Статті 33.

На засвідчення цього, ті, що нижче підписалися та були належним чином уповноважені на це, підписали цю Конвенцію.

Підготовлено в Гаазі 30 червня 2005 року англійською і французькою мовами, причому обидва тексти є в однаковій мірі автентичними, в одному екземплярі, який зберігається в архівах Уряду Королівства Нідерландів та засвідчена копія якого через дипломатичні канали повинна бути надіслана кожній з Держав - членів Гаазької Конференції з питань міжнародного приватного права на дату її Двадцятої Сесії та кожній Державі, яка брала участь в цій Сесії.

Двадцята Сесія рекомендує Державам-Сторонам Конвенції про угоди про вибір суду використовувати цю форму, в якій підтверджується прийняття і зміст рішення, винесеного судом

4. Конвенція про отримання за кордоном доказів у цивільних або комерційних справах

ДАТА ПІДПИСАННЯ: 18.03.70 р.

ДАТА ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНИ: 19.10.2000 р. (із заявами і застереженнями)

ДАТА НАБУТТЯ ЧИННОСТІ: 02.04.2001 р.

Офіційний переклад.

Держави, які підписали цю Конвенцію,

Бажаючи полегшити передачу та виконання судових доручень і сприяти погодженню різних способів, які використовуються ними з цією метою,

Піклуючись про поліпшення взаємної правової допомоги в цивільних або комерційних справах,

Вирішили для цього укласти Конвенцію і домовилися про наступні положення:

ГЛАВА I. СУДОВІ ДОРУЧЕННЯ

Стаття 1

У цивільних або комерційних справах судовий орган Договірної Держави може відповідно до положень законодавства цієї Держави шляхом надіслання судового доручення звернутися до компетентного органу другої Договірної Держави з проханням отримати докази або провести інші процесуальні дії.

Доручення не може бути використано з метою отримання доказів, які призначаються не для використання в судовому розгляді, вже розпочатому або такому, що готується.

Вираз “інші процесуальні дії” не включає вручення судових документів або проведення дій з метою виконання або примусового виконання судових рішень чи розпоряджень, або постанов про застосування тимчасових чи охоронних заходів.

Стаття 2

Договірна Держава призначає Центральний Орган, який зобов'язується отримувати судові доручення, що надходять від судових органів іншої Договірної Держави, і передавати органу, компетентному їх виконати. Кожна Держава організовує Центральний Орган згідно із своїм правом.

Доручення надсилаються Центральному Органу Держави виконання без посередництва будь-якого іншого органу цієї держави.

Стаття 3

В судовому дорученні зазначається:

- a) запитуючий орган і запитуваний орган, якщо останнє відомо запитуючому органу;
- b) імена та адреси сторін в процесі та їх представників, якщо такі є;
- c) характер справи, для якої потребуються докази, з наданням всієї необхідної інформації в зв'язку з цим;

- d) докази, які мають бути отримані або інша процесуальна дія, яку потрібно провести.

Там, де потрібно, в дорученні вказується *inter alia*:

- e) імена та адреси осіб, яких потрібно опитати;
- f) запитання, які потрібно поставити особам в ході опитування, або виклад фактів в зв'язку з якими вони мають бути запитані;
- g) документи або інше нерухоме чи особисте майно, що підлягають огляду;

h) будь-які вимоги щодо отримання пояснень під присягою або урочистою заявою, або використання будь-якої іншої форми;

i) будь-який спеціальний спосіб чи процедура відповідно до статті 9.

Доручення також повинно містити будь-яку інформацію, необхідну для застосування статті 11.

Легалізація або інша подібна процедура не вимагається.

Стаття 4

Судове доручення складається мовою запитуваного органу або супроводжується перекладом на цю мову.

Однак, Договірна Держава приймає доручення також англійською чи французькою мовою або з перекладом на одну з цих мов, якщо вона не зробила застереження на підставі статті 33.

Договірна Держава, яка має більш ніж одну офіційну мову і не може в зв'язку з умовами внутрішнього законодавства приймати доручення однією з цих мов на всій території, шляхом подання заяви визначає мову, якою повинно бути складено або перекладено доручення у певних частинах її території. В разі недотримання умов такої заяви без поважної причини витрати по перекладу належною мовою покриваються запитуючою Державою.

Договірна Держава шляхом відповідної заяви може визначити інші, ніж зазначені в попередніх частинах, мову або мови, якими доручення повинно бути надіслано до її Центрального Органу.

Справжність будь-якого перекладу, що додається до доручення, повинна бути засвідчена дипломатичним службовцем або консульським агентом, або перекладачем під присягою, або будь-якою іншою особою, яка має такі повноваження в будь-якій Державі.

Стаття 5

Якщо Центральний Орган вважає, що запит не відповідає положенням цієї Конвенції, то він безвідкладно інформує орган запитуючої Держави, який направив судове доручення, уточнюючи свої заперечення щодо доручення.

Стаття 6

Якщо Центральний Орган, якому направлено судове доручення, не є компетентним його виконати, то доручення негайно надсилається органу цієї Держави, компетентному виконати його відповідно до положень національного законодавства.

Стаття 7

Запитуючий орган, якщо побажає, може бути поінформований про час та місце виконання доручення для того, щоби надати можливість присутності заінтересованим сторонам та їхнім представникам, якщо такі є. Така інформація надсилається безпосередньо сторонам або їхнім представникам, якщо про це просить орган запитуючої Держави.

Стаття 8

Договірна Держава може заявити, що представники судової влади запитуючого органу іншої Договірної Держави можуть бути присутніми під час виконання судового доручення. З цією метою може вимагатися попередня згода компетентного органу, визначеного Державою, яка робить заяву.

Стаття 9

Судовий орган, який виконує судове доручення, застосовує способи і процедури відповідно до законодавства своєї держави.

Однак, він виконує прохання запитуючого органу про застосування спеціального способу чи процедури, якщо це не суперечить внутрішньому законодавству запитуваної Держави або якщо виконання прохання вбачається неможливим з причин її внутрішньої практики та процедури чи з причини практичних труднощів.

Судове доручення виконується безвідкладно.

Стаття 10

При виконанні судового доручення запитуваний орган вдається до належних заходів примусу в тому разі і в тій мірі, як це передбачено внутрішнім законодавством його держави для виконання рішень, винесених органами його держави, або клопотань сторін процесу.

Стаття 11

При виконанні судового доручення причетна особа може відмовитися від надання доказів в тій мірі, в якій це їй дозволено привілеями або заборонами, встановленими:

- а) законодавством запитуваної Держави; або
- б) законодавством запитуючої Держави, і такі привілеї чи заборони, були зазначені у дорученні, або на прохання запитуваного органу були іншим чином підтверджені запитуючим органом.

Договірна Держава може заявити, що крім цього вона поважатиме привілеї та заборони, встановлені законодавством Держави іншої, ніж запитуюча Держава або запитувана Держава, в тій мірі, як це зазначено у такій заяві.

Стаття 12

У виконанні судового доручення може бути відмовлено лише в тій мірі, в якій:

- а) в запитуваній Державі виконання доручення не належить до компетенції судової влади;
- б) запитувана Держава вважає, що цим може бути завдана шкода її суверенітету або безпеці.

У виконанні не може бути відмовлено лише на тій підставі, що відповідно до внутрішнього законодавства запитувана Держава заявляє про свою виключну юрисдикцію щодо справи, якої стосується доручення, або що її законодавство не передбачає виконання відповідних дій.

Стаття 13

Документи про виконання судового доручення надсилаються запитуваним органом запитуючому органу тими самими каналами, які використав останній.

В кожному випадку, коли доручення не виконано цілком або частково, запитуючий орган негайно інформується такими самими каналами із зазначенням причин.

Стаття 14

Виконання судового доручення не дає підстав для будь-яких відшкодувань податків або витрат будь-якого характеру.

Разом з тим, запитувана Держава має право вимагати від запитуючої Держави відшкодування за сплату гонорарів експертам і перекладачам та витрати у зв'язку з застосуванням на прохання запитуючої Держави спеціальної процедури відповідно до частини 2 статті 9.

Запитуваний орган, законодавство якого покладає обов'язок на сторони подавати докази самостійно, і який не може сам виконати доручення, може після отримання згоди запитуючого органу призначити особу, яка може виконати доручення. При зверненні за згодою запитуваний орган зазначає приблизні витрати у зв'язку з цією процедурою. В разі надання згоди запитуючий орган покриває будь-які витрати, що виникли; без такої згоди запитуючий орган не несе відповідальності за витрати

ГЛАВА II. ОТРИМАННЯ ДОКАЗІВ ДИПЛОМАТИЧНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ, КОНСУЛЬСЬКИМИ АГЕНТАМИ ТА УПОВНОВАЖЕНИМИ

Стаття 15

У цивільних або комерційних справах дипломатичний службовець або консульський агент Договірної Держави на території іншої Договірної Держави і в межах округу виконання своїх функцій

може без застосування примусу отримувати докази від громадян Держави, яку він представляє, з метою сприяння провадженню, розпочатому в суді Держави, яку він представляє.

Договірна Держава може заявити, що докази можуть отримуватися дипломатичними службовцями або консульськими агентами, лише якщо згода з цією метою надана на підставі їхніх звернень або звернень від їхнього імені до відповідного органу, визначеного Державою, яка робить таку заяву.

Стаття 16

Дипломатичний службовець або консульський агент Договірної Держави на території іншої Договірної Держави і в межах округу виконання своїх функцій може також отримати докази без застосування примусу від громадян Держави, в якій він виконує свої функції, або від громадян третьої держави, з метою сприяння провадженню, розпочатому в суді Держави, яку він представляє, якщо:

а) компетентний орган, призначений Державою, в якій він виконує свої функції, надав дозвіл взагалі або у конкретному випадку, та

б) діє згідно з умовами, визначеними компетентним органом у дозволі.

Договірна Держава може заявити, що докази можуть бути отримані відповідно до цієї статті без її попереднього дозволу.

Стаття 17

В цивільних або комерційних справах особа, належним чином призначена уповноваженим з цією метою може без застосування примусу отримувати докази на території Договірної Держави з метою сприяння провадженню розпочатому в суді іншої Договірної Держави, якщо:

а) компетентний орган, призначений державою, на території якої повинні бути отримані докази, надав свій дозвіл взагалі або у конкретному випадку; та

б) він діє згідно з умовами, визначеними компетентним органом у дозволі.

Договірна Держава може заявити, що докази можуть бути отримані відповідно до цієї статті без її попереднього дозволу.

Стаття 18

Договірна Держава може заявити, що дипломатичний службовець, консульський агент або уповноважений, компетентні отримувати докази згідно зі статтями 15, 16 або 17, може звернутися до компетентного органу, призначеного Державою, яка робить таку заяву, за відповідною допомогою в отриманні доказів із застосуванням примусу. Заява може містити такі умови, які Держава, яка робить таку заяву, може вважати необхідними.

Якщо орган задовольняє прохання, він застосовує будь-які примусові заходи, які є належними та які передбачені законодавством його держави для застосування під час провадження.

Стаття 19

Компетентний орган при наданні дозволу, про який йдеться у статтях 15, 16 або 17, або у задоволенні прохання, згаданого в статті 18, може встановити умови, яких на його думку слід дотримуватися, зокрема щодо часу та місця отримання доказів. Таким же чином він може вимагати отримання завчасного повідомлення про час, дату та місце отримання доказів; в такому випадку представник органу вправі бути присутнім при отриманні доказів.

Стаття 20

При отриманні доказів відповідно до будь-якої статті цієї глави інтереси причетних осіб можуть захищати їх представники.

Стаття 21

Якщо дипломатичний службовець, консульський агент або уповноважений правомочний відповідно до статей 15, 16 або 17 отримувати докази, то:

а) він може отримувати всі види доказів, які не суперечать законодавству Держави, на території якої отримуються докази, або будь-якому дозволу, наданому відповідно до загаданих статей, і матиме повноваження в цих межах приводити до присяги або приймати урочисті заяви;

б) прохання до особи з'явитися або надати докази, якщо вона не є громадянином Держави, в якій розглядається справа, складається мовою тієї місцевості, де отримуються докази, або супроводжується перекладом цією мовою;

с) у проханні особа інформується про можливість мати представника для захисту своїх інтересів, та в будь-якій Державі, яка не зробила заяву відповідно до статті 18, особа також інформується про те, що вона не може бути примушена з'явитися або надати докази;

д) докази можуть отримуватися в порядку, передбаченому законодавством, яке застосовується судом, який розглядає відповідну справу, за умови, що такий порядок не заборонений законодавством Держави, на території якої докази отримуються;

е) особа, якої стосується прохання про надання доказів, може посилатися на привілеї та заборони, про які йдеться у статті 11, щоб відмовитися від надання доказів.

Стаття 22

Той факт, що спроба отримати докази із застосуванням процедури, визначеної в цій главі, не вдалася внаслідок відмови особи надати докази, не заважає подальшому зверненню про отримання доказів відповідно до положень глави I.

ГЛАВА III. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 23

Договірна Держава під час підписання, ратифікації або приєднання може заявити, що вона не виконуватиме судові доручення, направлені з метою здійснення процедури виявлення в ході попереднього слухання документів, відомої в країнах загального права.

Стаття 24

Договірна Держава може призначити інші органи влади на додаток до Центрального Органу і визначити обсяг їх компетенції. Однак, судові доручення в усіх випадках можуть надсилатися до Центрального Органу.

Федеративні держави мають можливість призначити більш ніж один Центральний Орган.

Стаття 25

Договірна Держава, яка має більш ніж одну правову систему, може призначити органи, які належать до однієї із цих систем, який матиме виключну компетенцію виконувати судові доручення відповідно до цієї Конвенції.

Стаття 26

Якщо це вимагається конституційними обмеженнями, Договірна Держава може вимагати покриття запитуючою Державою сплат і витрат, пов'язаних з виконанням судових доручень, за організацію процедури по забезпеченню явки особи для надання доказів, витрат в зв'язку з явкою цих осіб та витрат на розшифровку стенограми пояснень.

Якщо Держава висунула вимоги відповідно до попередньої частини, будь-яка інша Договірна Держава може вимагати від цієї Держави відшкодування аналогічних сплат і витрат.

Стаття 27

Положення цієї Конвенції не перешкоджають Договірній Державі:

а) заявити, що судові доручення можуть направлятися її судовим органам іншими каналами, ніж передбачені у статті 2;

б) виходячи з внутрішнього законодавства або практики дозволяти проведення будь-яких дій, передбачених Конвенцією, на менш обмежувальних умовах;

с) виходячи з внутрішнього законодавства або практики дозволяти застосування інших способів отримання доказів, ніж передбачені цієї Конвенцією.

Стаття 28

Ця Конвенція не забороняє угод між двома чи більше Договірними Державами про незастосування:

- а) положень статті 2 стосовно способів передачі судових доручень;
- б) положень статті 4 стосовно мов, які можуть використовуватися;
- с) положень статті 8 стосовно присутності представників судової влади при виконанні доручень;
- д) положень статті 11 стосовно привілеїв і заборон для свідків стосовно відмови від надання доказів;
- е) положень статті 13 стосовно способів повернення виконаних доручень запитуючому органу;
- ф) положень статті 14 стосовно сплат і витрат;
- г) положень глави II.

Стаття 29

У відносинах між Сторонами цієї Конвенції, які є також Сторонами однієї чи обох Конвенцій з питань цивільного процесу, підписаних в Гаазі 17го липня 1905 року та 1го березня 1954 року, ця Конвенція замінює положення статей 8 - 16 попередніх конвенцій.

Стаття 30

Ця Конвенція не торкається застосування статті 23 Конвенції 1905 року, або статті 24 Конвенції 1954 року.

Стаття 31

Додаткові угоди між Сторонами зазначених Конвенцій 1905 та 1954 року вважаються такими, які рівною мірою застосовуються до цієї Конвенції, якщо Сторони не домовилися про інше.

Стаття 32

Без шкоди для положень статей 29 та 31, ця Конвенція не відміняє конвенцій, які містять положення стосовно предмету цієї Конвенції, в яких Договірні Держави є або будуть Сторонами.

Стаття 33

Держава може під час підписання, ратифікації або приєднання виключити цілком або частково застосування положень частини 2 статті 4 та глави II. Жодні інші застереження не дозволяються.

Кожна Договірна Держава може в будь-який час відкликати своє застереження; таке застереження припиняє свою дію на шістдесятій день після повідомлення про її відкликання.

Якщо Держава зробила застереження, будь-яка інша заторкнута держава може застосовувати таке саме правило відносно держави, яка зробила застереження.

Стаття 34

Держава може в будь-який час відкликати або змінити заяву.

Стаття 35

Договірна Держава під час здачі на зберігання свого інструменту про ратифікацію або приєднання або пізніше інформує міністерство закордонних справ Нідерландів про призначення органів згідно з статтями 2, 8, 24 та 25.

Договірна Держава також інформує Міністерство, де це необхідно, про таке:

а) призначення органів, які мають бути повідомлені, чий дозвіл може вимагатися і чия допомога може потребуватися при отриманні доказів дипломатичними службовцями та консульськими агентами, згідно з статтями 15, 16 та 18 відповідно;

б) призначення органів, чий дозвіл може вимагатися при отриманні доказів уповноваженими відповідно до статті 17 і допомога яких може бути надана відповідно до статті 18;

с) заяви відповідно до статей 4, 8, 11, 15, 16, 17, 18, 23 та 27;

д) будь-яке відкликання або зміна вищезгаданих призначень та заяв;

е) відкликання будь-якого застереження.

Стаття 36

Будь-які труднощі, що можуть виникнути між Договірними Державами в зв'язку з застосуванням цієї Конвенції, вирішуються по дипломатичних каналах.

Стаття 37

Ця Конвенція відкрита для підписання Державами, представленими на Одинадцятій сесії Гаазької конференції з міжнародного приватного права.

Вона підлягає ратифікації, і документи про ратифікацію здаються на зберігання до Міністерства закордонних справ Нідерландів.

Стаття 38

Ця Конвенція набуває чинності на шістдесятий день після здачі на зберігання третього документа про ратифікацію відповідно до частини другої статті 37.

Конвенція набуває чинності для кожної Держави, що підписала і в подальшому ратифікувала її, на шістдесятий день після здачі на зберігання документа про ратифікацію.

Стаття 39

Будь-яка Держава, не представлена на Одинадцятій сесії Гаазької конференції з міжнародного приватного права, яка є членом Конференції або Організації Об'єднаних Націй, або спеціалізованих установ ООН, або Стороною Статуту Міжнародного Суду, може приєднатися до цієї Конвенції після набуття нею чинності відповідно до частини першої статті 38.

Документ про приєднання здається на зберігання до Міністерства закордонних справ Нідерландів.

Конвенція набуває чинності для Держави, яка приєдналася, на шістдесятий день після здачі на зберігання її документу про приєднання.

Приєднання має силу лише у відносинах між Державою, яка приєдналася, та тими Договірними Державами, які заявили про свою згоду з приєднанням. Така заява передається на зберігання до Міністерства закордонних справ Нідерландів, яке направляє засвідчену копію кожній Договірній Державі через дипломатичні канали.

Конвенція набуває чинності між Державою, яка приєдналася, та Державою, яка заявила про згоду з приєднанням, на шістдесятий день після передачі на зберігання заяви про згоду.

Стаття 40

Будь-яка Держава в момент підписання, ратифікації або приєднання може заявити, що дія цієї Конвенції розповсюджується на всі території, за міжнародні відносини яких вона відповідає, або на одну чи декілька з них. Така заява набирає сили з дати набуття чинності Конвенцією для відповідної Держави.

В будь-який час пізніше про будь-яке поширення дії повідомляється Міністерство закордонних справ Нідерландів.

Конвенція набуває чинності щодо територій, зазначених в такому повідомленні про поширення її дії, на шістдесятий день після повідомлення, зазначеного у попередній частині.

Стаття 41

Ця Конвенція залишається чинною протягом п'яти років з дати набуття чинності відповідно до частини першої статті 38, навіть для Держав, які ратифікували її або приєдналися до неї пізніше.

Якщо Конвенція не денонсована, то її дія автоматично продовжується кожні п'ять років.

Про будь-яку денонсацію Міністерство закордонних справ Нідерландів повідомляється щонайменше за шість місяців до закінчення п'ятирічного періоду.

Дія денонсації може бути обмежена певними територіями, до яких застосовується ця Конвенція

Денонсація є чинною лише стосовно Держави, яка про неї повідомила. Для інших Договірних Держав Конвенція залишається чинною.

Стаття 42

Міністерство закордонних справ Нідерландів інформує Держави, зазначені в статті 37, а також Держави, які приєдналися відповідно до статті 39, про таке:

- a) підписання та ратифікації, згадані в статті 37;
- b) дату, з якої ця Конвенція набуває чинності відповідно до положень частини першої статті 38;
- c) приєднання, згадані в статті 39, і дати набуття ними чинності;
- d) поширення, згадані в статті 40, і дати набуття ними чинності;
- e) призначення, застереження та заяви, згадані в статтях 33 та 35;
- f) денонсації, згадані в частині третій статті 41.

На засвідчення цього, нижчезазначені особи, належним чином на те уповноважені, підписали цю Конвенцію.

Вчинено в Гаазі 18 березня 1970 року англійською та французькою мовами, обидва тексти є автентичними, в одному примірнику, який передається на зберігання в архіви Уряду Нідерландів, і належним чином засвідчена копія якого направляється дипломатичними каналами кожній з Держав, представлених на Одинадцятій сесії Гаазької конференції з міжнародного приватного права

5. Конвенція про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних або комерційних справах

ДАТА ПРИЙНЯТТЯ: 15.11.65 р.

ДАТА ПРИЄДНАННЯ УКРАЇНОЮ: 19.10.2000 р. (із заявами та застереженнями)

Держави, які підписали цю Конвенцію,

Бажаючи створити відповідні засоби, для того, щоб судові або несудові документи, які підлягають врученню за кордоном, були доведені до відома їх одержувачів у належний строк,

Піклуючись про поліпшення організації правової взаємодопомоги шляхом спрощення та прискорення процедури,

Вирішили укласти з цією метою Конвенцію і домовились про такі положення:

Стаття 1

Ця Конвенція застосовується у цивільних та комерційних справах щодо всіх випадків, коли існує потреба в передачі судових та позасудових документів для вручення за кордоном.

Ця Конвенція не застосовується, якщо адреса особи, якій необхідно вручити документ, невідома.

ГЛАВА I. СУДОВІ ДОКУМЕНТИ

Стаття 2

Кожна Договірна Держава призначає Центральний Орган, обов'язком якого є отримання прохань про вручення документів, що виходять від інших Договірних Держав, і здійснення процесуальних дій відповідно до положень статей 3 - 6.

Кожна Держава організовує Центральний Орган згідно із своїм правом.

Стаття 3

Орган влади чи судовий працівник, компетентний відповідно до права запитуючої Держави, направляють Центральному Органу запитуваної Держави прохання згідно з формуляром, що додається до цієї Конвенції, без потреби легалізації або виконання інших аналогічних формальностей.

До прохання додається документ, що підлягає врученню, або його копія. Прохання і документ надаються в двох примірниках.

Стаття 4

Якщо Центральний Орган вважає, що запит не відповідає положенням цієї Конвенції, то він безвідкладно інформує запитуючий орган і зазначає свої заперечення щодо прохання.

Стаття 5

Центральний Орган запитуваної Держави власноручно вручає документ або забезпечує його вручення відповідним органом:

а) у спосіб, визначений його внутрішнім правом для вручення документів, складених в цій державі, особам, що перебувають на її території, або

б) в особливий спосіб, обумовлений запитуючим органом, якщо такий спосіб не є несумісним з законами запитуваної Держави.

З урахуванням положень пункту (б) частини першої цієї статті документ може завжди бути вручений шляхом безпосередньої доставки одержувачу, який приймає його добровільно.

Якщо документ має бути вручений відповідно до частини першої цієї статті, то Центральний Орган може вимагати, щоб документ був складений або перекладений офіційною мовою або однією з офіційних мов запитуваної Держави.

Частина прохання, яка відповідає формуляру, доданому до цієї Конвенції, що містить короткий виклад суті документу, що підлягає врученню, вручається разом з документом.

Стаття 6

Центральний Орган запитуваної Держави або будь-який орган, який вона може призначити для цього, складає підтвердження відповідно до формуляра, доданого до цієї Конвенції.

У підтвердженні підтверджується факт вручення документу і зазначається спосіб, місце та дату вручення, а також особа, якій документ було вручено. Якщо документ не був вручений, в підтвердженні зазначаються причини, які перешкодили врученню.

Запитуючий орган може вимагати, щоб підтвердження, яке було складене не Центральним Органом або судовим органом, було скріплено підписом представника одного з цих органів.

Підтвердження направляється безпосередньо запитуючому органу.

Стаття 7

Типові умови формуляру, доданого до цієї Конвенції, у всіх випадках обов'язково мають бути складені французькою або англійською мовами. Вони можуть при цьому бути складені офіційною мовою або однією з офіційних мов запитуючої Держави.

Відповідні пробіли заповнюються або мовою запитуваної Держави, або французькою чи англійською мовами.

Стаття 8

Кожна Договірна Держава може здійснювати вручення судових документів особам, які перебувають за кордоном, без застосування будь-якого примусу безпосередньо за допомогою своїх дипломатичних або консульських агентів.

Будь-яка Держава може заявити, що вона заперечує проти такого вручення на її території, крім випадків, коли документ підлягає врученню громадянину Держави походження цих документів.

Стаття 9

Кожна Договірна Держава може, крім того, використовувати консульські канали для передачі документів, які підлягають врученню, тим органам іншої Договірної Держави, які визначені останньою з цією метою.

Кожна Держава може, якщо цього вимагають надзвичайні обставини, використовувати з цією ж метою дипломатичні канали.

Стаття 10

Якщо запитувана Держава не заперечує, то ця Конвенція не обмежує:

а) можливості надсилати судові документи безпосередньо поштою особам, які перебувають за кордоном,

б) можливості для судових працівників, службовців або інших компетентних осіб запитуючої Держави здійснювати вручення судових документів безпосередньо через судових працівників, службовців або інших компетентних осіб запитуваної Держави,

с) можливості для будь-якої заінтересованої в судовому процесі особи здійснювати вручення судових документів безпосередньо через судових працівників, службовців або інших компетентних осіб запитуваної Держави.

Стаття 11

Ця Конвенція не забороняє двом чи більше Договірним Державам домовлятися про встановлення з метою вручення судових документів інших шляхів передачі, ніж ті, які передбачені в попередніх статтях, і, зокрема, безпосередніх зносин між їх відповідними ганами.

Стаття 12

Вручення судових документів, отриманих від Договірної Держави, не потребує оплати або відшкодування зборів або витрат в зв'язку з врученням, здійсненим запитуваною Державою. Запитуючий орган сплачує або відшкодовує витрати, що виникли в зв'язку з:

а) виконанням роботи судовим працівником або особою, компетентною відповідно до закону запитуваної Держави,

б) використанням особливого способу вручення.

Стаття 13

Якщо прохання про вручення відповідає положенням цієї Конвенції, запитувана Держава може відмовити у виконанні такого прохання лише якщо вона вважає, що таке виконання порушить її суверенітет або безпеку.

Така держава не може відмовити у виконанні прохання про вручення лише з тієї причини, що відповідно до її внутрішнього права вона має виключну юрисдикцію стосовно предмета справи, або що її внутрішнє право не дозволяє проведення судового процесу, у зв'язку з яким направлене прохання.

У разі відмови Центральний Орган негайно інформує про це запитуючий орган із зазначенням причин відмови.

Стаття 14

Проблеми, які можуть виникнути в зв'язку з передачею судових документів для вручення, вирішуються по дипломатичних каналах.

Стаття 15

Якщо документ про виклик до суду або аналогічний документ підлягав передачі за кордон з метою вручення відповідно до положень цієї Конвенції, і якщо відповідач не з'явився, то судові рішення не може бути винесено, поки не буде встановлено, що

а) документ був вручений у спосіб, передбачений внутрішнім правом запитуваної Держави для вручення документів, складених у цій країні, особам, які перебувають на її території,

б) документ був дійсно доставлений особисто відповідачеві або за його місцем проживання в інший спосіб, передбачений цією Конвенцією, і що, в кожному з цих випадків, вручення або безпосередня доставка були здійснені в належний строк, достатній для здійснення відповідачем захисту.

Кожна Договірна Держава може заявити, що суддя, незалежно від положень частини першої цієї статті, може постановити рішення, навіть якщо не надійшло жодного підтвердження про вручення або безпосередню доставку, у разі, якщо виконані всі наступні умови:

а) документ було передано одним із способів, передбачених цією Конвенцією,

б) з дати направлення документа сплинув термін, який суддя визначив як достатній для даної справи і який становить щонайменше шість місяців,

с) не було отримано будь-якого підтвердження, незважаючи на всі розумні зусилля для отримання його через компетентні органи запитуваної Держави.

Незважаючи на положення попередніх частин, суддя може в термінових випадках прийняти рішення про застосування будь-яких тимчасових чи охоронних заходів.

Стаття 16

Коли документ про виклик до суду або аналогічний документ було передано за кордон для вручення відповідно до положень цієї Конвенції, і було винесено рішення проти відповідача, який не з'явився, то суддя має право звільнити цього відповідача від наслідків закінчення строку для оскарження рішення, у разі, якщо виконані наступні умови:

а) відповідач не з своєї вини не був поінформований про документ в час, необхідний для організації свого захисту, або про рішення в необхідний для оскарження строк, та

б) аргументи, надані відповідачем по суті, *prima facie* (на перший погляд) вбачаються небезпідставними.

Звернення про оскарження може бути прийняте лише протягом розумного строку після того, як відповідач дізнався про рішення.

Кожна Договірна Держава може заявити, що це звернення не буде розглядатися, якщо воно направлено після закінчення строку, визначеного в такій заяві, але який в будь-якому випадку не може бути меншим ніж один рік з дати постановлення рішення.

Ця стаття не застосовується до рішень щодо статусу і правоти дієздатності осіб.

ГЛАВА II. ПОЗАСУДОВІ ДОКУМЕНТИ

Стаття 17

Позасудові документи, видані органами влади та судовими працівниками однієї Договірної Держави можуть бути передані з метою вручення в іншу Договірну Державу способами та відповідно до положень цієї Конвенції.

ГЛАВА III. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 18

Кожна Договірна Держава може призначити інші органи влади на додаток до Центрального Органу і визначити обсяг їх компетенції.

Запитуючий орган, однак, в будь-якому випадку має право звернутися з проханням безпосередньо до Центрального Органу.

Федеративні держави мають можливість призначити більш ніж один Центральний Орган.

Стаття 19

Ця Конвенція не торкається дії положень внутрішнього права Договірної Держави, які дозволяють інші, ніж передбачені в попередніх статтях, способи передачі документів, які приходять із-за кордону для вручення на її території.

Стаття 20

Ця Конвенція не забороняє угод між двома чи більше Договірними Державами про незастосування:

- a) обов'язкового надання двох примірників документів, які передаються, як це передбачено в частині другій статті 3,
- b) вимог щодо мов у частині третій статті 5 та у статті 7,
- c) положень частини четвертої статті 5,
- d) положень частини другої статті 12.

Стаття 21

Кожна Договірна Держава під час здачі на зберігання свого документу про ратифікацію чи приєднання або пізніше інформує Міністерство закордонних справ Нідерландів про таке:

- a) призначення органів відповідно до статей 2 та 18,
- b) призначення органу, компетентного складати підтвердження відповідно до статті 6,
- c) призначення органу, компетентного отримувати документи, які передаються консульськими каналами, відповідно до статті 9.

Кожна Договірна Держава в такий самий спосіб інформує Міністерство у разі необхідності про:

- a) заперечення використання способів передачі, передбачених статтями 8 та 10,
- b) заяви відповідно до частини другої статті 15 та частини третьої статті 16,
- c) всі зміни щодо вищезгаданих призначень, заперечень та заяв.

Стаття 22

У відносинах між Державами - Сторонами цієї Конвенції, які є також Сторонами однієї чи обох Конвенцій з питань цивільного процесу, підписаних в Гаазі 17-го липня 1905 року та 1-го березня 1954 року, ця Конвенція замінює положення статей з 1 по 7 попередніх конвенцій.

Стаття 23

Ця Конвенція не торкається застосування статті 23 Конвенції з питань цивільного процесу, підписаної в Гаазі 17-го липня 1905 року, або статті 24 Конвенції з питань цивільного процесу, підписаної в Гаазі 1-го березня 1954 року.

Ці статті, однак, застосовуються лише тоді, коли використовуються способи зносин подібні тим, які передбачені названими конвенціями.

Стаття 24

Додаткові угоди між Державами - Сторонами зазначених Конвенцій 1905 та 1954 року вважаються такими, які рівною мірою застосовуються до цієї Конвенції, якщо Сторони не домовилися про інше.

Стаття 25

Без шкоди для положень статей 22 та 24, ця Конвенція не відміняє конвенцій, що містять положення стосовно предмету цієї Конвенції, в яких Договірні Держави є або будуть Сторонами.

Стаття 26

Ця Конвенція відкрита для підписання Державами, представленими на Десятій сесії Гаазької конференції з міжнародного приватного права.

Вона підлягає ратифікації і документи про ратифікацію здаються на зберігання до Міністерства закордонних справ Нідерландів.

Стаття 27

Ця Конвенція набуває чинності на шістдесятий день після здачі на зберігання третього документа про ратифікацію відповідно до частини другої статті 26.

Конвенція набуває чинності для кожної Держави, що підписала і в подальшому ратифікувала її, на шістдесятий день після здачі на зберігання документа про ратифікацію.

Стаття 28

Будь-яка Держава, не представлена на Десятій сесії Гаазької конференції з міжнародного приватного права, може приєднатися до цієї Конвенції після набуття нею чинності відповідно до частини першої статті 27. Документ про приєднання здається на зберігання до Міністерства закордонних справ Нідерландів.

Конвенція набуває чинності для такої Держави у разі відсутності будь-яких заперечень з боку будь-якої Держави, що ратифікувала Конвенцію до цього моменту, про що повідомляється Міністерство закордонних справ Нідерландів протягом шести місяців після дати, коли зазначене Міністерство сповістило про таке приєднання.

У разі відсутності будь-яких заперечень Конвенція набуває чинності для Держави, яка приєдналася, першого дня місяця, наступного після закінчення останнього з термінів, зазначених у попередній частині.

Стаття 29

Будь-яка Держава в момент підписання, ратифікації або приєднання може заявити, що дія цієї Конвенції розповсюджується на всі території, за міжнародні відносини яких вона відповідає, або на одну чи декілька з них. Така заява набирає сили з дати набуття чинності Конвенції для відповідної Держави.

В будь-який час пізніше про будь-яке поширення дії повідомляється Міністерство закордонних справ Нідерландів.

Конвенція набуває чинності щодо територій, зазначених в такому повідомленні про поширення її дії, на шістдесятий день після повідомлення, зазначеного у попередній частині.

Стаття 30

Ця Конвенція залишається чинною протягом п'яти років з дати набуття чинності відповідно до частини першої статті 27, навіть для Держав, які ратифікували її або приєдналися до неї пізніше. Якщо Конвенція не денонсована, то її дія автоматично продовжується кожні п'ять років.

Про будь-яку денонсацію Міністерство закордонних справ Нідерландів повідомляється щонайменше за шість місяців до закінчення п'ятирічного періоду.

Дія денонсації може бути обмежена певними територіями, до яких застосовується ця Конвенція. Денонсація є чинною лише стосовно Держави, яка про неї повідомила. Конвенція залишається чинною для інших Договірних Держав.

Стаття 31

Міністерство закордонних справ Нідерландів інформує Держави, зазначені в статті 26, а також Держави, які приєдналися відповідно до статті 28, про таке:

- a) підписання та ратифікації, згадані в статті 26;
- b) дату, з якої ця Конвенція набуває чинності відповідно до положень частини першої статті 27;
- c) приєднання, згадані в статті 28, і дату набуття ними чинності;
- d) поширення, згадані в статті 29, і дату набуття ними чинності;
- e) призначення, заперечення та заяви, згадані в статті 21;
- f) денонсації, згадані в частині третій статті 30.

На засвідчення цього, нижчезазначені особи, належним чином на те уповноважені, підписали цю Конвенцію.

Вчинено в Гаазі 15 листопада 1965 року англійською та французькою мовами, обидва тексти є автентичними, в одному примірнику, який передається на зберігання в архіві Уряду Нідерландів, і належним чином засвідчена копія якого направляється дипломатичними каналами кожній з Держав, представлених на Десятій сесії Гаазької конференції з міжнародного приватного права.

6. Конвенція з питань цивільного процесу

Дата підписання: 01.03.1954 р.

Дата набуття чинності для СРСР: 26.07.1967

Государства, подписавшие настоящую Конвенцию, желая, с учетом опыта, улучшить Конвенцию от 17 июля 1905 г. по вопросам гражданского процесса, решили с этой целью заключить новую Конвенцию и согласились о нижеследующих положениях.

I. Вручение судебных и внесудебных документов

Статья 1

Вручение документов по гражданским или торговым делам лицам, находящимся за границей, производится в договаривающихся государствах по просьбе консула запрашивающего государства, направляемой властям, которые будут указаны запрашиваемым государством. Просьба с указанием властей, от которых исходит передаваемый документ, имен и качества сторон, адреса получателя, характера документа, о котором идет речь, должна быть изложена на языке запрашиваемых властей. Эти власти направляют консулу подтверждение вручения документа или объяснение причин, по которым оно не могло состояться.

Все затруднения, возникающие в связи с такой просьбой консула, разрешаются дипломатическим путем.

Каждое договаривающееся государство может заявить в уведомлении другим договаривающимся государствам, что оно желает, чтобы просьбы о вручении документов, содержащие данные, указанные в первом абзаце, передавались ему дипломатическим путем.

Ничто в предыдущих положениях не препятствует тому, чтобы два договаривающихся государства согласились разрешить непосредственные сношения между их соответствующими властями.

Статья 2

Вручение документов производится при посредстве властей, компетентных по законодательству запрашиваемого государства. Эти власти могут, за исключением случаев, предусмотренных в ст. 3, ограничиться вручением документа путем передачи его адресату, если последний примет его добровольно.

Статья 3

К просьбе прилагается копия документа, подлежащего вручению, в двух экземплярах.

Если документ, подлежащий вручению, составлен на языке запрашиваемых властей или на языке, о котором достигнута договоренность между двумя заинтересованными государствами, или если к этому документу прилагается его перевод на один из вышеуказанных языков, запрашиваемые власти, в случае, если в просьбе будет выражено о том пожелание, могут вручить означенный документ в порядке, установленном его внутренним законодательством для такого рода случаев, или в особом порядке, если он не противоречит этому законодательству. Если такого пожелания выражено не было, запрошенные власти вручат документ в порядке, предусмотренном ст. 2.

При отсутствии соглашения, предусматривающего иной порядок, точность перевода, о котором упоминается в предшествующем абзаце, должна быть удостоверена дипломатическим или консульским

представителем запрашивающего государства или присяжным переводчиком запрашиваемого государства.

Статья 4

Во вручении судебного документа, предусмотренного в статьях 1, 2 и 3, может быть отказано только в том случае, если государство, на территории которого производится вручение, находит, что оно может нанести ущерб его суверенитету или безопасности.

Статья 5

Подтверждение вручения имеет место или в виде удостоверенной расписки адресата с указанием даты или в виде свидетельства властей запрашиваемого государства, в котором констатируется факт вручения и указывается способ и дата вручения.

Расписка или свидетельство оформляются на одной из копий документа или в виде приложения.

Статья 6

Положения предыдущих статей не исключают:

- 1) возможности пересылать документы почтой непосредственно заинтересованным лицам, находящимся за границей;
- 2) возможности вручения заинтересованными лицами этих документов непосредственно через судебных исполнителей или компетентных должностных лиц государства, где вручение документа производится;
- 3) возможности вручения каждым государством документов, предназначенных для лиц, находящихся за границей, непосредственно через своих дипломатических или консульских агентов.

Каждый из этих способов вручения может применяться только в том случае, если это допускается соглашениями, заключенными заинтересованными государствами, или при отсутствии соглашения, если не имеется препятствий со стороны государства, на территории которого вручение производится. Это государство не может препятствовать вручению, если в случаях, предусмотренных пунктом 3 первого абзаца настоящей статьи, документ должен быть вручен не в принудительном порядке гражданину запрашивающего государства.

Статья 7

Вручение судебных документов не может служить поводом для взыскания каких бы то ни было сборов или издержек.

Однако при отсутствии соглашения, предусматривающего иной порядок, запрашиваемое государство имеет право требовать от запрашивающего государства возмещения расходов, возникших в связи с участием должностного лица или применением особого порядка в случаях, указанных в ст. 3.

II. Судебные поручения

Статья 8

Судебные власти одного из договаривающихся государств могут, в соответствии с положениями своего законодательства, обращаться по гражданским или торговым делам к компетентным властям другого договаривающегося государства с судебным поручением, которое заключало бы просьбу произвести, в пределах его компетенции, допрос либо другие процессуальные действия.

Статья 9

Судебные поручения передаются консулом запрашивающего государства властям, указанным запрашиваемым государством. Эти власти направляют консулу документ, удостоверяющий исполнение судебного поручения или объясняющий причины, по которым исполнение его не могло состояться.

Все затруднения, которые могли бы возникнуть при такой передаче, разрешаются дипломатическим путем.

Каждое договаривающееся государство может заявить, уведомив другие договаривающиеся государства, что оно не желает, чтобы судебные поручения, подлежащие исполнению на его территории, передавались ему дипломатическим путем.

Ничто в предыдущих положениях не препятствует тому чтобы два договаривающихся государства согласились разрешить непосредственные сношения между их соответствующими властями при передаче судебных поручений.

Статья 10

При отсутствии соглашения, предусматривающего иной порядок, судебное поручение составляется либо на языке запрашиваемых властей или на языке, о котором достигнута договоренность между двумя заинтересованными государствами, либо к нему должен быть приложен перевод на один из указанных языков, засвидетельствованный дипломатическим или консульским представителем запрашивающего государства или присяжным переводчиком запрашиваемого государства.

Статья 11

Орган судебной власти, к которому обращено судебное поручение, обязан его исполнить, пользуясь теми же средствами принуждения, какие допускаются при исполнении поручений властей запрашиваемого государства или ходатайств заинтересованных сторон. Принятие мер принуждения не является обязательным в тех случаях, когда речь идет о явке сторон в суд.

Запрашивающий орган власти должен быть извещен, если он того пожелает, о времени и месте исполнения судебного поручения для того, чтобы заинтересованная сторона имела возможность присутствовать при этом.

В исполнении судебного поручения может быть отказано лишь в случае:

- 1) если подлинность документа не установлена;
- 2) если в запрашиваемом государстве исполнение судебного поручения не входит в круг ведения судебной власти;
- 3) если государство, на территории которого исполнение должно было бы состояться, находит, что оно может нанести ущерб его суверенитету или безопасности.

Статья 12

В случае, если запрашиваемый орган власти будет некомпетентным по делу, судебное поручение автоматически направляется компетентному органу судебной власти того же государства в соответствии с правилами, установленными его законодательством.

Статья 13

Во всех случаях, когда судебное поручение не будет исполнено запрашиваемым органом власти, последний незамедлительно известит об этом запрашивающий орган власти с указанием в том, что касается статьи 11, причин, по которым было отказано в исполнении судебного поручения, и в том, что касается статьи 12, орган власти, которому передано судебное поручение.

Статья 14

Орган судебной власти, исполняющий судебное поручение, применяет в том, что касается подлежащих соблюдению формальностей, законодательство своей страны.

Однако в случае, если запрашивающий компетентный орган власти просит о соблюдении особой формы, такая просьба удовлетворяется при условии, что указанная форма не противоречит законодательству запрашиваемого государства.

Статья 15

Положения предыдущих статей не затрагивают права каждого государства осуществлять исполнение судебных поручений непосредственно через своих дипломатических или консульских представителей, если это допускается по соглашениям между заинтересованными государствами или если против этого не возражает государство, на территории которого должно исполняться судебное поручение.

Статья 16

Исполнение судебного поручения не должно давать повода для взыскания каких бы то ни было сборов или издержек.

Однако при отсутствии соглашения, предусматривающего иной порядок, запрошенное государство имеет право требовать от запрашивающего государства возмещения сумм, уплаченных свидетелям или экспертам, а также судебных издержек, связанных с применением принудительных мер по указанию судебного исполнителя, если свидетели не явятся в суд добровольно, а также издержек, могущих возникнуть в связи с применением второго абзаца статьи 14.

III. Залог “JUDICATUM SOLVI”

Статья 17

От граждан одного из договаривающихся государств, имеющих место жительства в одном из этих государств и выступающих в судах другого из этих государств в качестве истцов или третьих лиц, не может быть потребовано никакого залога или обеспечения в какой бы то ни было форме на основании того, что они являются иностранцами или не имеют постоянного или временного места жительства в данной стране.

Это же правило применяется в отношении любых платежей, которые могли бы быть потребованы от истцов или третьих лиц в обеспечение судебных издержек.

Все конвенции, в которых договаривающиеся государства могли бы обусловить освобождение своих граждан от *cautio judicatum solvi* или от уплаты судебных издержек, независимо от постоянного места жительства, сохраняют свою силу.

Статья 18

Судебные решения об уплате судебных издержек и расходов, вынесенные в одном договаривающемся государстве против истца или третьей стороны, которые освобождены от обеспечения, залога или уплаты в силу первого и второго абзацев статьи 17 или законодательства государства, в котором начато судебное разбирательство, приводятся в исполнение бесплатно компетентными властями в каждом другом договаривающемся государстве, по просьбам, передаваемым в дипломатическом порядке.

Это же правило применяется и к судебным решениям о последующем взыскании судебных расходов.

Предыдущие постановления не препятствуют тому, чтобы два договаривающихся государства договорились также разрешить обращаться с просьбами об исполнении судебных решений непосредственно заинтересованным сторонам.

Статья 19

Решения о взыскании судебных издержек и расходов объявляются подлежащими исполнению без заслушивания сторон, при условии, однако, что сторона, с которой производится взыскание, имеет право на последующее обжалование в соответствии с законодательством государства, где испрашивается исполнение.

Власти, компетентные рассматривать просьбу об исполнении, ограничиваются рассмотрением следующих вопросов:

1. Отвечает ли копия решения требованиям законодательства страны, где оно было вынесено, относительно аутентичности копии.

2. Вступило ли решение в законную силу в соответствии с указанным законодательством.

3. Изложены ли постановления решения на языке запрашиваемых властей или на языке, о котором достигнута договоренность между двумя заинтересованными государствами, или к документу приложен перевод на один из указанных языков, и при отсутствии соглашения, предусматривающего иной порядок, засвидетельствован ли он дипломатическим или консульским представителем запрашивающего государства или присяжным переводчиком запрашиваемого государства.

Для выполнения условий, предусмотренных в пунктах 1 и 2 второго абзаца, достаточно либо заявления компетентных властей запрашивающего государства, подтверждающего, что решение вступило в законную силу, или представления должным образом заверенных документов, свидетельствующих, что соответствующее решение вступило в законную силу. Компетентность указанных выше властей при отсутствии соглашения, предусматривающего иной порядок, удостоверяется высшим должностным лицом, возглавляющим органы юстиции запрашивающего государства. Упомянутые выше заявление и свидетельство должны быть составлены или переведены в соответствии с правилами, изложенными в пункте 3 второго абзаца.

Власти, компетентные рассматривать просьбу об исполнении судебного решения, производят оценку общей суммы затрат по засвидетельствованию, переводу и удостоверению в соответствии с пунктом 3 второго абзаца, при условии, что об этом одновременно просит сторона. Такие затраты будут рассматриваться в качестве издержек и расходов по ведению дела.

IV. Оказание бесплатной правовой помощи

Статья 20

По гражданским и торговым делам граждане каждого из договаривающихся государств будут пользоваться во всех других договаривающихся государствах бесплатной правовой помощью как собственные граждане этих последних государств в соответствии с законодательством государства, где требуется бесплатная правовая помощь.

В государствах, в которых оказывается правовая помощь по административным делам, положения предшествующего абзаца применяются также к этим делам, рассматриваемым компетентными судами.

Статья 21

В любом случае свидетельство или заявление о нуждаемости должны выдаваться или приниматься органами власти по обычному местожительству иностранца или при отсутствии такового органами власти по его фактическому местожительству. Если эти последние органы власти не принадлежат к договаривающемуся государству и не принимают или не выдают свидетельств или заявлений такого рода, будет достаточно свидетельства или заявления, выданного или принятого дипломатическим или консульским представителем страны, к которой принадлежит иностранец.

В случае, если истец не имеет местожительства в стране, где подана просьба, свидетельство или заявление о нуждаемости бесплатно удостоверяется дипломатическим или консульским представителем страны, где документ должен быть предъявлен.

Статья 22

Власти, компетентные выдавать свидетельство или принимать заявление о нуждаемости, могут обращаться к властям других договаривающихся государств по поводу информации, касающейся финансового положения заявителя.

Власти, ответственные за рассмотрение просьбы о предоставлении бесплатной правовой помощи, в пределах своей компетенции имеют право проверять свидетельства, заявления и информацию, которые им представлены, и запрашивать любые другие необходимые дополнительные сведения.

Статья 23

В случае, если нуждающееся лицо находится не в той стране, в которой испрашивается оказание бесплатной правовой помощи, то просьба такого лица об оказании правовой помощи вместе со свидетельством или заявлением о нуждаемости и, в необходимом случае, другими поддерживающими его просьбу документами, облегчающими рассмотрение просьбы, может быть направлена консулом его страны властям, компетентным рассматривать указанную просьбу, или властям, определенным государством, где должна рассматриваться просьба.

Положения второго, третьего и четвертого абзацев статьи 9 и статей 10 и 12, касающиеся судебных поручений, применяются также к направлению просьб об оказании бесплатной правовой помощи и приложенных к ним документов.

Статья 24

Если правовая помощь оказывается гражданину одного из договаривающихся государств, то вручение документов по делу такого гражданина в другом договаривающемся государстве, независимо от способа, посредством которого оно производится, не служит поводом для возмещения издержек запрашивающим государством запрашиваемому государству.

То же самое относится к судебным поручениям, за исключением вознаграждения, уплачиваемого экспертам.

V. Бесплатная выдача выписок из актов записи гражданского состояния

Статья 25

Нуждающиеся лица - граждане одного из договаривающихся государств могут на равных с местными гражданами основаниях требовать бесплатной выдачи выписок о регистрации актов гражданского состояния. Документы, необходимые им для заключения брака, легализуются бесплатно дипломатическими или консульскими представителями договаривающихся государств.

VI. Тюремное заключение за долги

Статья 26

Тюремное заключение за долги как средство исполнения или как предупредительная мера по гражданским или торговым делам не может быть применено и к иностранцам, являющимся гражданами одного из договаривающихся государств, в тех случаях, когда оно не применяется к местным гражданам. Факт, который может быть использован гражданином, имеющим местожительство в данной стране, в качестве мотива для своего освобождения из тюремного заключения за долги, равным образом будет свидетельствовать в пользу гражданина договаривающегося государства, даже если такой факт имел место за границей.

VII. Заключительные постановления

Статья 27

Настоящая Конвенция открыта для подписания государствами, представленными на Седьмой сессии Конференции по международному частному праву.

Конвенция подлежит ратификации; ратификационные грамоты сдаются на хранение министерству иностранных дел Нидерландов.

О каждой сдаче на хранение ратификационных грамот составляется протокол, заверенная копия которого передается по дипломатическим каналам каждому подписавшему конвенцию государству.

Статья 28

Настоящая Конвенция вступает в силу на шестидесятый день, считая с даты сдачи на хранение четвертой ратификационной грамоты в соответствии со вторым абзацем статьи 27.

В отношении каждого подписавшего Конвенцию государства, которое ратифицирует его после этого, Конвенция вступает в силу на шестидесятый день, считая с даты сдачи на хранение его ратификационной грамоты.

Статья 29

В отношениях между государствами, ратифицировавшими Конвенцию, настоящая Конвенция заменит Конвенцию по вопросам гражданского процесса, подписанную в Гааге 17 июля 1905 г.

Статья 30

Настоящая Конвенция в полной мере применяется к территориям метрополий договаривающихся государств.

Если договаривающееся государство желает, чтобы Конвенция вступила в силу во всех других территориях или в тех из них, за международные отношения которых оно несет ответственность, это государство уведомляет об этом намерении актом, который должен быть сдан на хранение министерству иностранных дел Нидерландов. Последнее рассылает заверенную копию упомянутого документа по дипломатическим каналам каждому договаривающемуся государству.

Если в течение шести месяцев после получения такого уведомления государства не высказали возражения Конвенция вступает в силу в отношениях между ними и территорией или территориями, за внешние сношения которых несет ответственность другое государство.

Статья 31

Любое государство, не представленное на Седьмой сессии Конференции, может присоединиться к настоящей Конвенции, если только одно или более государств, ратифицировавших ее, не выскажут против этого возражений в течение шести месяцев, считая с даты уведомления Правительством Нидерландов о таком присоединении. Присоединение оформляется в порядке, предусмотренном вторым абзацем статьи 27.

Имеется в виду, что присоединение может иметь место только после вступления настоящей Конвенции в силу в соответствии с первым абзацем статьи 28.

Статья 32

Каждое договаривающееся государство после подписания или ратификации настоящей Конвенции или после присоединения к ней может посредством оговорки ограничить применение статьи 17 гражданами договаривающихся государств, имеющими обычное местожительство на его территории.

Государство, которое воспользуется правом, предусмотренным в предыдущем абзаце, может претендовать на применение положений статьи 17 другими договаривающимися государствами только в отношении таких своих граждан, которые имеют обычное местожительство на территории договаривающегося государства, в судах которого они выступают в качестве истцов или третьих лиц.

Статья 33

Настоящая Конвенция остается в силе в течение пяти лет, считая с даты, указанной в первом абзаце статьи 28.

Срок действия Конвенции будет исчисляться, начиная с указанной даты и в отношении государств, которые ратифицируют Конвенцию или присоединятся к ней в дальнейшем.

Действие Конвенции будет возобновляться с молчаливого согласия каждые пять лет, поскольку она не будет денонсирована. Уведомление о денонсации должно быть сделано по крайней мере за шесть месяцев до истечения срока действия Конвенции министерству иностранных дел Нидерландов, которое уведомит об этом все другие договаривающиеся государства.

Денонсация может относиться ко всем или только к определенным территориям, упомянутым в уведомлении в соответствии со вторым абзацем статьи 30.

Денонсация будет иметь силу только в отношении государства, которое сделало о ней уведомление. Конвенция будет оставаться в силе между другими договаривающимися государствами.

В удостоверение чего нижеподписавшиеся, должным образом уполномоченные своими соответствующими Правительствами, подписали настоящую Конвенцию.

Совершено в Гааге 1 марта 1954 года в единственном экземпляре, который будет находиться на хранении в архивах Правительства Нидерландов. Заверенная копия настоящей Конвенции будет разослана по дипломатическим каналам каждому государству, представленному на Седьмой сессии Гаагской конференции по международному частному праву.

Сверено с французским текстом
Конвенции в Бюро переводов МИД СССР

7. Віденська Конвенція про консульські зносини

Венская Конвенция о консульских сношениях
(Вена, 24 апреля 1963 года)

Государства, являющиеся сторонами настоящей Конвенции, отмечая, что консульские сношения устанавливались между народами с древних времен,

принимая во внимание цели и принципы Устава Организации Объединенных Наций в отношении суверенного равенства государств, поддержания международного мира и безопасности и содействия развитию дружественных отношений между государствами,

учитывая, что Конференция Организации Объединенных Наций по дипломатическим сношениям и иммунитетам приняла Венскую конвенцию о дипломатических сношениях, которая была открыта для подписания 18 апреля 1961 года,

будучи убеждены, что заключение международной Конвенции о консульских сношениях, привилегиях и иммунитетах также будет

способствовать развитию дружественных отношений между государствами, независимо от различий в их государственном и общественном строе,

сознавая, что такие привилегии и иммунитеты предоставляются не для выгод отдельных лиц, а для обеспечения эффективного осуществления консульскими учреждениями функций от имени их государств,

подтверждая, что нормы международного обычного права продолжают регулировать вопросы, прямо не предусмотренные положениями настоящей Конвенции,

согласились о ниже следующем:

Статья 1

Определения

1. В настоящей Конвенции приводимые ниже термины имеют следующее значение:

а) “консульское учреждение” означает любое генеральное консульство, консульство, вице-консульство или консульское агентство;

б) “консульский округ” означает район, отведенный консульскому учреждению для выполнения консульских функций;

с) “глава консульского учреждения” означает лицо, которому поручено действовать в этом качестве;

д) “консульское должностное лицо” означает любое лицо, включая главу консульского учреждения, которому поручено в этом качестве выполнение консульских функций;

е) “консульский служащий” означает любое лицо, выполняющее административные или технические обязанности в консульском учреждении;

f) “работник обслуживающего персонала” означает любое лицо, выполняющее обязанности по обслуживанию консульского учреждения;

g) “работники консульского учреждения” означает консульские должностные лица, консульские служащие и работники обслуживающего персонала;

h) “работники консульского персонала” означает консульские должностные лица (за исключением главы консульского учреждения), а также консульские служащие и работники обслуживающего персонала;

i) “частный домашний работник” означает лицо, состоящее исключительно на частной службе у работника консульского учреждения;

j) “консульские помещения” означает используемые исключительно для целей консульского учреждения здания или части зданий и обслуживающий данное здание или части зданий земельный участок, кому бы ни принадлежало право собственности на них;

q) “консульские архивы” включают все бумаги, документы, корреспонденцию, книги, фильмы, ленты звукозаписи и реестры консульского учреждения вместе с шифрами и кодами, картотеками и любыми предметами обстановки, предназначенными для обеспечения их сохранности или хранения.

2. Существуют две категории консульских должностных лиц, а именно штатные консульские должностные лица и почетные консульские должностные лица. Положения главы 2 настоящей Конвенции распространяются на консульские учреждения, возглавляемые штатными консульскими должностными лицами; положения главы 3 распространяются на консульские учреждения, возглавляемые штатными консульскими должностными лицами; положения главы 3 распространяются на консульские учреждения, возглавляемые почетными консульскими должностными лицами.

3. Статус работников консульских учреждений, являющихся гражданами государства пребывания, или постоянно проживающих в нем, регулируется статьей 71 настоящей Конвенции.

Глава 1. Общие положения о консульских сношениях

Раздел 1. Установление и осуществление консульских сношений

Статья 2. Установление консульских сношений

1. Установление консульских сношений между государствами осуществляется по взаимному согласию.

2. Согласие, данное на установление дипломатических отношений между двумя государствами, означает, если не оговорено, согласие на установление консульских сношений.

3. Разрыв дипломатических отношений не влечет за собой *ipso facto* разрыва консульских сношений.

Статья 3. Выполнение консульских функций

Консульские функции выполняются консульскими учреждениями. Они выполняются также дипломатическими представительствами в соответствии с положениями настоящей Конвенции.

Статья 4. Открытие консульского учреждения

1. Консульское учреждение может быть открыто на территории государства пребывания только с согласия этого государства.

2. Местонахождение консульского учреждения, его класс и консульский округ определяется представляемым государством и подлежат одобрению государства пребывания.

3. Дальнейшие изменения местонахождения консульского учреждения, его класса или консульского округа могут осуществляться представляемым государством только с согласия государства пребывания.

4. Согласие государства пребывания также требуется, если какое-либо генеральное консульство или консульство желает открыть вице-консульство или консульское агентство не в том населенном пункте, где они сами находятся.

5. Предварительно определенно выраженное согласие государства пребывания необходимо также для открытия канцелярии, составляющей часть существующего консульского учреждения, вне местонахождения последнего.

Статья 5. Консульские функции

Консульскими функциями являются:

a) защита в государстве пребывания интересов представляемого государства и его граждан (физических и юридических лиц) в пределах, допускаемых международным правом;

b) содействие развитию торговых, экономических, культурных и научных связей между представляемым государством и государством пребывания, а также содействие развитию дружественных отношений между ними иными путями в соответствии с положениями настоящей Конвенции;

c) выяснение всеми законными путями условий и событий в торговой, экономической, культурной и научной жизни государства пребывания, сообщение о них правительству представляемого государства и представление сведений заинтересованным лицам;

d) выдача паспортов и проездных документов гражданам представляемого государства и виз или соответствующих документов лицам, желающим поехать в представляемое государство;

e) оказание помощи и содействия гражданам (физическим и юридическим лицам) представляемого государства;

f) исполнение обязанностей нотариуса, регистратора актов гражданского состояния и других подобных обязанностей, а также выполнение некоторых функций административного характера, при условии что в этом случае ничто не противоречит законам и правилам государства пребывания;

g) охрана интересов граждан (физических и юридических лиц) представляемого государства в случае преемства "mortis causa" на территории государства пребывания в соответствии с законами и правилами государства пребывания;

h) охрана в рамках, установленных законами и правилами государства пребывания, интересов несовершеннолетних и иных лиц, не обладающих полной дееспособностью, которые являются гражданами представляемого государства, в особенности когда требуется установление над такими лицами какой-либо опеки или попечительства;

i) с соблюдением практики и порядка, принятых в государстве пребывания, представительство или обеспечение надлежащего представительства граждан представляемого государства в судебных и иных учреждениях государства пребывания с целью получения, в соответствии с законами и правилами государства пребывания, распоряжений о предварительных мерах, ограждающих права и интересы этих граждан, если, в связи с отсутствием или по другим причинам, такие граждане не могут своевременно осуществлять защиту своих прав и интересов;

j) передача судебных и несудебных документов или исполнение судебных поручений по снятию показаний для судов представляемого государства в соответствии с действующими международными соглашениями или, при отсутствии таких соглашений, в любом ином порядке, не противоречащем законам и правилам государства пребывания;

k) осуществление предусматриваемых законами и правилами представляемого государства прав надзора и инспекции в отношении судов, имеющих национальность представляемого государства, и самолетов, зарегистрированных в этом государстве, а также в отношении их экипажа;

l) оказание помощи судам и самолетам, упомянутым в пункте k настоящей статьи, и их экипажу, принятие заявлений относительно плавания судов, осмотр и оформление судовых документов и, без ущерба для прав властей государства пребывания, расследование любых происшествий, имевших место в пути, и разрешение всякого рода споров между капитаном, командным составом и матросами, поскольку это предусматривается законами и правилами представляемого государства;

m) выполнение других функций, возложенных на консульское учреждение представляемым государством, которые не запрещаются законами и правилами государства пребывания или против выполнения которых государство пребывания не имеет возражений или же которые предусмотрены международными договорами, действующими между представляемым государством и государством пребывания.

Статья 6. Выполнение консульских функций за пределами консульского округа

Консульское должностное лицо может при особых обстоятельствах, с согласия государства пребывания, выполнять свои функции за пределами своего консульского округа.

Статья 7

Выполнение консульских функций в третьем государстве

Представляемое государство может, после уведомления соответствующих государств, поручить консульскому учреждению, открытому в одном государстве, выполнять консульские функции в другом государстве, если не имеется определенно выраженного возражения со стороны какого-либо из этих государств.

Статья 8. Выполнение консульских функций от имени третьего государства

После соответствующего уведомления государства пребывания консульское учреждение представляемого государства может, если государство пребывания не возражает, выполнять консульские функции государстве пребывания от имени третьего государства.

Статья 9. Класс глав консульских учреждений

1. Главы консульских учреждений делятся на четыре класса, а именно:

- a) генеральных консулов,
- b) консулов,
- c) вице-консулов,
- d) консульских агентов.

2. Пункт 1 настоящей статьи никоим образом не ограничивает права любой из Договаривающихся Сторон определять наименование консульских должностных лиц, не являющихся главами консульских учреждений.

Статья 10. Назначение и допущение глав консульских учреждений

1. Главы консульских учреждений назначаются представляемым государством и допускаются к выполнению своих функций государством пребывания.

2. При условии соблюдения положений настоящей Конвенции формальности в отношении назначения и допущения главы консульского учреждения определяются, соответственно, законами, правилами и обычаями представляемого государства и государства пребывания.

Статья 11. Консульский патент или уведомление о назначении

1. Представляемое государство снабжает главу консульского учреждения документом, имеющим форму патента или подобного ему акта, составляемым при каждом назначении, удостоверяющим его должность и указывающим, как общее правило, его полное имя и фамилию, категорию или класс, к которому он принадлежит, консульский округ и местонахождение консульского учреждения.

2. Представляемое государство направляет этот патент или подобный ему акт дипломатическим или иным соответствующим путем правительству того государства, на территории которого глава консульского учреждения должен выполнять свои функции.

3. Если государство пребывания согласно, представляемое государство может вместо патента или подобного ему акта послать государству пребывания уведомление, содержащее данные, о которых говорится в пункте 1 настоящей статьи.

Статья 12. Экзекватура

1. Глава консульского учреждения допускается к выполнению своих функций разрешением со стороны государства пребывания, называемым экзекватурой, какую бы форму такое разрешение ни имело.

2. Государство, отказывающее в выдаче экзекватуры, не обязано сообщать представляемому государству мотивы такого отказа.

3. За исключением случаев, предусмотренных в статьях 13 и 15, глава консульского учреждения не может приступить к исполнению своих обязанностей до получения им экзекватуры.

Статья 13. Временное допущение глав консульских учреждений

До выдачи глава консульского учреждения может быть временно допущен к выполнению своих функций. В таком случае применяются положения настоящей Конвенции.

Статья 14. Уведомление властей консульского округа

Как только глава консульского учреждения допущен, даже временно, к выполнению своих функций, государство пребывания немедленно уведомляет об этом компетентные власти консульского округа. Кроме того, оно обеспечивает принятие мер, необходимых для того, чтобы глава консульского учреждения мог исполнять обязанности по своей должности и пользоваться преимуществами, вытекающими из настоящей Конвенции.

Статья 15. Временное выполнение функций главы консульского учреждения

1. Если глава консульского учреждения не может выполнять своих функций, если должность главы консульского учреждения не может выполнять своих функций, если должность главы консульского учреждения вакантна, функции главы консульского учреждения могут временно выполняться исполняющим обязанности главы консульского учреждения.

2. Полное имя и фамилия исполняющего обязанности главы консульского учреждения сообщаются министерству иностранных дел государства пребывания или указанному этим министерством органу дипломатическим представительством представляемого государства или, если это государство не имеет такого представительства в государстве пребывания, - главой консульского учреждения, или, если он не в состоянии этого сделать, - любым компетентным органом представляемого государства. Как общее правило, это сообщение делается заранее. Государство пребывания может обусловить своим согласием допущение исполняющего обязанности главы консульского учреждения, который не является ни дипломатическим агентом, ни консульским должностным лицом представляемого государства в государстве пребывания.

3. Компетентные органы государства пребывания оказывают исполняющему обязанности главы консульского учреждения помощь и защиту. Пока он возглавляет учреждение, на него распространяются положения настоящей Конвенции на том же основании, как и на главу соответствующего консульского учреждения. Тем не менее государство пребывания не обязано предоставлять лицу, временно исполняющему обязанности главы учреждения, преимущества, привилегии и иммунитеты, которыми пользуется глава консульского учреждения, лишь в силу условий, которым временно исполняющий обязанности главы консульского учреждения не отвечает.

4. Если член дипломатического персонала дипломатического представительства представляемого государства в государстве пребывания назначается представляемым государством в соответствии с положениями пункта 1 настоящей статьи временно исполняющим обязанности главы консульского учреждения, он продолжает пользоваться дипломатическими привилегиями и иммунитетами, при условии что государство пребывания против этого не возражает.

Статья 16. Старшинство между главами консульских учреждений

1. Главам консульских учреждений присваиваются в каждом классе различные места в порядке старшинства, определяемые датами выдачи экзекватур.

2. Если, однако, глава консульского учреждения до получения экзекватуры временно допущен к выполнению своих функций, его место в порядке старшинства определяется датой временного допущения; это место сохраняется за ним и после выдачи ему экзекватуры.

3. Старшинство между двумя или несколькими главами консульских учреждений, получившими экзекватуры или временно допущенными к выполнению своих функций в один и тот же день, определяется датами представления государству пребывания их патентов или подобных патентам актов или же датами уведомлений, упоминаемых в пункте 3 статьи 11.

4. Исполняющие обязанности глав консульских учреждений занимают в порядке старшинства места после всех глав консульских учреждений, а старшинство между ними определяется датами их вступления во временное исполнение обязанностей глав учреждений, указанными в сообщениях, сделанных в соответствии с пунктом 2 статьи 15.

5. Почетные консульские должностные лица, являющиеся главами консульских учреждений, занимают в каждом классе места после штатных глав консульских учреждений в порядке и согласно правилам, изложенным в предшествующих пунктах.

6. Главам консульских учреждений принадлежат в порядке старшинства места выше консульских должностных лиц, не имеющих этого статуса.

Статья 17. Совершение консульскими должностными лицами дипломатических актов

1. В государстве, где представляемое государство не имеет дипломатического представительства и где оно не представлено дипломатическим представительством третьего государства, консульское должностное лицо может, с согласия государства пребывания и без изменения его консульского статуса, быть уполномочено на совершение дипломатических актов. Совершение таких актов консульским должностным лицом не дает ему права претендовать на дипломатические привилегии и иммунитеты.

2. Консульское должностное лицо может, после уведомления государства пребывания, действовать в качестве представителя представляемого государства при любой межправительственной организации. Действуя в этом качестве, оно имеет право пользоваться всеми привилегиями и иммунитетами, предоставляемыми такому представителю международным обычным правом или международными договорами. Однако в том, что касается выполнения им любой консульской функции, оно не имеет права на больший иммунитет от юрисдикции, чем тот, на который консульское должностное лицо имеет право согласно настоящей Конвенции.

Статья 18. Назначение двумя или несколькими государствами одного и того же лица консульским должностным лицом

Два или несколько государств могут, с согласия государства пребывания, назначить одно и то же лицо в качестве консульского должностного лица в этом государстве.

Статья 19. Назначение работников консульского персонала

1. С исключениями, предусмотренными в положениях статей 20, 22 и 23, представляемое государство может свободно назначать работников консульского персонала.

2. Представляемое государство заблаговременно сообщает государству пребывания полное имя и фамилию, категорию и класс всех консульских должностных лиц, помимо главы консульского учреждения, с тем чтобы государство пребывания могло, если оно это пожелает, осуществить свои права, предусмотренные в пункте 3 статьи 23.

3. Представляемое государство может, если это требуется по его законам и правилам, просить государство пребывания о выдачи экзекватуры консульскому должностному лицу, не являющемуся главой консульского учреждения.

4. Государство пребывания может, если это требуется по его законам и правилам, выдать экзекватуру консульскому должностному лицу, не являющемуся главой консульского учреждения.

Статья 20. Численность консульского персонала

При отсутствии конкретной договоренности о численности консульского персонала государство пребывания может предложить, чтобы численность персонала не переходила за пределы, которые оно считает разумными и нормальными, учитывая обстоятельства и условия, существующие в консульском округе, и потребности данного консульского учреждения.

Статья 21. Порядок старшинства между консульскими должностными лицами консульского учреждения

Дипломатическое представительство представляемого государства или, если это государство не имеет в государстве пребывания такого представительства, глава консульского учреждения сообщает министру иностранных дел государства пребывания или указанному этим министерством органу о порядке

старшинства между консульскими должностными лицами консульского учреждения, а также о любых изменениях этого порядка.

Статья 22. Гражданство консульских должностных лиц

1. В принципе консульские должностные лица должны быть гражданами представляемого государства.

2. Консульские должностные лица не могут назначаться из числа граждан государства пребывания иначе, как с определенно выраженного согласия этого государства, причем это согласие может быть в любое время аннулировано.

3. Государство пребывания может оговорить за собой подобное же право в отношении граждан третьего государства, которые не являются одновременно гражданами представляемого государства.

Статья 23. Лица, объявленные non grata

1. Государство пребывания может в любое время уведомить представляемое государство о том, что то или иное консульское должностное лицо является *persona non grata* или что любой работник консульского персонала является неприемлемым. В таком случае представляемое государство должно, соответственно, отозвать это лицо или прекратить его функции в консульском учреждении.

2. Если представляемое государство откажется выполнять или же не выполнит в течении разумного срока свои обязательства, предусмотренные в пункте 1 настоящей статьи, государство пребывания может, соответственно, аннулировать экзекватуру данного лица или перестать считать его работником консульского персонала.

3. Лицо, назначенное в качестве работника консульского учреждения, может быть объявлено неприемлемым до прибытия на территорию государства пребывания или, если оно уже находится в государстве пребывания, до того, как оно приступит к исполнению своих обязанностей в консульском учреждении. В любом таком случае представляемое государство аннулирует его назначение.

4. В случаях, указанных в пунктах 1 и 3 настоящей статьи, государство пребывания не обязано сообщать мотивы своего решения представляемому государству.

Статья 24. Уведомление государства пребывания о назначениях, прибытии и отбытии

1. Министерство иностранных дел государства пребывания или указанный этим министерством орган уведомляется:

а) о назначении работников консульского учреждения, их прибытии после назначения в консульское учреждение, об их окончательном отбытии или о прекращении их функций и обо всех других изменениях, влияющих на их статус, которые могут произойти во время их работы в консульском учреждении;

б) о прибытии или окончательном отбытии лица, являющегося членом семьи работника консульского учреждения и постоянно вместе с ним проживающего, а также, в надлежащих случаях, о том, что то или иное лицо становится или перестает быть таким членом семьи;

с) о прибытии и окончательном отбытии частных домашних работников и, в надлежащих случаях, о прекращении их службы в качестве таковых;

д) о найме и увольнении лиц, проживающих в государстве пребывания, и в качестве работников консульского учреждения или частных домашних работников, имеющих право на привилегии и иммунитеты.

2. Уведомление о прибытии или окончательном отбытии должно делаться по возможности заблаговременно.

Раздел 2. Прекращение консульских функций

Статья 25. Прекращение функций работников консульских учреждений

Функции работников консульских учреждений прекращаются, в частности:

- а) по уведомлении государства пребывания представляемым государством о том, что его функции прекращаются;
- б) по аннулированию экзекватуры;
- с) по уведомлении государства пребывания представляемого государством о том, что государство пребывания перестало считать его работником консульского персонала.

Статья 26. Отбытие из государства пребывания

Государство пребывания должно, даже в случае вооруженного конфликта, предоставлять работникам консульского учреждения и частным домашним работникам, не являющимся гражданами государства пребывания, а также членам их семей, проживающим вместе с ними, независимо от их гражданства, время и условия, необходимые для того, чтобы они могли подготовиться к отъезду и выехать как можно скорее после прекращения функций соответствующих работников. В частности, оно должно предоставить, в случае необходимости, в их распоряжение транспортные средства, которые требуются для них самих или для их имущества, за исключением имущества, приобретенного в государстве пребывания, вывоз которого во время отбытия запрещен.

Статья 27. Охрана консульских помещений и архива, а также интересов представляемого государства при исключительных обстоятельствах

1. В случае разрыва консульских отношений между двумя государствами:

- а) государство пребывания должно, даже в случае вооруженного конфликта, уважать и охранять консульские помещения, а также имущество консульского учреждения и консульский архив;
- б) представляемое государство может вверить охрану консульских помещений, а также имущества, которое в них находится,
- с) консульского архива третьему государству, приемлемому для государства пребывания;
- д) представляемое государство может вверить защиту своих интересов и интересов своих граждан третьему государству, приемлемому для государства пребывания.

2. В случае временного или окончательного закрытия консульского учреждения применяются положения подпункта а пункта 1 настоящей статьи. Кроме того:

- а) если представляемое государство не имеет в государстве пребывания дипломатического представительства, но имеет на территории этого государства другое консульское учреждение, этому консульскому учреждению может быть вверена охрана помещений закрытого консульского учреждения вместе с находящимся в них имуществом и консульским архивом и, с согласия государства пребывания, выполнение консульских функций в округе этого консульского учреждения; или
- б) если представляемое государство не имеет в государстве пребывания ни дипломатического представительства, ни другого консульского учреждения, применяются положения подпунктов б и с пункта 1 настоящей статьи.

Глава 2. Преимущества, привилегии и иммунитеты консульских учреждений, штатных консульских должностных лиц и других работников консульских учреждений

Раздел 1. Преимущества, привилегии и иммунитеты консульских учреждений

Статья 28. Облегчение работы консульских учреждений

Государство пребывания должно предоставить все возможности для выполнения функций консульского учреждения.

Статья 29. Пользование государственным флагом и гербом

1. Представляемое государство имеет право пользоваться своим государственным флагом и гербом в государстве пребывания в соответствии с положениями настоящей статьи.

2. Государственный флаг представляемого государства может быть вывешен и его государственный герб укреплен на здании, занимаемом консульским учреждением, на его входных дверях, а также на резиденции главы консульского учреждения и, когда это связано с использованием служебных обязанностей, на его средствах передвижения.

3. При осуществлении предусмотренного в настоящей статье права должны приниматься во внимание законы, правила и обычаи государства пребывания.

Статья 30. Обеспечение помещениями

1. Государство пребывания должно либо оказать содействие представляемому государству в приобретении на своей территории, согласно своим законам и правилам, помещений, необходимых для его консульского учреждения, либо оказать помощь последнему в получении помещений иным путем.

2. Оно должно также, в случае необходимости, оказывать помощь консульскому учреждению в получении подходящих помещений для его работников.

Статья 31. Неприкосновенность консульских учреждений

1. Консульские помещения неприкосновенны в той мере, в какой это предусматривается в настоящей статье.

2. Власти государства пребывания не могут вступать в ту часть консульских помещений, которая используется исключительно для работы консульского учреждения, иначе как с согласия консульского учреждения, назначенного им лица или главы дипломатического представительства представляемого государства. Тем не менее согласие главы консульского учреждения может предполагаться в случае пожара или другого стихийного бедствия, требующего безотлагательных мер защиты.

3. При условии соблюдения положений пункта 2 настоящей статьи на государстве пребывания лежит специальная обязанность принимать все надлежащие меры для защиты консульских помещений от всяких вторжений или нанесения ущерба и для предотвращения всякого нарушения спокойствия консульского учреждения или оскорбления его достоинства.

4. Консульские помещения, предметы их обстановки, имущество консульского учреждения, а также его средства передвижения пользуются иммунитетом от любых видов реквизиции в целях государственной обороны или для общественных нужд. В случае необходимости отчуждения помещения для указанных выше целей принимаются все возможные меры во избежание нарушения выполнения консульских функций и представляемому государству безотлагательно выплачивается соответствующая и эффективная компенсация.

Статья 32. Освобождение консульских помещений от налогов

1. Консульские помещения и резиденции штатного главы консульского учреждения, владельцем или нанимателем которых является представляемое государство или любое лицо, действующее от его имени, освобождаются от всех государственных, районных и муниципальных налогов сборов и пошлин за исключением тех, которые представляют собой плату за конкретные виды обслуживания.

2. Налоговые изъятия, указанные в пункте 1 настоящей статьи, не распространяется на те сборы, пошлины и налог, которыми по законодательству государства пребывания облагаются лица, заключившие договор с представляемым государством или с лицом, действующим от его имени.

Статья 33. Неприкосновенность консульского архива и документов

Консульские архивы и документы неприкосновенны в любое время и независимо от их местонахождения.

Статья 34. Свобода передвижений

Поскольку это не противоречит законам и правилам о зонах, въезд в которые запрещается или регулируется по соображениям государственной безопасности, государство пребывания должно обеспечить всем работникам консульского учреждения свободу передвижений и путешествий по его территории.

Статья 35. Свобода сношений

1. Государство пребывания должно разрешать и охранять свободу сношений консульского учреждения для всех официальных целей. При сношениях с правительством, дипломатическими представительствами и другими консульскими учреждениями представляемого государства, где бы они ни находились, консульское учреждение может пользоваться всеми подходящими средствами, включая дипломатических и консульских курьеров, дипломатические и консульские вализы и закодированные или шифрованные депеши. Однако установить радиопередатчик и пользоваться им консульское учреждение может лишь с согласия государства пребывания.

2. Официальная корреспонденция консульского учреждения неприкосновенна. Под официальной корреспонденцией понимается вся корреспонденция, относящаяся к консульскому учреждению и его функциям.

3. Консульская вализа не подлежит ни вскрытию, ни задержанию. Однако в тех случаях, когда компетентные власти государства пребывания имеют серьезные основания полагать, что в вализе содержится что-то другое, кроме корреспонденции, документов или предметов, перечисленных в пункте 4 настоящей статьи, они могут потребовать, чтобы вализа была вскрыта в их присутствии уполномоченным представителем представляемого государства. В том случае, если власти представляемого государства откажутся выполнить это требование, вализа возвращается в место отправления.

4. Все места, составляющие консульскую вализу, должны иметь видимые внешние знаки, указывающие на их характер, и могут содержать только официальную корреспонденцию и документы или предметы, предназначенные исключительно для официального пользования.

5. Консульский курьер снабжается официальным документом, в котором указываются его статус и число мест, составляющих консульскую вализу. За исключением случаев, когда имеется согласие государства пребывания, ни, если он не является гражданином представляемого государства, лицом, постоянно проживающим в государстве пребывания. При выполнении своих функций он должен находиться под защитой государства пребывания. Он пользуется личной неприкосновенностью и не подлежит ни аресту, ни задержанию какой бы то ни было форме.

6. Представляемое государство, его дипломатические представительства и консульские учреждения могут назначать специальных консульских курьеров *ad hoc*. В таких случаях положения пункта 5 настоящей статьи также применяются, за тем исключением, что упомянутые в нем иммунитеты прекращаются в момент доставки таким курьером вверенной ему консульской вализы по назначению.

7. Консульская вализа может быть вверена командиру судна или гражданского самолета, направляющегося в порт или аэропорт, прибытие в который разрешено. Он снабжается официальным документом указанием числа мест, составляющих вализу, но он не считается консульским курьером. По согласованию с компетентными местными властями консульское учреждение может направить одного из своих работников принять вализу непосредственно и беспрепятственно от командира судна или самолета.

Статья 36. Сношения и контакты с гражданами представляемого государства

1. В целях облегчения выполнения консульских функций в отношении граждан представляемого государства:

а) консульские должностные лица могут свободно сноситься с гражданами представляемого государства и иметь доступ к ним. Граждане представляемого государства имеют такую же свободу в том, что касается сношений с консульскими должностными лицами представляемого государства и доступа к ним;

б) компетентные органы государства пребывания должны безотлагательно уведомлять консульское учреждение представляемого государства о том, что в пределах его консульского округа какой-либо

гражданин этого государства арестован, заключен в тюрьму или взят под стражу в ожидании судебного разбирательства, или же задержан в каком-либо ином порядке, если этот гражданин этого требует. Все сообщения, адресуемые этому консульскому учреждению лицом, находящимся под арестом, в тюрьме, под стражей или задержанным, также безотлагательно передаются этими органами консульскому учреждению. Указанные органы должны безотлагательно сообщать этому лицу о правах, которые он имеет согласно настоящему подпункту;

с) консульские должностные лица имеют право посещать гражданина представляемого государства, который находится в тюрьме, под стражей или задержан, для беседы с ним, а также имеют право переписываться с ним и принимать меры к обеспечению ему юридического представительства. Они также имеют право посещать любого гражданина представляемого государства, который находится в тюрьме, под стражей или задержан в их округе во исполнение судебного решения. Тем не менее консульские должностные лица должны воздерживаться выступать от имени гражданина, который находится в тюрьме, под стражей или задержан, если он определенно возражает против этого.

2. Права, о которых говорится в пункте 1 настоящей статьи, должны осуществляться в соответствии с законами и правилами государства пребывания, при условии, однако, что эти законы и правила должны способствовать полному осуществлению целей, для которых предназначены права, предоставляемые в соответствии с настоящей статьей.

Статья 37. Уведомление о смерти, опеке или попечительстве и об авариях судов и самолетов

При наличии соответствующей информации у компетентных властей государства пребывания эти власти обязаны:

а) в случае смерти гражданина представляемого государства безотлагательно уведомить об этом консульское учреждение, в округе которого произошла смерть;

б) безотлагательно уведомить компетентное консульское учреждение о любом случае, когда назначение опекуна или попечителя отвечает интересам несовершеннолетнего или другого лица, не обладающего полной дееспособностью и являющегося гражданином представляемого государства. Однако предоставление этой информации не должно препятствовать применению законов и правил государства пребывания в том, что касается таких назначений;

с) если судно, имеющее национальность представляемого государства, потерпело крушение или село на мель в территориальных или внутренних водах государства пребывания, или самолет, зарегистрированный в представляемом государстве, потерпел аварию на территории государства пребывания, безотлагательно уведомить об этом ближайшее к месту происшествия консульское учреждение.

Статья 38. Сношения с органами государства пребывания

При выполнении своих функций консульские должностные лица могут обращаться:

а) в компетентные местные органы своего консульского округа; б) в компетентные местные органы своего государства

б) пребывания, если это допускается и в той степени, в какой это допускается законами, правилами и обычаями государства пребывания или соответствующими международными договорами.

Статья 39. Консульские сборы

1. Консульское учреждение может взимать за совершение консульских актов на территории государства пребывания сборы и пошлины, предусматриваемые законами и правилами представляемого государства.

2. Суммы, собираемые в форме сборов и пошлин, о которых упоминается в пункте 1 настоящей статьи, и квитанции в получении таких сборов и пошлин освобождаются в государстве пребывания от всех налогов, сборов и пошлин.

Раздел 2. Преимущества, привилегии и иммунитеты штатных консульских должностных лиц и других работников консульских учреждений

Статья 40. Защита консульских должностных лиц

Государство пребывания обязано относиться к консульским должностным лицам с должным уважением и принимать все надлежащие меры для предупреждения каких-либо посягательств на их личность, свободу или достоинство.

Статья 41. Личная неприкосновенность консульских должностных лиц

1. Консульские должностные лица не подлежат ни аресту, ни предварительному заключению, иначе как на основании постановлений компетентных судебных властей в случае совершения тяжких преступлений.

2. За исключением случаев, указанных в пункте 1 настоящей статьи, консульские должностные лица не могут быть заключены в тюрьму и не подлежат никаким другим формам ограничений личной свободы, иначе как во исполнение судебных постановлений, вступивших в законную силу.

3. Если против консульского должностного лица возбуждается уголовное дело, это лицо должно явиться в компетентные органы. Тем не менее при производстве дела ему должно оказываться уважение ввиду его официального положения и, кроме случаев, предусмотренных в пункте 1 настоящей статьи, должно ставиться как можно меньше препятствий выполнению им консульских функций. Когда возникает необходимость задержания консульского должностного лица в соответствии с пунктом 1 настоящей статьи, судебное преследование должно быть начато против него в возможно короткий срок.

Статья 42. Уведомление об аресте, предварительном заключении или судебном преследовании

В случае ареста или предварительного заключения какого-либо работника консульского персонала, или возбуждения против него уголовного дела государство пребывания незамедлительно уведомляет об этом главу консульского учреждения. Если последний сам подвергается таким мерам, государство пребывания уведомляет об этом представляемого государство через дипломатические каналы.

Статья 43. Иммунитет от юрисдикции

1. Консульские должностные лица и консульские служащие не подлежат юрисдикции судебных или административных органов государства пребывания в отношении действий, совершаемых ими при выполнении консульских функций.

2. Однако положения пункта 1 настоящей статьи не применяются в отношении гражданского иска:

а) вытекающего из договора, заключенного консульским должностным лицом или консульским служащим, по которому они прямо или косвенно не приняли на себя обязательств в качестве агента представляемого государства; либо

б) третье й стороны за вред, причиненный несчастным случаем в государстве пребывания, вызванным дорожным транспортным средством, судном или самолетом.

Статья 44. Обязанность давать свидетельские показания

1. Работники консульского учреждения могут вызываться в качестве свидетелей при производстве судебных или административных дел. Консульский служащий или работник обслуживающего персонала, за исключением случаев, упомянутых в пункте 3 настоящей статьи, не может отказываться давать показания. Если консульское должностное лицо отказывается давать показания, к нему не могут применяться никакие меры принуждения или наказания.

2. Орган, которому требуется показание консульского должностного лица, должен избегать причинения помех выполнению этим лицом своих функций. Он может, когда это возможно, выслушивать такие показания на дому у этого лица или в консульском учреждении или же принимать от него письменные показания.

3. Работники консульского учреждения не обязаны давать показания по вопросам, связанным с выполнением ими своих функций, или представлять относящуюся к их функциям официальную корреспонденцию и документы. Они также не обязаны давать показания, разъясняющие законодательство представляемого государства.

Статья 45. Отказ от привилегий и иммунитетов

1. Представляемое государство может отказаться от любых привилегий и иммунитетов работников консульского учреждения, предусмотренных в статьях 41, 43 и 44.

2. За исключением случая, предусмотренного в пункте 3 настоящей статьи, такой отказ должен быть всегда определенно выраженным, и о нем должно быть сообщено государству пребывания в письменной форме.

3. Возбуждение консульским должностным лицом или консульским служащим дела в том случае, когда он мог бы воспользоваться иммунитетом от юрисдикции, согласно статье 43, лишает его права ссылаться на иммунитет от юрисдикции в отношении какого бы то ни было встречного иска, непосредственно связанного с основным иском.

4. Отказ от иммунитета от юрисдикции в отношении гражданского или административного дела не означает отказа от иммунитета от исполнительных действий, являющихся результатом судебного решения; в отношении таких действий необходим отдельный отказ.

Статья 46. Освобождение от регистрации иностранцев и от получения разрешения на жительство

1. Консульские должностные лица, консульские служащие и члены их семей, проживающие вместе с ними, освобождаются от всех обязанностей, предусмотренных законами и правилами государства пребывания в отношении регистрации иностранцев, и от получения разрешения на жительство.

2. Положения пункта 1 настоящей статьи не применяются, однако, к любому консульскому служащему, который не является постоянным служащим представляемого государства или который занимается частной деятельностью с целью получения доходов в государстве пребывания, а также к любому члену семьи такого служащего.

Статья 47. Освобождение от получения разрешения на работу

1. Работники консульского учреждения в том, что касается выполнения работы для представляемого государства, освобождаются от любых обязанностей, связанных с получением разрешения на работу, установленных законами и правилами государства пребывания о найме на работу иностранцев.

2. Частные домашние работники консульских должностных лиц и консульских служащих, если они не занимаются в государстве пребывания никакой другой частной деятельностью с целью получения доходов, освобождаются от обязанностей, о которых говорится в пункте 1 настоящей статьи.

Статья 48. Изъятие, относящееся к социальному обеспечению

1. За исключением случаев, предусмотренных в пункте 3 настоящей статьи, постановления о социальном обеспечении, действующие в государстве пребывания, не распространяются на работников консульского учреждения и на членов их семей, проживающих вместе с ними, в том, что касается работы, выполняемой ими для представляемого государства.

2. Изъятие, предусмотренные в пункте 1 настоящей статьи, распространяются также на частных домашних работников, которые находятся исключительно на службе у работников консульского учреждения, при условии:

- а) что они не являются гражданами государства пребывания и не проживают в нем постоянно; и
- б) что на них распространяются постановления о социальном обеспечении, действующим в представляемом государстве или в третьем государстве.

3. Работники консульского учреждения, нанимающие лиц, на которых не распространяются изъятия, предусмотренные в пункте 2 настоящей статьи, должны выполнять обязательства, налагаемые на нанимателей постановлениями о социальном обеспечении, действующими в государстве пребывания.

4. Изъятия, предусмотренные в пунктах 1 и 2 настоящей статьи, не препятствуют добровольному участию в системе социального обеспечения в государстве пребывания, при условии что такое участие разрешается этим государством.

Статья 49. Налоговые изъятия

3. Консульские должностные лица и консульские служащие, а также члены их семей, проживающие вместе в ними, освобождаются от всех налогов, сборов и пошлин, личных и имущественных, государственных, районных и муниципальных, за исключением:

а) косвенных налогов, которые обычно включаются в стоимость товаров или обслуживания;

б) сборов и налогов на частное недвижимое имущество, находящееся на территории государства пребывания, с изъятиями, предусмотренными в положениях статьи 32;

в) налогов на наследственное имущество или пошлин на наследование, или налогов на переход имущества, взимаемых государством пребывания, с изъятиями, предусмотренными в положениях пункта в статьи 51;

г) налогов и сборов на частный доход, включая доходы с капитала, источник которого находится в государстве пребывания, и налогов на капиталовложения в коммерческие или финансовые предприятия в государстве пребывания;

е) сборов, взимаемых за конкретные виды обслуживания;

ф) регистрационных, судебных и реестровых пошлин, ипотечных сборов, гербовых сборов, с изъятиями, предусмотренными в положениях статьи 32.

4. Работники обслуживающего персонала освобождаются от налогов, сборов и пошлин на заработную плату, получаемую ими за свою работу.

5. Работники консульского учреждения, нанимающие лиц, заработная плата которых не освобождена от подоходного налога в государстве пребывания, выполняют обязательства, налагаемые законами и правилами этого государства на нанимателей в том, что

Статья 50. Освобождение от таможенных пошлин и досмотра

1. Государство пребывания, в соответствии с принятыми в нем законами и правилами, разрешает ввоз и освобождает от всех таможенных пошлин, налогов и связанных с ними сборов, за исключением сборов за хранение, перевозку и подобного рода услуги:

а) предметы, предназначенные для официального пользования консульским учреждением;

б) предметы, предназначенные для личного пользования консульским должностным лицом или членами его семьи, проживающие вместе с ним, включая предметы, предназначенные для его обзаведения. Количество потребительских товаров не должно превышать количества, необходимого для непосредственного потребления соответствующими лицами.

2. Консульские служащие пользуются привилегиями и освобождениями, предусмотренными в пункте 1 настоящей статьи, в отношении предметов, ввезенных во время их первоначального обзаведения.

3. Личный багаж консульских должностных лиц и членов их семей, проживающих вместе с ними, который следует вместе с этими лицами, освобождается от досмотра. Он может быть досмотрен лишь в случае, если есть серьезные основания предполагать, что в нем содержатся предметы иные, чем это указано в подпункте в пункта 1 настоящей статьи, или же предметы, ввоз и вывоз которых запрещены законами и правилами государства пребывания или которые подпадают под его карантинные законы и правила. Такой досмотр должен производиться в присутствии соответствующего консульского должностного лица или члена его семьи.

Статья 51. Наследственное имущество работников консульского учреждения и членов их семей

В случае смерти работника консульского учреждения или члена его семьи, проживающего вместе с ним, государство пребывания:

- а) разрешает вывоз движимого имущества, которое было приобретено в государстве пребывания и вывоз которого был запрещен момент его смерти;
- б) не взимает никаких государственных, районных или муниципальных налогов на наследство или пошлин на наследование с движимого имущества, которое находится в государстве пребывания исключительно в связи с пребыванием в этом государстве умершего лица в качестве работника консульского учреждения или члена его семьи.

Статья 52. Освобождение от личных повинностей и обложений

Государство пребывания обязано освобождать работников консульского учреждения и членов их семей, проживающих вместе с ними, от всех трудовых и государственных повинностей, независимо от их характера, а также от воинских повинностей, таких как реквизиция, контрибуция и военный постой.

Статья 53. Начало и конец консульских привилегий и иммунитетов

1. Каждый работник консульского учреждения пользуется привилегиями и иммунитетами, предусмотренными в настоящей Конвенции, с момента его вступления на территорию государства пребывания при следовании к месту своего назначения или, если он уже находится на этой территории, с момента, когда он приступил к выполнению своих обязанностей в консульском учреждении.

2. Члены семьи работника консульского учреждения, проживающие вместе с ним, и его частные домашние работники пользуются привилегиями и иммунитетами, предусмотренными в настоящей Конвенции, с момента предоставления ему привилегий и иммунитетов в соответствии с пунктом 1 настоящей статьи или с момента вступления их на территорию государства пребывания, или же с того момента, когда они стали членами его семьи или частными домашними работниками, в зависимости от того, что имело место позднее.

3. Когда функции работника консульского учреждения прекращаются, его привилегии и иммунитеты, а также привилегии и иммунитеты члена его семьи, проживающего вместе с ним, или его частного домашнего работника обычно прекращаются в момент, когда данное лицо оставляет государство пребывания, или по истечении разумного срока, чтобы это сделать, в зависимости от того, какой из этих моментов наступит раньше, но до этого времени они продолжают существовать, даже в случае вооруженного конфликта. Что касается лиц, упомянутых в пункте 2 настоящей статьи, их привилегии и иммунитеты прекращаются, когда они перестают быть членами семьи работника консульского учреждения или оставляют свою службу у него, однако с оговоркой, что если такие лица намереваются покинуть государство пребывания в течение разумного срока, то их привилегии и иммунитеты сохраняются до момента их отъезда.

4. Однако в отношении действий, совершаемых консульским должностным лицом или консульским служащим при выполнении своих функций, иммунитет от юрисдикции продолжает существовать без ограничения сроком.

5. В случае смерти работника консульского учреждения члены его семьи, проживающие вместе с ним, продолжают пользоваться предоставленными им привилегиями и иммунитетами до момента оставления ими государства пребывания или до истечения разумного срока на оставление государства пребывания, в зависимости от того, какой из этих моментов наступит раньше.

Статья 54. Обязанности третьих государств

1. Если консульское должностное лицо, следуя к месту назначения или возвращаясь на свой пост, или возвращаясь в представляемое государство, проезжает через территорию или находится на территории третьего государства, выдавшего ему визу, если таковая необходима, это третье государство предоставляет

ему все иммунитеты, предусматриваемые другими статьями настоящей Конвенции, которые могут потребоваться для обеспечения его проезда или возвращения. Это распространяется на членов его семьи, проживающих вместе с ним и пользующихся такими привилегиями и иммунитетами, когда они следуют с консульским должностным лицом или отдельно, чтобы присоединиться к нему или возвратиться в представляемое государство.

2. При обстоятельствах, которые указаны в пункте 1 настоящей статьи, третьи государства не должны препятствовать проезду через их территорию других работников консульского учреждения или членов их семей, проживающих вместе с ними.

3. Третьи государства должны обеспечивать официальной корреспонденции и другим официальным сообщениям, следующим транзитом, включая закодированные или зашифрованные депеши, такую же свободу и защиту, которые должны предоставляться государством пребывания в соответствии с настоящей Конвенцией. Они должны предоставлять консульским курьерам, которым выданы визы, если таковые необходимы, а также консульским вализам, следующим транзитом, такую же неприкосновенность и защиту, которые обязано предоставлять государство пребывания в соответствии с настоящей Конвенцией.

4. Обязанности третьих государств, предусмотренные в пунктах 1, 2 и 3 настоящей статьи, распространяются также на лиц, упомянутых, соответственно, в этих пунктах, и на те официальные сообщения и консульскую вализу, нахождение которых на территории третьего государства вызвано форс-мажорными обстоятельствами.

Статья 55. Уважение законов и правил государства пребывания

1. Все лица, пользующиеся привилегиями и иммунитетами, обязаны, без ущерба для их привилегий и иммунитетов, уважать законы и правила государства пребывания. Они также обязаны не вмешиваться во внутренние дела этого государства.

2. Консульские помещения не должны использоваться в целях, не совместимых с выполнением консульских функций

3. Положения пункта 2 настоящей статьи не исключают возможности размещения канцелярий и других органов или учреждений части здания, где находятся консульские помещения, при условии, что помещения, отведенные таким канцеляриям, будут отделены от помещений, которыми пользуется консульское учреждение. В этом случае указанные канцелярии не являются частью консульских помещений согласно настоящей Конвенции.

Статья 56. Страхование от вреда, причиненного третьим лицам

Работники консульского учреждения должны соблюдать любые требования, предусматриваемые законами и правилами государства пребывания в отношении страхования от вреда, который может быть причинен третьим лицам в связи с использованием любого дорожного транспортного средства, судна или самолета.

Статья 57. Специальные положения относительно частной деятельности с целью получения доходов

1. Штатные консульские должностные лица не должны заниматься в государстве пребывания какой-либо профессиональной или коммерческой деятельностью с целью получения личных доходов.

2. Привилегии и иммунитеты, предусмотренные в настоящей главе, не предоставляются:

а) консульским служащим или работникам обслуживающего персонала, которые в государстве пребывания занимаются частной деятельностью с целью получения доходов;

б) членам семьи лица, о котором идет речь в подпункте а настоящего пункта, или его частным домашним работникам;

с) членам семьи работника консульского учреждения, которые сами занимаются в государстве пребывания частной деятельностью с целью получения доходов.

Глава 3. Режим, применяемый к почетным консульским должностным лицам и консульским учреждениям возглавляемым такими должностными лицами

Статья 58. Общие положения, относящиеся к преимуществам, привилегиям и иммунитетам.

1. Статьи 28, 29, 30, 34, 35, 36, 37, 38 и 39, пункт 3 статьи 54 и пункты 2 и 3 статьи 55 распространяются на консульские учреждения, возглавляемые почетными консульскими должностными лицами. Кроме того, преимущества, привилегии и иммунитеты таких консульских учреждений регулируются статьями 59, 60, 61 и 62.

2. Статьи 42 и 43, пункт 3 статьи 44, статьи 45 и 53 и пункт 1 статьи 55 распространяется на почетные консульские должностные лица. Кроме того, преимущества, привилегии и иммунитеты таких консульских должностных лиц регулируются статьями 63, 64, 65, 66 и 67.

3. Привилегии и иммунитеты, предусматриваемые настоящей Конвенцией, не предоставляются членам семьи почетного консульского должностного лица или консульского служащего, работающего в консульском учреждении, возглавляемом почетным консульским должностным лицом.

4. Обмен консульскими вализами между двумя консульскими учреждениями, возглавляемыми почетными консульскими должностными лицами и находящимися в разных государствах, не будет разрешаться без согласия двух соответствующих государств пребывания.

Статья 59. Защита консульских помещений

Государство пребывания обязано принимать все необходимые меры для защиты консульских помещений консульского учреждения, возглавляемого почетным консульским должностным лицом, от всякого вторжения или нанесения ущерба и для предотвращения всякого нарушения спокойствия консульского учреждения или оскорбления его достоинства.

Статья 60. Освобождение консульских помещений от налогов

1. Консульские помещения консульского учреждения, возглавляемого почетным консульским должностным лицом, владельцем или нанимателем которых является представляемое государство, освобождаются от всех государственных, районных и муниципальных налогов, сборов и пошлин, за исключением тех, которые представляют собой плату за конкретные виды обслуживания.

2. Освобождение от налогов, о которых говорится в пункте 1 настоящей статьи, не распространяется на такого рода сборы, пошлины и налоги, если, согласно законам и правилам государства пребывания, они должны уплачиваться лицом, заключившим договор с представляемым государством.

Статья 61. Неприкосновенность консульского архива и документов

Консульский архив и документы консульского учреждения, возглавляемого почетным консульским должностным лицом, неприкосновенны в любое время и независимо от их местонахождения, при условии, что они хранятся отдельно от других бумаг и документов, и в том числе от частной корреспонденции главы консульского учреждения и любого лица, которое с ним работает, а также от материалов, книг и документов, относящихся к их профессии или занятию.

Статья 62. Освобождение от таможенных пошлин

Государство пребывания, действуя в соответствии с принятыми в нем законами и правилами, разрешает ввоз и освобождает от уплаты всех таможенных пошлин, налогов и связанных с этим сборов, за исключением сборов за хранение, перевозку и подобного рода услуги, следующие предметы, при условии, что они предназначены для официального пользования консульским учреждением, возглавляемым почетным консульским должностным лицом: государственные гербы, флаги, вывески, печати и штампы, книги, официальный печатный материал, канцелярскую мебель, канцелярское оборудование и другие подобные предметы, получаемые консульским учреждением из представляемого государства или по требованию последнего.

Статья 63. Уголовные дела

Если против почетного консульского должностного лица возбуждается уголовное дело, это лицо должно явиться в компетентные органы. Тем не менее при производстве дела ему должно оказываться уважение ввиду его официального положения и, за исключением случаев, когда оно арестовано или задержано, должно ставиться как можно меньше препятствий выполнению им консульских функций. Когда возникает необходимость задержать почетное консульское должностное лицо, судебное преследование против него должно быть начато в возможно короткий срок.

Статья 64. Защита почетных консульских должностных лиц

Государство пребывания обязано предоставлять почетному консульскому должностному лицу такую защиту, какая может потребоваться в связи с занимаемым им официальным положением.

Статья 65. Освобождение от регистрации иностранцев от получения разрешения на жительство

Почетные консульские должностные лица, за исключением тех, которые занимаются в государстве пребывания любой профессиональной или коммерческой деятельностью с целью получения личных доходов, освобождаются от всех обязанностей, налагаемых законами и правилами государства пребывания в связи с регистрацией иностранцев и получением разрешения на жительство.

Статья 66. Налоговые льготы

Почетное консульское должностное лицо освобождается от всех налогов, сборов и пошлин на вознаграждение и заработную плату, которые оно получает от представляемого государства за выполнение консульских функций.

Статья 67. Освобождение от личных повинностей и обложений

Государство пребывания должно освобождать почетные консульские должностные лица от всех трудовых и государственных повинностей, независимо от их характера, а также от воинских повинностей, таких как реквизиция, военная контрибуция и военный постой.

Статья 68. Факультативный характер института почетных консульских должностных лиц

Каждое государство свободно решать, будет ли оно назначать или принимать почетных консульских должностных лиц.

Глава 4. Общие постановления

Статья 69. Консульские агенты, не являющиеся главами консульских учреждений

1. Каждое государство свободно решать, будет ли оно учреждать или допускать учреждение консульских агентов, возглавляемых консульскими агентами, которые не назначены представляемым государством главами консульских учреждений.

2. Условия, при которых консульские агентства, упомянутые в пункте 1 настоящей статьи, могут пользоваться возглавляющие их консульские агенты, устанавливаются по договоренности между представляемым государством и государством пребывания.

Статья 70. Выполнение консульских функций дипломатическими представительствами.

1. Положения настоящей Конвенции также применяются в той степени, в какой это вытекает из контекста, в случаях выполнения консульских функций дипломатическим представительством.

2. Фамилии сотрудников дипломатического представительства, которые назначены в консульский отдел или которым иным образом поручено выполнение консульских функций

представительства, сообщаются министерству иностранных дел государства пребывания или органу, указанному этим министерством.

3. При выполнении консульских функций дипломатическое представительство может обращаться:

а) к местным властям консульского округа;

б) к центральным властям государства пребывания, если это разрешают законы, правила и обычаи государства пребывания или соответствующие международные соглашения.

4. Привилегии и иммунитеты сотрудников дипломатического представительства, о которых говорится в пункте 2 настоящей статьи, продолжают регулироваться нормами международного права, касающимися дипломатических отношений.

Статья 71. Граждане государства пребывания и лица, постоянно проживающие в нем

1. Если консульским должностным лицам, являющимся гражданами государства пребывания или постоянно проживающим в нем, государство пребывания не предоставляет каких-либо дополнительных преимуществ, привилегий и иммунитетов, они пользуются только иммунитетом от юрисдикции и личной неприкосновенностью в отношении официальных действий, совершаемых ими при выполнении своих функций, и привилегией, предусмотренной в пункте 4 статьи 44. В отношении этих должностных лиц государство пребывания также обязано соблюдать условия, изложенные в статье 42. Если против такого консульского должностного лица возбуждается уголовное дело, судебное разбирательство, за исключением тех случаев, когда это лицо арестовано или задержано, должно вестись таким образом, чтобы как можно меньше препятствовать выполнению консульских функций.

2. Прочие работники консульского учреждения, являющиеся гражданами государства пребывания или постоянно проживающие в нем, и члены их семей, а также члены семей консульских должностных лиц, о которых идет речь в пункте 1 настоящей статьи, пользуются преимуществами, привилегиями и иммунитетами лишь в той степени, в какой они предоставлены им государством пребывания. Члены семей работников консульского учреждения и частные домашние работники, являющиеся гражданами государства пребывания или постоянно проживающие в нем, также пользуются преимуществами, привилегиями и иммунитетами лишь в той степени, в какой они предоставлены им государством пребывания. Государство пребывания, однако, должно осуществлять свою юрисдикцию над этими лицами таким образом, чтобы не создать ненужных препятствий выполнению функций консульского учреждения.

Статья 72. Недопущение дискриминации

1. При применении положений настоящей Конвенции государство пребывания не должно проводить дискриминации между государствами.

2. Однако не считается, что имеет место дискриминация:

а) если государство пребывания применяет какое-либо из положений настоящей Конвенции ограничительно ввиду ограничительного применения этого положения к его консульским учреждениям в представляемом государстве;

б) если по обычаю или по соглашению государства предоставляют друг другу режим, более благоприятный, чем тот, который требуется положениями настоящей Конвенции.

Статья 73. Отношение настоящей Конвенции к другим международным соглашениям

1. Положения настоящей Конвенции не отражаются на других международных соглашениях, действующих между участвующими в них государствами.

2. Ни одно из положений настоящей Конвенции не препятствует государствам заключать международные соглашения, подтверждающие, дополняющие, распространяющие или расширяющие ее положения.

Глава 5. Заключительные положения

Статья 74. Подписание

Настоящая Конвенция открыта для подписания всеми государствами-членами Организации Объединенных Наций или специализированных учреждений или государствами, являющимися участниками Статута Международного Суда, а также любым другим государством, приглашенным Генеральной Ассамблеей Организации Объединенных Наций стать участником Конвенции до 31 октября 1963 года - в федеральном министерстве иностранных дел Австрийской Республики, а затем, до 31 марта 1964 года, - в Центральных учреждениях Организации Объединенных Наций в Нью-Йорке.

Статья 75. Ратификация

Настоящая Конвенция подлежит ратификации. Ратификационные грамоты сдаются на хранение Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций.

Статья 76. Присоединение

Настоящая Конвенция открыта для присоединения любого государства, принадлежащего к одной из четырех категорий, перечисленных в статье 74. Акты о присоединении сдаются на хранение Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций.

Статья 77. Вступление в силу

1. Настоящая Конвенция вступит в силу на тридцатый день после сдачи на хранение двадцать второй ратификационной грамоты или акта о присоединении Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций.

2. В отношении каждого государства, которое ратифицирует Конвенцию или присоединяется к ней после сдачи на хранение двадцать второй ратификационной грамоты или акта о присоединении, Конвенция вступит в силу на тридцатый день после сдачи на хранение этим государством своей ратификационной грамоты или акта о присоединении.

Статья 78. Уведомления, направляемые Генеральным секретарем

Генеральный секретарь Организации Объединенных Наций уведомляет все государства, принадлежащие к одной из четырех категорий, перечисленных в статье 74:

а) о подписании настоящей Конвенции и о сдаче на хранение ратификационных грамот или актов о присоединении в соответствии со статьями 74, 75 и 76;

1. о дате вступления в силу настоящей Конвенции в соответствии со статьей 77.

Статья 79. Аутентичные тексты

Подлинник настоящей Конвенции, тексты которой на английском, испанском, китайском, русском и французском языках являются равно аутентичными, будет сдан на хранение Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций, который направит его заверенные копии всем государствам, принадлежащим к одной из четырех категорий, перечисленных в статье 74.

В Удостоверение Чего нижеподписавшиеся, надлежащим образом уполномоченные своими правительствами, подписали настоящую Конвенцию.

Совершено в Вене двадцать четвертого апреля тысяча девятьсот шестьдесят третьего года.

Дата підписання: 24.04.63

Дата підписання (приєднання) Україною: 24.04.63 (в складі СРСР)

Дата ратифікації: 23.03.89 (ратифікована ВР СРСР)

Набуття чинності: 27.05.89

Термін участі: необмежений

8. Віденська конвенція про дипломатичні зносини

Венская конвенция о дипломатических сношениях

18 апреля 1961 г.

ДАТА ПОДПИСАНИЯ: 18.04.61 г.

ДАТА ВСТУПЛЕНИЯ В СИЛУ: 24.04.64 г.

ДАТА РАТИФИКАЦИИ УССР: 21.03.64 г. (Конвенция ратифицирована с предостережениями)

ДАТА ВСТУПЛЕНИЯ В СИЛУ ДЛЯ УССР: 12.07.64 г.

Государства, являющиеся Сторонами настоящей Конвенции, отмечая, что народы всех стран с древних времен признают статус дипломатических агентов,

принимая во внимание цели и принципы Устава Организации Объединенных Наций в отношении суверенного равенства государств, поддержания международного мира и безопасности и содействия развитию дружественных отношений между государствами,

будучи убеждены, что заключение международной конвенции о дипломатических сношениях, привилегиях и иммунитетах будет способствовать развитию дружественных отношений между государствами, независимо от различий в их государственном и общественном строе,

сознавая, что такие привилегии и иммунитеты предоставляются не для выгод отдельных лиц, а для обеспечения эффективного осуществления функций дипломатических представительств как органов, представляющих государства,

подтверждая, что нормы международного обычного права будут продолжать регулировать вопросы, прямо не предусмотренные положениями настоящей Конвенции,

согласились о нижеследующем:

Статья 1

В настоящей Конвенции приводимые ниже термины имеют следующее значение:

a) “глава представительства” есть лицо, на которое аккредитуемым государством возложена обязанность действовать в этом качестве;

b) “сотрудниками представительства” являются глава представительства и члены персонала представительства;

c) “членами персонала представительства” являются члены дипломатического персонала, административно-технического персонала и обслуживающего персонала представительства;

d) “членами дипломатического персонала” являются члены персонала представительства, имеющие дипломатический ранг;

e) “дипломатический агент” есть глава представительства или член дипломатического персонала представительства;

f) “членами административно-технического персонала” являются члены персонала представительства, осуществляющие административно-техническое обслуживание представительства;

g) “членами обслуживающего персонала” являются члены персонала представительства, выполняющие обязанности по обслуживанию представительства;

h) “частный домашний работник” есть лицо, выполняющее обязанности домашнего работника у сотрудника представительства и не являющееся служащим аккредитуемого государства;

i) “помещения представительства” означают здания или части зданий, используемые для целей представительства, включая резиденцию главы представительства, кому бы ни принадлежало право собственности на них, включая обслуживающий данное здание или часть здания земельный участок.

Статья 2

Установление дипломатических отношений между государствами и учреждение постоянных дипломатических представительств осуществляются по взаимному согласию.

Статья 3

1. Функции дипломатического представительства состоят, в частности:

- a) в представительстве аккредитуемого государства в государстве пребывания;
- b) в защите в государстве пребывания интересов аккредитуемого государства и его граждан в пределах, допускаемых международным правом;
- c) в ведении переговоров с правительством государства пребывания;
- d) в выяснении всеми законными средствами условий и событий в государстве пребывания и сообщении о них правительству аккредитуемого государства;
- e) поощрении дружественных отношений между аккредитуемым государством и государством пребывания и в развитии их взаимоотношений в области экономики, культуры и науки.

2. Ни одно из положений настоящей Конвенции не должно истолковываться как препятствующее выполнению дипломатическим представительством консульских функций.

Статья 4

1. Аккредитуемое государство должно убедиться в том, что государство пребывания дало агреман на то лицо, которое оно предполагает аккредитовать как главу представительства в этом государстве.

2. Государство пребывания не обязано сообщать аккредитуемому государству мотивы отказа в агремане.

Статья 5

1. Аккредитуемое государство может, надлежащим образом уведомив соответствующие государства пребывания, аккредитовать главу представительства или назначить любого члена дипломатического персонала, смотря по обстоятельствам, в одно или несколько других государств, если не заявлено возражений со стороны любого из государств пребывания.

2. Если аккредитуемое государство аккредитует главу представительства в одном или нескольких других государствах, то оно может учредить дипломатические представительства, возглавляемые временными поверенными в делах, в каждом государстве, где глава представительства не имеет постоянного местопребывания.

3. Глава представительства или любой член дипломатического персонала представительства может действовать в качестве представителя аккредитуемого государства при любой международной организации.

Статья 6

Два или несколько государств могут аккредитовать одно и то же лицо в качестве главы представительства в другом государстве, если государство пребывания не возражает против этого.

Статья 7

С исключениями, предусмотренными в статьях 5, 8, 9 и 11, аккредитуемое государство может свободно назначать членов персонала представительства. Что касается военных, морских или авиационных атташе, то государство пребывания может предложить, чтобы их имена заранее сообщались на его одобрение.

Статья 8

1. Члены дипломатического персонала представительства в принципе должны быть гражданами аккредитуемого государства.

2. Члены дипломатического персонала представительства не могут назначаться из числа лиц, являющихся гражданами государства пребывания, иначе как с согласия этого государства, причем это согласие может быть в любое время аннулировано.

3. Государство пребывания может оговорить за собой то же право в отношении граждан третьего государства, которые не являются одновременно гражданами аккредитующего государства.

Статья 9

1. Государство пребывания может в любое время, не будучи обязано мотивировать свое решение, уведомить аккредитующее государство, что глава представительства или какой-либо из членов дипломатического персонала представительства является *person non grata* или что любой другой член персонала является неприемлемым. В таком случае аккредитующее государство должно соответственно отозвать данное лицо или прекратить его функции в представительстве. То или иное лицо может быть объявлено *persona non grata* или неприемлемым до прибытия на территорию государства пребывания.

2. Если аккредитующее государство откажется выполнить или не выполнит в течение разумного срока свои обязательства, предусматриваемые в пункте 1 настоящей статьи, государство пребывания может отказаться признавать данное лицо сотрудником представительства.

Статья 10

1. Министерство иностранных дел государства пребывания или другое министерство, в отношении которого имеется договоренность, уведомляется:

а) о назначении сотрудников представительства, их прибытии и об их окончательном отбытии или о прекращении их функций в представительстве;

б) о прибытии и окончательном отбытии лица, принадлежащего к семье сотрудника представительства, и, в надлежащих случаях, о том, что то или иное лицо становится или перестает быть членом семьи сотрудника представительства;

в) о прибытии и окончательном отбытии частных домашних работников, состоящих на службе у лиц, упомянутых в подпункте "а" настоящего пункта, и, в надлежащих случаях, об оставлении ими службы у таких лиц;

г) о найме и увольнении лиц, проживающих в государстве пребывания, в качестве сотрудников представительства или домашних работников, имеющих право на привилегии и иммунитеты.

2. Уведомление о прибытии и окончательном отбытии, по возможности, должно делаться также предварительно.

Статья 11

1. При отсутствии конкретного соглашения о численности персонала представительства государство пребывания может предложить, чтобы численность персонала представительства сохранялась в пределах, которые оно считает разумными и нормальными, учитывая обстоятельства и условия, существующие в государстве пребывания, и потребности данного представительства.

2. Государство пребывания может также, на тех же основаниях и без дискриминации, отказаться принять должностных лиц какой-либо определенной категории.

Статья 12

Аккредитующее государство не может, без предварительного определенно выраженного согласия государства пребывания, учреждать канцелярии, составляющие часть дипломатического представительства, в других населенных пунктах, кроме тех, где учреждено само представительство.

Статья 13

1. Глава представительства считается приступившим к выполнению своих функций в государстве пребывания, в зависимости от практики, существующей в этом государстве, которая должна применяться

единообразно, либо с момента вручения своих верительных грамот, либо с момента сообщения о своем прибытии и представления заверенных копий верительных грамот министерству иностранных дел государства пребывания или другому министерству, в отношении которого имеется договоренность.

2. Очередность вручения верительных грамот или представления их заверенных копий определяется датой и часом прибытия главы представительства.

Статья 14

1. Главы представительств подразделяются на три класса, а именно:

а) класс послов и нунциев, аккредитуемых при главах государств, и других глав представительств эквивалентного ранга;

б) класс посланников и интернунциев, аккредитуемых при главах государств;

с) класс поверенных в делах, аккредитуемых при министрах иностранных дел.

2. Иначе как в отношении старшинства и этикета, не должно проводиться никакого различия между главами представительств вследствие их принадлежности к тому или иному классу.

Статья 15

Класс, к которому должны принадлежать главы представительств, определяется по соглашению между государствами.

Статья 16

1. Старшинство глав представительств соответствующего класса определяется датой и часом вступления их в выполнение своих функций согласно статье 13.

2. Изменения в верительных грамотах главы представительства, которые не влекут за собой перемены класса, не отражаются на его старшинстве.

3. Настоящая статья не затрагивает принятой в государстве пребывания практики относительно старшинства представителя Ватикана.

Статья 17

Старшинство членов дипломатического персонала представительства сообщается главой представительства министерству иностранных дел или другому министерству, в отношении которого имеется договоренность.

Статья 18

Порядок, соблюдаемый в каждом государстве при приеме глав представительств, должен быть одинаков в отношении каждого класса.

Статья 19

1. Если пост главы представительства вакантен или если глава представительства не может выполнять своих функций, временно исполняющим обязанности главы представительства является временный поверенный в делах. Фамилия временного поверенного в делах сообщается министерству иностранных дел государства пребывания или другому министерству, в отношении которого имеется договоренность, либо главой представительства, либо, если он не в состоянии это сделать, министерством иностранных дел аккредитуемого государства.

2. В тех случаях, когда ни один дипломатический сотрудник представительства не находится в государстве пребывания, член административно-технического персонала может, с согласия государства пребывания, быть назначен аккредитуемым государством, ответственным за ведение текущих административных дел представительства.

Статья 20

Представительству и его главе принадлежит право пользоваться флагом и эмблемой аккредитуемого государства на помещениях представительства, включая резиденцию главы представительства, а также на его средствах передвижения.

Статья 21

1. Государство пребывания должно либо оказать содействие аккредитуемому государству в приобретении на своей территории, согласно своим законам, помещений, необходимых для его представительства, либо оказать помощь аккредитуемому государству в получении помещений каким-либо иным путем.

2. Оно должно также, в случае необходимости, оказывать помощь представительствам в получении подходящих помещений для их сотрудников.

Статья 22

1. Помещения представительства неприкосновенны. Власти государства пребывания не могут вступить в эти помещения иначе, как с согласия главы представительства.

2. На государстве пребывания лежит специальная обязанность принимать все надлежащие меры для защиты помещений представительства от всякого вторжения или нанесения ущерба и для предотвращения всякого нарушения спокойствия представительства или оскорбления его достоинства.

3. Помещения представительства, предметы их обстановки и другое находящееся в них имущество, а также средства передвижения представительства пользуются иммунитетом от обыска, реквизиции, ареста и исполнительных действий.

Статья 23

1. Аккредитуемое государство и глава представительства освобождаются от всех государственных, районных и муниципальных налогов, сборов и пошлин в отношении помещений представительства, собственных или наемных, кроме таких налогов, сборов и пошлин, которые представляют собой плату за конкретные виды обслуживания.

2. Фискальные изъятия, о которых говорится в настоящей статье, не касаются тех налогов, сборов и пошлин, которыми, согласно законам государства пребывания, облагаются лица, заключающие контракты с аккредитуемым государством или главой представительства.

Статья 24

Архивы и документы представительства неприкосновенны в любое время и независимо от их местонахождения.

Статья 25

Государство пребывания должно предоставлять все возможности для выполнения функций представительства.

Статья 26

Поскольку это не противоречит законам и правилам о зонах, въезд в которые запрещается или регулируется по соображениям государственной безопасности, государство пребывания должно обеспечивать всем сотрудникам представительства свободу передвижения по его территории.

Статья 27

1. Государство пребывания должно разрешать и охранять свободные сношения представительства для всех официальных целей. При сношениях с правительством и другими представительствами и консульствами аккредитуемого государства, где бы они не находились, представительство может пользоваться всеми подходящими средствами, включая дипломатических курьеров и закодированные или

шифрованные депеши. Тем не менее, представительство может устанавливать и эксплуатировать радиопередатчик лишь с согласия государства пребывания.

2. Официальная корреспонденция представительства неприкосновенна. Под официальной корреспонденцией понимается вся корреспонденция, относящаяся к представительству и его функциям.

3. Дипломатическая почта не подлежит ни вскрытию, ни задержанию.

4. Все места, составляющие дипломатическую почту, должны иметь видимые внешние знаки, указывающие на их характер, и они могут содержать только дипломатические документы и предметы, предназначенные для официального пользования.

5. Дипломатический курьер, который должен быть снабжен официальным документом с указанием его статуса и числа мест, составляющих дипломатическую почту, пользуется при исполнении своих обязанностей защитой государства пребывания. Он пользуется личной неприкосновенностью и не подлежит аресту или задержанию в какой бы то ни было форме.

6. Аккредитуемое государство или представительство могут назначать дипломатических курьеров *ad hoc*. В таких случаях положения пункта 5 настоящей статьи также применяются, за тем исключением, что упомянутые в нем иммунитеты прекращаются в момент доставки таким курьером порученной ему дипломатической почты по назначению.

7. Дипломатическая почта может быть вверена командиру экипажа гражданского самолета, направляющегося в аэропорт, прибытие в который разрешено. Командир должен быть снабжен официальным документом с указанием числа мест, составляющих почту, но он не считается дипломатическим курьером. Представительство может направить одного из своих сотрудников принять дипломатическую почту непосредственно и беспрепятственно от командира самолета.

Статья 28

Вознаграждения и сборы, взимаемые представительством при выполнении своих официальных обязанностей, освобождаются от всех налогов, сборов и пошлин.

Статья 29

Личность дипломатического агента неприкосновенна. Он не подлежит аресту или задержанию в какой бы то ни было форме. Государство пребывания обязано относиться к нему с должным уважением и принимать все надлежащие меры для предупреждения каких-либо посягательств на его личность, свободу или достоинство.

Статья 30

1. Частная резиденция дипломатического агента пользуется той же неприкосновенностью и защитой, что и помещения представительства.

2. Его бумаги, корреспонденция и, с исключениями, предусмотренными в пункте 3 статьи 31, его имущество равным образом пользуются неприкосновенностью.

Статья 31

1. Дипломатический агент пользуется иммунитетом от уголовной юрисдикции государства пребывания. Он пользуется также иммунитетом от гражданской и административной юрисдикции, кроме случаев:

а) вещных исков, относящихся к частному недвижимому имуществу, находящемуся на территории государства пребывания, если только он не владеет им от имени аккредитуемого государства для целей представительства;

б) исков, касающихся наследования, в отношении которых дипломатический агент выступает в качестве исполнителя завещания, попечителя над наследственным имуществом, наследника или отказополучателя как частное лицо, а не от имени аккредитуемого государства;

с) исков, относящихся к любой профессиональной или коммерческой деятельности, осуществляемой дипломатическим агентом в государстве пребывания за пределами своих официальных функций.

2. Дипломатический агент не обязан давать показания в качестве свидетеля.

3. Никакие исполнительные меры не могут приниматься в отношении дипломатического агента, за исключением тех случаев, которые подпадают под пункты "а", "b" и "с" пункта 1 настоящей статьи, и иначе как при условии, что соответствующие меры могут приниматься без нарушения неприкосновенности его личности или его резиденции.

4. Иммунитет дипломатического агента от юрисдикции государства пребывания не освобождает его от юрисдикции аккредитующего государства.

Статья 32

1. От иммунитета от юрисдикции дипломатических агентов и лиц, пользующихся иммунитетом согласно статье 37, может отказаться аккредитующее государство.

2. Отказ должен быть всегда определенно выраженным.

3. Возбуждение дела дипломатическим агентом или лицом, пользующимся иммунитетом от юрисдикции согласно статье 37, лишает его права ссылаться на иммунитет от юрисдикции в отношении встречных исков, непосредственно связанных с основным иском.

4. Отказ от иммунитета от юрисдикции в отношении гражданского или административного дела не означает отказа от иммунитета в отношении исполнения решения, для чего требуется особый отказ.

Статья 33

1. При условии соблюдения положения пункта 3 настоящей статьи, постановления о социальном обеспечении, действующие в государстве пребывания, не распространяются на дипломатического агента в отношении услуг, оказываемых аккредитующему государству.

2. Изъятие, предусмотренное в пункте 1 настоящей статьи, распространяется также на домашних работников, которые находятся исключительно на службе у дипломатического агента, при условии,

а) что они не являются гражданами государства пребывания или не проживают в нем постоянно,

б) что на них распространяются постановления о социальном обеспечении, действующие в аккредитующем государстве или в третьем государстве.

3. Дипломатический агент, нанимающий лиц, на которых не распространяется изъятие, предусмотренное в пункте 2 настоящей статьи, должен выполнять обязательства, налагаемые на работодателей постановлениями о социальном обеспечении, действующими в государстве пребывания.

4. Изъятие, предусмотренное в пунктах 1 и 2 настоящей статьи, не препятствует добровольному участию в системе социального обеспечения государства пребывания, при условии, что такое участие допускается этим государством.

5. Положения настоящей статьи не затрагивают двусторонних или многосторонних соглашений о социальном обеспечении, заключенных ранее, и не препятствуют заключению таких соглашений в будущем.

Статья 34

Дипломатический агент освобождается от всех налогов, сборов и пошлин, личных и имущественных, государственных, районных и муниципальных, за исключением:

а) косвенных налогов, которые обычно включаются в цену товаров или обслуживания;

б) сборов и налогов на частное недвижимое имущество, находящееся на территории государства пребывания, если он не владеет им от имени аккредитующего государства для целей представительства;

с) налогов на наследство и пошлин на наследование, взимаемых государством пребывания, с изъятиями, предусмотренными в пункте 4 статьи 39;

д) сборов и налогов на частный доход, источник которого находится в государстве пребывания, и налогов на капиталовложения в коммерческие предприятия в государстве пребывания;

- е) сборов, взимаемых за конкретные виды обслуживания;
- ф) регистрационных, судебных и реестровых пошлин, ипотечных сборов и гербового сбора в отношении недвижимого имущества, с изъятиями, предусмотренными в статье 23.

Статья 35

Государство пребывания обязано освобождать дипломатических агентов от всех трудовых и государственных повинностей, независимо от их характера, а также от военных повинностей, таких как реквизиции, контрибуции и военный постой.

Статья 36

1. Государство пребывания, в соответствии с принятыми им законами и правилами, разрешает ввозить и освобождает от всех таможенных пошлин, налогов и связанных с этим сборов, за исключением складских сборов, сборов за перевозку и подобного рода услуги:

- а) предметы, предназначенные для официального пользования представительства;
- б) предметы, предназначенные для личного пользования дипломатического агента или членов его семьи, живущих вместе с ним, включая предметы, предназначенные для его обзаведения.

2. Личный багаж дипломатического агента освобождается от досмотра, если нет серьезных оснований предполагать, что он содержит предметы, на которые не распространяются изъятия, упомянутые в пункте 1 настоящей статьи, или предметы, ввоз или вывоз которых запрещен законом или регулируется карантинными правилами государства пребывания. Такой досмотр должен производиться только в присутствии дипломатического агента или его уполномоченного представителя.

Статья 37

1. Члены семьи дипломатического агента, живущие вместе с ним, пользуются, если они не являются гражданами государства пребывания, привилегиями и иммунитетами, указанными в статьях 29 - 36.

2. Члены административно-технического персонала представительства и члены их семей, живущие вместе с ними, пользуются, если они не являются гражданами государства пребывания или не проживают в нем постоянно, привилегиями и иммунитетами, указанными в статьях 29 - 35, с тем исключением, что иммунитет от гражданской и административной юрисдикции государства пребывания, указанный в пункте 1 статьи 31, не распространяется на действия, совершенные ими не при исполнении своих обязанностей. Они пользуются также привилегиями, указанными в пункте 1 статьи 36, в отношении предметов первоначального обзаведения.

3. Члены обслуживающего персонала представительства, которые не являются гражданами государства пребывания или не проживают в нем постоянно, пользуются иммунитетом в отношении действий, совершенных ими при исполнении своих обязанностей, и освобождаются от налогов, сборов и пошлин на заработок, получаемый ими по своей службе, а также пользуются освобождением, упомянутым в статье 33.

4. Домашние работники сотрудников представительства, если они не являются гражданами государства пребывания или не проживают в нем постоянно, освобождаются от налогов, сборов и пошлин на заработок, получаемый ими по своей службе. В других отношениях они могут пользоваться привилегиями и иммунитетами только в той мере, в какой это допускает государство пребывания. Однако государство пребывания должно осуществлять свою юрисдикцию над этими лицами так, чтобы не вмешиваться ненадлежащим образом в осуществление функций представительства.

Статья 38

1. Помимо дополнительных привилегий и иммунитетов, которые могут быть предоставлены государством пребывания, дипломатический агент, который является гражданином государства пребывания или постоянно в нем проживает, пользуется лишь иммунитетом от юрисдикции и неприкосновенностью в отношении официальных действий, совершенных им при выполнении своих функций.

2. Другие члены персонала представительства и домашние работники, которые являются гражданами государства пребывания или постоянно в нем проживают, пользуются привилегиями и иммунитетами только в той мере, в какой это допускает государство пребывания. Однако государство пребывания должно осуществлять свою юрисдикцию над этими лицами так, чтобы не вмешиваться ненадлежащим образом в осуществление функций представительства.

Статья 39

1. Каждое лицо, имеющее право на привилегии и иммунитеты, пользуется ими с момента вступления его на территорию государства пребывания при следовании для занятия своего поста или, если оно уже находится на этой территории, с того момента, когда о его назначении сообщается министерству иностранных дел или другому министерству, в отношении которого имеется договоренность.

2. Если функции лица, пользующегося привилегиями и иммунитетами, заканчиваются, эти привилегии и иммунитеты нормально прекращаются в тот момент, когда оно оставляет страну, или по истечении разумного срока для того, чтобы это сделать, но продолжают существовать до этого времени даже в случае вооруженного конфликта. Однако в отношении действий, совершенных таким лицом при выполнении своих функций сотрудника представительства, иммунитет продолжает существовать.

3. В случае смерти сотрудника представительства члены его семьи продолжают пользоваться привилегиями и иммунитетами, на которые они имеют право, до истечения разумного срока для оставления страны пребывания.

4. В случае смерти сотрудника представительства, который не был гражданином государства пребывания или не проживал в нем постоянно, или члена его семьи, жившего вместе с ним, государство пребывания должно разрешить вывоз движимого имущества умершего, за исключением всего того имущества, которое приобретено в этой стране и вывоз которого был запрещен ко времени его смерти. Налог на наследство и пошлины на наследование не взимаются с движимого имущества, нахождение которого в государстве пребывания обусловлено исключительно пребыванием здесь умершего как сотрудника представительства или члена семьи сотрудника представительства.

Статья 40

1. Если дипломатический агент проезжает через территорию третьего государства, которое выдало ему визу, если таковая необходима, или находится на этой территории, следуя для занятия своего поста или возвращаясь на этот пост или же в свою страну, это третье государство предоставляет ему неприкосновенность и такие другие иммунитеты, какие могут потребоваться для обеспечения его проезда или возвращения. Это относится также к любым членам его семьи, пользующимся привилегиями или иммунитетами, которые сопровождают дипломатического агента или следуют отдельно, чтобы присоединиться к нему или возвратиться в свою страну.

2. При обстоятельствах, подобных тем, которые указаны в пункте 1 настоящей статьи, третьи государства не должны препятствовать проезду через их территорию членов административно-технического или обслуживающего персонала представительства и членов их семей.

3. Третьи государства должны предоставлять официальной корреспонденции и другим официальным сообщениям, следующим транзитом, включая закодированные или шифрованные депеши, ту же свободу и защиту, которая предоставляется государством пребывания. Они должны предоставлять дипломатическим курьерам, которым выдана виза, если таковая необходима, и дипломатической почте, следующей транзитом, ту же неприкосновенность и защиту, которую обязано предоставлять государство пребывания.

4. Обязанности третьих государств, предусмотренные пунктами 1, 2 и 3 настоящей статьи, относятся также и к лицам, упомянутым в этих пунктах, и к официальным сообщениям и дипломатической почте, нахождение которых на территории третьего государства вызвано форс-мажорными обстоятельствами.

Статья 41

1. Без ущерба для их привилегий и иммунитетов, все лица, пользующиеся такими привилегиями и иммунитетами, обязаны уважать законы и постановления государства пребывания. Они также обязаны не вмешиваться во внутренние дела этого государства.

2. Все официальные дела с государством пребывания, вверенные представительству аккредитуящим государством, ведутся с министерством иностранных дел государства пребывания или через это министерство, либо с другим министерством, в отношении которого имеется договоренность, или через это другое министерство.

3. Помещения представительства не должны использоваться в целях, не совместимых с функциями представительства, предусмотренными настоящей Конвенцией или другими нормами общего международного права, или же какими-либо специальными соглашениями, действующими между аккредитуящим государством и государством пребывания.

Статья 42

Дипломатический агент не должен заниматься в государстве пребывания профессиональной или коммерческой деятельностью в целях личной выгоды.

Статья 43

Функции дипломатического агента прекращаются, в частности,

а) по уведомлении аккредитуящим государством государства пребывания о том, что функции дипломатического агента прекращены;

б) по уведомлении государством пребывания аккредитуящего государства, что, согласно пункту 2 статьи 9, оно отказывается признавать дипломатического агента сотрудником представительства.

Статья 44

Государство пребывания должно, даже в случае вооруженного конфликта, оказать содействие, необходимое для возможно скорого выезда пользующихся привилегиями и иммунитетами лиц, не являющихся гражданами государства пребывания, и членов семей таких лиц, независимо от их гражданства. Оно должно, в частности, предоставить в случае необходимости в их распоряжение перевозочные средства, которые требуются для них самих и их имущества.

Статья 45

В случае разрыва дипломатических сношений между двумя государствами либо окончательного или временного отозвания представительства,

а) государство пребывания должно, даже в случае вооруженного конфликта, уважать и охранять помещения представительства вместе с его имуществом и архивами;

б) аккредитуящее государство может вверить охрану помещений своего представительства вместе с его имуществом и архивами третьему государству, приемлемому для государства пребывания;

с) аккредитуящее государство может вверить защиту своих интересов и интересов своих граждан третьему государству, приемлемому для государства пребывания.

Статья 46

Аккредитуящее государство может, с предварительного согласия государства пребывания и по просьбе третьего государства, не представленного в государстве пребывания, взять на себя временную защиту интересов этого третьего государства и его граждан.

Статья 47

1. При применении положений настоящей Конвенции государство пребывания не должно проводить дискриминации между государствами.

2. Однако не считается, что имеет место дискриминация,

а) если государство пребывания применяет какое-либо из положений настоящей Конвенции ограничительно ввиду ограничительного применения этого положения к его представительству в аккредитуемом государстве;

б) если по обычаю или соглашению государства предоставляют друг другу режим, более благоприятный, чем тот, который требуется положениями настоящей Конвенции.

Статья 48

Настоящая Конвенция открыта для подписания всеми государствами - членами Организации Объединенных Наций или специализированных учреждений, государствами, являющимися участниками Статута Международного Суда, а также любым другим государством, приглашенным Генеральной Ассамблеей Организации Объединенных Наций стать участником Конвенции: до 31 октября 1961 года - в Федеральном министерстве иностранных дел Австрии, а затем, до 31 марта 1962 года, - в Центральных Учреждениях Организации Объединенных Наций в Нью-Йорке.

Статья 49

Настоящая Конвенция подлежит ратификации. Ратификационные грамоты сдаются на хранение Генеральному Секретарю Организации Объединенных Наций.

Статья 50

Настоящая Конвенция открыта для присоединения любого государства, принадлежащего к одной из четырех категорий, перечисленных в статье 48. Акты о присоединении сдаются на хранение Генеральному Секретарю Организации Объединенных Наций.

Статья 51

1. Настоящая Конвенция вступит в силу на тридцатый день после сдачи на хранение двадцать второй ратификационной грамоты или акта о присоединении Генеральному Секретарю Организации Объединенных Наций.

2. В отношении каждого государства, которое ратифицирует Конвенцию или присоединится к ней после сдачи на хранение двадцать второй ратификационной грамоты или акта о присоединении, Конвенция вступит в силу на тридцатый день после сдачи на хранение этим государством своей ратификационной грамоты или акта о присоединении.

Статья 52

Генеральный Секретарь Организации Объединенных Наций уведомляет все государства, принадлежащие к одной из четырех категорий, перечисленных в статье 48:

а) о подписании настоящей Конвенции и о сдаче на хранение ратификационных грамот или актов о присоединении в соответствии со статьями 48, 49 и 50;

б) о даче вступления в силу настоящей Конвенции в соответствии со статьей 51.

Статья 53

Подлинник настоящей Конвенции, тексты которого на русском, английском, испанском, китайском и французском языках являются равно аутентичными, будет сдан на хранение Генеральному Секретарю Организации Объединенных Наций, который направит его заверенные копии всем государствам, принадлежащим к одной из четырех категорий, перечисленных в статье 48.

В удостоверение чего нижеподписавшиеся, надлежащим образом уполномоченные, подписали настоящую Конвенцию.

Совершено в Вене восемнадцатого апреля тысяча девятьсот шестьдесят первого года.

9. Віденська конвенція про право міжнародних договорів Статус Конвенції див. (995_i35)

*Про схвалення та представлення на розгляд див. Постанову Ради Міністрів УРСР N 102 (102-86-п)
от 26.03.86)*

*Про приєднання до Конвенції із застереженнями та заявою див. Указ Президії Верховної Ради УРСР
N 2077-XI (2077-11) від 14.04.86)*

Держави - учасниці цієї Конвенції,
враховуючи надзвичайно важливу роль договорів в історії міжнародних відносин,
визнаючи дедалі зростаюче значення договорів як джерела міжнародного права і як засобу розвитку
мирного співробітництва між націями, незалежно від відмінностей в їхньому державному і суспільному
ладі,

відзначаючи, що принципи вільної згоди і добросовісності та норма *pacta sunt servanda* здобули
загальне визнання,

підтверджуючи, що спори, які стосуються договорів, як і інші міжнародні спори, повинні
розв'язуватися тільки мирними засобами і відповідно до принципів справедливості і міжнародного права,

нагадуючи про рішимість народів Об'єднаних Націй створити умови, за яких може бути додержано
справедливості і поваги до зобов'язань, що випливають з договорів,

беручи до уваги принципи міжнародного права, втілені у Статуті Організації Об'єднаних Націй, такі,
як принципи рівноправності і самовизначення народів, суверенної рівності і незалежності всіх держав,
невтручання у внутрішні справи держав, заборони погрози силою або її застосування та загального
поважання і додержання прав людини й основних свобод для всіх,

вважаючи, що кодифікація і прогресивний розвиток права договорів, здійснені в цій Конвенції,
сприятимуть досягненню вказаних у Статуті цілей Організації Об'єднаних Націй, а саме підтриманню
міжнародного миру і безпеки, розвиткові дружніх відносин між народами і здійсненню їх співробітництва
один з одним,

підтверджуючи, що норми міжнародного звичайного права, як і досі, регулюватимуть питання, які не
були розв'язані в положеннях цієї Конвенції,

домовилися про нижченаведене:

Частина I

Вступ

Стаття 1. Сфера застосування цієї Конвенції

Ця Конвенція застосовується до договорів між державами.

Стаття 2. Вживання термінів

1. Для цілей цієї Конвенції:

а) “договір” означає міжнародну угоду, укладену між державами письмовій формі і регульовану
міжнародним правом, незалежно від того, чи викладена така угода в одному документі, двох чи кількох
зв'язаних між собою документах, а також незалежно від її конкретного найменування;

б) “ратифікація”, “прийняття”, “затвердження” і “приєднання” означають, залежно від випадку,
міжнародний акт, який має таке найменування і за допомогою якого держава виражає в міжнародному
плані свою згоду на обов'язковість для неї договору;

с) “повноваження” означають документ, який виходить від компетентного органу держави і за
допомогою якого одна чи кілька осіб призначаються репрезентувати цю державу з метою ведення
переговорів, прийняття тексту договору або встановлення його автентичності, вираження згоди цієї

держави на обов'язковість для неї договору або з метою вчинення будь-якого іншого акта, що стосується договору;

d) “застереження” означає односторонню заяву в будь-якому формулюванні і під будь-якою назвою, зроблену державою при підписанні, ратифікації, прийнятті чи затвердженні договору або приєднанні до нього, за допомогою якого вона бажає виключити або змінити юридичну дію певних положень договору в їхньому застосуванні до цієї держави;

e) “держава, яка бере участь у переговорах” означає державу, яка брала участь у складенні і прийнятті тексту договору;

f) “договірна держава” означає державу, яка погодилась на обов'язковість для неї договору, незалежно від того, чи набрав договір чинності чи ні;

g) “учасник” означає державу, яка погодилась на обов'язковість для неї договору і для якої договір є чинним;

h) “третя держава” означає державу, яка не є учасником договору;

i) “міжнародна організація” означає міжурядову організацію.

2. Положення пункту 1, які стосуються вживання термінів, у цій Конвенції, не зачіпають вживання цих термінів або значень, яких може бути надано їм у внутрішньому праві будь-якої держави.

Стаття 3. Міжнародні угоди, які не входять у сферу застосування цієї Конвенції

Той факт, що ця Конвенція не застосовується до міжнародних угод, укладених між державами та іншими суб'єктами міжнародного права або між такими іншими суб'єктами міжнародного права, і до міжнародних угод не у письмовій формі, не зачіпає:

a) юридичної сили таких угод;

b) застосування до них будь-яких норм, викладених у цій Конвенції, під дію яких вони підпадали б на підставі міжнародного права, незалежно від цієї Конвенції;

c) застосування цієї Конвенції до відносин держав між собою в рамках міжнародних угод, учасниками яких є також інші суб'єкти міжнародного права.

Стаття 4. Ця Конвенція не має зворотної сили

Без шкоди для застосування будь-яких норм, викладених у цій Конвенції, під дію яких підпадали б договори на підставі міжнародного права, незалежно від Конвенції, вона застосовується тільки до договорів, укладених державами після набрання нею чинності щодо цих держав.

Стаття 5. Договори, які встановлюють міжнародні організації, і договори, прийняті в рамках міжнародної організації

Ця Конвенція застосовується до будь-якого договору, який є установчим актом міжнародної організації, без шкоди для відповідних правил цієї організації.

Частина II

Укладення договорів і набрання ними чинності

Розділ 1: Укладення договорів

Стаття 6. Правоздатність держав укладати договори

Кожна держава володіє правоздатністю укладати договори.

Стаття 7. Повноваження

1. Особа вважається такою, що репрезентує державу; або з метою прийняття тексту договору чи встановлення його автентичності, або з метою вираження згоди держави на обов'язковість для неї договору, коли:

а) вона пред'явить відповідні повноваження; або

б) з практики відповідних держав чи з інших обставин випливає, що вони мали намір розглядати цю особу, як таку, що репрезентує державу для цих цілей, і не вимагати пред'явлення повноважень.

2. Такі особи з огляду на їхні функції і без необхідності пред'явлення повноважень вважаються такими, що репрезентують свою державу:

а) глави держав, глави урядів і міністри закордонних справ з метою вчинення всіх актів, що стосуються укладення договору;

б) глави дипломатичних представництв - з метою прийняття тексту договору між акредитуючою державою і державою, при якій вони акредитовані;

с) представники, уповноважені державами репрезентувати їх на міжнародній конференції або в міжнародній організації, або в одному з її органів, - з метою прийняття тексту договору на такій конференції, в такій організації або в такому органі.

Стаття 8. Наступне підтвердження акту, вчиненого без уповноваження

Акт, який стосується укладення договору, вчинений особою, яка не може на підставі статті 7 вважатися уповноваженою репрезентувати державу з цією метою, не має юридичного значення, якщо його не підтверджено цією державою.

Стаття 9. Прийняття тексту

1. Текст договору приймається за згодою всіх держав, які беруть участь у його складенні, за винятком випадків, передбачених пункті

2. Текст договору приймається на міжнародній конференції шляхом голосування за нього двох третин держав, які присутні і беруть участь у голосуванні, якщо тією ж більшістю голосів вони не вирішили застосувати інше правило.

Стаття 10. Встановлення автентичності тексту

Текст договору стає автентичним і остаточним:

а) у результаті застосування такої процедури, яку може бути передбачено в цьому тексті або погоджено між державами, що беруть участь у його складенні; або

б) при відсутності такої процедури - шляхом підписання, підписання ad referendum або парафування представниками цих держав тексту договору або заключного акта конференції, який містить цей текст.

Стаття 11. Способи вираження згоди на обов'язковість договору

Згоду держави на обов'язковість для неї договору може бути виражено підписанням договору, обміном документами, затвердженням, приєднанням до нього або будь-яким іншим способом, про який домовились.

Стаття 12. Згода на обов'язковість договору, виражена підписанням

1. Згода держави на обов'язковість для неї договору виражається шляхом підписання договору представником держави,

а) договір передбачає, що підписання має таку силу;

д) в інший спосіб встановлено домовленість держав, які беруть участь у переговорах, про те, що підписання повинне мати таку силу; або

с) намір держави надати підписанню такої сили впливає з повноважень її представника або був виражений під час переговорів.

2. Для цілей пункту 1:

а) парафування тексту означає підписання договору в тому випадку, коли встановлено, що держави, які беруть участь у переговорах, так домовились;

б) підписання ad referendum договору представником держави, якщо воно підтверджується цією державою, означає остаточне підписання договору.

Стаття 13. Згода на обов'язковість договору, виражена шляхом обміну документами, які становлять договір

Згода держав на обов'язковість для них договору, що складається з документів, якими вони обмінюються, виражається шляхом цього обміну, якщо:

а) ці документи передбачають, що обмін ними матиме таку силу;

або

б) в інший спосіб встановлено домовленість цих держав про те, що цей обмін документами повинен мати таку силу.

Стаття 14. Згода на обов'язковість договору, виражена ратифікацією, прийняттям або затвердженням

1. Згода держави на обов'язковість для неї договору виражається ратифікацією, якщо:

а) договір передбачає, що така згода виражається ратифікацією;

б) в інший спосіб встановлено, що держави, які беруть участь в переговорах, домовились про необхідність ратифікації;

с) представник держави підписав договір з умовою ратифікації;

або

д) намір держави підписати договір з умовою ратифікації впливає з повноважень її представника або був виражений під час переговорів.

2. Згода держави на обов'язковість для неї договору виражається прийняттям або затвердженням на умовах, подібних до тих, які застосовуються до ратифікації.

Стаття 15. Згода на обов'язковість договору, виражена приєднанням

Згода держави на обов'язковість для неї договору виражається приєднанням, якщо:

а) договір передбачає, що така згода може бути виражена цією державою шляхом приєднання;

б) в інший спосіб встановлено, що держави, які беруть участь у переговорах, домовились, що така згода може бути виражена цією державою шляхом приєднання; або

с) всі учасники потім домовились, що така згода може бути виражена цією державою шляхом приєднання.

Стаття 16. Обмін ратифікаційними грамотами і документами про прийняття, затвердження або приєднання або депонування таких грамот і документів

Якщо договором не передбачено інше, то ратифікаційні грамоти, документи про прийняття, затвердження або приєднання означають згоду держави на обов'язковість для неї договору з моменту:

а) обміну ними між договірними державами;

б) депонування у депозитарію; або

с) повідомлення про них договірних держав або депозитарію, якщо так домовилися.

Стаття 17. Згода на обов'язковість частини договору і вибір різних положень

1. Без шкоди для статей 19-23, згода держави на обов'язковість для неї частини договору має силу лише в тому випадку, коли це допускається договором або коли з цим згодні інші договірні держави.

2. Згода держави на обов'язковість для неї договору, який допускає вибір між різними положеннями, має силу лише в тому випадку, коли виразно вказано, якого з цих положень згода стосується.

Стаття 18. Обов'язок не позбавляти договір його об'єкта й мети до набрання договором чинності

Держава зобов'язана утримуватись від дій, які позбавили б договір його об'єкта й мети, коли:

а) вона підписала договір або обмінялася документами, які становлять договір, з умовою ратифікації, прийняття або затвердження, доти, поки вона не виразить ясно свого наміру не стати учасником цього договору; або

б) вона виразила згоду на обов'язковість для неї договору, - до набрання договором чинності і за умови, що таке набрання чинності не буде надмірно затримуватися.

Розділ 2: Застереження

Стаття 19. Формулювання застережень

Держава може при підписанні, ратифікації, прийнятті або затвердженні договору, або приєднанні до нього формулювати застереження, за винятком тих випадків, коли:

а) це застереження забороняється договором;

б) договір передбачає, що можна робити тільки певні застереження, до числа яких це застереження не належить; або

с) - у випадках, які не підпадають під дію пунктів "а" і "б",

- застереження є несумісним з об'єктом і цілями договору.

Стаття 20. Прийняття застережень і заперечення проти них

1. Застереження, яке напевне допускається договором, не потребує якого-небудь наступного прийняття іншими договірними державами, якщо тільки договір не передбачає такого прийняття.

2. Якщо з обмеженої кількості держав, які брали участь у переговорах, і з об'єкта та цілей договору випливає, що застосування договору в цілому між усіма його учасниками є істотною умовою для згоди кожного учасника на обов'язковість для нього договору, то застереження вимагає прийняття його всіма учасниками.

3. В тому випадку, коли договір є установчим актом міжнародної організації і якщо в ньому не передбачається інше, застереження вимагає прийняття його компетентним органом цієї організації.

4. У випадках, які не підпадають під дію попередніх пунктів, якщо договір не передбачає інше:

а) прийняття застереження іншою договірною державою робить державу, яка сформулювала застереження, учасником цього договору відносно держави, яка прийняла застереження, якщо договір є чинним або коли він набирає чинності для цих держав;

б) заперечення іншої договірної держави проти застереження не перешкоджає набранню договором чинності між державою, яка заперечує проти застереження, і державою, яка сформулювала застереження, якщо держава, яка заперечує проти застереження, певно не заявить про протилежний намір;

с) акт, який виражає згоду держави на обов'язковість для неї договору і містить застереження, набирає чинності, як тільки принаймні одна з інших договірних держав прийме це застереження.

5. Оскільки це стосується пунктів 2 і 4 і якщо договір не передбачає інше, застереження вважається прийнятим державою, якщо вона не висловить заперечень проти нього до кінця дванадцятимісячного періоду після того, як її було повідомлено про таке застереження, або до тієї дати, коли вона виразила свою згоду на обов'язковість для неї договору, залежно від того, яка з цих дат є більш пізньою.

Стаття 21. Юридичні наслідки застережень і заперечень проти застережень

1. Застереження, яке діє щодо іншого учасника відповідно до статей 19, 20 і 23:

а) змінює для держави, яка зробила застереження, в її відносинах з цим іншим учасником положення договору, яких стосується застереження, в межах сфери дії застереження; і

б) змінює тією ж мірою зазначені положення для цього іншого учасника в його відносинах з державою, яка зробила застереження.

2. Застереження не змінює положень договору для інших учасників в їхніх відносинах між собою.

3. Якщо держава, яка заперечує проти застереження, не заперечувала проти набрання договором чинності між нею і державою, яка зробила застереження, то положення, яких стосується застереження, не застосовується між цими двома державами в межах сфери дії такого застереження.

Стаття 22. Зняття застережень і заперечень проти застережень

1. Якщо договір не передбачає інше, застереження може бути знято в усякий час і для його зняття не потрібно згоди держави, яка прийняла застереження.

2. Якщо договір не передбачає інше, заперечення проти застереження може бути знято в усякий час.

3. Якщо інше не передбачається договором або не було в інший спосіб обумовлено:

а) зняття застереження набирає чинності щодо іншої договірної держави тільки після одержання цієї останньою повідомлення про це;

б) зняття заперечення проти застереження набирає чинності тільки після одержання державою, яка сформулювала застереження, повідомлення про це.

Стаття 23. Процедура, яка стосується застережень

1. Застереження, певно виражену згоду з застереженням і заперечення проти застереження повинно бути зроблено в письмовій формі і доведено до відома договірних держав та інших держав, які мають право стати учасниками договору.

2. Якщо застереження зроблено при підписанні договору, який підлягає ратифікації, прийняттю або затвердженню, воно повинне бути офіційно підтвержене державою, яка зробила застереження, при вираженні нею своєї згоди на обов'язковість для неї цього договору. В цьому разі застереження вважається зробленим у день його підтвердження.

3. Певно виражена згода з застереженням або заперечення проти застереження, висловлені до його підтвердження, самі по собі не вимагають підтвердження.

4. Зняття застереження або заперечення проти застереження повинне здійснюватись у письмовій формі.

Розділ 3: Набрання чинності договорами і їх тимчасове застосування

Стаття 24. Набрання чинності

а) Договір набирає чинності в порядку і в дату, передбачену в самому договорі або погоджені між державами, які брали участь у переговорах.

б) При відсутності такого положення або домовленості договір набирає чинності, як тільки буде виражено згоду всіх держав, які брали участь у переговорах, на обов'язковість для них договору.

с) Якщо згода держави на обов'язковість для неї договору виражається в якусь дату після набрання договором чинності, то договір набирає чинності для цієї держави в цю дату, якщо в договорі не передбачається інше.

д) Положення договору, які регулюють встановлення автентичності його тексту, вираження згоди держав на обов'язковість для них договору, порядок або дату набрання договором чинності, застереження, функції депозитарію та інші питання, що неминуче виникають до набрання договором чинності, застосовуються з моменту прийняття тексту договору.

Стаття 25. Тимчасове застосування

Договір або частина договору застосовуються тимчасово до набрання чинності, якщо:

а) це передбачається самим договором; або

б) держави, які брали участь у переговорах, домовилися про це якийсь інший спосіб.

2. Якщо в договорі не передбачається інше або держави, які брали участь у переговорах, не домовилися про інше, тимчасове застосування договору або частини договору щодо держави припиняється,

коли ця держава повідомить інші держави, між якими тимчасово застосовується договір, просвій намір не стати учасником договору.

Частина III. Додержання, застосування і тлумачення договорів

Розділ 1: Додержання договорів

Стаття 26. Pacta sunt servanda

Кожен чинний договір є обов'язковим для його учасників і повинен добросовісно виконуватись.

Стаття 27. Внутрішнє право і додержання договорів

Учасник не може посилається на положення свого внутрішнього права як на виправдання для невиконання ним договору. Це правило діє без шкоди для статті 46.

Розділ 2: Застосування договорів

Стаття 28. Договори не мають зворотної сили

Якщо інший намір не впливає з договору або не встановлений в інший спосіб, то положення договору не є обов'язковими для учасника договору щодо будь-якої дії чи факту, які мали місце до дати набрання договором чинності для визначеного учасника, або щодо будь-якої ситуації, яка перестала існувати до цієї дати.

Стаття 29. Територіальна сфера дії договорів

Якщо інший намір не впливає з договору або не встановлений в інший спосіб, то договір є обов'язковим для кожного учасника щодо всієї його території.

Стаття 30. Застосування послідовно укладених договорів, які стосуються одного і того ж питання

1. З додержанням статті 103 Статуту Організації Об'єднаних Націй права і обов'язки держав-учасниць послідовно укладених договорів, які стосуються одного і того ж питання, визначаються відповідно до нижченаведених пунктів.

2. Якщо в договорі встановлюється, що він обумовлений попереднім або наступним договором або що він не повинен вважатись несумісним з таким договором, то переважну силу мають положення цього другого договору.

3. Якщо всі учасники попереднього договору є також учасниками наступного договору, але дію попереднього договору не припинено або не зупинено відповідно до статті 59, попередній договір застосовується тільки тією мірою, якою положення є сумісними з положеннями наступного договору.

4. Якщо не всі учасники наступного договору є учасниками попереднього договору:

а) у відносинах між державами-учасницями обох договорів застосовується те ж правило, що й у пункті 3;

б) у відносинах між державою-учасницею обох договорів і державою-учасницею тільки одного договору, договір, учасниками якого є обидві держави, регулює їхні взаємні права і обов'язки.

5. Пункт 4 застосовується без шкоди для статті 41 для будь-якого питання про припинення або зупинення дії договору відповідно до статті 60 або для будь-якого питання про відповідальність держави, яка може виникнути в результаті укладення або застосування договору, положення якого є несумісними з обов'язками цієї держави щодо другої держави за іншим договором.

Розділ 3: Тлумачення договорів

Стаття 31. Загальне правило тлумачення

3. Договір повинен тлумачитись добросовісно відповідно до звичайного значення, яке слід надавати термінам договору в їхньому контексті, а також у світлі об'єкта і цілей договору.

4. Для цілей тлумачення договору контекст охоплює, крім тексту, включаючи преамбулу й додатки:

а) усяку угоду, яка стосується договору і якої було досягнуто між усіма учасниками у зв'язку з укладенням договору;

б) усякий документ, складений одним або кількома учасниками у зв'язку з укладенням договору і прийнятий іншими учасниками як документ, що стосується договору.

5. Поряд з контекстом враховуються:

а) усяка наступна угода між учасниками щодо тлумачення договору або застосування його положень;

с) наступна практика застосування договору, яка встановлює угоду учасників щодо його тлумачення;

с) будь-які відповідні норми міжнародного права, які застосовуються у відносинах між учасниками.

4. Спеціального значення надається термінові в тому випадку, коли встановлено, що учасники мали такий намір.

Стаття 32. Додаткові засоби тлумачення

Можливе звернення до додаткових засобів тлумачення в тому числі до підготовчих матеріалів та до обставин укладення договору, щоб підтвердити значення, яке випливає із застосування статті 31, або визначити значення, коли тлумачення відповідно до статті 31:

а) залишає значення двояким чи неясним; або

3. призводить до результатів, які є явно абсурдними або нерозумними.

Стаття 33. Тлумачення договорів, автентичність тексту яких було встановлено двома або кількома мовами

1. Коли автентичність тексту договору було встановлено двома або кількома мовами, його текст кожною мовою має однакову силу, якщо договором не передбачено або учасники не домовились, що в разі розходження між цими текстами переважну силу матиме якийсь один певний текст.

2. Варіант договору мовою, іншою, ніж ті, якими було встановлено автентичність тексту, вважається автентичними тільки в тому випадку, коли це передбачено договором або коли про це домовились учасники договору.

3. Передбачається, що терміни договору мають однакове значення в кожному автентичному тексті.

4. За винятком того випадку, коли відповідно до пункту 1 переважну силу має якийсь один певний текст, якщо порівняння автентичних текстів виявляє розходження значень, яке, з урахуванням об'єкта і цілей договору, найкраще узгоджує ці тексти.

Розділ 4: Договори і треті держави

Стаття 34. Загальне правило, яке стосується третіх держав

Договір не створює зобов'язань або прав для третьої держави без її на те згоди.

Стаття 35. Договори, які передбачають зобов'язання для третіх держав

Зобов'язання для третьої держави виникає з положення договору, якщо учасники цього договору мають намір зробити це положення засобом створення зобов'язання і якщо третя держава напевно бере на себе у письмовій формі це зобов'язання.

Стаття 36. Договори, які передбачають права для третіх держав

1. Право для третьої держави виникає з положення договору, якщо учасники цього договору мають намір за допомогою цього положення надати таке право або третій державі, або групі держав, до якої вона

належить, або всім державам і якщо третя держава погоджується з цим. Її згода припускатиметься доти, поки не матимуть доказів протилежного, якщо договором не передбачається інше.

2. Держава, яка користується правом на підставі пункту 1, виконує умови користування цим правом, передбачені договором або встановлені відповідно до договору.

Стаття 37. Скасування або зміна зобов'язань або прав третіх держав

1. Коли для третьої держави виникає зобов'язання відповідно до статті 35, то це зобов'язання може бути скасовано або змінено лише за згодою учасників договору і третьої держави, якщо тільки не встановлено, що вони домовилися про інше.

2. Коли для третьої держави виникає право відповідно до статті 36, то це право не може бути скасовано або змінено учасниками, якщо встановлено, що згідно з наміром, який існував, це право не підлягало скасуванню або зміні без згоди цієї третьої держави.

Стаття 38. Норми, які містить договір і які стають обов'язковими для третіх держав у результаті виникнення міжнародного звичаю

Статті 34 - 37 ніяким чином не перешкоджають якій-небудь нормі, яку містить договір, стати обов'язковою для третьої держави як звичайна норма міжнародного права, що визначається як така.

Частина IV. Поправки до договорів і зміна договорів

Стаття 39. Загальне правило, яке стосується поправок до договорів

Договір може бути змінено за угодою між учасниками. Норми, викладені в частині II, застосовуються щодо такої угоди, якщо тільки договір не передбачає інше.

Стаття 40. Внесення поправок до багатосторонніх договорів

1. Якщо договір не передбачає інше, при внесенні поправок до багатостороннього договору слід керуватися нижченаведеними пунктами.

2. Усі договірні держави повинні повідомлятися про усяку пропозицію, яка стосується поправок до багатостороннього договору, що повинні діяти у відносинах між усіма учасниками, причому кожна

а) договірних держав має право брати участь у прийнятті рішення про те, що слід зробити щодо такої пропозиції;

б) переговорах і укладенні будь-якої угоди про внесення поправок до договору.

3. Кожна держава, яка має право стати учасником договору, також має право стати учасником договору, до якого було внесено поправки.

4. Угода про внесення поправок не зв'язує державу, яка вже є учасником договору, але не стала учасником угоди про внесення поправок до договору; щодо такої держави застосовується пункт 4 "b" статті 30.

5. Держава, яка стала учасником договору після набрання чинності угодою про внесення поправок, якщо тільки вона не заявить про інший намір:

а) вважається учасником договору, до якого було внесено поправки; і

б) вважається учасником договору, до якого не було внесено поправки, щодо будь-якого учасника договору, не зв'язаного угодою про внесення поправок до договору.

Стаття 41. Угоди про зміну багатосторонніх договорів тільки у взаємовідносинах між певними учасниками

1. Два або кілька учасників багатостороннього договору можуть укласти угоду про зміну договору тільки у взаємовідносинах між собою, якщо:

а) можливість такої зміни передбачається самим договором;

або

б) така зміна не забороняється договором і:

і) не впливає на користування іншими учасниками своїми правами за договором або на виконання ними своїх зобов'язань; і

ii) не зачіпає положення, відступ від якого є несумісним з ефективним здійсненням об'єкта і цілей договору в цілому.

2. Якщо у випадку, що підпадає під дію пункту 1 "а", договором не передбачається інше, то зазначені учасники повідомляють інших учасників про свій намір укласти угоду про ту зміну договору, яка цією угодою передбачається.

Частина V. Недійність, припинення і зупинення дії договорів

Розділ 1: Загальні положення

Стаття 42. Дійсність договорів і збереження договорами чинності

1. Дійсність договору або згода держави на обов'язковість для неї договору може оспорюватись тільки на основі застосування цієї Конвенції.

2. Припинення договору, його денонсація або вихід з нього учасника можуть мати місце тільки в результаті застосування положень самого договору або цієї Конвенції. Це ж правило застосовується до зупинення дії договору.

Стаття 43. Зобов'язання, які мають силу на підставі міжнародного права, незалежно від договору

Недійсність, припинення або денонсація договору, вихід з нього одного з учасників або зупинення його дії, коли вони є результатом застосування цієї Конвенції або положень самого договору, жодною мірою не зачіпають обов'язок держави виконувати усяке написане в договорі зобов'язання, яке має силу для неї відповідно до міжнародного права, незалежно від договору.

Стаття 44. Подільність договірних положень

1. Право учасника денонсувати договір, вийти з нього або зупинити його дію, яке було передбачене в договорі або впливає із статті 56, може бути використано відносно тільки всього договору, якщо договір не передбачає інше або якщо його учасники не домовилися про інше.

2. На підставу недійсності договору, припинення договору, виходу з нього або зупинення його дії, яка визнається в цій Конвенції, можна посилатись відносно тільки всього договору в усіх випадках, крім передбачених нижченаведеними пунктами або статтею 60.

3. Якщо така підстава стосується лише окремих положень, то на неї можна посилатись тільки відносно цих положень, коли:

а) названі положення є відділними від решти договору щодо їх тлумачення;

б) з договору впливає чи в інший спосіб установлено, що прийняття цих положень не становило істотної підстави згоди іншого учасника або інших учасників на обов'язковість усього договору в цілому; і

с) продовження виконання решти договору не було б несправедливим.

4. У випадках, які підпадають під дію статей 49 і 50, держава, яка має право посилатись на обман або підкуп може робити це або відносно всього договору, або, у передбачених пунктом 3 випадках, відносно лише його окремих положень.

5. У випадках, які підпадають під дію статей 51, 52 і 53, подільність положень договору не допускається.

Стаття 45. Втрата права посилатись на підставу недійсності або припинення договору, виходу з нього або зупинення його дії

Держава не має більше права посилатись на підставу недійсності або припинення договору, виходу з нього або зупинення його дії на основі статей 46 - 50 або статей 60 і 62, якщо, після того, як стало відомо про факти:

а) вона напевне погодилась, що договір, залежно від випадку, є дійсним, зберігає чинність або й далі діє; або

б) вона повинна з огляду на її поведінку вважатись такою, що мовчазно погодилась з тим, що договір, залежно від випадку, є дійсним, зберігає чинність або й далі діє.

Розділ 2. Недійсність договорів

Стаття 46. Положення внутрішнього права, які стосуються компетенції укладати договори

1. Держава не має права посилатись на ту обставину, що її згода на обов'язковість для неї договору була виражена на порушення того чи іншого положення її внутрішнього права, яке стосується компетенції укладати договори, як на підставу недійсності її згоди, якщо тільки це порушення не було явним і не стосувалося норми її внутрішнього права особливо важливого значення.

2. Порушення є явним, якщо воно буде об'єктивно очевидним для будь-якої держави, що діє в цьому питанні добросовісно і відповідно до звичайної практики.

Стаття 47. Спеціальні обмеження правомочності на вираження згоди держави

Якщо правомочність представника на вираження згоди держави на обов'язковість для неї конкретного договору обумовлена спеціальним обмеженням, то на недодержання представником такого обмеження не можна посилатись як на підставу недійсності вираженої ним згоди, якщо тільки інші держави, які брали участь у переговорах, не було повідомлено про обмеження до вираження представником такої згоди.

Стаття 48. Помилка

6. Держава має право посилатись на помилку в договорі як на підставу недійсності її згоди на обов'язковість для неї цього договору, коли помилка стосується факту або ситуації, які, за припущенням цієї держави, існували при укладенні договору і являли собою істотну основу для її згоди на обов'язковість для неї цього договору.

7. Пункт 1 не застосовується, якщо названа держава своєю поведінкою сприяла виникненню цієї помилки або обставини були такими, що ця держава повинна була звернути увагу на можливу помилку.

8. Помилка, яка стосується тільки формулювання тексту договору, не впливає на його дійсність; в цьому випадку застосовується стаття 79.

Стаття 49. Обман

Якщо держава уклала договір під впливом обманних дій іншої держави, яка брала участь у переговорах, то вона має право посилатись на обман як на підставу недійсності своєї згоди на обов'язковість для неї договору.

Стаття 50. Підкуп представника держави

Якщо згода держави на обов'язковість для неї договору була виражена в результаті прямого або непрямого підкупу її представника іншою державою, яка брала участь у переговорах, то перша держава має право посилатись на такий підкуп як на підставу недійсності її згоди на обов'язковість для неї такого договору.

Стаття 51. Примус представника держави

Згода держави на обов'язковість для неї договору, яку було виражено в результаті примусу її представника діями або погрозами, спрямованими проти нього, не має ніякого юридичного значення.

Стаття 52. Примус держави шляхом погрози силою або її застосування

Договір є неважним, якщо його укладення стало результатом погрози силою або її застосування на порушення принципів міжнародного права, втілених у Статуті Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 53. Договори, які суперечать імперативній нормі загального міжнародного права (jus cogens)

Договір є неважним, якщо на момент укладення він суперечить імперативній нормі загального міжнародного права. Оскільки це стосується цієї Конвенції, імперативна норма загального міжнародного права є нормою, що приймається і визнається міжнародним співтовариством держав у цілому як норма, відхилення від якої недопустиме і яку може бути змінено тільки наступною нормою загального міжнародного права, що носила б такий же характер.

Розділ 3: Припинення договорів і зупинення їхньої дії

Стаття 54. Припинення договору або вихід з нього відповідно до положень договору або за згодою учасників

Припинення договору або вихід з нього учасника можуть мати місце:

- a) відповідно до положень договору; або
- b) в усякий час за згодою всіх учасників після консультації з іншими договірними державами.

Стаття 55. Скорочення кількості учасників багатостороннього договору, в результаті якого вона стає меншою від кількості, потрібної для набрання договором чинності

Якщо договором не передбачається інше, багатосторонній договір не припиняється з причини тільки того, що кількість його учасників стала меншою від кількості, потрібної для набрання договором чинності.

Стаття 56. Денонсація договору або вихід з договору, який не містить положень про його припинення, денонсацію або вихід з нього

1. Договір, який не містить положень про його припинення і який не передбачає денонсації або виходу з нього, не підлягає денонсації і вихід з нього не допускається, якщо тільки:

- a) не встановлено, що учасники мали намір допустити можливість денонсації або виходу; або
- b) характер договору не має на увазі права денонсації або виходу.

2. Учасник повідомляє не менш як за дванадцять місяців про свій намір денонсувати договір або вийти з нього відповідно до пункту 1.

Стаття 57. Зупинення дії договору відповідно до положень договору або за згодою учасників

Зупинення дії договору щодо всіх учасників або щодо якогось окремого учасника можливе:

- a) відповідно до положень договору; або
- b) в усякий час за згодою всіх учасників після консультації з іншими договірними державами.

Стаття 58. Зупинення дії багатостороннього договору за угодою тільки між деякими учасниками

1. Два або кілька учасників багатостороннього договору можуть укласти угоду про тимчасове зупинення дії положень договору тільки відносно між собою, якщо:

- a) можливість такого зупинення передбачається договором; або
- b) зазначене зупинення не забороняється договором і:

i) не впливає ні на користування іншими учасниками своїми правами, що випливають з цього договору, ні на виконання ними своїх зобов'язань;

- ii) не є несумісним з об'єктом і цілями договору.

2. Якщо у випадку який підпадає під дію пункту 1 “а” договором не передбачається інше, то зазначені учасники повідомляють інших учасників про свій намір укласти угоду і про ті положення договору, дію яких вони мають намір зупинити.

Стаття 59. Припинення договору або зупинення його дії, які впливають з укладення наступного договору

1. Договір вважається припиненим, якщо всі його учасники укладуть наступний договір у тому ж питанні і:

- а) з наступного договору випливає або в інший спосіб встановлено намір учасників, щоб дане питання регулювалося цим договором; або
- б) положення наступного договору є настільки несумісними з положеннями попереднього договору, що обидва договори неможливо застосувати одночасно.

2. Дія попереднього договору вважається лише зупиненою, якщо наступного договору випливає або в інший спосіб встановлено, що таким був намір учасників.

Стаття 60. Припинення договору або зупинення його дії внаслідок його порушення

1. Істотне порушення двостороннього договору одним з його учасників дає право другому учасникові посилатись на це порушення як на підставу для припинення договору або зупинення його дії в цілому або в частині.

2. Істотне порушення багатостороннього договору одним з його учасників дає право:

а) іншим учасникам - за угодою, досягнутою одноголосно, - зупинити дію договору в цілому або в частині або припинити його або:

- i) у відносинах між собою і державою, яка порушила договір, або
- ii) у відносинах між усіма учасниками;

б) учасникові, який особливо постраждав у результаті порушення, посилатись на це порушення як на підставу зупинення дії договору в цілому або в частині у відносинах між ним і державою, яка порушила договір;

с) будь-якому іншому учасникові, крім держави, яка порушила договір, посилатись на це порушення як на підставу для зупинення дії договору в цілому або в частині щодо самого себе, якщо договір носить такий характер, що істотне порушення його положень одним учасником докорінно змінює становище кожного учасника щодо дальшого виконання ним своїх зобов'язань, які впливають з договору.

3. Істотне порушення договору - для цілей цієї статті - полягає:

- а) у такій відмові від договору, яка не допускається цією Конвенцією; або
- б) у порушенні положення, яке має істотне значення для здійснення об'єкта і цілей договору.

4. Попередні пункти не зачіпають положень договору, які застосовуються у випадку його порушення.

5. Пункти 1, 2 і 3 не застосовуються до положень, які стосуються захисту людської особи, що їх містять договори, які носять гуманітарний характер і особливо до положень, які виключають будь-яку форму репресалій щодо осіб, котрі користуються захистом за такими договорами.

Стаття 61. Наступна неможливість виконання

1. Учасник має право посилатись на неможливість виконання договору як на підставу для припинення договору або виходу з нього, якщо ця неможливість є наслідком безповоротного зникнення або знищення об'єкта, необхідного для виконання договору. Якщо така неможливість є тимчасовою, на неї можна посилатись як на підставу лише для зупинення дії договору.

2. Учасник не має права посилатись на неможливість виконання як на підставу для припинення дії договору, виходу з нього або зупинення його дії, якщо ця неможливість є результатом порушення цим учасником або зобов'язання за договором, або іншого міжнародного зобов'язання, взятого ним на себе відносно будь-якого іншого учасника договору.

Стаття 62. Докорінна зміна обставин

1. На докорінну зміну, яка сталася щодо обставин, що існували при укладенні договору, і яка не передбачалась учасниками, не можна посилається як на підставу для припинення договору або виходу нього, за винятком тих випадків, коли:

- а) наявність таких обставин становила істотну підставу згоди учасників на обов'язковість для них договору; і
- б) наслідок зміни обставин докорінно змінює сферу дії зобов'язань, які все ще підлягають виконанню за договором.

2. На докорінну зміну обставин не можна посилається як на підставу для припинення договору або виходу з нього:

- а) якщо договір встановлює межу; або
- б) якщо така докорінна зміна, на яку посилається учасник договору, є результатом порушення цим учасником або зобов'язання за договором, або іншого міжнародного зобов'язання, взятого ним на себе відносно будь-якого іншого учасника договору.

3. Якщо відповідно до попередніх пунктів, учасник має право посилається на докорінну зміну обставин як на підставу для припинення договору або виходу з нього, то він має право також посилається на цю зміну як на підставу для зупинення дії договору.

Стаття 63. Розрив дипломатичних або консульських відносин

Розрив дипломатичних або консульських відносин між учасниками договору не впливає на правові відносини, встановлені між ними договором, за винятком випадків, коли наявність дипломатичних або консульських відносин потрібна для виконання договору.

Стаття 64. Виникнення нової імперативної норми загального міжнародного права (jus cogens)

Якщо виникає нова імперативна норма загального міжнародного права, то будь-який існуючий договір, який виявляється в суперечності з цією нормою, стає недійсним і припиняється.

Розділ 4: Процедура

Стаття 65. Процедура, якої слід додержувати щодо недійсності договору, припинення договору, виходу з нього або зупинення його дії

1. Учасник, який відповідно до положень цієї Конвенції посилається на ваду у своїй згоді на обов'язковість для нього договору або на підставу для оспорування дійсності договору, для припинення договору, виходу з нього або зупинення його дії, повинен повідомити інших учасників про свою вимогу. У повідомленні має бути зазначено заходи, яких передбачається вжити щодо договору, а також їх обґрунтування.

2. Якщо по скінченні певного періоду, який, за винятком випадків особливої терміновості, повинен становити не менше трьох місяців з моменту одержання повідомлення, ні один учасник не висловить заперечення, то учасник, який надіслав повідомлення, має право у порядку, встановленому статтею 67, здійснити передбачені ним заходи.

3. Якщо, проте, надійде заперечення з боку будь-якого іншого учасника, то учасники повинні добиватися врегулювання за допомогою засобів, зазначених у статті 33 Статуту Об'єднаних Націй.

4. Ніщо в попередніх пунктах не порушує прав або зобов'язань учасників у рамках будь-яких чинних положень, які є обов'язковими для учасників щодо врегулювання спорів.

5. Без шкоди для статті 45, та обставин, що держава не надіслала раніше повідомлення, встановленого у пункті 1, не заважає їй надіслати таке повідомлення у відповідь іншому учасникові, який вимагає виконання договору або заявляє про його порушення.

Стаття 66. Процедура судового розгляду, арбітражу і примирення

Якщо протягом 12 місяців після дати, коли було сформульовано заперечення, не було досягнуто ніякого рішення відповідно до пункту 3 статті 65, то застосовується така процедура:

а) будь-яка із сторін у спорі про застосування або тлумачення статей 53 або 64 може передати його шляхом письмової заяви, на вирішення Міжнародного суду, якщо тільки сторони не домовляться за спільною згодою передати цей спір на арбітраж;

б) будь-яка із сторін у спорі про застосування або тлумачення будь-якої іншої статті частини У Конвенції може розпочати процедуру, зазначену в Додатку до цієї Конвенції, звернувшись з відповідною проською до Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 67. Документи про оголошення договору недійсним, про припинення договору, про вихід з нього або про зупинення його дії

1. Повідомлення, згадуване в пункті 1 статті 65, повинне робитись у письмовій формі.

2. Усякий акт, який має на меті оголошення договору недійсним або припинення договору, вихід з нього або зупинення його дії відповідно до його положень, чи положень пунктів 2 або 3 статті 65, оформляється у вигляді документа, який надсилається іншим учасникам. Якщо такий документ не підписаний главою держави, главою уряду або міністром закордонних справ, представникові держави, який передає цей документ, може бути запропоновано пред'явити повноваження.

Стаття 68. Відкликання повідомлень і документів, передбачених статтями 65 і 67

Повідомлення або документ, передбачені статтями 65 і 67, може бути відкликано в будь-який час до набрання ними чинності.

Розділ 5: Наслідки недійсності або припинення договору або зупинення його дії

Стаття 69. Наслідки недійсності договору

1. Договір, недійсність якого встановлено відповідно до цієї Конвенції, є недійсним. Положення недійсного договору не мають ніякої юридичної сили.

2. Якщо, однак, було вчинено дії на основі такого договору:

а) кожний учасник має право вимагати від будь-якого іншого учасника створити, наскільки це можливо, в їхніх взаємовідносинах становище, яке існувало б, якби не було вчинено зазначених дій;

б) дії, вчинені добросовісно до посилання на недійсність, не вважаються незаконними лише з причини недійсності договору.

3. У випадках, які підпадають під дію статей 49, 50, 51 або 52, пункт 2 не застосовується до учасника, який є відповідальним за вчинення обману, підкупу або примусу.

4. У разі недійсності згоди якоїсь держави на обов'язковість для неї багатостороннього договору вищезазначені правила застосовуються у відносинах між цією державою і учасниками договору.

Стаття 70. Наслідки припинення договору

1. Якщо договором не передбачено інше або якщо учасники не погодились про інше, припинення договору відповідно до його положень або відповідно до цієї Конвенції:

а) звільняє учасників договору від усякого зобов'язання виконувати договір у майбутньому;

б) не впливає на права, зобов'язання або юридичне становище учасників, які виникли в результаті виконання договору до його припинення.

2. Якщо держава денонсує багатосторонній договір виходить з цього, пункт 1 застосовується у відносинах між цією державою і кожним з інших учасників договору з дня набрання чинності такою денонсацією або виходу з договору.

Стаття 71. Наслідки недійсності договору, який суперечить імперативній нормі загального міжнародного права

1. Коли договір є недійсним відповідно до статті 53, учасники:

- a) усувають, наскільки це можливо, наслідки будь-якої дії, вчиненої на підставі положення, яке суперечить імперативній нормі загального міжнародного права; і
- b) приводять свої взаємовідносини у відповідність з імперативною нормою загального міжнародного права.

2. Коли договір стає недійсним і припиняється відповідно до статті 64, припинення договору:

- a) звільняє учасників від усякого зобов'язання виконувати договір у майбутньому;
- b) не впливає на права, зобов'язання або юридичне становище учасників, які виникли в результаті виконання договору до його припинення, за умови, що такі права і зобов'язання або таке становище можуть у майбутньому зберігатися тільки тією мірою, якою їх збереження саме по собі не суперечить новій імперативній нормі загального міжнародного права.

Стаття 72. Наслідки зупинення дії договору

1. Якщо договором не передбачається інше або, якщо учасники не погодились про інше, зупинення дії договору відповідно до його положень або відповідно до цієї Конвенції:

- a) звільняє учасників, у взаємовідносинах яких зупиняється дія договору, від зобов'язання виконувати договір у своїх взаємовідносинах протягом періоду зупинення;
- b) не впливає в усьому іншому на правові відносини між власниками, встановлені договором.

2. У період зупинення дії договору учасники утримуються від дій, які могли б перешкодити поновленню дії договору.

Частина VI. Інші постанови

Стаття 73. Випадки правонаступництва держав, відповідальності держави і початку воєнних дій

Положення цієї Конвенції не вирішують наперед ні одного з питань, які можуть виникнути щодо договору з правонаступництва держав, з міжнародної відповідальності держави або з початку воєнних дій між державами.

Стаття 74. Дипломатичні і консульські відносини та укладення договорів

Розрив або відсутність дипломатичних або консульських відносин між двома чи кількома державами не перешкоджає укладенню договорів між цими державами. Укладення договору саме по собі не впливає на стан в галузі дипломатичних або консульських відносин.

Стаття 75. Випадок держави-агресора

Положення цієї Конвенції не порушають ніяких зобов'язань щодо договору, які можуть виникнути для держави-агресора в результаті заходів, вжитих відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй у зв'язку з агресією з боку цієї держави. Частина VII

Депозитарії, повідомлення, виправлення та реєстрація

Стаття 76. Депозитарії договорів

1. Депозитарія договору може бути призначено державами, які брали участь у переговорах, або в самому договорі або яким-небудь іншим порядком. Депозитарієм може бути одна або кілька держав, міжнародна організація або головна виконавча службова особа такої організації.

2. Функції депозитарію договору є міжнародними за своїм характером, і при виконанні своїх функцій депозитарій зобов'язаний діяти неупереджено. Зокрема, той факт, що договір не набрав чинності

між деякими учасниками або що виникла суперечність між державою і депозитарієм, яка стосується виконання функцій останнього, не впливає на цей обов'язок.

Стаття 77. Функції депозитаріїв

1. Якщо договором не передбачається інше або якщо договірні держави не домовилися про інше, функції депозитарію полягають, зокрема:

- a) у зберіганні автентичного тексту договору і переданих депозитарієві повноважень;
- b) у підготовці засвідчених копій з автентичного тексту і підготовці будь-яких інших текстів договору такими іншими мовами, які можуть бути передбачені договором, а також у надсиланні їх учасникам та державам, які мають право стати учасниками договору;
- c) в одержанні підписів під договором та одержанні і зберіганні документів, оповіщень і повідомлень, які його стосуються;
- d) у вивченні питання про те, чи є підписи, документи, оповіщення або повідомлення, які стосуються договору, у повному порядку і належній формі, і, у разі потреби, в доведенні цього питання до відома відповідної держави;
- e) в інформуванні учасників і держав, які мають право стати учасниками договору, про документи, оповіщення і повідомлення, які стосуються договору;
- i) в інформуванні держав, які мають право стати учасниками договору, про те, коли кількість підписів ратифікаційних грамот або документів про прийняття, затвердження або приєднання, потрібну для набрання договором чинності, було одержано або депозитовано;
- g) у реєстрації договору в Секретаріаті Організації Об'єднаних Націй;
- h) у виконанні функцій, передбачених іншими положеннями цієї Конвенції.

2. У разі виникнення будь-якої суперечності між якоюсь державою і депозитарієм щодо виконання функцій останнього, депозитарій доводить це питання до відома держав, які підписали договір, і договірних держав або, у відповідних випадках, до відома компетентного органу заінтересованої міжнародної організації.

Стаття 78. Оповіщення і повідомлення

Якщо договором або Конвенцією не передбачається інше, оповіщення або повідомлення, зроблене будь-якою державою відповідно до Конвенції:

- a) надсилається, коли немає депозитарію, безпосередньо державам, яким воно призначене, або, коли є депозитарій - останньому;
- b) вважається зробленим відповідною державою тільки після одержання його тією державою, якій його було надіслано, або ж, залежно від випадку, після одержання його депозитарієм;
- c) якщо воно надсилається депозитарієві, вважається одержаним державою, для якої воно призначене, тільки після того, як останню поінформував про це депозитарій відповідно до пункту 1 "e" статті 77.

Стаття 79. виправлення помилок у текстах або у засвідчених копіях договорів

1. Якщо після встановлення автентичності тексту договору держави, які його підписали, і договірні держави констатують за спільною згодою, що він містить помилку, то ця помилка, якщо вони не вирішують застосувати інший спосіб, виправляється шляхом:

- a) внесення відповідного виправлення до тексту і парафування цього виправлення належним чином уповноваженими представниками;
- b) складення документа з викладенням виправлення, яке погодилися внести, або обміну такими документами; або
- c) складення виправленого тексту всього договору в тому ж порядку, як і при оформленні автентичного тексту.

2. Якщо йдеться про договір, який здається на зберігання депозитарієві, то останній повідомляє держави, які підписали договір, і договірні держави про помилку, а також про пропозицію про її виправлення і встановлює відповідний період часу, протягом якого може бути зроблено заперечення проти цієї пропозиції. Якщо до скінчення цього періоду:

а) не надійшло заперечень, депозитарій вносить виправлення до тексту і надсилає копію його учасникам і державам, які мають право стати учасниками договору;

б) було висловлено заперечення, депозитарій доводить це заперечення до відома держав, які підписали договір, і договірних держав.

3. Правила, викладені у пунктах 1 і 2, застосовуються також у тих випадках, коли було встановлено автентичність тексту двома або кількома мовами і виявляється розбіжність між різними текстами, яку, за спільною згодою держав, які підписали договір, і договірних держав, має бути виправлено.

4. Виправлений текст замінює собою текст, який містить помилку, ab initio, якщо тільки держави, які підписали договір, і договірні держави не вирішать інакше.

5. Виправлення тексту зареєстрованого договору доводиться до відома Секретаріату Організації Об'єднаних Націй.

6. Якщо помилка виявляється у засвідченій копії договору, депозитарій складає протокол, який містить виправлення, і надсилає копію його державам, які підписали договір, і договірним державам.

Стаття 80. Реєстрація і опублікування договорів

1. Договори після набрання ними чинності надсилаються до Секретаріату Організації Об'єднаних Націй для реєстрації або для зберігання у справах і занесення до переліку, залежно від випадку, та для опублікування.

2. Призначення депозитарію уповноважує його вчиняти зазначені попередньому пункті дії.

Частина УІІІ

Заключні статті

Стаття 81. Підписання

Ця Конвенція відкрита для підписання всіма державами - членами Організації Об'єднаних Націй або членами однієї із спеціалізованих установ чи міжнародного агентства по атомній енергії, або учасниками Статуту Міжнародного суду, а також будь-якою іншою державою, запрошеною Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй стати учасницею цієї Конвенції, у такий спосіб: до 30 листопада 1969 року - у Федеральному міністерстві закордонних справ Австрійської Республіки, а після цієї дати і до 30 квітня 1970 року - в Центральних Установах Організації Об'єднаних Націй у Нью-Йорку.

Стаття 82. Ратифікація

Ця Конвенція підлягає ратифікації. Ратифікаційні грамоти здаються на зберігання Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 83. Приєднання

До цієї Конвенції може приєднатися будь-яка держава, яка належить до тієї чи іншої з категорій, згаданих у статті 81. Документи про приєднання здаються на зберігання Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 84. Набрання чинності

1. Ця Конвенція набирає чинності на тридцятий день з дати здачі на зберігання тридцять п'ятої ратифікаційної грамоти або тридцять п'ятого документа про приєднання.

2. Для кожної держави, яка ратифікувала Конвенцію або приєдналася до неї після здачі на зберігання тридцять п'ятої ратифікаційної грамоти або тридцять п'ятого документа про приєднання,

Конвенція набирає чинності на тридцятий день після здачі на зберігання нею своєї ратифікаційної грамоти або документа про приєднання.

Стаття 85. Автентичні тексти

Оригінал цієї Конвенції, англійський, іспанський, китайський, російський і французький тексти якої є однаково автентичними, здаються на зберігання Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй.

На посвідчення чого нижчепідписані повноважні представники, належним чином уповноважені своїми урядами, підписали цю Конвенцію.

Складено у Відні двадцять третього травня тисяча дев'ятсот шістдесят дев'ятого року.

Додаток

1. Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй складає і веде список мирових посередників з числа кваліфікованих юристів. З цією метою кожній державі - членові Організації Об'єднаних Націй або учасниці цієї Конвенції пропонується призначити двох мирових посередників, і імена призначених у такий спосіб осіб складають зазначений список. Мирові посередники - включаючи мирових посередників, призначених для заповнення вакансії, що відкрилася випадково, - призначаються на термін у п'ять років, і цей термін може бути поновлено. Мировий посередник, після скінчення терміну, на який його було призначено, продовжуватиме виконувати будь-які функції, для здійснення яких його було обрано відповідно до положень наступного пункту.

2. Якщо до Генерального секретаря надсилається просьба відповідно до положень статті 66, він передає спір на розгляд погоджувальної комісії, утвореної у такий спосіб.

Держава або держави, яка є або які є однією стороною у спорі, призначають:

а) одного мирового посередника, котрий є громадянином цієї держави або однієї з цих держав, з числа осіб, включених до згаданого у пункті 1 списку, або з числа інших осіб; і

а) одного мирового посередника котрий не є громадянином цієї держави або однієї з цих держав, з числа включених до згаданого списку осіб.

Держава або держави, яка є або які є другою стороною у спорі, призначають двох мирових посередників у такий же спосіб. Чотирьох мирових посередників, які обираються сторонами, повинно бути призначено протягом шістдесяти днів з тієї дати, коли Генеральний секретар одержує відповідну просьбу.

Ці чотири мирових посередники протягом шістдесяти днів після дати призначення останнього з них призначають з числа включених до списку осіб п'ятого мирового посередника, який буде головою.

Якщо голову або будь-якого з інших мирових посередників не призначено протягом передбачених вище для їх призначення термінів, то їх призначає Генеральний секретар протягом шістдесяти днів з дати скінчення відповідного терміну. Призначення голови може бути проведено Генеральним секретарем або з числа осіб, включених до списку, або з числа членів Комісії міжнародного права. Будь-який із термінів, протягом яких повинні бути проведені призначення, може бути продовжено за згодою сторін у спорі.

Будь-яка вакансія повинна бути заповнена тим же способом, який було вказано для початкового призначення.

3. Погоджувальна комісія сама встановлює свою процедуру. Комісія може, за згодою сторін у спорі, запропонувати будь-якому з учасників договору подати їй свою думку усно або письмово. Комісія приймає рішення і робить рекомендації більшістю голосів своїх п'яти членів.

4. Комісія може звертати увагу сторін у спорі на будь-які заходи, що можуть полегшити полюбовне розв'язання спору.

5. Комісія заслуховує сторони, розглядає претензії та заперечення і вносить на розгляд сторін пропозиції, спрямовані на досягнення полюбовного розв'язання спору.

6. Комісія повинна подати свою доповідь протягом дванадцяти місяців, що йдуть за датою її утворення. Ця доповідь надсилається Генеральному секретареві і передається сторонам у спорі. Доповідь

Комісії, включаючи будь-які викладені в ній висновки про питання факту і питання права, не є обов'язковою для сторін і являє собою лише рекомендацію, запропоновану на розгляд сторін з метою полегшення полюбовного розв'язання спору.

7. Генеральний секретар надає Комісії допомогу і засоби обслуговування, яких вона може потребувати. Витрати Комісії покриває Організація Об'єднаних Націй.

Конвенція відповідно до пункту 2 статті 84 набрала чинності для СРСР 29 травня 1986 року.

* * *

Україна приєдналася до Конвенції відповідно до Указу Президії Верховної Ради Української РСР від 14 квітня 1986 року з такими застереженнями і заявою:

“Українська Радянська Соціалістична Республіка не вважає себе зв'язаною положеннями статті 66 Віденської конвенції про право міжнародних договорів і заявляє, що для передачі будь-якого спору між Договірними Сторонами про застосування чи тлумачення статей 53 або 64 на вирішення Міжнародного Суду або будь-якого спору про застосування чи тлумачення будь-якої іншої статті частини V Конвенції на розгляд погоджувальної комісії необхідна у кожному окремому випадку згода усіх сторін, які беруть участь у спорі, і що мировими посередниками, яких включають до складу погоджувальної комісії, можуть бути лише особи, призначені учасниками спору за їх спільною згодою”;

Українська Радянська Соціалістична Республіка вважатиме для себе необов'язковими положення пункту 3 статті 20 і пункту “b” статті 45 Віденської конвенції про право міжнародних договорів, оскільки вони суперечать міжнародній практиці, що склалася”;

“Українська Радянська Соціалістична Республіка заявляє, що вона зберігає за собою право вживати будь-яких заходів по охороні своїх інтересів у разі недодержання іншими державами положень Віденської конвенції про право міжнародних договорів”.

**Відомості Верховної Ради Української РСР. -
1986. - N 17. - Ст.343.**

10. Віденська конвенція про правонаступництво

Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо договорів

(Про приєднання до Конвенції додатково див. Постанову ВР N 2608-ХІІ ([2608-12](#)) від 17.09.92)

Дата підписання: 23.08.1978

Дата набрання чинності для України: 06.11.1996

Держави - учасниці цієї Конвенції,

враховуючи значні зміни в міжнародному співтоваристві, обумовлені процесом деколонізації,

Враховуючи також, що інші фактори можуть у майбутньому призводити до випадків правонаступництва держав,

успомінуючи в цих умовах необхідність кодифікації і прогресивного розвитку норм щодо правонаступництва держав у відношенні договорів як засобів забезпечення більш надійної правової основи міжнародних відносин,

відзначаючи, що принципи вільної згоди, сумлінності і *pacta sunt servanda* одержали загальне визнання,

підкреслюючи особливу важливість для зміцнення миру і міжнародного співробітництва послідовного дотримання загальних багатосторонніх договорів, які стосуються кодифікації і прогресивного розвитку міжнародного права, а також договорів, об'єкт і цілі яких становлять інтерес для міжнародного співтовариства в цілому,

беручи до уваги принципи міжнародного права, втілені у Статуті Організації Об'єднаних Націй ([995 010](#)), такі як принципи рівноправності і самовизначення народів, суверенної рівності і незалежності

всіх держав, невтручання у внутрішні справи держав, заборони погрози силою або її застосування і загальної поваги і дотримання прав людини й основних свобод для всіх,

нагадуючи, що повага територіальної цілісності і політичної незалежності будь-якої держави є вимогою Статуту Організації Об'єднаних Націй ([995_010](#)),

беручи до уваги положення Віденської конвенції 1969 року про право міжнародних договорів ([995_118](#)),

беручи до уваги також статтю 73 зазначеної Конвенції ([995_118](#)),

підтверджуючи, що інші питання права міжнародних договорів, крім тих, що можуть виникнути з правонаступництва держав, регулюються відповідними нормами міжнародного права, включаючи ті норми звичаєвого міжнародного права, що втілені у Віденській конвенції 1969 року про право міжнародних договорів ([995_118](#)),

підтверджуючи, що норми міжнародного звичаєвого права будуть як і раніше регулювати питання, що не віднайшли вирішення в положеннях цієї Конвенції,

домовилися про наведене нижче:

ЧАСТИНА I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Сфера застосування цієї Конвенції

Ця Конвенція застосовується до наслідків правонаступництва держав щодо договорів між державами.

Стаття 2. Використання термінів

1. Для цілей цієї Конвенції:

а) “договір” означає міжнародну угоду, укладену між державами в письмовій формі і яка регулюється міжнародним правом незалежно від того, чи така угода міститься в одному документі, у двох або декількох пов'язаних між собою документах, а також незалежно від її конкретного найменування;

в) “правонаступництво держав” означає зміну однієї держави іншою у несенні відповідальності за міжнародні відносини якої-небудь території;

с) “держава-попередниця” означає державу, яка була змінена іншою державою у випадку правонаступництва держав;

д) “держава-спадкоємниця” означає державу, яка замінила іншу державу у випадку правонаступництва держав;

е) “момент правонаступництва держав” означає дату зміни державою-спадкоємницею держави-попередника в несенні відповідальності за міжнародні відносини стосовно до території, що є об'єктом правонаступництва держав;

ф) “нова незалежна держава” означає державу-спадкоємницю, територія якої безпосередньо перед моментом правонаступництва держав була залежною територією, за міжнародні відносини якої була відповідальною держава-попередниця;

г) “повідомлення про правонаступництво” означає стосовно багатостороннього договору будь-яке повідомлення в будь-якому формулюванні і під будь-яким найменуванням, зроблене державою-спадкоємницею і яке висловлює згоду бути пов'язаною цим договором;

h) “повноваження” означають стосовно повідомлення про правонаступництво або до будь-яких інших повідомлень, передбачених цією Конвенцією, документ, що наданий компетентним органом держави і за допомогою якого одна чи декілька осіб призначаються представниками цієї держави з метою передачі цього повідомлення про правонаступництво або, залежно від випадку, цього повідомлення;

і) “ратифікація”, “прийняття” і “затвердження” означають, залежно від випадку, який має найменування міжнародний акт, за допомогою якого держава виражає в міжнародному плані свою згоду на обов'язковість для неї договору;

ж) “застереження” означає односторонню заяву в будь-якому формулюванні і під будь-яким найменуванням, зроблене державою під час підписання, ратифікації, прийнятті або затвердженні договору або приєднанні до нього, або при повідомленні про правонаступництво щодо договору, за допомогою якого вона бажає виключити або змінити юридичну дію визначених положень договору в їхньому застосуванні до цієї держави;

к) “договірна держава” означає державу, яка погодилася на обов'язковість для неї договору, незалежно від того, набрав договір сили чи ні;

л) “учасник” означає державу, що погодилася на обов'язковість для неї договору і для якої договір є чинним;

м) “інша держава-учасниця” означає стосовно держави-спадкоємниці кожного, крім держави-попередниці, учасниці договору, що є чинним на момент правонаступництва держав стосовно території, яка є об'єктом правонаступництва держав;

п) “міжнародна організація” означає міжурядову організацію.

2. Положення пункту 1, щодо вживання термінів у цій Конвенції не торкаються вживання цих термінів або значень, що можуть бути додані у внутрішньому праві будь-якої держави.

Стаття 3. Випадки, що не входять до сфери застосування цієї Конвенції

Той факт, що ця Конвенція не застосовується до наслідків правонаступництва держав щодо міжнародних угод, укладених між державами й іншими суб'єктами міжнародного права, або щодо міжнародних угод не в писемній формі, не стосується:

а) застосування до таких випадків будь-яких норм, викладених у цій Конвенції, під дію яких вони підпадають на підставі міжнародного права незалежно від цієї Конвенції;

б) застосування між державами цієї Конвенції до наслідків правонаступництва держав щодо міжнародних угод, учасниками яких є також інші суб'єкти міжнародного права.

Стаття 4. Договори, що засновують міжнародні організації, і договори, прийняті в рамках міжнародної організації

Ця Конвенція застосовується до наслідків правонаступництва держав щодо:

а) будь-якого договору, що є установчим актом міжнародної організації, без шкоди для правил про придбання членства і без шкоди для інших відповідних правил цієї організації;

б) будь-якого договору, прийнятого в рамках міжнародної організації, без шкоди для відповідних правил цієї організації.

Стаття 5. Зобов'язання, чинні на підставі міжнародного права незалежно від договору

Той факт, що договір який не є чинним щодо будь-якої держави на підставі застосування цієї Конвенції, ні в якому разі не стосується обов'язку цієї держави виконувати будь-яке прописане в договорі зобов'язання, що чинне для неї відповідно до міжнародного права незалежно від договору.

Стаття 6. Випадки правонаступництва держав, які підпадають під дію цієї Конвенції

Ця Конвенція застосовується тільки до наслідків правонаступництва держав, що здійснюється відповідно до міжнародного права і, особливо, відповідно до принципів міжнародного права, закріплених у Статуті Організації Об'єднаних Націй ([995_010](#)).

Стаття 7. Застосування цієї Конвенції у часі

1. Без шкоди для застосування будь-яких норм, викладених у цій Конвенції, під дію яких підпадали б наслідки правонаступництва держав на підставі міжнародного права незалежно від Конвенції, ця Конвенція застосовується виключно щодо правонаступництва держав, що наступило після її набрання сили, якщо не досягнута інша домовленість.

2. Держава-спадкоємниця може в момент висловлення своєї згоди бути пов'язаною цією Конвенцією або в будь-який наступний момент зробити заяву, що вона буде застосовувати її положення до свого власного правонаступництва держав, що наступило до набрання цієї Конвенції сили, у своїх відносинах з будь-якою іншою договірною державою або з будь-якою іншою державою-учасницею Конвенції, що зробить заяву про свою згоду з зазначеною заявою цієї держави-спадкоємниці. З дати набрання Конвенції сили між державами, що зробили заяви, або з дати заяви про згоду - залежно від того, яка з них є більш пізньою, - положення цієї Конвенції будуть застосовуватися до наслідків правонаступництва держав з моменту цього правонаступництва держав.

3. Держава-спадкоємниця може в момент підписання цієї Конвенції або в момент висловлення своєї згоди бути пов'язаною нею зробити заяву, що вона буде тимчасово застосовувати її положення до свого власного правонаступництва держав, що наступило до набрання цієї Конвенції сили, у своїх відносинах з будь-якою іншою договірною чи тією, яка її підписала, державою, яка зробить заяву про свою згоду з зазначеною заявою цієї держави-спадкоємниці; з дати такої заяви про згоду положення цієї Конвенції будуть застосовуватися тимчасово до наслідків правонаступництва держав у відносинах між цими двома державами з моменту цього правонаступництва держав.

4. Заява відповідно до пунктів 2 або 3 повинна міститися в письмових повідомленнях, що направляються депозитарію, який буде інформувати учасників цієї Конвенції і держави, які мають право стати її учасниками, про зазначені повідомлення і про їхній зміст.

Стаття 8. Угоди про перехід договірних зобов'язань або прав держави-попередниці до держави-спадкоємниці

1. Зобов'язання або права держави-попередниці відповідно до договорів, що є чинними по відношенню до цієї території в момент правонаступництва держав, не стають зобов'язаннями або правами держави-спадкоємниці стосовно інших держав-учасниць таких договорів на підставі винятково того факту, що це держава-попередниця і держава-спадкоємниця уклали угоду про перехід таких зобов'язань або прав до держави-спадкоємниці.

2. Незалежно від укладення такої угоди наслідки правонаступництва держав за договорами, що є чинними на момент правонаступництва держав щодо вищезгаданої території, регулюються цією Конвенцією.

Стаття 9. Одностороння заява держави-спадкоємниці про договори держави-попередника

1. Зобов'язання або права за договорами, що є чинними щодо цієї території на момент правонаступництва держав, не стають зобов'язаннями або правами держави-спадкоємниці або інших держав-учасниць цих договорів на підставі виключно того факту, що ця держава-спадкоємниця зробила односторонню заяву про збереження в силі зазначених договорів по відношенню до своєї території.

2. У цьому випадку наслідки правонаступництва держав за договорами, які є чинними щодо вказаної вище території на момент правонаступництва держав, регулюються цією Конвенцією.

Стаття 10. Договори, що передбачають участь держави-спадкоємниці

1. Коли договір передбачає, що у випадку правонаступництва держав державі-спадкоємниці надається можливість вважати себе учасницею цього договору, вона може повідомити про своє правонаступництво стосовно цього договору відповідно до його положень або, у разі відсутності таких, відповідно до положень цієї Конвенції.

2. Якщо договір передбачає, що у випадку правонаступництва держав держава-спадкоємниця буде вважатися учасницею цього договору, то це положення набирає сили лише тоді, коли ця держава-спадкоємниця виразно у письмовій формі дасть на це свою згоду.

3. У випадках, що підпадають під дію пунктів 1 або 2, держава-спадкоємниця, яка дала свою згоду стати учасницею договору, вважається такою з моменту правонаступництва держав, якщо договір не передбачає іншого або якщо не досягнуто інша домовленість.

Стаття 11. Режими кордонів

Правонаступництво держав як таке не зачіпає:

- а) кордонів, встановлених договором; або
- в) зобов'язань і прав, встановлених договором і які належать до режиму кордону.

Стаття 12. Інші територіальні режими

1. Правонаступництво держав як таке не зачіпає:

- а) зобов'язань щодо користування будь-якою територією або обмежень щодо користування нею, встановлених договором на користь якої-небудь території іноземної держави і таких, що розглядаються як невід'ємні щодо зазначених територій;
- б) прав, встановлених договором на користь будь-якої території і тих, що стосуються користування або обмежень щодо користування будь-якої території іноземної держави і таких, що розглядаються як невід'ємні щодо зазначених територій.

2. Правонаступництво держав як таке не зачіпає:

- а) зобов'язань щодо користування будь-якою територією або обмежень щодо користування нею, встановлених договором на користь групи держав або всіх держав і таких, що розглядаються як невід'ємні щодо цієї території;
- б) прав, встановлених договором на користь групи держав або всіх держав тих, що стосуються користування будь-якою територією або обмежень щодо користування нею і таких, що розглядаються як невід'ємні стосовно цієї території.

3. Положення цієї статті не застосовуються до договірних зобов'язань держави-попередниці, що передбачають заснування іноземних військових баз на території, що є об'єктом правонаступництва держав.

Стаття 13. Ця Конвенція і невід'ємний суверенітет над природними багатствами і ресурсами

Ніщо в цій Конвенції не зачіпає принципів міжнародного права, що затверджують невід'ємний суверенітет кожного народу і кожної держави над своїми природними багатствами і ресурсами.

Стаття 14. Питання щодо дійсності договору

Ніщо у цій Конвенції не повинно розглядатися як попереднє вирішення в якому-небудь відношенні будь-яке питання щодо дійсності будь-якого договору.

ЧАСТИНА II

ПРАВОНАСТУПНИЦТВО ЩОДО ЧАСТИНИ ТЕРИТОРІЇ

Стаття 15. Правонаступництво щодо частини території

Коли частина території держави або будь-яка територія, за міжнародні відносини якої держава несе відповідальність і яка не є частиною її території, стає частиною іншої держави:

- а) договори держави-попередниці втрачають силу стосовно території, що була об'єктом правонаступництва держав, з моменту правонаступництва; і
- б) договори держави-спадкоємиці набувають сили стосовно території, що є об'єктом правонаступництва держав, з моменту правонаступництва держав, за винятком тих випадків, коли з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору до цієї території було б несумісним з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

ЧАСТИНА III

НОВІ НЕЗАЛЕЖНІ ДЕРЖАВИ

Розділ 1. Загальне правило

Стаття 16. Положення щодо договорів держави-попередниці

Нова незалежна держава не зобов'язана зберігати в силі який-небудь договір або ставати його учасницею в силу виключно того факту, що в момент правонаступництва держав цей договір був у силі щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав.

Розділ 2. Багатосторонні договори

Стаття 17. Участь у договорах, що були чинними, правонаступництва держав

1. З винятками, передбаченими пунктами 2 і 3, нова незалежна держава може шляхом повідомлення про правонаступництво встановити свій статус як учасника будь-якого багатостороннього договору, що у момент правонаступництва держав був чинним щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав.

2. Пункт 1 не застосовується, якщо з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо нової незалежної держави було б несумісне з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

3. Якщо з положень договору або з обмеженої кількості держав, що брали участь у переговорах, і з об'єкту та цілей договору випливає, що участь у цьому договорі будь-якої іншої держави вимагає згоди всіх його учасників, нова незалежна держава може встановити свій статус як учасника цього договору тільки у разі наявності такої згоди.

Стаття 18. Участь у договорах, що не набули чинності до моменту правонаступництва держав

1. З винятками, передбаченими пунктами 3 і 4, нова незалежна держава може шляхом повідомлення про правонаступництво встановити свій статус як договірної держави багатостороннього договору, що не набрав сили, якщо в момент правонаступництва держав держава-попередниця була договірною державою щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав.

2. З винятками, передбаченими пунктами 3 і 4, нова незалежна держава може шляхом повідомлення про правонаступництво встановити свій статус як учасника багатостороннього договору, що набрав сили після моменту правонаступництва держав, якщо в момент правонаступництва держав держава-попередниця була договірною державою щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав.

3. Пункти 1 і 2 не застосовуються, якщо з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо нової незалежної держави було б несумісно з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

4. Якщо з положень договору або з обмеженої кількості держав, що брали участь у переговорах, і з об'єкта та цілей договору випливає, що участь у цьому договорі будь-якої іншої держави вимагає згоди всіх його учасників або всіх договірних держав, нова незалежна держава може встановити свій статус як договірної держави або учасника цього договору тільки у разі наявності такої згоди.

5. Коли договір передбачає, що для набрання ним сили необхідна наявність визначеної кількості договірних держав, нова незалежна держава, що встановлює відповідно до пункту 1 свій статус як договірної держави цього договору, розглядається для цілей зазначеного положення як договірна держава, за винятком випадків, коли інший намір випливає з цього договору або встановлений іншим чином.

Стаття 19. Участь у договорах, підписаних державою-попередницею під умовою ратифікації, прийняття або затвердження

1. З винятками, передбаченими пунктами 3 і 4, якщо до моменту правонаступництва держав держава-попередниця підписала багатосторонній договір під умовою ратифікації, прийняття або затвердження і при цьому висловила намір поширити дію цього договору на територію, що є об'єктом правонаступництва держав, то нова незалежна держава може ратифікувати, прийняти або затвердити цей договір, так ніби вона підписала його сама, і тим самим може стати договірною державою або учасницею цього договору.

2. З метою пункту 1, якщо інший намір не випливає з положень договору або не встановлений іншим чином, підписання державою-попередницею договору розглядається як вираження її наміру

поширити дію цього договору на всю територію, за міжнародні відносини якої держава-попередниця несла відповідальність.

3. Пункт 1 не застосовується, якщо з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору стосовно нової незалежної держави було б несумісне з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

4. Коли з положень договору або з обмеженої кількості держав, що брали участь у переговорах, і з об'єкту і цілей договору випливає, що участь у цьому договорі будь-якої іншої держави вимагає згоди всіх його учасників або всіх договірних держав, нова незалежна держава може стати договірною державою або учасницею цього договору тільки за наявності такої згоди.

Стаття 20. Застереження

1. Коли нова незалежна держава встановлює свій статус як договірної держави або учасника багатостороннього договору за допомогою повідомлення про правонаступництво відповідно до статей 17 і 18, вона вважається такою, що зберігає будь-яке застереження до цього договору, що було дійсне та цей момент правонаступництва держав щодо території, яке є об'єктом правонаступництва держав, за винятком тих випадків, коли, роблячи повідомлення про правонаступництво, воно виражає протилежний намір або формулює застереження, що належить до того самого питання, що і згадане вище застереження.

2. Роблячи повідомлення про правонаступництво, що встановлює його статус як договірну державу або учасника багатостороннього договору відповідно статей 17 і 18, нова незалежна держава може сформулювати будь-яке застереження, крім того, яке виключається положеннями підпунктів "а" або "b", або "с" статті 19 Віденської конвенції про право міжнародних договорів ([995 118](#)).

3. У випадку, коли нова незалежна держава формулює яке-небудь застереження відповідно до пункту 2, правила, викладені у статтях 20-23 Віденської конвенції про право міжнародних договорів ([995 118](#)), застосовуються щодо цього застереження.

Стаття 21. Згода на обов'язковість частини договору і вибір різних положень

1. Роблячи повідомлення про правонаступництво відповідно до статей 17 і 18, що встановлюють його статус як договірну державу або учасника багатостороннього договору, нова незалежна держава може - якщо це допускається договором - виразити свою згоду на обов'язковість для нього лише частини договору або зробити вибір між різними його положеннями відповідно до викладених у цьому договорі умов висловлення такої згоди або здійснення такого вибору.

2. Нова незалежна держава може також на тих самих умовах, що й інші учасники або договірні держави, будь-яке передбачене в договорі право анулювати або змінити будь-яке виражене нею самою або державою-попередницею згоду стосовно території, що є об'єктом правонаступництва держав, або зроблений нею самою чи державою попередницею вибір щодо такої території.

3. Якщо нова незалежна держава відповідно до пункту 1 не висловлює свою згоду або не робить вибору, або, відповідно до пункту 2, не анулює і не змінює згоду держави-попередниці і не анулює і не змінює вибір держави-попередниці, вона буде розглядатися як такою, що зберігає:

а) згоду держави-попередниці відповідно до договору на обов'язковість щодо території, що є об'єктом правонаступництва держави, лише частини цього договору; або

б) вибір, зроблений державою-попередницею відповідно до договору між різними його положеннями при застосуванні цього договору щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав.

Стаття 22. Повідомлення про правонаступництво

1. Повідомлення про правонаступництво щодо багатостороннього договору відповідно до статей 17 або 18 робиться в письмовій формі.

2. Якщо повідомлення про правонаступництво не підписано главою держави, главою уряду або міністром закордонних справ, то представникові держави, який передає це повідомлення, може бути запропоновано надати повноваження.

3. Якщо договором не передбачається інше, то повідомлення про правонаступництво:

а) перепроводжується новою незалежною державою депозитарію або, якщо немає депозитарію, учасникам або договірним державам;

б) вважається зробленою новою незалежною державою з моменту одержання його депозитарієм або, якщо немає депозитарію, з моменту одержання його всіма учасниками або, залежно від випадку, усіма договірними державами.

4. Пункт 3 не поширюється на який-небудь обов'язок депозитарію, встановлений договором або встановлений іншим чином, інформувати учасників або договірні держави про повідомлення щодо правонаступництва або про будь-яке пов'язане з ним повідомлення, зроблене новою незалежною державою.

5. З урахуванням положень цього договору повідомлення про правонаступництво або пов'язане з ним повідомлення вважається отриманим державою, якій воно адресовано, лише в момент оповіщення її про це депозитарієм.

Стаття 23. Наслідки повідомлення про правонаступництво

1. У випадках, коли договір не передбачає іншого або коли не встановлена інша домовленість, нова незалежна держава, що зробила повідомлення про правонаступництво відповідно до статті 17 або пунктом 2 статті 18, вважається учасницею цього договору з моменту правонаступництва держав або з моменту набрання цим договором сили, якщо останнє настає пізніше.

2. Проте дія цього договору буде вважатися припиненою між новою незалежною державою й іншими учасниками договору до моменту здійснення повідомлення про правонаступництво, за винятком випадків, коли цей договір застосовується тимчасово відповідно до статті 27 або коли встановлена інша домовленість.

3. У випадку, коли договір не передбачає іншого або коли не встановлена інша домовленість, нова незалежна держава, що зробила повідомлення про правонаступництво відповідно до пункту 1 статті 18, вважається договірною державою цього договору з моменту здійснення повідомлення про правонаступництво.

РОЗДІЛ 3. ДВОСТОРОННІ ДОГОВОРИ

Стаття 24. Умови, відповідно до яких договір вважається чинним у випадку правонаступництва держав

1. Двосторонній договір, що у момент правонаступництва був чинним щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав, вважається чинним між новою незалежною державою й іншою державою-учасницею, коли:

а) вони чітко про це домовилися; або

б) через свою поведінку вони мають вважатися такими, що про це домовилися.

2. Договір, що вважається чинним відповідно до пункту 1, застосовується у взаєминах між новою незалежною державою й іншою державою-учасницею з моменту правонаступництва держав, якщо інший намір не впливає з їхньої угоди або не встановлений іншим чином.

Стаття 25. Відносини між державою-попередницею і новою незалежною державою

Договір, що згідно зі статтею 24 вважається чинним між новою незалежною державою й іншими державами-учасницями, не повинний внаслідок виключно одного цього факту вважатися чинним також у взаєминах між державою-попередницею і новою незалежною державою.

Стаття 26. Припинення, призупинення дії або зміна договору між державою-попередницею та іншою державою-учасницею

1. Коли відповідно до статті 24 договір вважається чинним між новою незалежною державою та іншою державою-учасницею, то:

- а) цей договір не перестає втрачати чинності у взаєминах між ними внаслідок виключно того факту, що він був припинений у взаєминах між державою-попередницею і іншою державою-учасницею;
- б) його дія у взаєминах між ними не припиняється внаслідок виключно того факту, що його дія згодом була припинена у взаєминах між державою-попередницею й іншою державою-учасницею;
- с) цей договір не змінюється у взаєминах між ними внаслідок виключно того факту, що він був згодом змінений у взаєминах між державою-попередницею й іншою державою-учасницею.

2. Той факт, що договір був припинений або, відповідно, його дія між державою-попередницею й іншою державою-учасницею була припинена після моменту правонаступництва держав, не перешкоджає тому, щоб цей договір вважався чинним або, відповідно, щоб його дія не вважалася припиненою у взаєминах між новою незалежною державою й іншою державою-учасницею, якщо згідно зі статтею 24 встановлено, що вони про це домовилися.

3. Той факт, що договір був змінений у взаєминах між державою-попередницею й іншою державою-учасницею після моменту правонаступництва держав, не перешкоджає тому, щоб незмінений договір вважався чинним відповідно до статті 24 у взаєминах між новою незалежною державою й іншою державою-учасницею, якщо не встановлено, що вони мали намір застосовувати між собою змінений договір.

РОЗДІЛ 4. ТИМЧАСОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ

Стаття 27. Багатосторонні договори

1. Якщо в момент правонаступництва держав багатосторонній договір є чинним щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав, і нова незалежна держава повідомляє про свій намір застосовувати цей договір тимчасово щодо своєї території, то цей договір буде застосовуватися тимчасово між новою незалежною державою і будь-якою учасницею, яка виразно висловлює свою згоду з цим або внаслідок своєї поведінки повинна розглядатися як така, що висловила таку згоду.

2. Проте у випадку договору, що належить до категорії, зазначеній у пункті 3 статті 17, необхідна згода всіх учасників на таке тимчасове застосування.

3. Якщо в момент правонаступництва держав багатосторонній договір, що ще не набув чинності, застосовувався тимчасово щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав, і нова незалежна держава повідомляє про свій намір продовжувати застосовувати цей договір тимчасово щодо своєї території, то такий договір продовжує застосовуватися тимчасово між новою незалежною державою і будь-якою договірною державою, що виразно висловлює свою згоду з цим або через свою поведінку повинна розглядатися як така, що виразила таку згоду.

4. Проте у випадку договору, що належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, необхідна згода всіх договірних держав на продовження такого тимчасового застосування.

5. Пункти 1-4 не застосовуються, якщо з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування договору щодо нової незалежної держави було б несумісне з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

Стаття 28. Двосторонні договори

Двосторонній договір, що у момент правонаступництва держав був чинним або застосовувався тимчасово щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав, вважається таким, що тимчасово застосовується між новою незалежною державою й іншою відповідною державою, коли:

- а) вони чітко про це домовилися; або
- б) через свою поведінку вони мають вважатися такими, що висловили таку домовленість.

Стаття 29. Припинення тимчасового застосування

1. У випадках, коли договір не передбачає іншого або коли не встановлена інша домовленість, тимчасове застосування багатостороннього договору відповідно до положень статті 27 може бути припинено:

а) шляхом повідомлення про припинення через визначений розумний термін, зроблене новою незалежною державою або учасницею, або договірною державою, що тимчасово застосовує договір, і після закінчення цього терміну; або

б) у випадку договору, що належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, шляхом повідомлення про припинення через визначений розумний термін, зроблене новою незалежною державою або всіма учасниками або, залежно від випадку, усіма договірними державами, і після закінчення цього терміну.

2. У випадку, коли договір не передбачає іншого або коли не встановлена інша домовленість, тимчасове застосування двохсторонньої угоди відповідно до положень статті 28 може бути припинене шляхом повідомлення про припинення через визначений розумний термін, зроблене новою незалежною державою або іншою відповідною державою, і після закінчення цього терміну.

3. У випадках, коли договором не передбачено більш короткий термін для його припинення або не встановлена інша домовленість, розумний термін припинення становить дванадцять місяців з моменту одержання відповідного повідомлення іншою державою або іншими державами, що тимчасово застосовують договір.

4. У випадках, коли договір не передбачає іншого або коли не встановлена інша домовленість, тимчасове застосування багатостороннього договору відповідно до положень статті 27 припиняється, якщо нова незалежна держава повідомляє про свій намір не ставати учасницею цього договору.

РОЗДІЛ 5. НОВІ НЕЗАЛЕЖНІ ДЕРЖАВИ, ЯКІ УТВОРИЛИСЯ З ДВОХ АБО ДЕКІЛЬКОХ ТЕРИТОРІЙ

Стаття 30. Нові незалежні держави, що утворилися з двох або декількох територій

1. У випадку нової незалежної держави, що утворилася із двох або декількох територій, застосовуються статті 16-29.

2. Коли нова незалежна держава, що утворилася з двох або декількох територій, вважається або стає на підставі положень статей 17, 18 або 24 учасницею договору, що у момент правонаступництва держав був чинним або щодо якого була надана згода на обов'язковість його щодо однієї або декількох, але не всіх зазначених територій, цей договір застосовується щодо всієї території такої нової незалежної держави, за винятком випадків, коли:

а) з договору впливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо всієї території було б несумісне з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії;

б) у випадку багатостороннього договору, що не підпадає під дію пункту 3 статті 17 або пункту 4 статті 18, повідомлення про правонаступництво обмежується територією, щодо якої цей договір є чинним у момент правонаступництва держав або стосовно якої до цього моменту було надано згоду на обов'язковість цього договору;

с) у випадку багатостороннього договору, що підпадає під дію пункту 3 статті 17 або пункту 4 статті 18, нова незалежна держава й інші держави-учасниці або, залежно від випадку, інші договірні держави домовилися про інше; або

д) у випадку двохсторонньої угоди нова незалежна держава й інша відповідна держава домовилися про інше.

3. Коли нова незалежна держава, що утворилася з двох або декількох територій, стає учасницею багатостороннього договору відповідно до положень статті 19 і коли під час підписання його державою або державами-попередницями був висловлений намір поширити цей договір на одну або декілька, але не на всі зазначені території, цей договір застосовується щодо всієї території такої нової незалежної держави, за винятком випадків, коли:

а) з договору впливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо всієї території було б неумісне з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії;

б) у випадку багатостороннього договору, що не підпадає під дію пункту 4 статті 19, ратифікація, прийняття або затвердження договору обмежується територією або територіями, на які передбачалося поширити цей договір; або

в) у випадку багатостороннього договору, що підпадає під дію пункту 4 статті 19, нова незалежна держава й інші держави-учасниці або, залежно від випадку, інші договірні держави домовилися про інше.

ЧАСТИНА IV

ОБ'ЄДНАННЯ І ВІДОКРЕМЛЕННЯ ДЕРЖАВ

Стаття 31. Наслідки об'єднання держав відповідно до договорів, що є чинними на момент правонаступництва держав

1. Коли дві або кілька держав об'єднуються і тим самим утворюють одну державу-спадкоємницю, будь-який договір, що є чинним на момент правонаступництва держав щодо кожної з них, залишається чинним щодо цієї держави-спадкоємниці, за винятком випадків, коли:

а) держава-спадкоємниця й інша держава-учасниця або інші держави-учасниці домовилися про інше; або

б) з договору впливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо держави-спадкоємниці було б несумісним з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

2. Будь-який договір, що продовжує залишатися чинним відповідно до пункту 1, застосовується лише стосовно тієї частини території держави-спадкоємниці, щодо якої цей договір був чинним на момент правонаступництва держав, за винятком випадків, коли:

а) у випадку багатостороннього договору, що не належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, держава-спадкоємниця робить повідомлення про те, що цей договір застосовується щодо всієї її території;

б) у випадку багатостороннього договору, що належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, держава-спадкоємниця і всі інші держави-учасниці домовилися про інше; або

в) у випадку двохсторонньої угоди держава-спадкоємниця й інша держава-учасниця домовилися про інше.

3. Пункт 2а не застосовується, якщо з договору впливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо всієї території держави-спадкоємниці було б несумісне з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

Стаття 32. Наслідки об'єднання держав для договорів, що не є чинними на момент правонаступництва держав

1. З винятками, передбаченими пунктами 3 і 4, держава-спадкоємниця, згадана в статті 31, може через повідомлення встановити свій статус як договірної держави багатостороннього договору, що є чинним, якщо на момент правонаступництва держав кожна держава-попередниця була договірною державою цього договору.

2. З винятками, передбаченими пунктами 3 і 4, держава-спадкоємниця, згадана у статті 31, може через повідомлення встановити свій статус як учасниці багатостороннього договору, що набрав сили після моменту правонаступництва держав, якщо у момент правонаступництва держав, кожна держава-попередниця була договірною державою цього договору.

3. Пункти 1 і 2 не застосовуються, якщо з договору впливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо держави-спадкоємниці було б несумісне з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

4. Якщо договір належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, держава-спадкоємниця може установити свій статус як учасниці або договірної держави цього договору лише за згодою всіх його учасників або всіх договірних держав.

5. Будь-який договір, щодо якого держава-спадкоємниця стає договірною державою або учасницею відповідно до пунктів 1 або 2, застосовується лише щодо частини території держави-спадкоємниці, стосовно якої до моменту правонаступництва держав було виражено згоду на обов'язковість цього договору, за винятком випадків, коли:

а) у випадку багатостороннього договору, що не належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, держава-спадкоємниця вказує у своєму повідомленні, зробленому відповідно до положень пунктів 1 або 2, що цей договір застосовується щодо всієї його території; або

б) у випадку багатостороннього договору, що належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, держава-спадкоємниця і всі його учасники або, залежно від випадку, усі договірні держави домовилися про інше.

6. Пункт 5а не застосовується, якщо з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо всієї території держави-спадкоємниці було б несумісним з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

Стаття 33. Наслідки об'єднання держав для договорів, підписаних державою-попередницею під умовою ратифікації, прийняття або затвердження

1. З винятками, передбаченими пунктами 2 і 3, якщо до моменту правонаступництва держав одна з держав-попередниць підписала багатосторонній договір під умовою ратифікації, прийняття або затвердження, держава-спадкоємниця, зазначена в статті 31, може ратифікувати, прийняти або затвердити цей договір, так наче би вона його підписала, і, таким чином, стати учасницею або договірною державою цього договору.

2. Пункт 1 не застосовується, якщо з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору до держави-спадкоємниці було б несумісним з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

3. Якщо договір належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, держава-спадкоємниця може стати договірною державою або учасницею цього договору лише за згоди всіх його учасників або всіх договірних держав.

4. Будь-який договір, по відношенню до якого держава-спадкоємниця стає договірною державою або учасницею відповідно до пункту 1, застосовується лише до тієї частини території держави-спадкоємниці, щодо якої цей договір був підписаний однією з держав-попередниць, за винятком випадків, коли:

а) у випадку багатостороннього договору, що не належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, держава-спадкоємниця при ратифікації, прийнятті або затвердженні договору вказує у своєму повідомленні, що цей договір застосовується щодо всієї її території; або

б) у випадку багатостороннього договору, що належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, держава-спадкоємниця і всі її учасники або, у залежності від випадку, усі договірні держави домовилися про інше.

5. Пункт 4а не застосовується, якщо з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо всієї території держави-спадкоємниці було б несумісним з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

Стаття 34. правонаступництво держав у випадках відокремлення частин держави

1. Коли частина або частини території держави відокремлюються й утворюють одну або декілька держав, незалежно від того, чи продовжує існувати держава-попередниця:

а) будь-який договір, що був чинним на момент правонаступництва держав щодо всієї території держави-попередниці, залишається чинним стосовно кожної утвореної в такий спосіб держави-спадкоємниці;

б) будь-який договір, що був чинним на момент правонаступництва держав лише щодо тієї частини території держави-попередниці, що стала державою-спадкоємницею, залишається чинним стосовно тільки до цієї держави-спадкоємниці.

2. Пункт 1 не застосовується, якщо:

а) відповідні держави домовилися про інше; або

б) з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо цієї держави-спадкоємниці було б несумісним з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

Стаття 35. Положення, коли держава продовжує існувати після відокремлення частини її території

Коли після відокремлення будь-якої частини її території держава-попередниця продовжує існувати, будь-який договір, що на момент правонаступництва держав був чинним щодо держави-попередниці, залишається чинним щодо її збереженої території, за винятком випадків, коли:

а) відповідні держави домовилися про інше;

б) встановлено, що договір належить лише до тієї території, що відокремилася від держави-попередниці; або

в) з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо держави попередниці було б несумісне з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

Стаття 36. Участь у договорах, що не були чинними на момент правонаступництва держав, у випадках відокремлення частин держави

1. З винятками, передбаченими пунктами 3 і 4, держава-спадкоємниця, згадана в пункті 1 статті 34, може через повідомлення встановити свій статус як договірної держави багатостороннього договору, що не є чинним, якщо на момент правонаступництва держав держава-попередниця була договірною державою цього договору щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав.

2. З винятками, передбаченими пунктами 3 і 4, держава-спадкоємниця, згадана в пункті 1 статті 34, може через повідомлення встановити свій статус як учасниці багатостороннього договору, що набирає сили після моменту правонаступництва держав, якщо на момент правонаступництва держав держава-попередниця була договірною державою цього договору щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав.

3. Пункти 1 і 2 не застосовуються, якщо з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору стосовно цієї держави-спадкоємниці було б несумісним з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

4. Якщо договір належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, держава-спадкоємниця може встановити свій статус як учасниці або договірної держави цього договору лише за згодою її учасників або всіх договірних держав.

Стаття 37. Участь, у випадках відокремлення частин держави, у договорах, підписаних державою-попередницею під умовою ратифікації, прийняття або затвердження

1. З винятками, передбаченими пунктами 2 і 3, якщо до моменту правонаступництва держав держава-попередниця підписала багатосторонній договір під умовою ратифікації, прийняття або затвердження і цей договір, якщо б він на момент правонаступництва держав був чинним, застосовувався б щодо території, що є об'єктом правонаступництва держав, держава правонаступниця, згадана в пункті 1 статті 34, може ратифікувати, прийняти або затвердити цей договір, так як вона його підписала, і, таким чином, стати договірною державою або учасницею цього договору.

2. Пункт 1 не застосовується, якщо з договору випливає або іншим чином встановлено, що застосування цього договору щодо держави-спадкоємиці було б несумісним з об'єктом і цілями цього договору або докорінно змінило б умови його дії.

3. Якщо договір належить до категорії, зазначеної в пункті 3 статті 17, держава-спадкоємиця може стати договірною державою або учасницею цього договору тільки за згодою всіх його учасників або всіх договірних держав.

Стаття 38. Повідомлення

1. Будь-яке повідомлення відповідно до статей 31, 32 або 36 здійснюється в письмовій формі.

2. Якщо повідомлення не підписане главою держави, главою уряду або міністром закордонних справ, то представникові держави, що передає це повідомлення, може бути запропоновано надати повноваження.

3. Якщо договором не передбачено інше, то повідомлення:

а) перепроводжується державою-спадкоємицею депозитарію або, якщо немає депозитарію, учасникам або договірним державам;

б) вважається зробленим державою-спадкоємицею з моменту одержання його депозитарієм, або, якщо немає депозитарію, з моменту одержання його всіма учасниками, або, залежно від випадку, усіма договірними державами.

4. Пункт 3 не поширюється на який-небудь обов'язок депозитарію, встановлений договором або встановлений іншим чином, інформувати учасників або договірні держави про повідомлення або про будь-яке пов'язане з ним сповіщення, зроблене державою-спадкоємицею.

5. З урахуванням положень цього договору, таке повідомлення або сповіщення вважається отриманим державою, якій воно адресовано, лише в момент повідомлення її про це депозитарію.

ЧАСТИНА V

ІНШІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 39. Випадки відповідальності держав і початок воєнних дій

Положення цієї Конвенції не регулюють жодного з питань, які можуть виникнути щодо наслідків правонаступництва держав стосовно якого-небудь договору з міжнародної відповідальності держави або з початку воєнних дій між державами.

Стаття 40. Випадки військової окупації

Положення цієї Конвенції не регулюють жодного з питань, які можуть виникнути щодо якого-небудь договору з військової окупації території.

ЧАСТИНА VI

ВРЕГУЛЮВАННЯ СУПЕРЕЧОК

Стаття 41. Консультації і переговори

У випадку виникнення спору між двома або декількома учасниками цієї Конвенції щодо її тлумачення або застосування, вони будуть, на прохання кожного з них, прагнути вирішити його шляхом проведення консультацій і переговорів.

Стаття 42. Процедура примирення

Якщо спір не був вирішений впродовж шести місяців з дня прохання, згаданого в статті 41, будь-яка сторона в суперечці може передати його на процедуру примирення, передбачену в Додатку до цієї Конвенції, звернувшись з відповідним проханням до Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй і повідомивши про це іншу або інші сторони у спорі.

Стаття 43. Судовий розгляд і арбітраж

Будь-яка держава під час підписання або ратифікації цієї Конвенції або при приєднанні до неї або в будь-який момент після цього може через повідомлення на ім'я депозитарія заявити, що у випадку, коли спір не був вирішений за допомогою застосування процедур, передбачених у статтях 41 і 42, цей спір може бути передано на вирішення Міжнародного Суду шляхом письмової заяви будь-якої сторони в спорі або в арбітраж за умови, що інша держава - сторона в суперечці зробила таку саму заяву.

Стаття 44. Розгляд за взаємною згодою

Незалежно від положень статей 41, 42 і 43, у випадку виникнення спору між двома або декількома учасниками цієї Конвенції щодо її тлумачення або застосування, вони можуть за взаємною згодою передати її в Міжнародний Суд або в арбітраж або обрати іншу відповідну процедуру врегулювання спору.

Стаття 45. Інші положення, що є чинними про розгляд спорів

Ніщо у статтях 41-44 не зачіпає прав або зобов'язань учасників цієї Конвенції, які передбачені будь-якими чинними положеннями, що пов'язані з врегулюванням спорів.

ЧАСТИНА VII

ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 46. Підписання

Ця Конвенція відкрита для підписання всіма державами до 28 лютого 1979 року у федеральному міністерстві закордонних справ Австрійської Республіки, а потім до 31 серпня 1979 року - у Центральних установах Організації Об'єднаних Націй у Нью-Йорку.

Стаття 47. Ратифікація

Ця Конвенція підлягає ратифікації. Ратифікаційні грамоти здаються на збереження Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 48. Приєднання

Ця Конвенція відкрита для приєднання будь-якої держави. Документи про приєднання здаються на збереження Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 49. Набрання сили

1. Ця Конвенція набирає сили на тридцятий день після здачі на зберігання п'ятнадцятої ратифікаційної грамоти або документа про приєднання.

2. Для кожної держави, що ратифікувала Конвенцію або приєдналася до неї після здачі на зберігання п'ятнадцятої ратифікаційної грамоти або документа про приєднання, Конвенція набуває чинності на тридцятий день після здачі на зберігання цією державою своєї ратифікаційної грамоти або документа про приєднання.

Стаття 50. Автентичні тексти

Оригінал цієї Конвенції, англійський, арабський, іспанський, китайський, російський і французький тексти якої є рівно автентичними, здається на зберігання Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй.

У посвідчення чого повноважені представники, які підписалися нижче, належним чином уповноважені своїми урядами, підписали цю Конвенцію.

Вчинено у Відні двадцять третього серпня тисяча дев'ятсот сімдесят восьмого року.

Додаток

1. Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй складає і веде список світових посередників з числа кваліфікованих юристів. З цією метою кожній державі - члену Організації Об'єднаних Націй або учасниці цієї Конвенції пропонується призначити двох світових посередників, і імена призначених у такий спосіб осіб складуть зазначений список. Світові посередники, включаючи світових посередників, призначених для заповнення вакансії, що випадково відкрилася, - призначаються на термін у п'ять років, і цей термін може бути поновлений. Світовий посередник після закінчення терміну, на який він був призначений, буде продовжувати виконувати функції, для здійснення яких він був обраний відповідно до положень наступного пункту.

2. Якщо до Генерального секретаря направляється прохання відповідно до положень статті 42, він передає спір на розгляд примирливої комісії, створеної в такий спосіб.

Держава або держави, що є одною зі сторін у спорі, призначають:

а) одного світового посередника, який є громадянином цієї держави або одного з цих держав, із числа осіб, включених у згаданий в пункті 1 список, або з числа інших осіб; і

б) одного світового посередника, який не є громадянином цієї держави або одного з цих держав, із числа включених у згаданий список осіб.

Держава або держави, що є іншою стороною в спорі, призначають двох світових посередників у такий самий спосіб. Чотири обраних сторонами світових посередників повинні бути призначені протягом шістдесятих днів з тієї дати, коли Генеральний секретар одержує відповідне прохання.

Ці чотири світових посередники протягом шістдесятих днів з дати призначення останнього з них призначають із числа включених до списку осіб п'ятого світового посередника, який буде головою.

Якщо голова або який-небудь з інших світових посередників не призначаються протягом передбачених вище для їхнього призначення термінів, то вони призначаються Генеральним секретарем протягом шістдесятих днів з дати закінчення відповідного терміну. Призначення голови може бути здійснено Генеральним секретарем або з числа осіб, включених до списку, або з числа членів Комісії міжнародного права. Будь-який з термінів, протягом яких повинні бути здійснені призначення, може бути продовжений за згодою сторін у спорі.

Будь-яка вакансія повинна бути заповнена таким самим способом, що був вказаний для первісного призначення.

3. Комісія з примирення сама встановлює свою процедуру. Комісія може, за згодою сторін у спорі, запропонувати кожному з учасників цієї Конвенції висловити їй свою думку усно або письмово. Комісія приймає рішення і здійснює рекомендації більшістю голосів своїх п'яти членів.

4. Комісія може звертати увагу сторін у спорі на будь-які заходи, що можуть полегшити взаємне вирішення спору.

5. Комісія заслуховує сторони, розглядає претензії і заперечення і вносить на розгляд сторін пропозиції, спрямовані на досягнення взаємного вирішення спору.

6. Комісія повинна надати свою доповідь протягом дванадцяти місяців, наступних за датою її утворення. Ця доповідь надсилається Генеральному секретареві і передається сторонам по спору. Доповідь Комісії, включаючи будь-які висновки, що містяться в ній, про питання факту і питання права, не є обов'язковим для сторін і є лише рекомендацією, запропонованою на розгляд сторін з метою полегшення взаємного вирішення спору.

7. Генеральний секретар надає Комісії допомогу і засоби обслуговування, в яких є необхідність. Витрати Комісії покриваються Організацією Об'єднаних Націй.

11. Європейська конвенція про зовнішньоторгівельний арбітраж

Европейская конвенция о внешнеторговом арбитраже

Дата підписання: 21.04.1961

Дата ратифікації: 25.01.1963

Дата набуття чинності: 07.01.1964

НИЖЕПОДПИСАВШИЕСЯ,

ДОЛЖНЫМ ОБРАЗОМ уполномоченные,

СОБРАВШИСЬ под эгидой Европейской Экономической Комиссии Организации Объединенных Наций,

КОНСТАТИРУЯ, что 10 июня 1958 г. на Конференции Организации Объединенных Наций по международному торговому арбитражу была подписана Конвенция о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений ([995_070](#)),

ЖЕЛАЯ содействовать развитию европейской торговли путем устранения, по мере возможности, некоторых затруднений в функционировании внешнеторгового арбитража в отношениях между физическими и юридическими лицами различных европейских стран,

СОГЛАСИЛИСЬ о нижеследующих постановлениях:

Статья I. Сфера применения Конвенции

1. Настоящая Конвенция применяется:

а) к арбитражным соглашениям как физических, так и юридических лиц, которые на момент заключения такого соглашения имеют постоянное местожительство или соответственно свое местонахождение в различных Договаривающихся Государствах, о разрешении в порядке арбитража споров, возникающих при осуществлении операций по внешней торговле;

б) к арбитражным процессам и решениям, основанным на соглашениях, указанных в пункте 1, абзац “а” настоящей статьи.

2. Для применения настоящей Конвенции:

а) термин “арбитражное соглашение” обозначает арбитражную оговорку в письменной сделке или отдельное арбитражное соглашение, подписанное сторонами или содержащееся в обмене письмами, телеграммами или в сообщениях по телетайпу, а в отношениях между государствами, в которых ни один из законов не требует письменной формы для арбитражного соглашения, - всякое соглашение, заключенное в форме, разрешенной этими законами;

б) термин “арбитраж” обозначает разбирательство споров как арбитрами, назначенными по каждому отдельному делу (арбитраж ad hoc), так и постоянными арбитражными органами;

с) термин “местонахождение юридического лица” обозначает место, где находится контора юридического лица, заключившего арбитражное соглашение.

Статья II. Возможность для публично-правовых юридических лиц обращаться к арбитражу

1. В случаях, предусмотренных пунктом 1 статьи I настоящей Конвенции, юридические лица, которые по применимому к ним национальному закону рассматриваются как “юридические лица публичного права”, будут иметь возможность заключать арбитражные соглашения.

2. При подписании или ратификации настоящей Конвенции или присоединении к ней каждое Договаривающееся Государство может сделать заявление об ограничении упомянутой возможности условиями, указанными в его заявлении.

Статья III. О праве иностранных граждан быть арбитрами

Для разбирательства споров, предусмотренных настоящей Конвенцией, арбитрами могут быть назначены иностранные граждане.

Статья IV. Осуществление арбитражного процесса

1. Стороны арбитражного соглашения могут по своему усмотрению:

а) предусматривать передачу споров на разрешение постоянного арбитражного органа; в этом случае рассмотрение споров будет производиться в соответствии с регламентом такого органа;

b) предусматривать передачу споров на разрешение арбитража по данному делу (арбитраж ad hoc) и в этом случае, в частности,

i) назначать арбитров или устанавливать, в случае возникновения какого-либо спора, методы их назначения;

ii) устанавливать местонахождение арбитражного суда;

iii) устанавливать правила процедуры, которых должны придерживаться арбитры.

2. Если стороны предусмотрели передать могущие возникнуть между ними споры на рассмотрение в арбитраж ad hoc и если в течение 30 дней с даты извещения ответчика о передаче дела в арбитраж одна из сторон не назначила своего арбитра, то, если стороны не предусмотрели в арбитражном соглашении иного, арбитр этой стороны назначается, по просьбе другой стороны, председателем компетентной торговой палаты страны, в которой на момент подачи просьбы о передаче дела в арбитраж проживает или имеет свое местонахождение не назначившая арбитра сторона. Этот пункт равным образом применяется к замещению арбитров, назначенных одной из сторон или председателем вышеуказанной торговой палаты.

3. Если стороны предусмотрели передать могущие возникнуть между ними споры на рассмотрение в арбитраж ad hoc, состоящий из единоличного арбитра или из нескольких арбитров, но если в арбитражном соглашении не содержится необходимых для осуществления арбитражного процесса данных, упомянутых в пункте 1 настоящей статьи, то, если стороны не пришли к соглашению на этот счет и с оговоркой относительно случая, указанного в пункте 2, соответствующие меры будут приняты уже назначенными арбитром или арбитрами. Если стороны не договорились о назначении единоличного арбитра или если назначенные арбитры не могли достигнуть договоренности о мерах, которые должны быть приняты, истец должен будет обратиться с просьбой о принятии этих мер, в том случае, если стороны договорились о месте арбитража, по своему выбору либо к председателю компетентной торговой палаты места арбитража, согласованного сторонами, либо к председателю компетентной торговой палаты того места страны ответчика, в котором на момент подачи просьбы о передаче дела в арбитраж он проживает или имеет свое местонахождение; если стороны о месте арбитража не договорились, то истец может обратиться по своему выбору либо к председателю компетентной торговой палаты того места страны ответчика, в котором на момент подачи просьбы о передаче дела в арбитраж он проживает или имеет свое местонахождение, либо к Специальному комитету, состав и характер деятельности которого определены в приложении к настоящей Конвенции. Если истец не воспользовался правами, предоставленными ему настоящим пунктом, этими правами могут воспользоваться ответчик или арбитры.

4. Председатель или Специальный комитет, к которому направлена просьба, может, в зависимости от характера просьбы:

a) назначить единоличного арбитра, если это было согласовано сторонами, арбитра-председателя, суперарбитра или третьего арбитра;

b) произвести замещение арбитра (или арбитров), назначенных в ином порядке, чем это предусмотрено в пункте 2 настоящей статьи;

c) устанавливать местонахождение арбитражного суда, причем решением арбитров может быть избрано другое место арбитража;

d) устанавливать либо непосредственно, либо путем ссылки на регламент какого-либо постоянного арбитражного органа правила процедуры, которых должны придерживаться арбитры, если последние, за отсутствием договоренности между сторонами, сами не установили правил своей процедуры.

5. Если стороны предусмотрели передать могущие возникнуть между ними споры на рассмотрение постоянного арбитражного органа, но не назначили этого органа и не достигли соглашения на этот счет, то истец может направить просьбу о таком назначении в соответствии с положением пункта 3 настоящей статьи.

6. Если в арбитражном соглашении не содержится указаний относительно того, каким из видов арбитража - постоянно действующим или ad hoc - должен быть решен спор между сторонами, и если стороны не пришли к соглашению по этому поводу, то истец сможет направить просьбу о решении этого вопроса в соответствии с положениями пункта 3 настоящей статьи. Председатель или Специальный

комитет могут либо отослать стороны к постоянному арбитражному органу, либо им предписать назначить своих арбитров в срок, указанный председателем или Специальным комитетом, и принять в этот же срок меры, необходимые для осуществления арбитражного процесса. В последнем случае применяются пункты 2,3 и 4 настоящей статьи.

7. Если в течение 60 дней с момента получения им просьбы о выполнении одной из функций, перечисленных в пунктах 2, 3, 4, 5 и 6 настоящей статьи, председатель Торговой палаты, к которой была направлена просьба в силу положений одного из вышеназванных пунктов, не примет соответствующих мер, лицо, обратившееся с просьбой, которая не была выполнена, может обратиться к Специальному комитету с просьбой о том, чтобы он взял на себя выполнение функций, которые не были выполнены.

Статья V. Отвод арбитражного суда по неподсудности

1. Отвод арбитражного суда любой из сторон по недоступности должен быть заявлен в арбитражном суде не позднее представления соответствующей стороной своего искового заявления или своих возражений по существу дела, если этот отвод основывается на отсутствии или недействительности арбитражного соглашения или утраты им силы; а если он основывается на том, что поставленный вопрос превышает полномочия арбитра, то как только будет поставлен в ходе арбитражного процесса вопрос, который, по мнению выдвигающей возражение стороны, выходит за пределы компетенции арбитра. Заявление об отводе, сделанное на более поздних стадиях арбитражного процесса, может быть удовлетворено, если арбитражный суд найдет причину просрочки уважительной.

2. Указанные в пункте 1 возражения против компетенции арбитражного суда, не выдвинутые в установленные в этом пункте сроки, не могут быть выдвинуты на более поздней стадии арбитражного процесса, а также в государственном суде при обращении к нему с просьбой о рассмотрении дела по существу или об исполнении арбитражного решения, если только эти возражения не касаются таких вопросов, возбуждение которых не предоставляется свободному усмотрению сторон в силу закона, применимого арбитром, или соответственно в силу закона, подлежащего применению компетентным государственным судом согласно коллизионной норме страны суда. Решение арбитра о пропуске срока может быть обжаловано в государственном суде.

3. Арбитражный суд, против которого заявлен отвод о неподсудности, не должен отказываться от разбирательства дела и имеет право сам вынести решение по вопросу о своей компетенции или о наличии или действительности арбитражного соглашения или сделки, составной частью которой это соглашение является, с тем, однако, что указанное решение арбитражного суда может быть впоследствии обжаловано в компетентном государственном суде в соответствии с законом страны суда.

Статья VI. Подсудность государственным судам

1. Отвод государственного суда по неподсудности, основанный на наличии арбитражного соглашения и заявленный в государственном суде, в котором возбуждено дело одной из сторон в арбитражном соглашении, должен быть заявлен под угрозой утраты права за пропуском срока до или в момент представления возражений по существу иска, в зависимости от того, рассматривает ли закон страны суда такой отвод как вопрос процессуального или материального права.

2. При вынесении решения по вопросу о наличии или действительности указанного арбитражного соглашения, государственные суды Договаривающихся Государств, в которых поднят этот вопрос, должны будут руководствоваться, если вопрос касается правоспособности сторон, законом, который к ним применяется, а по другим вопросам:

- a) законом, которому стороны подчинили арбитражное соглашение;
- b) при отсутствии указаний на этот счет - законом страны, в которой должно быть вынесено решение;
- c) при отсутствии указаний на закон, которому стороны подчинили арбитражное соглашение, и если в тот момент, когда этот вопрос представлен на разрешение государственного суда, невозможно

установить, в какой стране должно быть вынесено арбитражное решение, - законом, применимым в силу коллизионной нормы государственного суда, в котором возбуждено дело.

Суд, в котором возбуждено дело, может не признать арбитражное соглашение, если по закону его страны спор не может быть предметом арбитражного разбирательства.

3. Если одна из сторон в арбитражном соглашении подала заявление с просьбой об арбитраже, то государственный суд, в который может в последующем обратиться другая сторона с иском по тому же предмету или по вопросу об отсутствии, недействительности или утрате силы арбитражным соглашением, должен отложить вынесение решения по вопросу о компетенции арбитражного суда до тех пор, пока арбитражный суд не вынесет решения по существу дела, поскольку у государственного суда нет достаточно существенных оснований для отступления от этого правила.

4. Испрашивание одной из сторон временных мер или мер предварительного обеспечения в государственном суде не должно рассматриваться ни как несовместимое с арбитражным соглашением, ни как передача дела в государственный суд для разрешения его по существу дела.

Статья VII. Применимое право

1. Стороны могут по своему усмотрению устанавливать с общего согласия право, подлежащее применению арбитрами при решении спора по существу. Если не имеется указания сторон о подлежащем применению праве, арбитры будут применять закон, установленный в соответствии с коллизионной нормой, которую арбитры сочтут в данном случае применимой. В обоих случаях арбитры будут руководствоваться положениями контракта и торговыми обычаями.

2. Арбитры выносят решение в качестве “дружеских посредников”, если между сторонами на этот счет имеется договоренность и если применимый закон это разрешает.

Статья VIII. Мотивы решения

Считается, что стороны в арбитражном соглашении договорились о необходимости мотивированного арбитражного решения, если только они:

- а) не оговорили особо, что решение не должно быть мотивировано, или
- б) не избрали арбитражной процедуры, в рамках которой не принято мотивировать арбитражное решение, и если при этом ни одна из сторон не потребовала особо, до окончания устного разбирательства или, при отсутствии устного разбирательства, до составления арбитражного решения, чтобы решение было мотивировано.

Статья IX. Объявление арбитражного решения недействительным

1. Отмена арбитражного решения, подпадающего под действие настоящей Конвенции в одном из Государств - участников Конвенции, будет являться причиной отказа в признании или исполнении этого решения в других Государствах - участниках настоящей Конвенции только при условии, что отмена арбитражного решения была произведена в Государстве, в котором или по закону которого это решение было вынесено, и лишь по одному из следующих оснований:

а) стороны в арбитражном соглашении были, по применимому к ним закону, в какой-либо мере недееспособны или это соглашение было недействительно по закону, которому стороны его подчинили, а при отсутствии такого указания, по закону страны, где решение было вынесено; или

б) сторона, требующая отмены решения, не была должным образом уведомлена о назначении арбитра или об арбитражном разбирательстве или по другим причинам не могла представить свои объяснения; или

в) указанное решение было вынесено по спору, не предусмотренному или не подпадающему под условия арбитражного соглашения или арбитражной оговорки в договоре, или содержит постановления по вопросам, выходящим за пределы арбитражного соглашения или арбитражной оговорки в договоре, с тем, однако, что если постановления по вопросам, охватываемым арбитражным соглашением или оговоркой, могут быть отделены от тех, которые не охватываются таким соглашением или оговоркой, то та часть

арбитражного решения, которая содержит постановления по вопросам, охватываемым арбитражным соглашением или арбитражной оговоркой в договоре, может не быть отменена; или

d) состав арбитражной коллегии или арбитражная процедура не соответствовали соглашению сторон или, при отсутствии такового, не соответствовали положениям статьи IV настоящей Конвенции.

2. В отношениях между Государствами - участниками настоящей Конвенции, которые одновременно являются участниками Нью-Йоркской конвенции 10 июня 1958 года о признании и приведении в исполнение иностранных арбитражных решений ([995_070](#)), пункт 1 настоящей статьи ограничивает применение статьи V, 1 "e" Нью-Йоркской конвенции случаями, предусмотренными в пункте 1 статьи IX настоящей Конвенции.

Статья X. Заключительные положения

1. Настоящая Конвенция открыта для подписания или присоединения к ней стран - членов Европейской Экономической Комиссии и стран, допущенных с правом совещательного голоса в соответствии с пунктом 8 круга ведения этой Комиссии.

2. Страны, могущие участвовать в некоторых работах Европейской Экономической Комиссии согласно статье 11 положения о ее круге ведения, могут стать Договаривающимися сторонами настоящей Конвенции путем присоединения к ней по ее вступлении в силу.

3. Конвенция будет открыта для ее подписания до тридцать первого декабря тысяча девятьсот шестьдесят первого года включительно. После этой даты она будет открыта для присоединения к ней.

4. Настоящая Конвенция подлежит ратификации.

5. Ратификация Конвенции или присоединения к ней производятся путем передачи надлежащего акта на хранение Генеральному Секретарю Организации Объединенных Наций.

6. При подписании или ратификации Конвенции, или присоединении к ней, каждая Договаривающаяся сторона препровождает Генеральному Секретарю Организации Объединенных Наций список торговых палат и других органов ее страны, председатели которых будут выполнять функции, возложенные статьей IV настоящей Конвенции на председателей компетентных торговых палат.

7. Постановления настоящей Конвенции не затрагивают действительности многосторонних и двусторонних соглашений в отношении арбитража, заключенных Договаривающимися Государствами.

8. Настоящая Конвенция вступает в силу на девяностый день после того, как пять указанных в пункте 1 настоящей статьи стран передадут акты о ратификации или присоединении. В отношении каждой страны, которая ратифицирует настоящую Конвенцию или присоединится к ней впоследствии, настоящая Конвенция вступает в силу на девяностый день после передачи страной ратификационной грамоты или акта о присоединении.

9. Настоящая Конвенция может быть денонсирована любой Договаривающейся стороной путем нотификации Генеральному Секретарю Организации Объединенных Наций. Денонсация вступает в силу по истечении двенадцатимесячного срока после получения Генеральным Секретарем упомянутой выше нотификации.

10. Если после вступления в силу настоящей Конвенции число Договаривающихся сторон окажется, вследствие денонсации, менее пяти, настоящая Конвенция теряет силу со дня, когда станет действительной последняя из денонсаций.

11. Генеральный Секретарь Организации Объединенных Наций сообщает странам, указанным в пункте 1, а также странам, ставшим Договаривающимися сторонами на основании пункта 2 настоящей статьи:

- a) о заявлениях, сделанных в соответствии с пунктом 2 статьи II;
- b) о ратификациях Конвенции и присоединениях к ней в соответствии с пунктами 1 и 2 настоящей статьи;
- c) о сообщениях, полученных в соответствии с пунктом 6 настоящей статьи;
- d) о датах вступления в силу настоящей Конвенции в соответствии с пунктом 8 настоящей статьи;
- e) о денонсациях в соответствии с пунктом 9 настоящей статьи;

f) об утрате настоящей Конвенцией силы в соответствии с пунктом 10 настоящей статьи.

12. После тридцать первого декабря тысяча девятьсот шестьдесят первого года подлинник настоящей Конвенции будет сдан на хранение Генеральному Секретарю Организации Объединенных Наций, который препроводит надлежащим образом заверенные копии каждой из стран, указанных в пунктах 1 и 2 настоящей статьи.

В УДОСТОВЕРЕНИЕ ЧЕГО нижеподписавшиеся, надлежащим образом на то уполномоченные, подписали настоящую Конвенцию.

СОСТАВЛЕНО в Женеве двадцать первого апреля тысяча девятьсот шестьдесят первого года в одном экземпляре на русском, английском и французском языках, причем все три текста являются равно аутентичными.

Приложение

Состав и характер деятельности специального комитета, указанного в статье 4 Конвенции

1. Специальный комитет, указанный в статье 4 Конвенции, состоит из двух постоянных членов и председателя. Один из постоянных членов избирается торговыми палатами или другими органами, назначаемыми в соответствии с пунктом 6 статьи 10 Конвенции государствами, в которых на момент открытия Конвенции для подписания существуют национальные комитеты Международной торговой палаты и которые к моменту выборов являются участниками Конвенции. Другой член избирается торговыми палатами или другими органами, назначаемыми в соответствии с пунктом 6 статьи 10 Конвенции государствами, в которых на момент открытия Конвенции для подписания, национальных комитетов Международной торговой палаты не существует и которые к моменту выборов являются участниками Конвенции.

2. Лица, которые будут в соответствии с предусмотренными ниже в пункте 7 условиями исполнять обязанности председателя Специального комитета, соответственно избираются торговыми палатами или другими органами, как это предусмотрено в пункте 1 настоящего приложения.

3. Торговые палаты или другие органы, указанные в пункте 1 настоящего приложения, избирают в то же время и в соответствии с предусмотренными выше условиями заместителей председателей и заместителей постоянных членов Специального комитета на тот случай, если они временно лишены возможности исполнять свои обязанности. Если один из председателей или один из постоянных членов вообще не может исполнять свои обязанности или выходит в отставку, его заместитель становится председателем или постоянным членом, и группа торговых палат или других органов, которая избрала заместителя, ставшего председателем или постоянным членом, избирает нового заместителя.

4. Первые выборы Комитета происходят в течении 90 дней после депонирования пятой ратификационной грамоты или пятого акта о присоединении. В этих выборах могут также участвовать торговые палаты или другие органы стран, подписавших Конвенцию, но не ставших еще ее участниками. Если не представляется возможным провести выборы в указанный срок, применение пунктов 3 - 7 статьи 4 Конвенции приостанавливается до тех пор, пока не будут проведены вышеуказанные выборы.

5. С оговоркой относительно положений пункта 7 члены Специального комитета избираются сроком на четыре года. Новые выборы происходят в течение первых шести месяцев четвертого года, считая с даты предыдущих выборов. Если выборы новых членов Комитета оказались безрезультатными то ранее избранные члены продолжают исполнять свои обязанности до избрания новых членов.

6. Результаты выборов членов Специального комитета сообщаются Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций, который доводит их до сведения государств, указанных в пункте 1 статьи 10 настоящей Конвенции и государств, ставших Договаривающимися сторонами согласно пункту 2 статьи 10. Генеральный секретарь также извещает эти страны о возможном прекращении применения и о вступлении в силу пунктов 3 - 7 статьи 4 Конвенции в соответствии с пунктом 4 настоящего приложения.

7. Лица, избранные в качестве председателей, исполняют свои обязанности поочередно, каждое из них - в течение двух лет.

Возложение функций председателя на одного из лиц, избранных в условиях, предусмотренных в пункте 2, в течение первого двухлетнего периода после вступления Конвенции в силу, производится по жребию. Затем обязанности председателя возлагаются на новый двухлетний период на лицо, избранное председателем группой стран иной, чем та, которая избрала председателя, исполнявшего свои обязанности в течение предыдущего двухлетнего периода.

8. Просьбы к Специальному комитету, предусмотренные в пунктах 3 - 7 статьи 4 Конвенции, направляются Исполнительному секретарю Европейской экономической комиссии. Исполнительный секретарь направляет эти просьбы сперва члену Специального комитета, избранному группой стран иной, чем та, которая избрала председателя, исполняющего свои обязанности в момент подачи просьбы. Решение, предложенное членом, к которому Исполнительный секретарь обратился в первую очередь, препровождается Исполнительным секретарем другому члену Комитета и, если последний одобряет его, это решение рассматривается как решение Комитета и как таковое доводится Исполнительным секретарем до сведения лица, обратившегося с просьбой.

9. Если оба члена Специального комитета, к которому Исполнительный секретарь обратился, не могут договориться путем переписки, Исполнительный секретарь Европейской экономической комиссии созывает совещание специального комитета в Женеве, чтобы попытаться прийти к согласованному решению по представленной просьбе. За отсутствием единогласия, решение Комитета принимается большинством голосов и доводится Исполнительным секретарем до сведения лица, обратившегося с просьбой.

10. Расходы, связанные с содействием, оказанным Специальным комитетом в деле урегулирования спора, входящего в область применения настоящей Конвенции, оплачиваются лицом, обратившимся с просьбой, и относятся им на счет процессуальных расходов.

12. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про міжнародні угоди про врегулювання спорів за результатами медіації

(неофіційний переклад)

Преамбула

Сторони цієї Конвенції,

визначаючи важливість медіації для міжнародної торгівлі як способу врегулювання комерційних спорів, в рамках яких сторони спору звертаються до третьої особи чи осіб надати їм допомогу в їхніх спробах вирішити спір мирним шляхом,

відзначаючи, що медіація все частіше використовується в міжнародній і національній комерційній практиці як альтернатива судовому розгляду,

вважаючи, що використання медіації надає істотні переваги, такі як зменшення кількості випадків, при яких спір веде до припинення господарських відносин, спрощення здійснення міжнародних операцій учасниками господарської діяльності та сприяє економії коштів на здійснення правосуддя державами,

будучи переконані в тому, що створення механізму для міжнародних угод про врегулювання спорів за результатами медіації, прийнятної для держав з різними правовими, соціальними та економічними системами, буде сприяти розвитку гармонійних міжнародних економічних відносин,

Домовились про таке:

Стаття 1. Сфера застосування

1. Ця Конвенція застосовується до угод, укладених сторонами в письмовій формі за результатами медіації з метою врегулювання господарських спорів («угоди про врегулювання спору»), які на момент їх укладення є міжнародними тому, що:

- (a) місця здійснення господарської діяльності принаймні двох сторін угоди про врегулювання спору знаходяться в різних державах; або
- (b) держава, в якій знаходяться місця здійснення господарської діяльності сторін угоди про врегулювання спору, є іншою, ніж:
 - (i) держава, в якій повинна бути виконана істотна частина зобов'язань за угодою про врегулювання спору;
 - (ii) держава, з якою найбільш тісно пов'язаний предмет угоди про врегулювання спору.

2. Ця Конвенція не застосовується до угод про врегулювання спору:

- (a) укладених для врегулювання спорів, що виникають з правочинів, в яких одна зі сторін (споживач) діє в особистих, сімейних або побутових цілях;
 - (b) пов'язаних із сімейним, спадковим або трудовим правом.
- ## 3. Ця Конвенція не застосовується до:
- (a) угод про врегулювання спору, які:
 - (i) було затверджено судом або укладено під час судового провадження; та
 - (ii) підлягають виконанню як судові рішення в державі цього суду;
 - (b) угод про врегулювання, які зафіксовані і підлягають виконанню як арбітражне рішення.

Стаття 2. Визначення

1. Для цілей пункту 1 Статті 1:

(a) якщо сторона має більше ніж одне місце здійснення господарської діяльності, то відповідним місцем здійснення господарської діяльності є те, що має найбільш тісний зв'язок зі спором, врегульованим угодою про врегулювання спору, з урахуванням обставин, відомих сторонам або передбачуваних ними в момент укладення угоди про врегулювання спору;

(b) якщо сторона не має місця здійснення діяльності, то береться до уваги її звичайне місце проживання.

2. Угода про врегулювання спору вважається укладеною «в письмовій формі», якщо її зміст зафіксовано в будь-якій формі. Електронне повідомлення відповідає вимогам про укладення угоди про врегулювання спору в письмовій формі, якщо інформація, яка міститься в ній, є доступною для подальшого використання.

3. «Медіація» означає процес, незалежно від назви і підстави проведення, за допомогою якого сторони намагаються досягти мирного врегулювання спору за сприяння третьої особи або осіб («медіатор»), які не можуть ухвалювати рішень щодо спору, обов'язкових для сторін.

Стаття 3. Загальні принципи

1. Кожна Сторона Конвенції забезпечує виконання угоди про врегулювання спору згідно зі своїми правилами процедури і на умовах, викладених у цій Конвенції.

2. У разі виникнення спору з будь-якого питання, яке, як стверджує одна зі сторін, вже було вирішено в угоді про врегулювання спору, то Сторона Конвенції дозволяє такій стороні посилається на угоду про врегулювання спору відповідно до своїх правил процедури і на умовах, викладених у цій Конвенції, з тим щоб довести, що це питання вже було вирішено.

Стаття 4. Умови для посилання на угоду про врегулювання спору

1. Сторона, яка посилається на угоду про врегулювання спору відповідно до цієї Конвенції, надає компетентному органу Сторони Конвенції, де заявлено вимоги:

- (a) угоду про врегулювання спору, підписану сторонами;
- (b) підтвердження того, що угоду про врегулювання спору було укладено за результатами медіації, як от:
 - (i) підпис медіатора на угоді про врегулювання спору;
 - (ii) документ, підписаний медіатором, із зазначенням того, що була проведена медіація;

(iii) підтвердження від організації, яка забезпечувала проведення медіації; або
(iv) за відсутності підтверджень, зазначених у підпунктах (i), (ii) або (iii), – будь-який інший доказ, прийнятний для компетентного органу.

2. Вимога про те, що угода про врегулювання спору має бути підписана сторонами або, у відповідних випадках, медіатором, вважається виконаною стосовно електронного повідомлення, якщо:

(a) було застосовано спосіб, який ідентифікує сторін або медіатора та волевиявлення сторін або медіатора відносно інформації, що міститься в електронному повідомленні; і

(b) застосований спосіб:

(i) є настільки надійним, наскільки це відповідає меті, для якої було створено або надіслано електронне повідомлення, з урахуванням усіх обставин, включаючи будь-які відповідні домовленості;

(ii) або фактично є таким, що дозволяє виконати функції, описані в підпункті (a) вище, сам по собі або разом з додатковими доказами.

3. Якщо угоду про врегулювання спору складено не офіційною мовою Сторони Конвенції, де заявлено вимоги, то компетентний орган може запитати її переклад на таку мову.

4. Компетентний орган може вимагати надання будь-яких необхідних документів з метою перевірки виконання вимог Конвенції.

5. При розгляді заявленої вимоги компетентний орган діє оперативно.

Стаття 5. Підстави для відмови у задоволенні заявленої вимоги

1. Компетентний орган Сторони Конвенції, де заявлено вимогу відповідно до статті 4, може відмовити у її задоволенні на прохання сторони, проти якої заявлена вимога, тільки в тому випадку, якщо ця сторона надасть компетентному органу докази того, що:

(a) сторона угоди про врегулювання була певною мірою недієздатна;

(b) угода про врегулювання, на яку посилаються:

(i) є нікчемною, недійсною або не може бути виконана відповідно до закону, якому її було підпорядковано сторонами, або, за відсутності такої вказівки у ній, згідно з законом, який вважається таким, що застосовується, компетентним органом Сторони Конвенції, де заявлена вимога відповідно до статті 4;

(ii) не має обов'язкової сили або не є остаточною згідно з її умовами; або

(iii) була в подальшому змінена;

(c) зобов'язання, закріплені в угоді про врегулювання:

(i) було виконано; або

(ii) є нечіткими або незрозумілими;

(d) виконання буде суперечити умовам угоди про врегулювання;

(e) мало місце серйозне порушення медіатором стандартів, що застосовуються до медіатора або медіації, та без такого порушення ця сторона не уклала б угоду про врегулювання; або

(f) медіатор не виконав обов'язку проінформувати сторони про обставини, які викликають обґрунтовані сумніви в його неупередженості або незалежності, що мало суттєвий або неналежний вплив на одну зі сторін, і без такого порушення сторона не уклала б угоду про врегулювання.

2. Компетентний орган Сторони Конвенції, де заявляється вимога відповідно до статті 4, може також відмовити у задоволенні вимоги, якщо він дійде висновку про те, що:

(a) задоволення вимоги буде суперечити публічному порядку цієї Сторони; або

(b) предмет спору не може бути врегульований за допомогою медіації відповідно до законодавства цієї Сторони.

Стаття 6. Паралельні заяви або позови

Якщо до суду, арбітражу або будь-якого іншого компетентного органу подано заяву або позов, які стосуються угоди про врегулювання, і це може вплинути на рішення щодо вимоги, заявленої відповідно до статті 4, то компетентний орган Сторони Конвенції, де заявляється вимога, може, якщо вважає це за

доцільне, відкласти винесення рішення, а також на прохання однієї зі сторін зобов'язати іншу сторону надати належне забезпечення.

Стаття 7. Інше законодавство або договори

Ця Конвенція не позбавляє жодну із зацікавлених сторін права, яке вона може мати, скористатися угодою про врегулювання спору таким чином і в тих межах, які допускаються правом або договорами Сторони Конвенції, у якій посилаються на таку угоду про врегулювання спору.

Стаття 8. Застереження

1. Сторона Конвенції може заявити, що:

(а) вона не застосовує цю Конвенцію до угод про врегулювання спору, стороною яких вона є або стороною яких є будь-які державні установи або будь-яка особа, яка діє від імені державної установи, виключно в тих межах, які вказано у заяві;

(б) вона застосовує цю Конвенцію тільки в тій частині, в якій сторони угоди про врегулювання спору погодилися на застосування Конвенції.

2. Жодні застереження, за винятком тих, які прямо дозволені в цій статті, не допускаються.

3. Сторона Конвенції може зробити застереження в будь-який момент. Застереження, зроблені в момент підписання, підлягають підтвердженню після ратифікації, прийняття або затвердження. Такі застереження набирають чинності одночасно з набранням чинності цією Конвенцією для відповідної Сторони Конвенції. Застереження, зроблені під час ратифікації, прийняття або затвердження цієї Конвенції або приєднання до неї, або в момент висловлення заяви відповідно до статті 13, набирають чинності одночасно з набранням чинності цією Конвенцією для відповідної Сторони Конвенції. Застереження, передані на зберігання після набрання чинності цією Конвенцією для такої Сторони Конвенції, набирають чинності через шість місяців після дати передачі на зберігання.

4. Застереження і їхні підтвердження передаються на зберігання депозитарію.

5. Будь-яка Сторона Конвенції, яка зробила застереження згідно з цією Конвенцією, може в будь-який час відкликати його. Такі відкликання передаються на зберігання депозитарію і набирають чинності через шість місяців після передачі на зберігання.

Стаття 9. Наслідки для угод про врегулювання спору

Ця Конвенція і будь-яке застереження або його відкликання застосовуються до угод про врегулювання спору, укладених після дати набрання чинності цією Конвенцією, застереженням або його відкликанням стосовно відповідної Сторони Конвенції.

Стаття 10. Депозитарій

Депозитарієм цієї Конвенції призначається Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй.

Стаття 11. Підписання, ратифікація, прийняття, затвердження, приєднання

1 Ця Конвенція відкрита для підписання всіма державами в Сінгапурі 1 серпня 2019 року, а згодом у штаб-квартирі Організації Об'єднаних Націй в м.Нью-Йорк.

2. Ця Конвенція підлягає ратифікації, прийняттю або затвердженню її підписантами.

3. Ця Конвенція відкрита для приєднання всіх держав, які не підписали її, з дня її відкриття для підписання.

4. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття, затвердження або приєднання передають на зберігання депозитарію.

Стаття 12. Участь регіональних організацій економічної інтеграції

1. Регіональна організація економічної інтеграції, яку було створено суверенними державами і яка є компетентною в деяких питаннях, які регулюються цією Конвенцією, може також підписати, ратифікувати,

прийняти або затвердити цю Конвенцію або приєднатися до неї. В цьому випадку регіональна організація економічної інтеграції має права і зобов'язання Сторони Конвенції в тій мірі, в якій ця організація має компетенцію стосовно питань, які регулюються цією Конвенцією. У випадках, коли для цієї Конвенції має значення кількість сторін Конвенції, регіональна організація економічної інтеграції не вважається Стороною Конвенції на додаток до її держав-членів, які є Сторонами Конвенції.

2. Регіональна організація економічної інтеграції в момент підписання, ратифікації, прийняття, затвердження або приєднання передає депозитарію заяву з зазначенням питань, які регулюються цією Конвенцією, і щодо яких цій організації передано компетенцію її державами-членами. Регіональна організація економічної інтеграції негайно повідомляє депозитарію про будь-які зміни в розподілі компетенції, у тому числі про нові передачі компетенції, зазначеної в заяві, зробленій відповідно до цього пункту.

3. Будь-яке посилання на «Сторону Конвенції», «Сторін Конвенції», «державу» або «держави» у цій Конвенції застосовується в рівній мірі до регіональної організації економічної інтеграції, якщо цього вимагає контекст.

4. Ця Конвенція не має переважної сили по відношенню до норм регіональної організації економічної інтеграції, які суперечать їй, незалежно від того, коли такі норми було прийнято або введено в дію – до чи після цієї Конвенції: а) якщо згідно зі статтею 4 виконання запитується у державі, яка є членом такої організації, і всі відповідні держави згідно з пунктом 1 статті 1 є членами такої організації, або б) щодо визнання і виконання судових рішень між державами-членами такої організації.

Стаття 13. Неуніфіковані правові системи

1. Якщо Сторона Конвенції має дві або більше територіальні одиниці, в яких застосовуються різні системи права з питань, що є предметом регулювання цієї Конвенції, то вона може в момент підписання, ратифікації, прийняття, затвердження або приєднання заявити про те, що дія цієї Конвенції поширюється на всі її територіальні одиниці або тільки на одну чи декілька з них, і може змінити свою заяву шляхом подання іншої заяви в будь-який час.

2. Ці заяви доводяться до відома депозитаря і повинні прямо вказувати територіальні одиниці, на які поширюється дія Конвенції.

3. Якщо Сторона Конвенції має дві або більше територіальні одиниці, в яких застосовуються різні системи права з питань, що є предметом регулювання цієї Конвенції, то:

(а) будь-яке посилання на право або процесуальну норму держави тлумачиться як посилання, у відповідних випадках, на право або процесуальну норму, що діє у відповідній територіальній одиниці;

(б) будь-яке посилання на місце здійснення діяльності у державі тлумачиться як посилання, у відповідних випадках, на місце здійснення діяльності у відповідній територіальній одиниці;

(с) будь-яке посилання на компетентний орган держави тлумачиться як посилання, у відповідних випадках, на компетентний орган, що знаходиться у відповідній територіальній одиниці.

4. Якщо Сторона Конвенції не робить жодної заяви відповідно до пункту 1 цієї статті, то ця Конвенція поширюється на всі територіальні одиниці такої держави.

Стаття 14. Набрання чинності

1. Ця Конвенція набирає чинності через шість місяців після передачі на зберігання третього документа про ратифікацію або документа про прийняття, затвердження або приєднання.

2. Якщо держава ратифікує, приймає або схвалює цю Конвенцію або приєднується до неї після передачі на зберігання третього документа про ратифікацію або документа про прийняття, затвердження або приєднання, то ця Конвенція набирає чинності для такої держави через шість місяців після передачі на зберігання її ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження або приєднання. Для територіальної одиниці, на яку поширюється дія цієї Конвенції відповідно до статті 13, Конвенція набирає чинності через шість місяців після повідомлення про заяву, про яку йдеться в цій статті.

Стаття 15. Поправки

1. Будь-яка Сторона Конвенції може запропонувати поправку до цієї Конвенції шляхом її подання Генеральному секретарю Організації Об'єднаних Націй. Після отримання запропонованої поправки Генеральний секретар надсилає їх Сторонам Конвенції разом з проханням зазначити чи вони підтримують проведення конференції Сторін Конвенції з метою розгляду такої пропозиції і проведення голосування щодо неї. Якщо протягом чотирьох місяців, починаючи з дати такого повідомлення, щонайменше одна третина учасників Конвенції підтримає проведення такої конференції, то Генеральний секретар скликає цю конференцію під егідою Організації Об'єднаних Націй.

2. Конференція Сторін Конвенції вживає всіх заходів для досягнення консенсусу щодо кожної поправки. Якщо всі заходи щодо досягнення консенсусу було вичерпано і консенсусу не було досягнуто, то для прийняття поправки – у якості крайнього заходу – необхідно отримати більшість у дві третини голосів Сторін Конвенції з числа присутніх і голосуючих на конференції.

3. Депозитарій надсилає прийняту поправку всім Сторонам Конвенції для ратифікації, прийняття або затвердження.

4. Прийнята поправка набирає чинності через шість місяців після дати передачі на зберігання третьої ратифікаційної грамоти або документа про прийняття або затвердження. Коли поправка набирає чинності, вона стає обов'язковою для тих Сторін Конвенції, які надали згоду на її обов'язковий характер.

5. Якщо Сторона Конвенції ратифікує, приймає або затверджує поправку після передачі на зберігання третьої ратифікаційної грамоти або документа про прийняття або затвердження, то поправка набирає чинності для цієї Сторони Конвенції через шість місяців після дня передачі на зберігання її ратифікаційної грамоти або документа про прийняття або затвердження.

Стаття 16. Припинення дії

1. Сторона Конвенції може припинити дію цієї Конвенції шляхом направлення офіційного повідомлення в письмовій формі на ім'я депозитарія. У разі неуніфікованих правових систем припинення дії може обмежуватися певними територіальними одиницями, на які поширюється ця Конвенція.

2. Припинення дії набирає чинності через 12 місяців після отримання повідомлення депозитарієм. Якщо в повідомленні зазначено більш тривалий термін для набрання чинності денонсацією, то денонсація набирає чинності після закінчення такого більш тривалого терміну після отримання повідомлення депозитарієм. Ця Конвенція продовжує застосовуватися до угод про врегулювання спору, укладених до набрання чинності денонсацією.

Рада Європи

1. Европейская конвенция об иммунитете государств

Европейская конвенция об иммунитете государств (ETS N 74)

(Базель, 16 мая 1972 года)

Статус Конвенции см. (994_388)

Преамбула

Государства - члены Совета Европы, подписавшие настоящую Конвенцию, считая, что целью Совета Европы является достижение более тесного союза между его членами; принимая во внимание существование в международном праве тенденции к ограничению тех случаев, когда государство может ссылаться на иммунитет в иностранных судах;

стремясь установить в отношениях друг с другом совместные нормы, касающиеся объема иммунитета от юрисдикции, которым государство пользуется в судах другого государства, и направленные на обеспечение выполнения судебных решений, вынесенных в отношении какого-либо государства;

считая, что принятие таких норм может содействовать делу унификации, предпринятому государствами-членами Совета Европы в области права, договорились о нижеследующем:

Глава I. Иммунитет от юрисдикции

Статья 1

1. Договаривающееся государство, выступающее в качестве истца или третьего лица в судебном разбирательстве в суде другого Договаривающегося государства, признает в отношении предпринятого судебного разбирательства юрисдикцию судов этого государства.

2. Такое Договаривающееся государство не может ссылаться на иммунитет от юрисдикции в судах другого Договаривающегося государства в отношении встречного иска:

а) в тех случаях, когда этот встречный иск вытекает из юридической взаимосвязи или из фактов, на которых основывается основной иск;

б) в тех случаях, когда это государство, если против него было предпринято отдельное судебное разбирательство в судах другого государства, не смогло в соответствии с положениями настоящей Конвенции сослаться на иммунитет.

3. Договаривающееся государство, выдвигающее в суде другого Договаривающегося государства встречный иск, признает юрисдикцию судов этого государства как в отношении основного иска, так и в отношении встречного иска.

Статья 2

Договаривающееся государство не может ссылаться на иммунитет от юрисдикции в суде другого Договаривающегося государства, если оно взяло на себя обязательство признавать юрисдикцию этого суда в соответствии с:

- а) международным соглашением;
- б) ясно выраженным положением, содержащимся в договоренности, составленной в письменной форме; или
- с) ясно выраженным согласием, данным после возникновения спора.

Статья 3

Договаривающееся государство не пользуется иммунитетом от юрисдикции в суде другого Договаривающегося государства, если оно ссылается на иммунитет от юрисдикции после принятия решения по существу вопроса. Тем не менее, если оно устанавливает, что факты, на которых оно могло основывать иммунитет, могли стать ему известны лишь позднее, оно может сослаться на иммунитет в том случае, если оно приведет эти факты как можно скорее.

2. Договаривающееся государство не рассматривается как отказавшееся от иммунитета в том случае, когда оно выступает в суде другого Договаривающегося государства для того, чтобы сослаться на этот иммунитет.

Статья 4

1. При условии соблюдения положений статьи 5 Договаривающееся государство не может сослаться на иммунитет от юрисдикции в суде другого Договаривающегося государства, если судебное разбирательство связано с обязательством государства, которое в силу имеющегося соглашения должно быть осуществлено на территории государства, где происходит судебное разбирательство.

2. Пункт 1 не применяется:

- а) в том случае, когда речь идет о соглашении, которое было заключено между государствами;
- б) в том случае, когда стороны в соглашении договорились об ином;
- в) в том случае, когда государство является стороной в соглашении, заключенном на его территории, и обязательство государства регулируется его административным правом.

Статья 5

1. Договаривающееся государство не может ссылаться на иммунитет от юрисдикции в суде другого Договаривающегося государства в том случае, когда судебное разбирательство связано с трудовым соглашением, заключенным между государством и физическим лицом, и работа подлежит исполнению на территории государства, где происходит судебное разбирательство.

2. Пункт 1 не применяется:

- а) в том случае, когда физическое лицо в момент возбуждения иска имеет гражданство государства - работодателя;
- б) в том случае, когда в момент заключения соглашения оно не имело гражданства государства, где происходит судебное разбирательство, а также не имело обычного места пребывания на территории этого государства; или
- в) в том случае, когда стороны в соглашении в письменной форме договорились об ином, за исключением тех случаев, когда в соответствии с законами государства, где происходит судебное разбирательство, только суды этого государства компетентны рассматривать этот вопрос.

3. Если работа осуществляется для учреждения, агентства или другой организации, упомянутых в статье 7, положения подпунктов "а" и "б" пункта 2 настоящей статьи применяются только в том случае, когда лицо, с которым было заключено такое соглашение, имело обычное место пребывания на территории государства - работодателя в момент заключения соглашения.

Статья 6

1. Договаривающееся государство не может ссылаться на иммунитет от юрисдикции в суде другого Договаривающегося государства, если оно участвует с одним или несколькими частными лицами в обществе, ассоциации или юридическом лице, имеющем свое реальное или официальное место нахождения или свое главное учреждение на территории государства, где происходит судебное разбирательство, и если судебное разбирательство связано с отношениями между государством, с одной стороны, и организацией или одним из ее участников, с другой, которые вытекают из этого участия.

2. Пункт 1 не применяется, если была достигнута договоренность об ином в письменной форме.

Статья 7

1. Договаривающееся государство не может ссылаться на иммунитет от юрисдикции в суде другого Договаривающегося государства, если оно имеет на территории государства, где происходит судебное разбирательство, бюро, агентство либо другое учреждение, через которые оно осуществляет тем же образом, что и частное лицо, промышленную, коммерческую или финансовую деятельность, и если судебное разбирательство касается этой деятельности бюро, агентства или учреждения.

2. Пункт 1 не применяется, если всеми сторонами в споре являются государства и если стороны договорились об ином в письменной форме.

Статья 8

Договаривающееся государство не может ссылаться на иммунитет от юрисдикции в суде другого Договаривающегося государства, если судебное разбирательство касается:

- а) патента на изобретение, чертежа или промышленной модели, производственного или товарного знака, фирменного наименования или другого аналогичного права, в отношении которого в государстве, где происходит судебное разбирательство, была представлена или зарегистрирована заявка, или которое охраняется иным образом и в отношении которого государство является заявителем или владельцем;

- b) несоблюдения государством в государстве, где происходит судебное разбирательство, упомянутого права, которое в нем охраняется и принадлежит третьему лицу;
- c) несоблюдения государством в государстве, где происходит судебное разбирательство, авторского права, которое в нем охраняется и принадлежит третьему лицу;
- d) права использования названия фирмы в государстве, где происходит судебное разбирательство.

Статья 9

Договаривающееся государство не может ссылаться на иммунитет от юрисдикции в суде другого Договаривающегося государства, если судебное разбирательство касается:

- a) права государства на недвижимость, на владение или на пользование такой недвижимостью государством; или
- b) возлагаемого на него обязательства, либо как на владельца права на недвижимость, либо как на владельца или пользователя этой недвижимостью, и если недвижимость находится на территории государства, где происходит судебное разбирательство.

Статья 10

Договаривающееся государство не может ссылаться на иммунитет от юрисдикции в суде другого Договаривающегося государства, если судебное разбирательство касается права на имущество, движимое или недвижимое, зависящее от права наследования или дарения, либо на бесхозное имущество.

Статья 11

Договаривающееся государство не может ссылаться на иммунитет от юрисдикции в суде другого Договаривающегося государства, если судебное разбирательство касается возмещения за телесное повреждение или материальный ущерб, вызванные фактом, имевшим место на территории государства, где происходит судебное разбирательство, и если лицо, причинившее ущерб, находилось там в тот момент, когда этот факт имел место.

Статья 12

1. Если Договаривающееся государство согласилось в письменной форме вынести на арбитраж уже возникшие споры или те, которые могут возникнуть по гражданским или коммерческим вопросам, оно не может ссылаться на иммунитет от юрисдикции в суде другого Договаривающегося государства, на территории или в соответствии с законодательством которого должно иметь место или имело место арбитражное разбирательство в отношении любых действий, связанных:

- a) с юридической действительностью или толкованием конвенции об арбитраже;
 - b) с процедурой арбитража;
 - c) с отменой приговора,
- если конвенция об арбитраже не предусматривает иного.

2. Пункт 1 не применяется к конвенции об арбитраже, заключенной между государствами.

Статья 13

Пункт 1 статьи 1 не применяется, если Договаривающееся государство заявляет в суде другого Договаривающегося государства, ведущего судебное разбирательство, в котором оно не является стороной, что оно имеет право на имущество, являющееся предметом спора в той мере, в какой оно могло бы сослаться на иммунитет, если бы разбирательство было направлено против него.

Статья 14

Никакое положение настоящей Конвенции не может быть истолковано как препятствующее суду Договаривающегося государства управлять имуществом, таким как имущество под опекой или имущество

банкрота, а также организовывать такое управление или надзирать за ним лишь в силу того, что другое Договаривающееся государство имеет право на это имущество.

Статья 15

Договаривающееся государство пользуется иммунитетом от юрисдикции в судах другого Договаривающегося государства, если судебное разбирательство не подпадает под статьи с 1 по 14; суд не может вести подобное судебное разбирательство даже в том случае, если государство не явилось в суд.

Глава II. Правила процедуры

Статья 16

1. В судебных разбирательствах против одного Договаривающегося государства в суде другого Договаривающегося государства применяются следующие Правила.

2. Компетентные органы государства, где происходит судебное разбирательство, передают:

- оригинал или копию документов, на основании которого возбуждается судебное дело;
- копию любого судебного решения, вынесенного против государства - ответчика в случае его неявки, дипломатическим путем министерству иностранных дел государства - ответчика для передачи. В случае необходимости компетентному органу. В случае необходимости эти документы сопровождаются переводом на язык или один из официальных языков государства - ответчика.

3. Считается, что судебное предписание или уведомление о документах, упомянутых в пункте 2, сделаны когда они получены министерством иностранных дел.

4. Срок, в течение которого государство должно явиться в суд или прибегнуть к путям обжалования заочного судебного решения, начинается исчисляться 2 месяца спустя после даты получения министерством иностранных дел документа о возбуждении судебного дела или копии вышеупомянутого судебного решения.

5. Если срок явки в суд и применения путей обжалования заочного судебного решения устанавливает суд, он не может установить государству срок, составляющий менее двух месяцев после даты получения министерством иностранных дел документа о возбуждении судебного дела или копии судебного решения.

6. Предполагается, что Договаривающееся государство, которое участвует в судебном разбирательстве, не будет выдвигать каких-либо возражений в отношении формы уведомления о судебном решении и уведомления о документе о возбуждении судебного дела.

7. Если Договаривающееся государство не явилось на судебное разбирательство, заочное судебное решение может быть вынесено против него только в том случае, если установлено, что документ о возбуждении судебного дела был вручен ему в соответствии с пунктом 2 и что судом были соблюдены сроки явки, предусмотренные в пунктах 4 и 5.

Статья 17

Никакой залог или взнос под каким-либо наименованием, которые не могут быть истребованы в государстве, где происходит судебное разбирательство, от гражданина этого государства или от лица, которое там проживает или имеет место пребывания, не могут быть предписаны Договаривающемуся государству в качестве гарантии оплаты судебных издержек и расходов. Государство, выступающее в качестве истца в суде другого Договаривающегося государства, должно покрыть все судебные издержки и расходы, отнесенные на его счет.

Статья 18

К Договаривающемуся государству, участвующему в судебном разбирательстве в суде другого Договаривающегося государства, не может быть применена какая-либо принудительная мера или любая

другая санкция в силу того, что оно отказалось или воздержалось от предоставления доказательств. Тем не менее суд рассматривает последствия такого отказа или непредоставления.

Статья 19

1. Суд, проводящий судебное разбирательство, в котором одной из сторон является Договаривающееся государство, должен по ходатайству одной из сторон или, если это допускается его национальным законодательством, по своему решению прекратить судебное разбирательство или отложить принятие судебного решения, если другое судебное разбирательство с участием тех же сторон, основанное на тех же фактах и имеющее тот же предмет:

а) не завершено в суде этого Договаривающегося государства, первым начавшего судебное разбирательство; или

б) не завершено в суде другого Договаривающегося государства, первым начавшем судебное разбирательство, и может привести к принятию судебного решения, которое государство, являющееся стороной в судебном разбирательстве, обязано выполнить в соответствии со статьями 20 или 25.

2. Каждое Договаривающееся государство, законодательство которого предоставляет судам возможность прекратить судебное разбирательство или отложить принятие судебного решения в том случае, если суд другого Договаривающегося государства уже разбирает судебное дело между теми же сторонами, основанное на тех же фактах и имеющее тот же предмет разбирательства, может путем уведомления, адресованного Генеральному секретарю Совета Европы, заявить, что его суды не связаны положениями пункта 1.

Глава III. Приведение в исполнение судебных решений

Статья 20

1. Договаривающееся государство должно привести в исполнение судебное решение, вынесенное в отношении него судом другого Договаривающегося государства, если:

а) в соответствии с положениями статей с 1 по 13 оно не может сослаться на иммунитет от юрисдикции; и если

б) судебное решение не может или более не может быть опротестовано в случае вынесения его заочно, подачи апелляции или кассационной жалобы или использования любых других обычных путей обжалования.

2. Тем не менее Договаривающееся государство не обязано приводить в исполнение такое судебное решение, если:

а) его исполнение вступило бы в явное противоречие с публичным порядком этого государства;

б) судебное разбирательство с участием тех же сторон, основанное на тех же фактах и имеющее тот же предмет разбирательства:

i) не завершено в суде этого государства, первым начавшем судебное разбирательство;

ii) не завершено в суде другого Договаривающегося государства, первым начавшем судебное разбирательство, и может привести к принятию судебного решения, которое в силу настоящей Конвенции будет обязательным для выполнения государством, являющимся стороной в этом судебном разбирательстве;

с) исполнение судебного решения несовместимо с исполнением другого судебного решения, вынесенного между теми же сторонами;

i) судом Договаривающегося государства, если этот суд первым начал судебное разбирательство или если это другое судебное решение было вынесено до того, как первое судебное решение стало отвечать условиям пункта 1 подпункта “b”; или

ii) судом другого Договаривающегося государства, первым отвечающим условиям, предусмотренным настоящей Конвенцией;

с) не были соблюдены положения статьи 16 и если государство не явилось в суд или не прибегло к обжалованию судебного решения, вынесенного заочно.

3. Кроме того, в случаях, предусмотренных в статье 10, Договаривающееся государство не обязано приводить в исполнение такое судебное решение:

а) когда суды государства, где происходит судебное разбирательство, оказываются не компетентными в силу применения *mutatis mutandis* Правил компетенции, не являющихся правилами, предусмотренными в Приложении к настоящей Конвенции, действующих в государстве, против которого вынесено судебное решение;

б) когда применение судом закона, не являющегося законом, который был бы применен в соответствии с нормами частного международного права этого государства, привело к результату, отличающемуся от того, который был бы получен при применении закона, определяемого вышеупомянутыми нормами.

Вместе с тем Договаривающееся государство не может мотивировать свой отказ положениями подпунктов “а” и “б” настоящего пункта, если оно связано с государством, где происходит судебное разбирательство, договором о признании и выполнении судебных решений и если судебное решение отвечает условиям, предусмотренным в этом договоре в том, что касается компетенции и, в подлежащем случае, примененного закона.

Статья 21

1. Если против какого-либо Договаривающегося государства было вынесено судебное решение и если это государство не приводит его в исполнение, сторона, в пользу которой было вынесено это решение, может обратиться в компетентный суд данного государства с просьбой вынести решение о том, следует ли привести в исполнение судебное решение в соответствии со статьей 20. В суд может обратиться также государство, против которого вынесено судебное решение, если это допускается его законодательством.

2. При условии соблюдения положений, необходимых для применения статьи 20, суд государства, против которого вынесено судебное решение, не может предпринимать какое-либо изучение по существу вынесенного судебного решения.

3. В случае процедуры, возбужденной в суде государства в соответствии с пунктом 1:

а) стороны должны иметь возможность представить свои доказательства;

б) документы, представленные стороной, в пользу которой вынесено судебное решение, не нуждаются в легализации или в любых иных аналогичных формальностях;

с) никакой залог или взнос под каким-либо наименованием, не может быть истребован со стороны, в пользу которой вынесено судебное решение, в силу ее гражданства, места проживания или места пребывания;

д) сторона, в пользу которой вынесено судебное решение, может пользоваться юридической помощью на условиях по крайней мере столь же благоприятных, что и условия, предоставляемые гражданам государства, которые имеют в нем место жительства или место пребывания.

4. Каждое Договаривающееся государство назначает суд или судью, упомянутые в пункте 1, и информирует об этом Генерального секретаря Совета Европы в момент сдачи на хранение ратификационной грамоты или документа о принятии или присоединении.

Статья 22

1. Договаривающееся государство должно привести в исполнение мировую сделку, в которой оно является стороной и которая заключена в суде другого Договаривающегося государства в ходе судебного разбирательства; при этом положения статьи 20 не применяются.

2. В случае невыполнения государством мировой сделки может быть применена процедура, предусмотренная в статье 21.

Статья 23

На территории Договаривающегося государства не могут быть осуществлены принудительное исполнение судебного решения или охранительная мера в отношении имущества другого Договаривающегося государства, за исключением тех случаев и тогда, когда это государство дало на это свое ясно выраженное согласие в письменной форме.

Глава IV. Факультативный режим

Статья 24

1. Невзирая на положения статьи 15, любое государство может в момент подписания или сдачи на хранение ратификационной грамоты или документа о принятии или присоединении или в любой другой последующий момент путем уведомления, адресованного Генеральному секретарю Совета Европы, объявить о том, что за исключением случаев, относящихся к статьям с 1 по 13, его суды могут быть компетентны в отношении судебных расследований, предпринятых против другого Договаривающегося государства, в той мере, в какой они могут быть компетентны в отношении судебных расследований против государств, не являющихся сторонами настоящей Конвенции. Это заявление не наносит ущерба иммунитету от юрисдикции, которым пользуются иностранные государства в отношении действий, совершенных при осуществлении публичной власти (*acta jure imperii*).

2. Суды государства, которое сделало заявление, предусмотренное в пункте 1, не могут, однако, быть компетентны в отношении таких судебных расследований против другого Договаривающегося государства, если их компетенция может основываться только на одном или нескольких положениях, содержащихся в Приложении к настоящей Конвенции, за исключением тех случаев, когда другое Договаривающееся государство ведет расследование по существу дела, не отклонив компетенцию суда.

3. Положения главы II действительны в отношении судебных разбирательств, начатых против какого-либо Договаривающегося государства в силу настоящей статьи.

4. Заявление, сделанное в соответствии с пунктом 1, может быть аннулировано путем уведомления, адресованного Генеральному секретарю Совета Европы. Аннулирование вступает в силу через 3 месяца после даты его получения, не затрагивая при этом судебные разбирательства, начатые до истечения этого срока.

Статья 25

1. Любое Договаривающееся государство, сделавшее заявление, предусмотренное в статье 24, должно за исключением случаев, предусмотренных в статьях с 1 по 13, привести в исполнение судебное решение, вынесенное судом другого Договаривающегося государства, сделавшего такое заявление:

- a) если выполнены условия, предусмотренные в подпункте “b” пункта 1 статьи 20; и
- b) если компетентность суда установлена на основании нижеследующих пунктов.

2. Вместе с тем Договаривающееся государство не обязано приводить в исполнение такое судебное решение:

- a) в случае отказа, предусмотренного в пункте 2 статьи 2; или
- b) если не были учтены положения пункта 2 статьи 24.

3. При условии соблюдения положений пункта 4 суд Договаривающегося государства считается компетентным, как это предусмотрено в подпункте “b” пункта 1:

a) если его компетенция признана соглашением, сторонами которого является государство, где происходит судебное разбирательство, и другое Договаривающееся государство;

b) в случае отсутствия соглашения между двумя государствами в отношении признания и приведения в исполнение судебных решений по вопросам гражданского права, когда суды государства, где происходит судебное разбирательство, были бы компетентны, если бы они применили *mutatis mutandis* правила компетенции, не являющиеся теми, которые упомянуты в Приложении к настоящей Конвенции, и действующие в государстве, против которого вынесено судебное решение. Настоящее положение не применяется в договорной области.

4. Два Договаривающихся государства, сделавших заявление, предусмотренное в статье 24, могут путем дополнительного соглашения к настоящей Конвенции определить обстоятельства, в которых их суды будут считаться компетентными, как это предусмотрено в подпункте “b” пункта 1.

5. Если государство не приводит в исполнение судебное решение, может быть применена процедура, предусмотренная в статье 21.

Статья 26

Невзирая на положения статьи 23, судебное решение, вынесенное против какого-либо Договаривающегося государства по делу, касающемуся промышленной или коммерческой деятельности, осуществляемой государством таким же образом, как частное лицо, может быть приведено в исполнение в государстве, где происходит судебное разбирательство, в отношении имущества государства, против которого было вынесено судебное решение, если это имущество было использовано исключительно для такой деятельности, в случае:

- a) если государство, где происходит судебное разбирательство, государство, против которого вынесено судебное решение, сделали заявление, предусмотренное в статье 24;
- b) если судебное разбирательство, в результате которого было вынесено судебное решение, подпадает под действие статей с 1 по 13 или было начато в соответствии с положениями пунктов 1 и 2 статьи 24; и
- c) судебное решение отвечает условиям, предусмотренным в подпункте “b” пункта 1 статьи 20.

Глава V. Общие положения

Статья 27

1. В целях настоящей Конвенции термин “Договаривающееся государство” не включает самостоятельное подразделение какого-либо Договаривающегося государства, наделенное правоспособностью предъявлять иск в суде даже в том случае, если этому подразделению поручено выполнение функций государственной службы.

Любое подразделение, упомянутое в пункте 1, может быть привлечено в суды другого Договаривающегося государства как частное лицо; вместе с тем эти суды не могут разбирать действия, которые оно совершило при осуществлении своей публичной власти (*acta jure imperii*).

2. В любом случае такое подразделение может быть привлечено в указанные суды, когда в аналогичных обстоятельствах они могли бы проводить судебное разбирательство, если оно было бы предпринято против какого-либо Договаривающегося государства.

Статья 28

1. Без ущерба для положений статьи 27, автономные единицы, входящие в состав федеративного государства, не пользуются иммунитетом.

2. Однако федеративное государство, являющееся стороной настоящей Конвенции, может заявить путем уведомления, адресованного Генеральному секретарю Совета Европы, о том, что автономные единицы, входящие в его состав, могут ссылаться на положения Конвенции, применимые к Договаривающимся государствам, и имеют те же обязательства, что и последние.

3. Если на основании пункта 2 было сделано заявление, уведомления о решении суда и извещения, направляемые автономной единице, входящей в состав федеративного государства, передаются в соответствии со статьей 16 министерству иностранных дел федеративного государства.

4. Только федеративное государство имеет право делать заявления, уведомления и сообщения, предусмотренные настоящей Конвенцией, и только оно может быть стороной в судебном разбирательстве, предусмотренном статьей 35.

Статья 29

Настоящая Конвенция не применяется к судебным разбирательствам по вопросам:

- a) социального обеспечения;
- b) нанесения ущерба в ядерной области;
- c) обложений или штрафов, таможенных сборов или налогов.

Статья 30

Настоящая Конвенция не применяется к судебным разбирательствам, касающимся претензий, связанных с эксплуатацией морских судов, принадлежащих какому-либо Договаривающемуся государству или эксплуатируемых этим государством, а также с перевозкой грузов или пассажиров этими судами или с перевозкой грузов, принадлежащих Договаривающемуся государству, коммерческими судами.

Статья 31

Никакое положение настоящей Конвенции не наносит ущерба иммунитетам или привилегиям, которыми пользуется Договаривающееся государство в том, что касается любого действия или уклонения от действия со стороны его вооруженных сил или в связи с ними, когда они находятся на территории другого Договаривающегося государства.

Статья 32

Никакое положение настоящей Конвенции не наносит ущерба привилегиям и иммунитетам, касающимся служебной деятельности дипломатических представительств и консульств, а также лиц, им приданных.

Статья 33

Никакое положение настоящей Конвенции не наносит ущерба другим заключенным или подлежащим заключению международным соглашениям, в которых в конкретных областях рассматриваются вопросы, являющиеся предметом настоящей Конвенции.

Статья 34

1. Споры, которые могут возникнуть между двумя или несколькими Договаривающимися государствами по поводу толкования или применения настоящей Конвенции, передаются на рассмотрение Международного суда путем ходатайства одной из сторон в споре или путем соглашения о третейском разбирательстве, если стороны не договорятся об ином способе мирного урегулирования спора.

2. Однако в Международный суд не могут быть переданы:

a) спор по вопросу, поднятому в ходе судебного разбирательства, ведущегося против одного Договаривающегося государства в суде другого Договаривающегося государства, до того, как этот суд не вынесет судебное решение, отвечающее условиям, предусмотренным в подпункте "b" пункта 1 статьи 20;

b) спор по вопросу, поднятому в ходе судебного разбирательства, ведущегося в суде какого-либо Договаривающегося государства в соответствии с пунктом 1 статьи 21, до тех пор, пока суд не вынесет окончательного решения в этом судебном разбирательстве.

Статья 35

1. Настоящая Конвенция применяется только к тем делам, которые возбуждены после ее вступления в силу.

2. В том случае, если какое-либо государство присоединилось к настоящей Конвенции после ее вступления в силу, она применяется только к тем делам, которые были возбуждены после ее вступления в силу в отношении этого государства.

3. Никакое положение настоящей Конвенции не применяется к делам и судебным решениям, предметом которых являются действия, уклонение от действий или факты, которые имели место до даты открытия для подписания настоящей Конвенции.

Глава VI. Заключительные положения

Статья 36

1. Настоящая Конвенция открыта для подписания государствами-членами Совета Европы. Она ратифицируется или принимается. Ратификационные грамоты или документы о принятии сдаются на хранение Генеральному секретарю Совета Европы.

2. Конвенция вступает в силу через 3 месяца после даты сдачи на хранение третьей ратификационной грамоты или документа о принятии.

3. Она вступает в силу в отношении любого подписавшего ее государства, которое ратифицирует или примет ее впоследствии, через 3 месяца после даты сдачи на хранение ее ратификационной грамоты или документа о принятии.

Статья 37

1. После вступления в силу настоящей Конвенции Комитет министров Совета Европы решением, принятым единогласно, может предложить любому государству, не являющемуся членом Совета Европы присоединиться к настоящей Конвенции

2. Присоединение осуществляется путем сдачи на хранение Генеральному секретарю Совета Европы документа о присоединении, который вступает в силу через 3 месяца после даты сдачи его на хранение.

3. Вместе с тем, если по поводу присоединения какого-либо государства, не являющегося членом Совета Европы, государство, ранее присоединившееся к Конвенции, выдвигает до вступления в силу вышеуказанного присоединения возражение, о котором уведомляется Генеральный секретарь Совета Европы, Конвенция не применяется к отношениям между этими двумя государствами.

Статья 38

1. Любое государство может при подписании или сдаче на хранение своей ратификационной грамоты, документа о принятии или присоединении указать территорию или территории, к которым будет применяться настоящая Конвенция.

2. Любое государство может при сдаче на хранение своей ратификационной грамоты либо документа о принятии или присоединении или в любое другое время впоследствии распространить путем заявления, адресованного Генеральному секретарю Совета Европы, действие настоящей Конвенции на любую другую указанную в заявлении территорию, внешние сношения которой оно обеспечивает или от имени которой оно правомочно выносить решения.

3. Любое заявление, сделанное на основании предыдущего пункта, может быть аннулировано в том, что касается любой территории, указанной в этом заявлении, в условиях, предусмотренных в статье 40 настоящей Конвенции.

Статья 39

В отношении настоящей Конвенции не допускается никаких оговорок.

Статья 40

1. Любое Договаривающееся государство может в том, что его касается, денонсировать настоящую Конвенцию, направив уведомление Генеральному секретарю Совета Европы.

2. Денонсация вступает в силу через 6 месяцев после даты получения уведомления Генеральным секретарем. Вместе с тем Конвенция продолжает применяться к судебным разбирательствам, начатым до истечения этого срока, и к судебным решениям, вынесенным в результате этих судебных разбирательств.

Статья 41

Генеральный секретарь Совета Европы уведомляет государства-члены Совета и каждое государство, присоединившееся к настоящей Конвенции, о:

- a) каждом подписании;
- b) сдаче на хранение каждой ратификационной грамоты, документа о принятии или присоединении;
- c) каждой дате вступления в силу настоящей Конвенции, в соответствии с ее статьями 36 и 37;
- d) каждом уведомлении, полученном во исполнение положений пункта 2 статьи 19;
- e) каждом сообщении, полученном во исполнение положений пункта 4 статьи 21;
- f) каждом уведомлении, полученном во исполнение положений пункта 1 статьи 24;
- g) аннулировании любого уведомления, осуществленном во исполнение положений пункта 4 статьи 24;
- h) каждом уведомлении, полученном во исполнение положений пункта 2 статьи 28;
- i) каждом уведомлении, полученном во исполнение положений пункта 3 статьи 37;
- j) каждом заявлении, полученном во исполнение положений статьи 38;
- k) каждом уведомлении, полученном во исполнение положений статьи 40, и дате вступления денонсации в силу.

В удостоверение чего нижеподписавшиеся, должным образом на то уполномоченные, подписали настоящую Конвенцию.

Совершено в Базеле 16 мая 1972 года на французском и английском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу, в одном экземпляре, который будет сдан на хранение в архивы Совета Европы. Генеральный секретарь Совета Европы разошлет его заверенные копии каждому из подписавших настоящую Конвенцию или присоединившихся к ней государств.

Дополнение к Конвенции

Основными составными частями компетенции, о которых идет речь в подпункте “а” пункта 3 статьи 20, в пункте 2 статьи 24 и в подпункте “b” пункта 3 статьи 25, являются следующие:

- a) наличие имущества ответчика или арест имущества истцом на территории государства, где происходит судебное разбирательство, за исключением тех случаев:
 - когда иск касается права собственности или владения указанным имуществом, либо относится к другому касающемуся его спору; или
 - когда спор касается долга, гарантированного на вышеуказанной территории вещным залогом;
- b) гражданство истца;
- c) обычное или временное местожительство или местопребывание истца в государстве, где происходит судебное разбирательство, за исключением тех случаев, когда такая компетенция допускается в некоторых договорных отношениях в силу специфического характера вопроса;
- d) тот факт, что ответчик вел дела в государстве, где происходит судебное разбирательство, хотя спор с этими делами не был связан;
- e) одностороннее определение суда истцом, в частности, в счете.

К местожительству и к обычному местопребыванию приравниваются действительное и уставное правление и главное учреждение юридических лиц.

Конвенция вступила в силу 11.06.76.

2. Европейская конвенция об исчислении сроков

Європейська конвенція про обчислення строків (ETS N 76)

Базель, 16 травня 1972 року

Держави - члени Ради Європи, які підписали цю Конвенцію,

враховуючи, що метою Ради Європи є досягнення більшого єднання між її членами, зокрема шляхом прийняття спільних правових положень,
переконані у тому, що уніфікація порядку обчислення строків як для національних, так і міжнародних цілей, сприятиме досягненню цієї мети,
погодилися про таке:

Стаття 1

1. Ця Конвенція застосовується до обчислення строків у цивільних, комерційних і адміністративних справах, включаючи процедуру стосовно таких справ, якщо такі строки встановлені:

- a) законом або судовим чи адміністративним органом;
- b) органом арбітражу, якщо такий орган не встановив порядку обчислення строків; або
- c) сторонами, якщо порядок обчислення строків не був безпосередньо чи опосередковано узгоджений між сторонами і не визначається існуючою практикою відносин між сторонами. Проте Конвенція не застосовується до строків, які обчислюються ретроактивно.

2. Незважаючи на положення пункту 1, будь-яка Договірна Сторона під час здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття чи приєднання або у будь-який інший час після у повідомленні на ім'я Генерального секретаря Ради Європи може заявити, що вона виключає із сфери застосування всіх або деяких положень цієї Конвенції всі або деякі строки, що застосовуються в адміністративних справах. Будь-яка Договірна Сторона у будь-який час повідомленням на ім'я Генерального секретаря Ради Європи може відкликати, повністю або частково, зроблену нею заяву; таке повідомлення набирає чинності від дати його отримання.

Стаття 2

Для цілей цієї Конвенції термін "dies a quo" означає день, з якого починається відлік строку, а термін "dies ad quem" означає день, у який цей строк спливає.

Стаття 3

1. Строки, обчислені у днях, тижнях, місяцях і роках, починаються опівночі dies a quo і спливають опівночі dies ad quem.

2. Проте положення попереднього пункту не заважають тому, щоб та чи інша дія, яка має бути здійснена до спливу встановленого строку, виконувалася у день dies ad quem лише до закінчення нормального робочого часу.

Стаття 4

1. Якщо строк обчислено у тижнях, день dies ad quem є днем останнього тижня, який за своєю назвою відповідає dies a quo.

2. Якщо строк обчислено у місяцях або роках, день dies ad quem є днем останнього місяця чи останнього року, дата якого відповідає dies a quo, або у разі відсутності відповідної дати - останнім днем останнього місяця.

3. Якщо строк обчислено у місяцях і днях або у частинах місяців, спочатку враховуються повні місяці, а потім - дні чи частини місяців; для цілей обчислення частин місяців вважається, що один місяць містить 30 днів.

Стаття 5

При обчисленні строку суботи, неділі та офіційні свята враховуються. Однак, якщо dies ad quem строку, до спливу якого має бути здійснена та чи інша дія, припадає на суботу, неділю, офіційне свято чи день, який вважається офіційним святом, встановлений строк подовжується на перший робочий день, який настає після них.

Стаття 6

Жодні застереження до положень цієї Конвенції не дозволяються.

Стаття 7

Ця Конвенція не зашкоджує ні положенням договорів, конвенцій чи двосторонніх або багатосторонніх угод, які вже укладені чи будуть укладені у майбутньому, ні складеним для їхнього виконання нормативним актам, які регулюють конкретні аспекти питань, охоплених цією Конвенцією.

Заключні положення

Стаття 8

1. Цю Конвенцію відкрито для підписання державами - членами Ради Європи. Вона підлягає ратифікації чи прийняттю. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття здаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.

2. Ця Конвенція набирає чинності через три місяці від дати здачі на зберігання третьої ратифікаційної грамоти або третього документа про прийняття.

3. Стосовно будь-якої держави, яка підписала цю Конвенцію і яка ратифікуватиме чи прийматиме її після набрання нею чинності, Конвенція набирає чинності через три місяці від дати здачі на зберігання її ратифікаційної грамоти або документа про прийняття.

Стаття 9

Кожна Договірна Сторона може на свій розсуд вжити відповідних заходів для застосування цієї Конвенції до строків, що діють стосовно такої Сторони, на час набрання Конвенцією чинності.

Стаття 10

1. Після набрання цією Конвенцією чинності Комітет міністрів Ради Європи може запропонувати будь-якій державі, яка не є членом Ради, приєднатися до Конвенції.

2. Таке приєднання здійснюється шляхом здачі на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи документа про приєднання, який набирає чинності через три місяці від дати здачі його на зберігання.

Стаття 11

Кожна Договірна Сторона під час здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття чи приєднання у повідомленні на ім'я Генерального секретаря Ради Європи може визначити, які дні вважаються або для цілей статті 5 Конвенції вважатимуться офіційними святами на усій чи частині її території. У подальшому будь-які зміни в інформації, що міститься у такому повідомленні, доводяться до відома Генерального секретаря Ради Європи.

Стаття 12

1. Будь-яка Договірна Сторона під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття чи приєднання може визначити територію (території), до якої застосовуватиметься ця Конвенція.

2. Будь-яка Договірна Сторона під час здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття чи приєднання або в будь-який інший час після цього заявою на ім'я Генерального секретаря Ради Європи може поширити дію цієї Конвенції на будь-яку іншу територію (території), яка визначена в цій заяві і за міжнародні відносини якої вона несе відповідальність або від імені якої вона уповноважена брати зобов'язання.

3. Будь-яка заява, зроблена відповідно до попереднього пункту, може стосовно будь-якої території, визначеної в цій заяві, бути відкликана із застосуванням процедури, наведеної у статті 13 цієї Конвенції.

Стаття 13

1. Ця Конвенція залишається чинною на невизначений час.
2. Будь-яка Договірна Сторона може у тому, що її стосується, денонсувати цю Конвенцію шляхом подання відповідного повідомлення на ім'я Генерального Секретаря Ради Європи.
3. Така денонсація набирає чинності через шість місяців від дати отримання такого повідомлення Генеральним Секретарем.

Стаття 14

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє держави - члени Ради та будь-яку державу, яка приєдналася до цієї Конвенції, про:

- a) будь-яке підписання;
- b) здачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти або будь-якого документа про прийняття чи приєднання;
- c) будь-яку дату набрання чинності цією Конвенцією відповідно до статті 8;
- d) будь-яке повідомлення, отримане на виконання положень пункту 2 статті 1;
- e) будь-яке повідомлення, отримане на виконання положень статті 11;
- f) будь-яку заяву, отриману на виконання положень пунктів 2 і 3 статті 12;
- g) будь-яке повідомлення, отримане на виконання положень статті 13, і дату набрання денонсацією чинності.

На посвідчення чого нижчепідписані належним чином на те уповноважені представники підписали цю Конвенцію.

Вчинено у Базелі шістнадцятого дня травня місяця 1972 року англійською і французькою мовами, причому обидва тексти є однаково автентичними, в одному примірнику, який зберігатиметься в архіві Ради Європи. Генеральний секретар надсилає засвідчені копії цієї Конвенції кожній державі, яка підписала її або приєдналася до неї.

3. Европейское соглашение о передаче заявлений о правовой помощи

Дата підписання:	27.01.1977
Дата ратифікації Україною:	07.06.2017
Дата набрання чинності для України:	13.10.2017

Держави-учасниці Ради Європи, що підписали дану Угоду,

Беручи до уваги те, що мета Ради Європи полягає у досягненні більшої єдності між її членами;

Беручи до уваги потребу в усуненні існуючих економічних перепон у цивільному провадженні та надання сприяння особам в складному економічному становищі у реалізації своїх прав у державах-учасницях;

Вважаючи, що створення відповідної системи передачі заяв про правову допомогу сприятиме досягненню цих цілей,

Домовились про таке:

Стаття 1

Кожна особа, яка має постійне місце проживання на території однієї з Договірних Сторін і яка бажає звернутися і заявою про правову допомогу в цивільних, комерційних або адміністративних справах на території іншої Договірної Сторони, може подати свою заяву в Державі, у якій вона постійно проживає. Така Держава передає заяву до іншої Держави.

Стаття 2

1. Кожна Договірна Сторона визначає один або більше органів, що передають, для направлення заяв про правову допомогу безпосередньо до іноземного органу, визначеного нижче.

2. Кожна Договірна Сторона також визначає центральний орган, що приймає, для отримання заяв про правову допомогу та вжиття заходів щодо таких заяв, що надходять від інших Договірних сторін. Держави з федеративним устроєм та Держави, які мають більше, ніж одну правову систему, можуть на власний розсуд створити більше, ніж один такий орган.

Стаття 3

1. Орган, що передає, сприяє заявнику в забезпеченні того, що заява супроводжується всіма документами, які, наскільки йому відомо, будуть вимагатися, щоб розглянути заяву по суті. Він також сприяє заявникові у здійсненні будь-якого необхідного перекладу документів.

Він може відмовити у передачі заяви, якщо вбачається, що її явно подано необґрунтовано.

2. Центральний орган, що приймає, передає заяву органу, що компетентний розглядати заяву по суті. Він інформує орган, що передає, про будь-які труднощі, що виникають при розгляді заяв, та про рішення, прийняте щодо заяви компетентним органом.

Стаття 4

Всі документи, направлені відповідно до цієї Угоди, звільняються від легалізації або будь-якої аналогічної формальності.

Стаття 5

Жодної оплати не стягується Договірною Стороною щодо послуг, наданих на підставі цієї Угоди.

Стаття 6

1. За виключенням випадків, коли є спеціальні угоди між відповідними органами Договірних Сторін та за умов, передбачених [статтями 13 і 14](#):

а) [заява про правову допомогу](#) та додані до неї документи, а також будь-які інші повідомлення складаються офіційною мовою або однією з офіційних мов органу, що приймає, або супроводжуються перекладом на таку мову;

б) кожна Договірна Сторона, тим не менше приймає заяву про правову допомогу та додані до неї документи і будь-які інші повідомлення, якщо вони складені англійською чи французькою мовами або супроводжуються перекладом на одну з цих мов.

2. Повідомлення, що виходить від Держави органу, що приймає, може бути складено офіційною мовою або однією з офіційних мов такої Держави або англійською чи французькою мовою.

Стаття 7

Для сприяння застосуванню цієї Угоди центральні органи Договірних Сторін погоджуються забезпечувати один одного інформацією про своє законодавство, що регулює надання правової допомоги.

Стаття 8

Органи, зазначені у [статті 2](#), визначаються шляхом висловлення заяви, направленої на ім'я Генерального секретаря Ради Європи, коли відповідна Держава стає Стороною Конвенції відповідно до положень [статей 9](#) та [11](#). Будь-які зміни щодо повноважень органів таким самим чином повідомляються Генеральному секретарю Ради Європи.

Стаття 9

1. Ця Угода відкрита для підписання Державами-членами Ради Європи, які можуть стати її Сторонами шляхом:

- а) підписання без застереження стосовно ратифікації, прийняття або затвердження;
- б) підписання із застереженням стосовно ратифікації, прийняття або затвердження, з подальшою ратифікацією, прийняттям або затвердженням.

2. Документи про ратифікацію, прийняття або затвердження передаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.

Стаття 10

1. Ця Угода набуває чинності через один місяць після дати, коли дві Держави-члени Ради стануть Сторонами Угоди відповідно до положень [статті 9](#).

2. Для будь-якої Держави-члена, яка згодом підпише Угоду без застереження стосовно ратифікації, прийняття або затвердження, або, яка ратифікує, прийме або затвердить її, Угода набуде чинності через один місяць після дати такого підписання або після дати передачі на зберігання документа про ратифікацію, прийняття або затвердження.

Стаття 11

1. Після набрання чинності цією Угодою Комітет Міністрів Ради Європи може запросити будь-яку Державу, що не є членом, приєднатися до неї.

2. Таке приєднання буде дійсним після передачі на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи документа про приєднання, що набуває чинності через місяць після дати передачі його на зберігання.

Стаття 12

1. Будь-яка Держава може під час підписання або передачі на зберігання свого документа про ратифікацію, прийняття, затвердження або приєднання визначити територію або території, на яких застосовуватиметься ця Угода.

2. Будь-яка Держава може при передачі на зберігання свого документа про ратифікацію, прийняття, затвердження або приєднання чи пізніше у будь-який час, шляхом направлення заяви на ім'я Генерального секретаря Ради Європи, поширити дію цієї Угоди на будь-які іншу територію або території, визначені у заяві, і за чий міжнародні відносини вона відповідає чи від імені яких вона уповноважена брати зобов'язання. Будь-яке поширення набуває чинності через місяць після отримання заяви.

3. Будь-яка заява, висловлена відповідно до попереднього пункту, стосовно будь-якої території, згаданої у такій заяві, може бути відкликана шляхом направлення повідомлення Генеральному секретарю Ради Європи. Таке відкликання набуває чинності через шість місяців після дати отримання повідомлення Генеральним секретарем Ради Європи.

Стаття 13

1. Будь-яка Держава під час підписання або передачі на зберігання свого документа про ратифікацію, прийняття, затвердження або приєднання може заявити, що вона виключає повністю або частково застосування положень [підпункту «б»](#) пункту 1 статті 6. Жодне інше застереження не може бути зроблено до даної Угоди.

2. Будь-яка Договірна Сторона може повністю або частково відкликати зроблене нею застереження шляхом направлення заяви на ім'я Генерального секретаря Ради Європи. Застереження припиняє дію з дати отримання заяви.

3. У разі, коли Договірна Сторона зробила застереження, будь-яка інша Сторона може застосовувати взаємність стосовно такої Сторони.

Стаття 14

1. Договірна Сторона, що має більше ніж одну офіційну мову, може для цілей застосування [підпункту «а»](#) пункту 1 статті 6 у заяві зазначити мову, якою заява про правову допомогу і додані до неї документи або їхній переклад мають бути викладені для уможливлення їхньої передачі до визначених частин її території.

2. Заява, передбачена у попередньому пункті, направляється зацікавленою Державою на ім'я Генерального секретаря Ради Європи під час підписання Угоди або під час передачі на зберігання її документа про ратифікацію, прийняття, затвердження або приєднання. Заява може бути відкликана або змінена у такому самому порядку.

Стаття 15

1. Будь-яка Договірна Сторона може, у тому, що її стосується, денонсувати цю Угоду шляхом повідомлення на ім'я Генерального секретаря Ради Європи.

2. Денонсація набуває чинності через шість місяців після дати отримання Генеральним секретарем такого повідомлення.

Стаття 16

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє Державам-членам Ради та будь-якій іншій Державі, яка приєдналася до цієї Угоди, про:

- a) будь-яке підписання без застереження стосовно ратифікації, прийняття або затвердження;
- b) будь-яке підписання із застереженням стосовно ратифікації, прийняття або затвердження;
- c) будь-яку передачу на зберігання документа про ратифікацію, прийняття, затвердження чи приєднання;
- d) будь-яку заяву, висловлену відповідно до положень [статті 8](#);
- e) будь-яку дату набрання чинності цією Угодою згідно зі [статтею 10](#);
- f) будь-яку заяву, отриману згідно з положеннями [пунктів 2](#) та [3](#) статті 12;
- g) будь-яке застереження, зроблене згідно з положеннями [пункту 1](#) статті 13;
- h) відкликання будь-якого застереження згідно з положеннями [пункту 2](#) статті 13;
- i) будь-яку заяву, отриману згідно з положеннями [статті 14](#);
- j) будь-яке повідомлення, отримане згідно з положеннями [статті 15](#) та дату, з якої денонсація набуває чинності.

На посвідчення чого ті, що нижче підписалися, належним чином на те уповноважені представники підписали цю Угоду.

Учинено у м. Страсбург, 27 січня 1977 року, англійською і французькою мовами, причому обидва тексти є однаково автентичними, в одному примірнику, який зберігається в архіві Ради Європи. Генеральний секретар Ради Європи надсилає засвідчені копії кожній з Держав, що підписали та приєдналися.

4. Европейская конвенция об информации относительно иностранного законодательства

Дата підписання: 07.06.1968

Дата приєднання: 14.07.1993

Дата набуття чинності: 14.09.1994

ПРЕАМБУЛА

Держави-члени Ради Європи, які підписали цю Конвенцію, враховуючи, що метою Ради Європи є досягнення більшого єднання між її членами, будучи переконаними в тому, що започаткування системи міжнародної взаємної допомоги з метою сприяння судовим органам в отриманні інформації щодо іноземного законодавства сприятиме досягненню цієї мети,

погодилися про таке:

Стаття 1. Сфера застосування Конвенції

1. Договірні Сторони зобов'язуються надавати одна одній, відповідно до положень цієї Конвенції, інформацію з питань свого цивільного та торгового законодавства і процесуального права в цих галузях, а також з питань їхнього судового устрою.

2. Проте дві або більше Договірних Сторін можуть дійти згоди про поширення між ними сфери застосування цієї Конвенції на галузі, не згадані у попередньому пункті. Тексти таких угод надсилаються Генеральному секретарю Ради Європи.

Стаття 2. Національні контактні органи

1. З метою здійснення положень цієї Конвенції кожна Договірна Сторона створює або призначає один орган (далі "отримуючий заклад"):

а) для отримання від іншої Договірної Сторони запитів про надання інформації, згаданої в пункті 1 статті 1 цієї Конвенції;

б) для вжиття заходів щодо цих запитів відповідно до статті 6.

Отримуючий заклад може бути або департаментом міністерства, або іншим державним органом.

2. Кожна Договірна Сторона може створити або призначити один або більше органів (далі "надсилаючий заклад"), які мають отримувати від своїх судових органів запити про надання інформації і надсилати їх компетентному іноземному отримуючому закладу. Отримуючий заклад може бути призначений як надсилаючий заклад.

3. Кожна Договірна Сторона повідомляє Генеральному секретарю Ради Європи назву та адресу свого отримуючого закладу та, у разі необхідності, свого надсилаючого закладу або закладів.

Стаття 3. Органи, які мають право робити запит про надання інформації

1. Запит про надання інформації завжди подається судовим органом; навіть якщо він не був складений цим органом. Запит може подаватися тільки у випадку фактичного порушення справи.

2. Будь-яка Договірна Сторона, якщо вона не створила або не призначила надсилаючого закладу, може визначити у заяві на ім'я Генерального секретаря Ради Європи, який з її органів вона вважатиме судовим органом за змістом попереднього пункту.

3. Дві або більше Договірних Сторін можуть дійти згоди про поширення між ними дії цієї Конвенції також і на запити несудових органів. Тексти таких угод надсилаються Генеральному секретарю Ради Європи.

Стаття 4. Зміст запиту про надання інформації

1. Запит про надання інформації містить назву судового органу, від якого він походить, а також виклад суті справи. В ньому якнайточніше зазначаються питання, з яких бажано отримати інформацію щодо законодавства запитуваної держави, і, якщо у запитуваній державі існує більше однієї правової системи, зазначається правова система, про яку запитується інформація.

2. Запит містить також виклад фактів, необхідних для його належного розуміння і для складання точної та недвозначної відповіді. З метою роз'яснення змісту запиту, у разі необхідності, можуть додаватися копії документів.

3. Запит може містити питання, які стосуються галузей, не визначених у пункті 1 статті 1, якщо вони мають відношення до головних питань, зазначених у запиті.

4. Коли запит складається несудовим органом, він супроводжується рішенням того органу, який на нього дав згоду.

Стаття 5. Передача запиту про надання інформації

Запит про надання інформації надсилається безпосередньо отримуючому закладу запитуваної

держави надсилаючим закладом або, при відсутності такого закладу, судовим органом, від якого він походить.

Стаття 6. Органи, які мають право давати відповідь

1. Отримуючий заклад, який одержав запит про надання інформації, може сам підготувати відповідь або перепроводити цей запит іншому державному чи офіційному органу для складання відповіді.

2. У відповідних випадках або з адміністративних причин, отримуючий заклад може перепроводити запит приватному закладу або кваліфікованому юристу для складання відповіді.

3. Якщо застосування попереднього пункту пов'язане з витратами, отримуючий заклад, до перепроводження запиту, згаданого у попередньому пункті, сповіщає орган, від якого походить запит, про приватний заклад або юриста, якому буде перепроведжено запит, інформує зазначений орган якнайточніше про можливі витрати і запитує на його згоду.

Стаття 7. Зміст відповіді

Метою відповіді є надання судовому органу, від якого походить запит, об'єктивної та неупередженої інформації про законодавство запитуваної держави. У разі необхідності, відповідь містить відповідні юридичні документи та судові рішення. В обсязі, який вважається необхідним для належного інформування запитуючого органу, відповідь супроводжується будь-якою додатковою документацією, такою як витяги з теоретичних творів і "travaux preparatoires". Вона може також супроводжуватися поясненнями.

Стаття 8. Юридичні наслідки відповіді

Інформація, яка наводиться у відповіді, не покладає ніяких зобов'язань на судовий орган, від якого походить запит.

Стаття 9. Передача відповіді

Відповідь надсилається отримуючим закладом надсилаючому закладу, якщо запит був переданий цим закладом, або судовому органу, якщо запит був надісланий безпосередньо ним.

Стаття 10. Обов'язок давати відповідь

1. Отримуючий заклад, якому надійшов запит про надання інформації, з урахуванням положень статті 11, вживає заходів щодо цього запиту відповідно до статті 6.

2. Якщо відповідь готується не отримуючим закладом, останній зобов'язаний забезпечити, щоб відповідь була надіслана згідно з умовами, визначеними у статті 12.

Стаття 11. Винятки з обов'язку давати відповідь

Запитувана держава може відмовитись вживати заходів щодо запиту про надання інформації, якщо її інтереси зачіпаються справою, у зв'язку з якою виник запит, або якщо вона вважає, що відповідь може зашкодити її суверенітету або безпеці.

Стаття 12. Термін відповіді

Відповідь на запит про надання інформації надається якнайшвидше. Однак, якщо складання відповіді вимагає тривалого часу, отримуючий заклад інформує про це іноземний запитуючий заклад і, по можливості, зазначає при цьому імовірну дату передачі відповіді.

Стаття 13. Додаткова інформація

1. Отримуючий заклад, а також установа або особа, якій він доручив підготувати відповідь згідно із статтею 6, може звернутися до органу, від якого походить запит, з проханням надати будь-яку додаткову інформацію, яка, на його думку, необхідна для підготовки відповіді.

2. Запит про надання додаткової інформації надсилається отримуючим закладом в такому ж

порядку, який передбачений у статті 9 для передачі відповіді.

Стаття 14. Мови

1. Запит про надання інформації і додаткові документи складаються мовою або однією з офіційних мов запитуваної держави або супроводжуються перекладом на цю мову. Відповідь складається мовою запитуваної держави.

2. Проте дві або більше Договірних Сторін можуть дійти згоди між собою про частковий відступ від положень попереднього пункту.

Стаття 15. Витрати

1. Відповідь не спричиняє сплати ніяких зборів чи витрат крім тих, що зазначені в пункті 3 статті 6 і що покриваються державою, від якої походить запит.

2. Проте дві або більше Договірних Сторін можуть дійти згоди між собою про частковий відступ від положень попереднього пункту.

Стаття 16. Федеральні держави

У федеральних державах функції отримуючого закладу, крім тих, що виконуються згідно з пунктом 1а статті 2, можуть з конституційних причин передаватися іншим державним органам.

Стаття 17. Набрання чинності Конвенцією

1. Цю Конвенцію відкрито для підписання державами-членами Ради Європи. Вона підлягає ратифікації або прийняттю. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття здаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.

2. Ця Конвенція набирає чинності через три місяці від дати здачі на зберігання третьої ратифікаційної грамоти або третього документа про прийняття.

3. Стосовно будь-якої держави, яка підписала цю Конвенцію і яка ратифікуватиме або прийматиме її після набрання нею чинності, Конвенція набирає чинності через три місяці від дати здачі на зберігання її ратифікаційної грамоти або документа про прийняття.

Стаття 18. Приєднання держави, яка не є членом Ради Європи

1. Після набрання цією Конвенцією чинності Комітет міністрів Ради Європи може запропонувати будь-якій державі, яка не є членом Ради, приєднатися до Конвенції.

2. Таке приєднання здійснюється шляхом здачі на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи документа про приєднання, який набирає чинності через три місяці від дати його здачі на зберігання.

Стаття 19. Територіальна сфера застосування Конвенції

1. Будь-яка Договірна Сторона під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття чи приєднання може визначити територію (території), до якої застосовуватиметься ця Конвенція.

2. Будь-яка Договірна Сторона, під час здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття чи приєднання або в будь-який інший час після цього, заявою на ім'я Генерального секретаря Ради Європи може поширити дію цієї Конвенції на будь-яку іншу територію (території), яка визначена в цій заяві і за міжнародні відносини якої вона несе відповідальність або від імені якої вона уповноважена брати зобов'язання.

3. Будь-яка заява, зроблена відповідно до попереднього пункту, може, стосовно до будь-якої території, визначеної в цій заяві, бути відкликана згідно з процедурою, передбаченою статтею 20 цієї Конвенції.

Стаття 20. Чинність Конвенції і денонсація

1. Ця Конвенція залишається чинною на невизначений строк.
2. Будь-яка Договірна Сторона може, у тому, що її стосується, денонсувати цю Конвенцію шляхом перепроводження повідомлення на ім'я Генерального секретаря Ради Європи.
3. Така денонсація набирає чинності через шість місяців від дати отримання такого повідомлення Генеральним секретарем Ради Європи.

Стаття 21. Функції Генерального секретаря Ради Європи

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє держави-члени Ради і будь-яку державу, яка приєдналася до цієї Конвенції, про:

- a) будь-яке підписання;
- b) здачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти або будь-якого документа про прийняття чи приєднання;
- c) будь-яку дату набрання чинності цією Конвенцією відповідно до статті 17 Конвенції;
- d) будь-яку заяву, отриману на виконання положень пункту 2 статті 1, пункту 3 статті 2, пункту 2 статті 3 і пунктів 2 і 3 статті 19;
- e) будь-яке повідомлення, отримане на виконання положень статті 20, і дату, з якої денонсація набирає чинності.

На посвідчення чого нижчепідписані належним чином на те уповноважені представники підписали цю Конвенцію.

Вчинено у Лондоні сьомого дня червня місяця 1968 року французькою і англійською мовами, причому обидва тексти мають однакову силу, в одному примірнику, який зберігатиметься в архіві Ради Європи. Генеральний секретар Ради Європи надсилає засвідчені копії цієї Конвенції кожній державі, яка підписала цю Конвенцію і приєднується до неї.

5. Дополнительный протокол к Европейской конвенции об информации относительно иностранного законодательства

Дата підписання: 15.03.1978

Дата затвердження: 14.07.1993

Дата набуття чинності для України: 14.09.1994

РАДА ЄВРОПИ

Держави - члени Ради Європи, які підписали цей Протокол,

враховуючи положення Європейської конвенції про інформацію щодо іноземного законодавства ([995_112](#)), відкритої для підписання в Лондоні 7 червня 1968 року (далі - "Конвенція"),

вважаючи за доцільне розширити систему міжнародної взаємної допомоги, започатковану цією Конвенцією ([995_112](#)), на кримінальне законодавство та процесуальне право в цій галузі, на багатосторонній основі, відкритій для участі всім Договірним Сторонам Конвенції,

вважаючи, що для усунення економічних перешкод судочинству та надання можливостей матеріально малозабезпеченим особам вільніше здійснювати свої права в державах-членах доцільно також поширити систему, започатковану Конвенцією ([995_112](#)), на правову допомогу та юридичне консультування з цивільних та торговельних питань,

відмічаючи пункт 2 статті 1 Конвенції ([995_112](#)), який передбачає, що дві або більше Договірних Сторін можуть дійти згоди про поширення між ними сфери застосування Конвенції на галузі, не згадані в Конвенції,

відмічаючи пункт 3 статті 3 Конвенції ([995_112](#)), який передбачає, що дві або більше Договірних Сторін можуть дійти згоди про поширення між ними дії Конвенції на запити несудових органів, погодилися про таке:

ГЛАВА I

Стаття 1

Договірні Сторони зобов'язуються надавати одна одній, відповідно до положень цієї Конвенції ([995_112](#)), інформацію щодо свого матеріального процесуального права та організації кримінального судочинства, включаючи органи кримінального переслідування, а також щодо законодавства, яке стосується забезпечення виконання каральних заходів. Це зобов'язання стосується судового розгляду всіх злочинів, кримінальне переслідування яких, на час запиту про надання інформації, належить до компетенції судових органів запитуючої Сторони.

Стаття 2

Запит про надання інформації з питань, згаданих у статті 1, може:

а) походити не тільки від суду, але й від будь-якого судового органу, до компетенції якого належить кримінальне переслідування злочинів або виконання проголошених вироків, що мають остаточну і обов'язкову силу; і

б) подаватися не тільки у випадку фактичного порушення справи, але й тоді, коли порушення справи передбачається.

ГЛАВА II

Стаття 3

В рамках зобов'язання, яке міститься в пункті 1 статті 1 Конвенції ([995_112](#)), Договірні Сторони погоджуються, що запити про надання інформації можуть:

а) походити не тільки від судового органу, але й від будь-якої установи або особи, що діють в рамках офіційних систем правової допомоги або юридичного консультування від імені матеріально малозабезпечених осіб; і

б) подаватися не тільки у випадку фактичного порушення справи, але й тоді, коли порушення справи передбачається.

Стаття 4

1. Кожна Договірна Сторона, яка не створила або не призначила один або більше органів як надсилаючий заклад згідно з пунктом 2 статті 2 Конвенції ([995_112](#)), створює або призначає такий заклад або такі заклади для цілей перепроведення будь-якого запиту про надання інформації відповідно до статті 3 цього Протоколу компетентному іноземному отримуючому закладу.

2. Кожна Договірна Сторона повідомляє Генеральному секретарю Ради Європи назву та адресу надсилаючого закладу або надсилаючих закладів, створених або призначених відповідно до попереднього пункту.

ГЛАВА III

Стаття 5

1. Будь-яка держава під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття, затвердження чи приєднання може зробити заяву про те, що вона вважатиме для себе обов'язковою тільки главу I або II цього Протоколу.

2. Будь-яка держава, яка зробила таку заяву, може в подальшому в будь-який час заявити у повідомленні на ім'я Генерального секретаря Ради Європи про те, що вона вважатиме для себе обов'язковими положення як глави I так і глави II. Таке повідомлення набирає чинності від дати його отримання.

3. Будь-яка Договірна Сторона, яка вважає для себе обов'язковими положення глави I і глави II, може в будь-який час заявити у повідомленні на ім'я Генерального секретаря Ради Європи про те, що вона вважатиме для себе обов'язковою тільки главу I або главу II. Таке повідомлення набирає чинності через шість місяців від дати його отримання.

4. Положення глави I або глави II, у відповідних випадках, застосовуються тільки між тими Договірними Сторонами, які вважають для себе обов'язковою одну і ту ж главу.

Стаття 6

1. Цей Протокол відкрито для підписання державами - членами Ради Європи, які підписали Конвенцію ([995_112](#)) і які можуть стати його учасниками шляхом:

- a) підписання без застереження щодо ратифікації, прийняття чи затвердження;
- b) підписання із застереженням щодо ратифікації, прийняття чи затвердження з подальшою ратифікацією, прийняттям чи затвердженням.

2. Ратифікаційні грамоти або документи про прийняття чи затвердження здаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.

3. Держава - член Ради Європи не може підписати цей Протокол без застереження щодо ратифікації, прийняття чи затвердження або ратифікувати, прийняти чи затвердити його, якщо вона одночасно або раніше не ратифікувала або не прийняла Конвенцію ([995_112](#)).

Стаття 7

1. Цей Протокол набирає чинності через три місяці від дати, на яку три держави - члени Ради Європи стануть учасниками Протоколу відповідно до положень статті 6.

2. Для тих держав, які підписуватимуть Протокол без застереження щодо ратифікації, прийняття чи затвердження або які ратифікуватимуть, прийматимуть чи затверджуватимуть його після набрання ним чинності, Протокол набирає чинності через три місяці від дати підписання або дати здачі на зберігання ратифікаційної грамоти або документа про прийняття чи затвердження.

Стаття 8

1. Після набрання цим Протоколом чинності Комітет міністрів може запропонувати будь-якій державі, яка приєдналася до Конвенції ([995_112](#)) або якій було запропоновано приєднатися до неї, приєднатися також і до цього Протоколу.

2. Таке приєднання здійснюється шляхом здачі на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи документа про приєднання і набирає чинності через три місяці від дати здачі його на зберігання.

Стаття 9

1. Будь-яка держава під час підписання або здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття, затвердження чи приєднання може визначити територію (території), до якої застосовуватиметься цей Протокол.

2. Будь-яка держава під час здачі на зберігання своєї ратифікаційної грамоти або свого документа про прийняття, затвердження чи приєднання або в будь-який інший час після цього заявою на ім'я Генерального секретаря Ради Європи може поширити дію цього Протоколу на будь-яку іншу територію (території), яка визначена в цій заяві і за міжнародні відносини якої вона несе відповідальність або від імені якої вона уповноважена брати зобов'язання.

3. Будь-яка заява, зроблена відповідно до попереднього пункту, може, стосовно до будь-якої території, визначеної в цій заяві, бути відкликана шляхом перепроведення відповідного повідомлення на ім'я Генерального секретаря Ради Європи. Таке відкликання набирає чинності через шість місяців від дати отримання повідомлення Генеральним секретарем Ради Європи.

Стаття 10

1. Будь-яка Договірна Сторона може, у тому, що її стосується, денонсувати цей Протокол шляхом перепроведення повідомлення на ім'я Генерального секретаря Ради Європи.

2. Така денонсація набирає чинності через шість місяців від дати отримання такого повідомлення Генеральним секретарем Ради Європи.

3. Денонсація Конвенції ([995 112](#)) автоматично означає денонсацію цього Протоколу.

Стаття 11

Генеральний секретар Ради Європи повідомляє держави - члени Ради і будь-яку державу, яка приєдналася до Конвенції ([995 112](#)), про:

- a) будь-яке підписання без застереження щодо ратифікації, прийняття чи затвердження;
- b) будь-яке підписання із застереженням щодо ратифікації, прийняття чи затвердження;
- c) здачу на зберігання будь-якої ратифікаційної грамоти або документа про прийняття, затвердження чи приєднання;
- d) будь-яку дату набрання чинності цим Протоколом відповідно до його статті 7;
- e) будь-яке повідомлення, отримане на виконання положень статті 4;
- f) будь-яку заяву або будь-яке повідомлення, отримані на виконання положень статті 5;
- g) будь-яку заяву, отриману на виконання положень статті 9, та будь-яке відкликання будь-якої такої заяви;
- h) будь-яке повідомлення, отримане на виконання положень статті 10, та дату, з якої денонсація набирає чинності.

На посвідчення чого нижчепідписані належним чином на те уповноважені представники підписали цей Протокол.

Вчинено у Страсбурзі п'ятнадцятого дня березня місяця 1978 року англійською та французькою мовами, причому обидва тексти мають однакову силу, в одному примірнику, який зберігатиметься в архіві Ради Європи. Генеральний секретар Ради Європи надсилає засвідчені копії цього Протоколу кожній державі, яка підписала цей Протокол і приєднується до нього.

Текст отриманий з МЗС - лист від 14 серпня 2000 року N 4.3/5-610-1068 за підписом заступника Міністра закордонних справ О.І.Майданника.

Термін набуття чинності: 14.09.1994 р.

6. Дополнительный протокол к Европейскому соглашению о передаче заявлений о правовой помощи.

Дополнительный протокол к Европейскому соглашению о передаче заявлений о правовой помощи (ETS N 179)

(Москва, 4 октября 2001 года)

неофициальный перевод

Государства-члены Совета Европы и другие Стороны Европейского соглашения о передаче заявлений о правовой помощи, открытого для подписания в Страсбурге 27 января 1977 года ([994 321](#)) (именуемого в дальнейшем "Соглашение"), подписавшие настоящий Протокол,

считая Соглашение ([994 321](#)) в его эволюции и применении эффективной правовой структурой для передачи заявлений о правовой помощи на общеевропейском уровне;

принимая во внимание желание устранить существующие барьеры на пути подачи гражданских исков за границей и улучшения условий реализации своих прав за границей малообеспеченными гражданами;

руководствуясь желанием повысить эффективность действия Соглашения ([994 321](#)) и дополнить его, особенно в части вопросов, касающихся взаимопомощи между центральными властями и общения адвокатов и лиц, подающих заявление о правовой помощи;

принимая во внимание Резолюцию (76) 5 о правовой помощи по гражданским, коммерческим и административным вопросам ([994 131](#));

учитывая Рекомендации N R (99) 6 о совершенствовании практического применения Европейского соглашения о передаче заявлений о правовой помощи;

принимая во внимание статью 6 Конвенции о защите прав человека и основных свобод ([995 004](#)) и подчеркивая необходимость предоставления лицам, подающим заявление о правовой помощи, возможности общения со своими адвокатами не только в суде, но также до начала судебной процедуры; договорились о нижеследующем:

Статья 1. Цель и определение

1. Целью настоящего Протокола является внесение некоторых поправок и дополнений в положения Соглашения ([994 321](#)).

2. Для целей Соглашения ([994 321](#)) и настоящего Протокола, термин "запрашиваемая Сторона" означает любую Сторону, получившую заявление о правовой помощи от другой Стороны в соответствии с положениями Соглашения и Протокола.

Статья 2. Сотрудничество Сторон

1. Стороны своевременно оказывают друг другу полную взаимопомощь в отношении заявлений о правовой помощи в гражданских, коммерческих или административных вопросах, находящихся в компетенции властей запрашиваемой Стороны.

2. Согласно положениям Соглашения ([994 321](#)), запрашиваемая Сторона не может отклонять заявления в рамках Соглашения без их рассмотрения; запрашиваемая Сторона рассматривает заявления максимально эффективным способом в соответствии с внутренними процедурами, которые могут включать получение дополнительной информации.

Статья 3. Общение адвокатов и заявителей

1. Запрашиваемая Сторона:

а) обеспечивает общение адвокатов, назначенных представлять интересы заявителей, с заявителями на языке, понятном обеим Сторонам, или

б) покрывает издержки на письменный и (или) устный перевод коммуникации адвокатов и заявителей.

2. В случаях, когда применение параграфа 1 не является целесообразным, запрашиваемая Сторона предоставляет необходимые средства обеспечения коммуникации между адвокатами и заявителями.

3. Форма, используемая для передачи заявлений о правовой помощи согласно Соглашению ([994 321](#)) и настоящему Протоколу включает указание на языки, которыми владеет заявитель.

Статья 4. Эффективность процедуры

Каждая из Сторон своевременно рассматривает заявления и требует от запрашиваемых центральных властей:

а) подтвердить получение заявления;

б) информировать запрашивающие органы о принятом решении по заявлению;

с) принимать все необходимые меры по обеспечению, насколько это возможно, принятия решения первой инстанции в отношении всех подаваемых заявлений в течение шести месяцев, при условии предоставления всей необходимой информации;

д) докладывать запрашивающим центральным властям по истечении шести месяцев с даты получения полного заявления, в случае отсутствия решения, о ходе рассмотрения заявления и любых трудностях, мешающих принятию решения.

Статья 5. Выражение согласия на принятие обязательств по Соглашению

1. Настоящий Протокол открыт для подписания государствами, подписавшими Соглашение ([994 321](#)), которые могут выразить свое согласие на признание обязательной силы положений Соглашения через:

а) подписание без оговорки в отношении ратификации, принятия или одобрения;

б) подписание при условии ратификации, принятия или одобрения с последующей ратификацией, принятием или одобрением.

2. Государство не может подписать настоящий Протокол без оговорки в отношении ратификации, принятия или утверждения или сдать на хранение ратификационную грамоту, документы о принятии или утверждении, если оно не сдало на хранение или не находится в процессе сдачи на хранение ратификационной грамоты, документов о принятии или утверждении Соглашения.

3. Ратификационные грамоты, документы о принятии или утверждении передаются на хранение Генеральному секретарю Совета Европы.

Статья 6. Вступление в силу

1. Настоящий Протокол вступает в силу в первый день нового месяца по истечении трехмесячного срока с даты выражения двумя государствами-членами Совета Европы своего согласия на признание для себя обязательными положений Протокола согласно положениям статьи 5.

2. Для любого государства, впоследствии выразившего свое согласие на признание обязательными положений Протокола, Протокол вступает в силу в первый день нового месяца по истечении трехмесячного срока с даты подписания государством Протокола без оговорки в отношении ратификации, принятия или одобрения или сдачи на хранение ратификационной грамоты, документа о принятии или одобрении.

Статья 7. Присоединение

1. После вступления в силу настоящего Протокола любое государство, присоединившееся к Соглашению ([994_321](#)), также может присоединиться к Протоколу.

2. Присоединение осуществляется путем сдачи на хранение Генеральному секретарю Совета Европы документа о присоединении, который вступает в силу в первый день нового месяца по истечении трехмесячного срока с даты депозита.

Статья 8. Оговорки

В отношении любых положений данного Протокола оговорки не принимаются.

Статья 9. Территории действия Протокола

1. Любое государство в момент подписания настоящего Протокола или сдачи на хранение ратификационной грамоты, документов о принятии, утверждении или присоединении может указать территорию/территории применения настоящего Протокола.

2. На данной территории настоящий Протокол вступает в силу в первый день нового месяца по истечении трехмесячного срока с даты получения такого заявления Генеральным секретарем Совета Европы.

3. Любое заявление об ограничении территории применения, сделанное согласно предыдущим параграфам, может быть отозвано путем уведомления, направленного Генеральному секретарю. Заявление считается отозванным в первый день нового месяца по истечении трехмесячного срока с даты получения такого уведомления Генеральным секретарем.

Статья 10. Денонсация

1. Любая Договаривающаяся Сторона может денонсировать настоящий Протокол в той мере, в какой это ее касается, направив уведомление Генеральному секретарю Совета Европы.

2. Денонсация вступает в силу через шесть месяцев после даты получения такого уведомления Генеральным секретарем Совета Европы.

3. Денонсация Соглашения ([994_321](#)) автоматически влечет за собой денонсацию настоящего Протокола.

Статья 11. Уведомления

Генеральный секретарь Совета Европы уведомляет членов Совета Европы и правительство любого государства, которое присоединилось к настоящему Протоколу, о:

- а) подписавших его государствах без оговорки в отношении ратификации, принятия или утверждения;
- б) подписавших его государствах с оговоркой в отношении ратификации, принятия или утверждения;
- в) сдаче на хранение любой ратификационной грамоты, документа о принятии, утверждении или присоединении;
- г) дате вступления в силу настоящего Протокола в соответствии с статьями 5, 6 и 7;
- д) любом полученном заявлении в соответствии с положениями статьи 9;
- е) любом уведомлении, полученном в соответствии с положениями статьи 10, и дате вступления в силу денонсации;
- ж) любом другом акте, заявлении, уведомлении или информации в отношении данного Протокола.

В удостоверение чего нижеподписавшиеся, должным образом на то уполномоченные, подписали настоящий Протокол.

Совершено в Москве 4 октября 2001 года на английском и французском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу, в единственном экземпляре, который хранится в архивах Совета Европы. Генеральный секретарь Совета Европы препровождает заверенные копии каждому из подписавших и присоединившихся государств.

Протокол вступил в силу 01.09.2002.

7. Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів

Преамбула

Держави – члени Ради Європи та інші держави, що підписали цю Конвенцію;

вважаючи, що завдання Ради Європи полягає у досягненні більшої єдності її членів, особливо з метою збереження та реалізації ідеалів і принципів, які є їхнім спільним надбанням;

беручи до уваги, зокрема, статтю 19 Загальної декларації прав людини; статті 6, 8 і 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод; Конвенцію ООН про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (м.Орхус, 25 червня 1998 року), та Конвенцію про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних від 28 січня 1981 року (ETS № 108);

беручи до уваги також Декларацію Комітету Міністрів Ради Європи щодо свободи висловлювань та інформації, прийняту 29 квітня 1982 року, а також рекомендації Комітету Міністрів державам-членам №R(81)19 про доступ до інформації, що знаходиться в розпорядженні державних органів, №R(91)10 про передачу третім особам персональних даних, що знаходяться в розпорядженні державних органів, №R(97)18 про захист персональних даних, що збираються і обробляються в статистичних цілях, №R(2000)13 про європейську політику щодо доступу до архівів та Rec(2002)2 про доступ до офіційних документів;

підкреслюючи важливе значення, яке в плюралістичному і демократичному суспільстві має прозорість діяльності державних органів;

враховуючи, що здійснення права доступу до офіційних документів:

- (i) надає суспільству джерело інформації;
- (ii) допомагає громадськості формувати думку про стан суспільства та про державні органи;
- (iii) сприяє єдності, результативності, ефективності та підзвітності державних органів, допомагаючи, тим самим, підтвердженню їх легітимності;

вважаючи тому, що всі офіційні документи є в принципі відкритими і відтак у доступі до них може бути відмовлено лише у зв'язку із захистом інших прав і законних інтересів;
домовились про таке:

Розділ I

Стаття 1. Загальні положення

1. Викладені нижче принципи повинні розумітися як такі, що не обмежують ті норми і положення національного законодавства та міжнародних договорів, які визнають більш широке право на доступ до офіційних документів.

2. Для цілей цієї Конвенції:

a. (i) під поняттям «державні органи» розуміється:

1 – урядові та адміністративні органи на національному, регіональному та місцевому рівнях;

2 – органи законодавчої та судової влади у тій мірі, в якій вони виконують адміністративні функції згідно з національним законодавством;

3 – фізичні чи юридичні особи у тій мірі, в якій вони виконують адміністративні повноваження.

(ii) Кожна Сторона під час підписання або депонування ратифікаційної грамоти, документа про прийняття, затвердження або приєднання, в заяві на ім'я Генерального секретаря Ради Європи, може заявити, що визначення поняття «державні органи» також включає в себе один чи декілька з наступних:

1 – органи законодавчої влади щодо їхніх інших функцій;

2 – органи судової влади щодо їхніх інших функцій;

3 – фізичні чи юридичні особи у тій мірі, в якій вони виконують державні функції або управляють державними коштами відповідно до національного законодавства.

b. під поняттям «офіційні документи» розуміється будь-яка інформація, записана у будь-якій формі, складена або отримана, та яка перебуває у розпорядженні державних органів.

Стаття 2. Право доступу до офіційних документів

1. Кожна Сторона гарантує право кожному, без дискримінації за будь-якою ознакою, на доступ, за вимогою, до офіційних документів, що знаходяться в розпорядженні державних органів.

2. Кожна Сторона вживає необхідних заходів у своєму національному законодавстві для впровадження положень щодо доступу до офіційних документів, передбачених цією Конвенцією.

3. Такі заходи повинні бути прийняті не пізніше набрання чинності цією Конвенцією стосовно відповідної Сторони.

Стаття 3. Можливі обмеження доступу до офіційних документів

1. Кожна Сторона може обмежувати право доступу до офіційних документів. Обмеження повинні бути чітко встановлені у законі, бути необхідними у демократичному суспільстві і бути пропорційними цілям захисту:

a. національної безпеки, оборони та міжнародних відносин;

b. громадської безпеки;

c. попередження, розслідування та судового переслідування кримінальної діяльності;

d. дисциплінарного розслідування;

e. перевірки, контролю та нагляду з боку державних органів;

f. приватного життя та інших законних приватних інтересів;

g. комерційних та інших економічних інтересів;

h. економічної, монетарної політики і політики обмінного курсу держави;

i. рівності сторін у судовому провадженні та ефективного здійснення правосуддя;

j. навколишнього середовища, або

k. обговорень всередині державного органу або між такими органами стосовно вивчення питання.

Держави, яких це стосується, під час підписання або депонування ратифікаційної грамоти, документа про прийняття, затвердження або приєднання, у заяві на ім'я Генерального секретаря Ради Європи можуть заявити, що листування з правлячою сім'єю та її двором або главою держави може також бути включено до можливих обмежень.

2. У доступі до інформації, що міститься в офіційному документі, може бути відмовлено у разі, якщо її розголошення завдасть або ймовірно може завдати шкоди хоча б одному з інтересів, перелічених у пункті 1, якщо тільки відсутній переважаючий суспільний інтерес в оприлюдненні такої інформації.

3. Сторони розглядають питання щодо встановлення часових термінів, після закінчення яких згадані в пункті 1 обмеження більше не застосовуються.

Стаття 4. Запити про доступ до офіційних документів

1. Заявник щодо офіційного документу не зобов'язаний вказувати підстави для отримання доступу до офіційного документу.

2. Сторони можуть надати заявникам право залишатися анонімними, окрім випадків, коли розкриття особи є необхідним для опрацювання запиту.

3. Вимоги до запиту не повинні бути більшими, ніж це необхідно для опрацювання запиту.

Стаття 5. Опрацювання запитів про доступ до офіційних документів

1. Державний орган сприяє заявнику, наскільки це практично можливо, ідентифікувати запитуваний офіційний документ.

2. Запит про доступ до офіційного документу розглядається будь-яким державним органом, в розпорядженні якого знаходиться документ. Якщо державний орган не має у розпорядженні запитуваного офіційного документу або якщо він не уповноважений опрацьовувати цей запит, він повинен, коли це можливо, спрямувати запит чи заявника до компетентного державного органу.

3. Запити про доступ до офіційних документів розглядаються на рівних засадах.

4. Запит про доступ до офіційних документів розглядається невідкладно. Рішення приймається, повідомляється і виконується якомога швидше або в розумний строк, який встановлений заздалегідь.

5. У доступі до офіційного документу може бути відмовлено:

(i) якщо, незважаючи на сприяння державного органу, запит залишається занадто невизначеним, щоб дозволити ідентифікувати офіційний документ, або

(ii) якщо запит є явно невиправданим.

6. Орган державної влади, який повністю чи частково відмовив у доступі до офіційного документу, повинен обґрунтувати таку відмову. Заявник має право отримати на вимогу письмове обґрунтування такої відмови від державного органу.

Стаття 6. Форми доступу до офіційних документів

1. У разі надання доступу до офіційного документу заявник має право обрати чи ознайомитися з оригіналом або копією, чи отримати копію цього документу в будь-якій доступній формі або форматі за своїм вибором, якщо тільки висловлене побажання не є невиправданим.

2. У разі обмеження доступу до деякої інформації, що міститься в офіційному документі, державний орган повинен, тим не менш, надати доступ до решти інформації, що у ньому міститься. Будь-які пропуски у документі повинні бути чітко позначені. Однак, якщо часткова версія документа вводить в оману або не має сенсу, або покладає явно необґрунтоване навантаження на орган щодо оприлюднення решти документу, у такому доступі може бути відмовлено.

3. Державний орган може надати доступ до офіційного документу, вказавши заявнику легкодоступні альтернативні джерела.

Стаття 7. Стягнення плати за доступ до офіційних документів

1. Ознайомлення з офіційними документами у приміщеннях державного органу є безкоштовним. Це не перешкоджає Сторонам встановлювати плату за відповідні послуги, що надаються архівами та музеями.

2. За надання копії офіційного документа з заявника може стягуватися збір, який має бути розумним і не перевищувати фактичних витрат на виготовлення копії та доставку документа. Тарифи оплати повинні бути опубліковані.

Стаття 8. Процедура перегляду

1. Заявник, чий запит про надання офіційного документу було відхилено, прямо чи опосередковано, повністю або частково, повинен мати право доступу до процедури перегляду рішення судом або іншим незалежним та неупередженим органом, утвореним відповідно до закону.

2. Заявнику завжди надається доступ до швидкої і недорогої процедури перегляду, що полягає або у повторному розгляді державним органом, або у перегляді відповідно до пункту 1.

Стаття 9. Додаткові заходи

Сторони інформують громадськість про її право на доступ до офіційних документів та про порядок реалізації цього права. Вони також вживають належних заходів для:

- a. навчання державних органів щодо їхніх обов'язків у забезпеченні цього права;
- b. надання інформації з питань або діяльності, за які вони відповідають;
- c. ефективного адміністрування своїх документів для забезпечення легкого доступу до них;
- d. застосування чітких і встановлених правил зберігання та знищення своїх документів.

Стаття 10. Оприлюднення документів за ініціативою державних органів

За своєю власною ініціативою і коли це доцільно, державний орган вживає необхідних заходів для оприлюднення офіційних документів, які знаходяться в його розпорядженні, в інтересах поширення прозорості та ефективності державного управління та заохочення інформованої участі громадськості у справах, що становлять загальний інтерес.

Розділ II

Стаття 11. Група спеціалістів з доступу до офіційних документів

1. Група спеціалістів з доступу до офіційних документів проводить свої зустрічі не рідше, ніж один раз на рік з метою моніторингу виконання цієї Конвенції її Сторонами, а саме:

a. звітування про відповідність заходів у законодавстві та на практиці, вжитих Сторонами для впровадження положень, установлених цією Конвенцією:

b. (i) висловлення думок з будь-якого питання щодо застосування цієї Конвенції;

(ii) висловлення пропозицій для сприяння або поліпшення ефективного застосування та виконання цієї Конвенції, включаючи виявлення будь-яких проблем;

(iii) обмін інформацією та повідомленнями про суттєві правові, політичні або технологічні розробки;

(iv) висловлення пропозицій до Консультацій Сторін з метою внесення поправок до Конвенції;

(v) формулювання свого висновку стосовно будь-якої пропозиції щодо внесення поправок до цієї Конвенції у відповідності до статті 19.

2. Група спеціалістів вправі запитувати інформацію і дізнаватися думку громадського суспільства.

3. Група спеціалістів складається як мінімум з 10 і максимум з 15 членів. Ці особи обираються в ході Консультацій Сторін строком на чотири роки, з можливістю переобрання на один термін, з числа кандидатів за списком, до якого кожна Сторона пропонує двох експертів. Вони обираються із числа осіб з високими моральними якостями, відомих своєю визнаною компетентністю у сфері доступу до офіційних документів. Максимум один член Комітету може бути обраний зі списку запропонованих кожною із Сторін.

4. Члени Групи спеціалістів діють в особистій якості та є незалежними й неупередженими у виконанні своїх функцій і не отримують будь-яких вказівок від урядів.

5. Процедура обрання членів Групи спеціалістів визначається Комітетом Міністрів після консультацій та досягнення консенсусу Сторін Конвенції протягом одного року з дня набрання чинності цією Конвенцією. Група спеціалістів приймає власні правила процедури.

Стаття 12. Консультації Сторін

1. У Консультаціях Сторін бере участь по одному представнику від кожної Сторони.

2. Консультації Сторін відбуваються з метою:

a. розгляду звітів, висновків та пропозицій Групи спеціалістів;

b. висловлення пропозицій та рекомендацій Сторонам;

c. висловлення пропозицій щодо внесення поправок до цієї Конвенції відповідно до статті 19;

d. формулювання свого висновку щодо будь-якої пропозиції про внесення поправок до цієї Конвенції відповідно до статті 19.

3. Консультації Сторін скликаються Генеральним секретарем Ради Європи протягом одного року з дня набрання Конвенцією чинності з метою обрання членів Групи спеціалістів. Надалі зустрічі проводяться не рідше одного разу на 4 роки, а також у кожному випадку, коли більшість Сторін, Комітет Міністрів або Генеральний секретар Ради Європи вимагають такого скликання. Консультації Сторін затверджують власний порядок денний.

4. Після кожної зустрічі Консультація Сторін подає Комітету Міністрів звіт про роботу.

Стаття 13. Секретаріат

Секретаріат Ради Європи сприяє Консультації Сторін та Групі спеціалістів під час виконання їхніх функцій відповідно до цього Розділу.

Стаття 14. Звітування

1. Протягом одного року після дати набрання Конвенцією чинності для будь-якої Договірної Сторони, остання подає Групі спеціалістів звіт, що містить вичерпну інформацію про правові та інші заходи, вжиті для виконання положень цієї Конвенції.

2. Після цього, кожна Сторона подає Групі Спеціалістів перед кожним засіданням Консультації Сторін оновлену інформацію, згадану в пункті 1.

3. Кожна Сторона також подає Групі Спеціалістів будь-яку інформацію, яка нею запитується для виконання своїх завдань.

Стаття 15. Опублікування

Звіти, представлені Сторонами Групі спеціалістів, звіти, пропозиції та висновки Групи, а також звіти про роботу Консультації Сторін підлягають оприлюдненню.

Розділ III

Стаття 16. Підписання та набрання чинності Конвенцією

1. Ця Конвенція відкрита до підписання державами-членами Ради Європи.

2. Ця Конвенція підлягає ратифікації, прийняттю або затвердженню. Ратифікаційні грамоти, документи про прийняття або затвердження здаються на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи.

3. Ця Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після завершення тримісячного строку від дати, коли 10 держав-членів Ради Європи, висловили свою згоду на обов'язковість для них Конвенції відповідно до положень пункту 2.

4. Щодо кожної з держав, що підписали Конвенцію, а згодом висловили згоду на обов'язковість для них її положень, Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після завершення тримісячного строку від дати висловлення державою згоди на обов'язковість для них Конвенції відповідно до положень пункту 2.

Стаття 17. Приєднання до Конвенції

1. Після набрання Конвенцією чинності Комітет Міністрів Ради Європи може, після консультацій зі Сторонами цієї Конвенції і отримання одностайної згоди з їхнього боку, запропонувати будь-якій державі, що не є членом Ради Європи, або будь-якій міжнародній організації приєднатися до Конвенції. Рішення приймається більшістю, передбаченою в підпункті (d) статті 20 Статуту Ради Європи, та одностайним голосуванням представників Сторін, які мають право засідати в Комітеті Міністрів.

2. Для будь-якої держави або міжнародної організації, які приєднуються до Конвенції відповідно до пункту 1, Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після завершення тримісячного строку від дати здачі на зберігання Генеральному секретарю Ради Європи документа про приєднання.

Стаття 18. Територіальне застосування

1. Будь-яка держава може при підписанні або здачі на зберігання ратифікаційної грамоти, документа прийняття, затвердження або приєднання визначити територію або території, на які поширюється дія цієї Конвенції.

2. Будь-яка Сторона може в будь-який час пізніше у заяві, направлений на ім'я Генерального секретаря Ради Європи, поширити дію цієї Конвенції на будь-яку іншу територію, зазначену в заяві, за міжнародні відносини якої вона несе відповідальність. Щодо такої території Конвенція набирає чинності в перший день місяця, що настає після завершення тримісячного строку від дати отримання такої заяви Генеральним секретарем.

3. Будь-яка заява, зроблена відповідно до попередніх двох пунктів щодо будь-якої території, визначеної в такій заяві, може бути відкликана шляхом направлення відповідного повідомлення Генеральному секретарю. Відкликання набирає чинності в перший день місяця, що настає після завершення тримісячного строку від дати отримання такого повідомлення Генеральним секретарем.

Стаття 19. Поправки до Конвенції

1. Поправки до цієї Конвенції можуть пропонуватися будь-якою Стороною, Комітетом Міністрів Ради Європи, Групою спеціалістів або Консультацією Сторін.

2. Будь-яка пропозиція про внесення поправки повідомляється Сторонам Генеральним секретарем Ради Європи.

3. Будь-яка поправка повідомляється Консультації Сторін, яка після проведення консультацій з Групою спеціалістів, подає свій висновок щодо запропонованої поправки Комітету Міністрів.

4. Комітет Міністрів розглядає запропоновану поправку та будь-який висновок, поданий Консультацією Сторін, і може схвалити таку поправку.

5. Текст будь-якої поправки, схваленої Комітетом Міністрів згідно з пунктом 4, надсилається Сторонам для прийняття.

6. Будь-яка поправка, схвалена відповідно до пункту 4, набирає чинності в перший день місяця, що настає після завершення одномісячного строку від дати, коли всі Сторони повідомлять Генерального секретаря про її прийняття.